

STORTINGET

Dokument 15:4

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 451 - 600
6. - 20. desember 2018

Innhold

Spørsmål

451.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tilbakekall av statsborgerskap, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	11
452.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. skjenkebevillinger på festivalcaper, besvart av helse- og omsorgsministeren	11
453.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. de nye regiongrensene, besvart av næringsministeren.....	13
454.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. innføring av konsernmodell for helseforvaltningen, besvart av helse- og omsorgsministeren	13
455.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. eiendomsskatt i norske kommuner, besvart av finansministeren.....	15
456.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. E6 ut av Ballangen sentrum, besvart av samferdselsministeren.....	15
457.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. at Noreg møter NATOs mål/forventingar for den norske hæren som er definert i NATO capability targets 2017, besvart av forsvarsministeren	16
458.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. konsekvensane for norsk landbruk, besvart av utenriksministeren	17
459.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. Argentum, besvart av næringsministeren	17
460.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. dumping av giftig drivstoff, besvart av utenriksministeren	18
461.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. Teodora del Carmen Vasquez, besvart av utenriksministeren	19
462.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. forhandlingene om fremtidig kommersiell allmennkringkaster, besvart av kulturministeren.....	19
463.	Fra stortingsrepresentant Jonas Gahr Støre, vedr. kryptologi, besvart av statsministeren.....	20
464.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. dispensasjon kystfiskefartøy, besvart av fiskeriministeren.....	21
465.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. soning i Nederland, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	23
466.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. Kriminalomsorgen, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	24
467.	Fra stortingsrepresentant Rowena von Ohle, vedr. seksualundervisningen i skolen, besvart av kunnskapsministeren.....	25
468.	Fra stortingsrepresentant Rowena von Ohle, vedr. samværs sabotasje i Norge, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	26
469.	Fra stortingsrepresentant Nancy P. Anti, vedr. beitekrise, besvart av landbruks- og matministeren	27
470.	Fra stortingsrepresentant Nancy P. Anti, vedr. forskningsrapporten "Reindriftas hverdag", besvart av landbruks- og matministeren	28
471.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. kunstgressbaner, besvart av kulturministeren.....	28
472.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. drøftingsmøte 30. oktober i Krikenes for de folkevalgte fra Troms og Finnmark, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	29
473.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. KVVU-bestillingen for grensekryssende gods mellom Oslo og Gøteborg, besvart av samferdselsministeren.....	30
474.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. utarbeidelse av en KVVU for rv 22/ rv 111, besvart av samferdselsministeren	31
475.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. antall tilsyn av Mattilsynet, besvart av landbruks- og matministeren	31
476.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader, besvart av forsvarsministeren.....	32

477.	Fra stortingsrepresentant Lene Vågslid, vedr. bevæpning av politiet i Oslo, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	33
478.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. studentboliger, besvart av kunnskapsministeren.....	35
479.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. nivået på lærlingtilskudd, besvart av kunnskapsministeren.....	36
480.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. leige av fengselsplasser i Norgerhaven i Nederland, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	37
481.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. innlandsfiske, besvart av fiskeriministeren.....	38
482.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. tryggleik på Goliat, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	39
483.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Odda som akuttsykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	39
484.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå, besvart av justis- og beredskapsministeren	41
485.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. forekomsten av vold og trusler mot ansatte i norske fengsler, besvart av justis- og beredskapsministeren	41
486.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. tegnspråk i barnehager, besvart av kunnskapsministeren.....	42
487.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. oljepris, besvart av olje- og energiministeren	43
488.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. gjennomsnittlig oljepris, besvart av olje- og energiministeren	43
489.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. revidere gjeldende retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering (LAR), besvart av helse- og omsorgsministeren.....	44
490.	Fra stortingsrepresentant Bjarne Rohde, vedr. kvensk og samisk kultur, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	45
491.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. Sørlandet sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	46
492.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. publisering av forskning, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	47
493.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. eksportert våpen brukt i Jemen, besvart av utenriksministeren	48
494.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. veiledning til turnusleger, besvart av helse- og omsorgsministeren	48
495.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. markedsadgang til EU, besvart av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU	49
496.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. markedsadgang til EU, besvart av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU	50
497.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. psykologer og primærhelseteam, besvart av helse- og omsorgsministeren	51
498.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. utbyggingen av Skarnes stasjon, besvart av samferdselsministeren	52
499.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. travbane på dyrket mark, besvart av samferdselsministeren.....	53
500.	Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. vintererfaring for tungbilsjåførere, besvart av samferdselsministeren	53
501.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. kostnader på Goliat-feltet, besvart av olje- og energiministeren.....	54
502.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. petroleumsskattesystemet, besvart av olje- og energiministeren.....	55
503.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. avkorting som følge av mottatt sluttvederlag, besvart av arbeids- og sosialministeren	55

504.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. overgangsstønad til lærerutdanningen, besvart av kunnskapsministeren	56
505.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. stillehavsøsters, besvart av klima- og miljøministeren	57
506.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø, vedr. veibygging, besvart av samferdselsministeren	58
507.	Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. småflyaktiviteten på Rygge, besvart av forsvarsministeren	59
508.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. eiermangfold i lokalradio tilbudet i Norge, besvart av kulturministeren	60
509.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. MVA-fritaket for digitale nyhetsmedier, besvart av finansministeren	61
510.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. buejakt, besvart av klima- og miljøministeren	62
511.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. initiativ for å styrke arbeidsmiljøloven og andre relevante lovverk med hensikt om å fremme ansattes trygghet og helse, besvart av arbeids- og sosialministeren	63
512.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. stasjon på Avtjerna i Bærum mellom Sundvollen og Sandvika, besvart av samferdselsministeren	64
513.	Fra stortingsrepresentant Ivar Odnes, vedr. rv 15 Strynefjellet og rv 4 Jaren - Mjøsbrua/Gjøvikbana, besvart av samferdselsministeren	65
514.	Fra stortingsrepresentant Martin Henriksen, vedr. det statlige tilskuddet for fagene norsk og engelsk, besvart av kunnskapsministeren	65
515.	Fra stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos, vedr. hva Ap som forslagsstiller og de andre partiene egentlig mente i vedtak av 14. november 2017, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	66
516.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. feltet Johan Sverdrup, besvart av olje- og energiministeren	66
517.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. to ulike utdanningsmodeller for å kunne jobbe i ambulanse, besvart av helse- og omsorgsministeren	67
518.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. ambulanseberedskap i årene fremover, besvart av helse- og omsorgsministeren	68
519.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. flomdempende tiltak til et kraftverk mellom Sandvikvatnet og Sørfjorden i det vernede Opovassdraget, besvart av olje- og energiministeren	69
520.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. CCCC, besvart av samferdselsministeren	69
521.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. CCCC, besvart av samferdselsministeren	70
522.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. styret i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR), besvart av kulturministeren	71
523.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. å revurdere utdanning som kriterium for å finansiere kommunenes kostnader til barnehager, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	72
524.	Fra stortingsrepresentant Lene Vågslid, vedr. seksuell trakassering innenfor justissektoren, besvart av justis- og beredskapsministeren	73
525.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. inntektstap for Sauda, Karmøy og Tysvær i Rogaland, besvart av finansministeren	74
526.	Fra stortingsrepresentant Anette Trettebergstuen, vedr. seksuell trakassering og overgrep av skuespillere, musikere og andre kulturarbeidere, besvart av kulturministeren	75
527.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. seksuell trakassering og overgrep, besvart av næringsministeren	76
528.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. kompensasjon for Sauda, Karmøy og Tysvær, besvart av finansministeren	76
529.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. den amerikanske ambassaden til Jerusalem, besvart av utenriksministeren	77

530.	Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. doktorgrad innen kryptografi, besvart av justis- og beredskapsministeren	78
531.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. #utentaushetsplikt, seksuell trakassering, besvart av helse- og omsorgsministeren	79
532.	Fra stortingsrepresentant Nina Sandberg, vedr. studier for søkere med fluktbakgrunn, besvart av kunnskapsministeren	81
533.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. møtefri veg mellom Melleby og Ørje, besvart av samferdselsministeren	82
534.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. seksuell trakassering og overgrep på plattformene på norsk sokkel, besvart av arbeids- og sosialministeren	83
535.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. ELTE-studentene, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	84
536.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. vekst i kryptovalutaer, besvart av finansministeren.....	85
537.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. Facebook, besvart av finansministeren.....	86
538.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. seksuell trakassering i finansbransjen, besvart av arbeids- og sosialministeren	87
539.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. medisintelefonen, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	88
540.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. rabattordningene i bomselskapene, besvart av samferdselsministeren.....	89
541.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. fylkesmannsambetet i Hedmark, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	89
542.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. helsekrav ved utstedelse av førerkort, besvart av samferdselsministeren	90
543.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. anskaffelsesprosesser, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	91
544.	Fra stortingsrepresentant Steinar Reiten, vedr. avhending eiendom på Rausand i Nesset kommune i Møre og Romsdal, besvart av næringsministeren	91
545.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. libyske myndigheters grensekontroll og håndtering av sikkerhetsaspekter knyttet til flyktninger, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	92
546.	Fra stortingsrepresentant Leif Audun Sande, vedr. Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond Norge), besvart av finansministeren	93
547.	Fra stortingsrepresentant Leif Audun Sande, vedr. Innovasjon Norge, besvart av næringsministeren.....	94
548.	Fra stortingsrepresentant Jon Gunnes, vedr. nytt kyllingslakteri på god dyrkamark i Orkdal i Sør-Trøndelag, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	95
549.	Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. Alarmtelefonen, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	96
550.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø, vedr. CCCC, besvart av samferdselsministeren.....	97
551.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. pensjon, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	98
552.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. pleiepengeordningen, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	108
553.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. bo- og støttetilbud, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	108
554.	Fra stortingsrepresentant Tore Storehaug, vedr. leveringsplikt for breiband, besvart av samferdselsministeren.....	109
555.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. korleis arbeidsmarknadstiltaka fungerer, besvart av arbeids- og sosialministeren	110
556.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. private helseforsikringer, besvart av næringsministeren.....	111

557.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. sjøkrigsskolen, besvart av forsvarsministeren	112
558.	Fra stortingsrepresentant Rowena von Ohle, vedr. bruk av familieråd og omsorgsplassering i familie, besvart av barne- og likestillingsministeren	113
559.	Fra stortingsrepresentant Martin Henriksen, vedr. bruk av SSB-statistikk, besvart av kunnskapsministeren.....	114
560.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. at ny operatør må opprettholde dagens stoppstruktur på Sørlandsbanen gjennom Telemark, besvart av samferdselsministeren	115
561.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. seksuell trakassering på jobb, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	116
562.	Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. Rindal kommune fra Møre og Romsdal til Trøndelag, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	117
563.	Fra stortingsrepresentant Nina Sandberg, vedr. seksuell trakassering innen høyere utdanning og forskning, besvart av kunnskapsministeren	118
564.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. diagnosekoder på kvit resept, besvart av helse- og omsorgsministeren	119
565.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. kravet om bakvakt i legevakt for leger, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	120
566.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. kontrakter på Castberg, besvart av olje- og energiministeren	121
567.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. kostnadene ved dagens arreststruktur, besvart av justis- og beredskapsministeren	122
568.	Fra stortingsrepresentant Ingjerd Thon Hagaseth, vedr. sexkjøp, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	122
569.	Fra stortingsrepresentant Ingjerd Thon Hagaseth, vedr. ordningen med ettergivelse av studielån, som gjelder for ungdom i Finnmark og deler av Troms, besvart av kunnskapsministeren.....	123
570.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. pasientbehandling, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	124
571.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. fritt behandlingsvalg fordelt på fylke, besvart av helse- og omsorgsministeren	125
572.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. oppfølging og oppdatering av innholdet i stortingsmeldingen Utdanning for velferd, besvart av kunnskapsministeren	126
573.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. utvidelse av Aurskog-Høland lensmannskontor, besvart av justis- og beredskapsministeren	127
574.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. en eventuell tredje rullebane på Oslo lufthavn Gardermoen, besvart av samferdselsministeren.....	128
575.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. motorvedlikehold på nye F-35 fly, besvart av forsvarsministeren	129
576.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. Martin Schultz sine visjonar for eit Europas foreinte statar, besvart av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU.....	130
577.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. fremmede arter, besvart av klima- og miljøministeren	131
578.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. tilskuddsordningen for sjøfolk, besvart av næringsministeren.....	132
579.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. jernbanetrasé i Sarpsborg, besvart av samferdselsministeren.....	133
580.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. hyretillegget for sjøfolk, besvart av næringsministeren.....	133
581.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. utbyggingskostnaden på DAB, besvart av kulturministeren.....	134
582.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. Orange helse, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	135

583.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. våpenhandel Syria, besvart av utenriksministeren	136
584.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. spesialistutdanning for leger, besvart av helse- og omsorgsministeren	137
585.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. å endre offentlighetsloven, besvart av justis- og beredskapsministeren	138
586.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. Digipost, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	139
587.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. at OL neste år vil være fritt for doping, besvart av kulturministeren	139
588.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. bedre kontroll ved Schengens yttergrenser, besvart av justis- og beredskapsministeren	140
589.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. arbeidsmarkeds kriminalitet, besvart av justis- og beredskapsministeren	141
590.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. bredbåndstilbud i Fet, besvart av samferdselsministeren	143
591.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. godkjenning av en ny linje for lyd, lys, bilde- og sceneteknikk, besvart av kunnskapsministeren	144
592.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. Enova som redskap for å utvikle demonstrasjonsprosjekter innen havvind, besvart av olje- og energiministeren	144
593.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. slukkingen av FM-nettet, besvart av kulturministeren	145
594.	Fra stortingsrepresentant Ingelinn Lossius-Skeie, vedr. engelskundervisning for flyktninger, besvart av kunnskapsministeren	146
595.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. menneskerettigheter, besvart av næringsministeren	147
596.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. seksuell handling mot et barn, besvart av justis- og beredskapsministeren	148
597.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. beskyttelse for barn mot pornografi og økt seksualisering, besvart av justis- og beredskapsministeren	149
598.	Fra stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos, vedr. Stortingets vedtak nr. 23, 24, 25 og 26 av 14. november 2017, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	149
599.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. vold og overgrep mot eldre, besvart av helse- og omsorgsministeren	150
600.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. sykehjem og dobbeltrom, besvart av helse- og omsorgsministeren	151

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (451 - 600) for sesjonen 2017-2018.**

Partibetegnelse:

*A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti*

*Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne
R Rødt*

Almeland, Grunde (V)	595
Andersen, Karin (SV)	451, 552, 553
Anti, Nancy P. (Sp)	470, 469
Arnstad, Marit (Sp)	521, 522
Bjørnebekk-Waagen, Elise (A)	535
Bollestad, Olaug V. (KrF)	517, 518
Borch, Sandra (Sp)	472
Botten, Else-May (A)	534
Eide, Petter (SV)	529, 545
Elvenes, Hårek (H)	512
Fagerås, Mona Lill (SV)	486, 492
Gharahkhani, Masud (A)	508, 509, 587
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	573, 574, 590
Grande, Arild (A)	503, 511
Greni, Heidi (Sp)	562
Grung, Ruth (A)	483, 484, 527, 557
Gunnes, Jon (V)	548
Hagaseth, Ingjerd Thon (V)	568, 569
Haltbrekken, Lars (SV)	487, 488, 519, 577
Henriksen, Kari (A)	491, 539, 543, 585
Henriksen, Martin (A)	514, 559
Jacobsen, Siv Henriette (A)	471, 473, 505, 523
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	501, 502
Kjenseth, Ketil (V)	530
Kjerkol, Ingvild (A)	454, 531, 572, 584
Kjos, Kari Kjønås (FrP)	515, 598
Klinge, Jenny (Sp)	452, 588, 589
Leirstein, Ulf (FrP)	579
Leirtrø, Kirsti (A)	506, 550
Lerbrekk, Solfrid (SV)	482, 504
Liadal, Hege Haukeland (A)	525, 528, 581, 592
Lossius-Skeie, Ingelinn (FrP)	594
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	495, 496, 551, 556
Lyngedal, Åsunn (A)	455, 456, 538
Lysbakken, Audun (SV)	493
Mehl, Emilie Enger (Sp)	481, 485, 541, 567
Moflag, Tuva (A)	571
Moxnes, Bjørnar (R)	582, 583
Myhrvold, Ole André (Sp)	474, 476, 510, 533
Myrli, Sverre (A)	507
Myrseth, Cecilie (A)	464

Mørland, Tellef Inge (A)	489, 494, 570
Navarsete, Liv Signe (Sp)	457, 458, 575, 576
Nordlund, Willfred (Sp)	586
Nævra, Arne (SV)	499
Odnes, Ivar (Sp)	513
Ohle, Rowena von (FrP)	467, 468, 558
Pettersen, Tage (H)	462
Pollestad, Geir (Sp)	475, 520
Raja, Abid Q. (V)	461
Reiten, Steinar (KrF)	544
Rohde, Bjarne (SV)	490
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	466, 596, 597
Sandberg, Nina (A)	532, 563
Sande, Leif Audun (A)	546, 547
Sandtrøen, Nils Kristen (A)	498, 578
Sem-Jacobsen, Åslaug (Sp)	593
Sivertsen, Eirik (A)	460, 591
Skjelstad, André N. (V)	453
Solberg, Torstein Tvedt (A)	536, 537
Steffensen, Roy (FrP)	478, 479
Stoknes, Per Espen (MDG)	516, 566
Stordalen, Morten (FrP)	500
Storehaug, Tore (KrF)	554
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	542
Støre, Jonas Gahr (A)	463
Tajik, Hadia (A)	480, 555, 561
Toppe, Kjersti (Sp)	465, 564, 565
Trettebergstuen, Anette (A)	526
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	549
Våøslid, Lene (A)	477, 524

STORTINGET

Dokument 15:4

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 451

Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. desember 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«I desember 2016 fattet Stortinget vedtak om å endre statsborgerloven slik at tilbakekall av statsborgerskap må fastsettes gjennom dom. Jeg har vært i kontakt med flere hvor det nå er mer enn 5 år siden de fikk første brev fra UDI med varsel om tilbakekall, og som venter på avklaring av hvordan saken skal håndteres.

Kan statsråden redegjøre for prosessen for høring, og når kan Stortinget forvente et lovforslag til behandling?»

Svar:

Stortinget fattet 9. mai 2017 vedtak om at tilbakekall av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 annet ledd skal skje ved dom. Stortinget ba samtidig regjeringen avvente saksbehandling av tilbakekall av statsborgerskap. Saken er fortsatt til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet. Det er for tidlig å tidfeste alminnelig høring og når Stortinget får saken til behandling. Jeg er imidlertid enig i at det er viktig å gjenoppta arbeidet med tilbakekall av statsborgerskap, og vi vil derfor gjennomføre høring snarest mulig.

SPØRSMÅL NR. 452

Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvilke konsekvenser mener statsråden at Helsedirektoratet og Politidirektoratets presisering av alkoholloven vil få for festivalarrangører som nå må søke skjenkebevilling

for sine festivalcamper og parkeringsplasser, vil arrangørene i praksis pålegges å gå gjennom folk sine private eienheter på slike områder, og mener statsråden det er rom for å vurdere andre og mer målrettede løsninger for å sørge

for sikkerheten på arrangementer hvor det anses nødvendig med slike tiltak?»

BEGRUNNELSE:

Hesledirektoratet har foretatt en presisering av alkoholloven som er ment å gjelde organiserte russetreff, og som følge av dette kom Politidirektoratet i november 2017 med en innstramming av skjenkereglene som innebærer at alle festivalarrangører skal søke om skjenkeløyve på hele området sitt, inkludert campingområdet og parkeringsplassene.

Det har kommet meldinger fra festivalarrangører som mener det vil være enormt ressurskrevende å kontrollere at gjester ikke har med seg alkoholholdige varer i teltet, campingvogn eller -bil, og at ikke alle festivaler har nok bemanning til å gjennomføre slik kontroll. Flere er bekymret for at det som følge av kravene vil etablere seg private camper i tilknytning til festivalene, og som ikke vil ha vakthold slik som festivalene sørger for på sine festivalcamper. Uroen knytter seg videre til at besøkstall kan gå ned fordi gjester kan oppleve det som et overtramp og føle seg mistenkeliggjort når de får eiendelene sine gjennomgått av festivalarrangørene eller andre myndighetspersoner. Konsekvensene kan dermed bli økonomiske tap for festivalene. Det har blitt vist til at det ved festivalene i Norge finnes mange gode festivalcampinger med lite bråk, og at disse vil kunne rammes ganske hardt som følge av den presiseringen av lovverket som nå har kommet, samtidig som disse innskjerpingene ikke nødvendigvis fører til høyere sikkerhet.

Jeg har forståelse av at alle store folkeansamlinger krever gode sikkerhetstiltak og at politiet må sikres nødvendige virkemidler for å kunne sørge for tryggheten. Likevel mener jeg på bakgrunn av det ovenstående at det er grunn til å vurdere hvorvidt den innskjerpede tolkningen av lovverket - og det vide virkeområdet disse innskjerpingene har fått - er forholdsmessig med tanke på det en i utgangspunktet mente å oppnå med en strengere tolkning av alkoholloven. Festivalene er en viktig del av kulturlivet og må sikres gode og forutsigbare vilkår. Det må foreligge en god begrunnelse for å stille så strenge krav med tanke på den store gruppen av festivalarrangører som omfattes, slik at disse ikke unødig pålegges krav som hemmer aktiviteten og tilbudet de representerer. Det er også uheldig dersom det i praksis skulle oppstå forskjellsbehandling ved at politiet kun håndhever reglene ved enkelte arrangementer som er omfattet av reglene, og ikke ved andre. Igjen blir dette et spørsmål om ressursbruk og prioritering.

Det må gå an å regulere skjenkeløyvet på en måte som tjener til å forebygge problemer, samtidig som man ivaretar norsk festivalkultur og gjør det praktisk og økonomisk mulig for arrangørene å følge reglene. Risikoen ved å skulle ha et formelt skjenkeløyve som omfatter parkeringsplasser og campingområde, på arrangementer der det er

kultur for å ha medbrakt drikke i vognene, er svært stor. Arrangører kan risikere å miste skjenkeløyvet for hele festivalen selv om de driver godt og pliktoppfyllende etter dagens regelverk, men fordi de etter det nye regelverket må finsjekke både innhold og aktivitet i alle campingvogner. Dette vil være en regelendring som ikke har rot i en praktisk virkelighet, og vi oppfordrer helseministeren til å sette regelendringen i bero inntil regjeringen har fått oversikt over de praktiske og økonomiske konsekvensene som denne vil kunne få for arrangører av festivaler og lignende arrangement, samt for sikkerheten til publikum.

Jeg registrerer at justisministeren i svar på skriftlig spørsmål dok. nr. 15:326 (2017-2018) sier at han vil be om et møte med helseministeren.

Svar:

30. november hadde justisministeren, statssekretær fra kulturdepartementet og undertegnede et møte om denne saken. I etterkant av møtet har Justis- og beredskapsdepartementet bedt Politidirektoratet å trekke sin uttalelse som påla arrangører å søke skjenkebevilling for hele festivalområdet.

Det har ikke vært foretatt noen regelendring i denne saken. Hjemmel for å kreve at arrangører søker skjenkebevilling for hele festivalområdet følger ikke av alkoholloven. Etter alkoholloven kan en arrangør søke skjenkebevilling for hele eller deler av et festivalområde. Det er opp til kommunen, som bevillingsmyndighet, å bestemme hvorvidt de ønsker å gi skjenkebevilling for et avgrenset område, eller, dersom arrangøren ønsker å la folk drikke på hele området, gi skjenkebevilling for hele området. Det er bevillingshavers ansvar å sørge for at drikke ikke tas med ut av og at det ikke nytes medbrakt inne på selve skjenkeområdet. Det er kommunens oppgave å kontrollere skjenkebevillingen og politiets oppgave å slå ned på eventuell drikking på offentlig sted. Det er ikke tillatt å gi tillatelse til å nyte medbrakt på et område med skjenkebevilling.

SPØRSMÅL NR. 453**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 15. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til at offentlig eide, nasjonale virkemiddelaktører tilpasser seg de nye regiongrensene, og vil hun videre orientere Innovasjon Norge om forventningen om at deres regionsgrenser skal tilsvare de nye regiongrensene fra og med 1. januar 2020?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i vår en stor reform av fylkeskommunestrukturen i Norge. I de berørte fylkeskommunene foregår det i dag et svært omfattende og krevende arbeid for å løse dette på god måte. Dette innebærer blant annet et utfordrende arbeid knyttet til tilpasning av regionale planer og koordinering av virkemidler.

En uttalt målsetting med regionreformen er at også nasjonale aktører og regional stat skal tilpasse seg de nye regiongrensene. Dette er viktig både for å få koordinert innsatsen på en god måte og for å forenkle kommunikasjonen mellom befolkningen og virkemiddelaktørene.

Sett i lys av dette er overraskende at en offentlig eid aktør som Innovasjon Norge så sent som i juni 2017 besluttet en regionorganisering som går på tvers av regiongrensene som er vedtatt av stortinget.

Fylkeskommunene gjør alt de kan for å tilpasse seg de nye regionene, men at en av deres viktigste partnere på næring- og regionutvikling er ikke innstilt på det samme er en stor utfordring.

Svar:

I tråd med Stortingets behandling av regionreformen, herunder Meld. St. 22 (2015-2016), Innst. 377 S (2015-2016),

Prop. 84 S (2016-2017) og Innst. 385 S (2016-2017) er det satt i gang en rekke prosesser fram mot 1. januar 2020. Flere av disse prosessene berører virkemiddelaktører og hvordan disse best tilpasser seg de nye regiongrensene. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette gjennom ulike fremlegg, herunder i de årlige kommune- og budsjettproposisjonene.

Når det gjelder Innovasjon Norge er det allerede gitt klare krav og forventninger om at Innovasjon Norge har en organisering som er tilpasset at selskapet er statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Selskapet skal tilpasse organiseringen til ulike behov i regionene. Dette er fulgt opp sammen med fylkeskommunene, i dialog en med selskapets styre og gjennom vedtektsendringer.

Den geografiske fordelingen på Innovasjon Norges kontor i Norge er uforandret, men det er i senere år gjort enkelte endringer i ledelsen for ulike kontor ved at noen kontor er slått sammen under en felles ledelse. Disse organisatoriske endringene følger grensene i regionreformen med ett unntak. Kontorene i Buskerud, Telemark og Vestfold fikk felles leder sommeren 2017. Innovasjon Norge har relativt nylig også samlet kontorene i Troms og Finnmark, kontorene i Oppland og Hedmark, og kontorene i de to Trøndelagsfylkene under felles ledelse. Kontorene i Agderfylkene, kontorene i Vestfold og Buskerud og kontorene i Østfold, Akershus og Oslo har lenge vært samlet under felles ledelser. Jeg har forsikret meg om at selskapet er klar til å tilpasse seg den til enhver tid gjeldende regionstruktur og å følge kravene til regional organisering som gis i lov om Innovasjon Norge.

SPØRSMÅL NR. 454**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Folkehelseinstituttet (FHI) har et bredt oppdrag og ansvar og har fått kutt i sine rammer med dagens regjering.

Innføring av konsernmodellen er beskrevet som et effektiviseringstiltak.

Hvor mye brukte FHI i kroner på de funksjonene som nå er overført til Norsk Helsenett da de løste disse i egen regi, og hvor mye må de betalte for disse tjenestene i 2017 og i 2018 og, hvilke og hvor mange konsultantselskaper er brukt for å gjennomføre denne omleggingen til konsernmodell?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har etablert en konsernmodell som omfatter alle etatene i den sentrale helseforvaltningen. Hovedmålet var effektivisering, og å tilrettelegge for større og mer robuste kompetansemiljøer og kvalitets- og kompetanseheving i administrative tjenesteledd. I praksis medførte dette: Etablering av tjenestesenter i Norsk Helsenett med ansvar for sentrale funksjoner som anskaffelser, IKT og informasjonsforvaltning/arkiv Etablering av sentrale HR-funksjoner i Helsedirektoratet. Overføring av funksjoner for lønn, regnskap og reiseadministrasjon til Direktoratet for økonomistyring (DFØ). Folkehelseinstituttet er omfattet av den nye konsernmodellen.

Svar:

Jeg er opptatt av at den sentrale helseforvaltningen skal motta gode og kostnadseffektive tjenester fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) og Norsk Helsenett SF (NHN). Formålet med konsernmodellen er å samle administrativ kompetanse i store og robuste fagmiljøer. I tillegg til kvalitative fordeler, mener jeg en slik stordriftsmodell vil bidra til en mer effektiv forvaltning. Tjenestesenteret for helseforvaltningen ble satt i operativ drift 1. januar 2017 og det er for tidlig å trekke konklusjoner om reell gevinstrealisering. Effekten av slike omorganiseringer vil først vise seg over tid når både etater og tjenesteleverandører har gjennomført nødvendige justeringer og tilpasninger i egen virksomhet.

Jeg er kjent med at alle involverte aktører er inne i en krevende fase. De nye tjenestetilbyderne må tilpasse seg brukernes ønsker og behov, og samtidig arbeide for å effektivisere sine tjenester. På samme måte må den sentrale helseforvaltningen gå gjennom sin virksomhet med tanke på å redusere ressursbruk knyttet til avgitt personell og oppgaver. For FHI og Helsedirektoratet er dette ekstra krevende fordi de allerede har store omstillingsutfordringer.

NHN fikk i oppdrag å etablere et sentralt tjenestesenter for IKT, informasjonsforvaltning/arkiv og anskaffelser. Prosessen ble gjennomført ved overføring av oppgaver og ansatte fra departementets underliggende virksomheter til NHN. Det har vært en omfattende prosess i virksomhetene med å kartlegge egne kostnader knyttet til tjenestene som nå leveres av NHN. Virksomhetene er nå i en prosess med å ta ned kostnadsnivået som forutsatt ved innføring av konsernmodellen.

Grunnlaget for NHNs prismodell inneværende år er basert på en konsulentrapport fra Price Waterhouse Coopers (PwC), overførte årsverk fra virksomhetene, kostnadsestimater for de ulike tjenestene og føringer fra departementet om å gjøre tjenestene så rimelige som mulig. NHN fører periodisert regnskap som betyr at de er satt opp med eiendeler, egenkapital og gjeld. NHNs investeringer skal kostnadsføres planmessig over levetiden i form av avskrivninger. Dette må NHN ta hensyn til i prising av tjenestene som de leverer virksomhetene. Virksomhetene fører regnskap etter kontantprinsippet, noe som medfører at investeringer utgiftsføres på utbetalingstidspunktet.

FHI vil i løpet av 2017 ha en kostnad knyttet til kjøp av tjenester fra NHN i størrelsesorden 64 mill. kr. Det er imidlertid vanskelig å sammenlikne dette med FHIs kostnader i 2016, både fordi gammel og ny modell er underlagt ulike regnskapsprinsipper, men også fordi dette vil kreve en omfattende analyse av de administrative utgiftenes andel av virksomhetens totale økonomi. Prismodellen for NHNs tjenester i 2018 er under utarbeidelse, blant annet med bistand fra konsulentfirmaet Gartner, og i dialog med alle etater.

Konsulentfirmaet PwC ble benyttet for bistand til å utforme en felles tjenestemodell for helseforvaltningen, herunder beregning av antatte gevinster av konsernmodellen. Først i 2015 i forbindelse med en rapport utarbeidet av Helsedirektoratet, og senere i 2016 av NHN i forkant av etableringen av det nye tjenestesenteret.

Jeg vil avslutningsvis minne om at Helse- og omsorgsdepartementet har ansvar for den samlede virksomheten i den sentrale helseforvaltningen, herunder for forvaltning av eierskapet til NHN. Jeg vil bidra til gode løsninger for alle parter. Departementet vil derfor fra nyttår etablere et eget prosjekt for vurdering av arbeidet med gevinstrealisering i både leverandør- og kundeledet i konsernmodellen. Prosjektet skal se nærmere på NHNs og virksomhetenes arbeid med tilpasning av kostnader og bemanning. Jeg vil på bakgrunn av dette prosjektet vurdere behovet for eventuell styringsmessig oppfølging av virksomhetene og NHN.

SPØRSMÅL NR. 455**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal****Besvart 13. desember 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvor stor andel av eiendomsskatten som norske kommuner i dag skriver ut på verk og bruk betales av utenlandske bedrifter, og hvor stor andel betales av statseide bedrifter eller staten?»

BEGRUNNELSE:

Når kommunene ikke lenger kan skrive ut eiendomsskatt på kategorien "verk og bruk" går norske kommuner glipp av inntekter i størrelsesorden 800 millioner til 1,2 milliarder. Det er en stor omfordeling av verdier som da skjer, og det er viktig å vite hvem det er som får denne skatteletten. Eksempler fra tre kommuner i Nordland: Elkem Blue Star (Kina) betaler 8,9 av de 10,3 millionene som Sørfold kommune har i inntekt fra verk og bruk. I Mosjøen går 20 av 23 millioner til Alcoa og USA. I Narvik vil 15 millioner av 20

gå til LKAB og Sverige. Situasjonen i mange andre industrikommuner vil være den samme og det er viktig å få vite hvor store verdier som vil overføres fra norske kommuner til utenlandske selskaper.

Svar:

Eiendomsskatten er en kommunal skatt. Kommunene rapporterer ikke opplysninger om hvem som betaler eiendomsskatt til KOSTRA, det nasjonale informasjonssystemet som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Finansdepartementet har derfor ikke grunnlag for å gi en samlet oversikt over hvor stor andel av eiendomsskatten på verk og bruk som betales av henholdsvis utenlandske bedrifter, statseide bedrifter eller staten. Det er for øvrig slik at staten uansett er fritatt for eiendomsskatt for visse typer eiendom dersom eiendommen er i direkte statlig eie, jf. eieendomsskattelova § 5.

SPØRSMÅL NR. 456**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal****Besvart 14. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Vil samferdselsministeren sørge for at Statens vegvesen holder sine løfter til Ballangen kommune og igangsetter arbeidet med å legge E6 utenom Ballangen sentrum snart og før miljøgata gjennom bygda er kjørt istykker?»

BEGRUNNELSE:

Arbeidet med å få lagt E6 ut av Ballangen sentrum og å anlegge ei miljøgate gjennom sentrum ble startet opp i 2008. Arbeidet var et samarbeidsprosjekt mellom Ballangen kommune og Statens vegvesen (SVV). Formålet var å redusere miljøbelastningen for befolkningen i sentrum og å skape et tryggere og mer trafikksikkert sentrumsområde. Det ble avtalt at miljøgata gjennom Ballangen sentrum skulle anlegges først. Når denne var ferdig skulle arbeidet med omkjøringsvegen startes umiddelbart. Dette skulle utgjøre «vegpakke Ballangen». Reguleringsplan

for E6-omkjøringsveg ble vedtatt av Ballangen kommunestyre 2011. Byggeplan ble utarbeidet og grunnerverv ble gjennomført 2012-13. Anleggning av E6-omkjøringsvei skulle starte i 2014 og midler var avsatt i NTP til oppstart. Imidlertid ble pengene flyttet til å dekke overforbruket på vegprosjekt Kråkmofjellet. Prosjektet ble igjen prioritert ved Stortingets behandling av NTP 2018-2029, og i første halvdel av planperioden. I SVVs handlingsprogram som kom i høst, er prosjektet skjøvet ut til 2021. Arbeidet med miljøgata ble startet opp 2012 og ferdigstilt 2013. Kommunen investerte i den forbindelse flere millioner i et spleiselag med SVV. Miljøgata er bygget etter standard som kommunal vei. Det betyr bla.at rundkjøringen er så trang at semitrailere må over i motsatt kjørebane for å komme seg ut. I samme utgang er det plassert gangfelt, dette har medført flere nestenulykker. Økningen i tungtransport de siste årene medfører en betydelig slitasje på miljøgata, det gjelder spesielt de opphøyede gangfeltene

og rundkjøringen. Ballangen kommune er bekymret for at miljøgata vil være kjørt istykker når omkjøringsveien endelig blir bygget. Den vil da være et kommunalt ansvar.

Svar:

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det lagt opp til å gjennomføre prosjektet E6 Ballangen sentrum i første seksårsperiode, dvs. i løpet av perioden 2018-2023. Den

endelige prioriteringen vil på vanlig måte bli avklart gjennom arbeidet med de årlige statsbudsjetter. Det er for øvrig Stortinget som fatter endelige vedtak om anleggsstart på nye riksvegprosjekter, ikke Statens vegvesen.

Det er ikke funnet rom for midler til å starte prosjektet i 2018. Prosjektet må derfor vurderes i arbeidet med kommende års statsbudsjetter. Jeg må derfor komme tilbake til tidspunkt for anleggsstart når det foreligger nærmere avklaringer.

SPØRSMÅL NR. 457

Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 14. desember 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden stadfeste at Noreg møter NATOs mål/forventingar for den norske hæren som er definert i NATO capability targets 2017?»

GRUNNGJEVING:

Under debatten i Stortinget tysdag 5. desember om Prop. 2 S (2017–2018) sa statsråden følgjande:

«Denne forsvarsministeren har tenkt å bli stående igjen som den statsråden som forvaltet, ivaretok og forbedret vårt forhold til NATO. Vi baserer forsvarspolitikken vår på forsvarskraften vår, på å være en pålitelig alliert i NATO-alliansen.»

Svar:

Noreg er gjennom NATOs forsvarsplanleggingsprosess gitt ei rekke kapabilitetsmål som det er forventet at vi skal implementere og innarbeide i planane våre på enten kort, mellomlang og lang sikt. Det viktigaste kapabilitetsmålet for Hæren er at Brigade Nord frå 2024 skal vere ein tyngre strukturert brigade med tilhøyrande støtteelement.

NATOs kapabilitetsmål og våre eigne nasjonale behov var retningsgivande i arbeidet med utgreiinga av landmakta. Tiltaka som blei behandla i Innst. 50 S (2017–2018) til Prop. 2 S (2017–2018) inneber i all hovudsak at Noreg vil møte dei kapabilitetsmåla som NATO har definert for Hæren.

NATO gjennomfører for tida ein toårig gjennomgang av alle medlemslanda sine bidrag til alliansen og oppfyl-ling av dei kapabilitetsmåla som er gitt. Det vart i november gjennomført bilaterale møte med stabane til NATO. Dei førebelse tilbakemeldingane frå NATO på dei tiltaka

som skal gjerast er positive. NATO har tidlegare vore noko kritisk til at ein av bataljonane i Brigade Nord har vore oppsett med lette infanteristyrkar. Med dei endringane som no blir gjort, med fullmekanisering av brigaden, anskaffing av moderne materiell (inkludert luftvern som har vore ein mangel), og ein styrking av beredskapen gjennom nye personellordningar, er det mi vurdering at NATO vil stille seg positiv til utviklinga.

NATOs overordna vurdering av om Noreg møter måla og forventingane til mellom anna Hæren, som er definerte i NATOs kapabilitetsmål, er venta sommaren 2018. Denne vurderinga vil, som ved tidlegare høve, bli omsett til norsk og offentleggjort i budsjettframlegget for 2019.

SPØRSMÅL NR. 458**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 14. desember 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Korleis vurderer statsråden konsekvensane for norsk landbruk av dei ulike forslaga som ligg på bordet i oppkøyinga til ministermøtet?»

GRUNNGJEVING:

I forkant av WTO-forhandlingane i Argentina er det lagt fram fleire forslag til avtalar som forpliktar WTO-landa til å kutte i bruken av landbruks subsidiar. Mellom anna har EU og Brasil har lagt fram forslag, som med støtte frå Colombia, Peru og Uruguay, inneber å avgrense den handelsvridande støtta til ein fast, men endå ikkje bestemt prosent av produksjonsverdien.

Svar:

På landbruksområdet var det ei rekke forslag som handlar om medlemene sitt forpliktingsnivå ved bruken av jordbruks subsidiar. Nokre av desse forslaga vil kunne få følgjer for norsk landbrukspolitikk. Noreg har eit høgt stønadsnivå målt både etter produksjonsverdien i jordbruket og våre WTO-forpliktingar, samanlikna med dei fleste andre land. Derfor kan forslag som slår moderat ut for dei fleste, gi store utslag for Noreg. Ministermøtet vart utan resultat på landbruksområdet. Det var aldri truverdige forsøk på å oppnå semje om konkrete resultat som ville medført endring av norsk landbrukspolitikk. Dermed var det heller ikkje naudsynt for Noreg under ministermøtet å forsvare det behovet norsk landbruk har for vern. Vi vil arbeide vidare i WTO for at framtidige resultat, eller rammer for vidare tingingar, tar omsyn til behovet for føreseielege rammevilkår for norsk landbruk.

SPØRSMÅL NR. 459**Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Terje Aasland****Besvart 14. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«I hvilken grad mener statsråden at Argentum oppfyller formålet slik det er definert i eierskapsmeldingen, og vurderer statsråden det slik at insentivordningene i Argentum støtter oppunder selskapets formål slik det er definert i denne melding?»

BEGRUNNELSE:

I eierskapsmeldingen er det definert at selskapets formål er følgende:

«Selskapet skal investere sine midler i private investeringsfond og investeringsselskaper. Gjennom sin virksomhet skal selskapet bidra til å

- bedre tilgangen til risikovillig kapital og egenkapital for det nyskapende, forskningsbaserte næringslivet

- styrke det kompetente, langsiktige eierskapet i næringslivet
- styrke konkurransevnen og fremtidig verdiskaping i norsk næringsliv
- utløse nye muligheter i bransjer og næringsklynger hvor Norge allerede står sterkt
- bygge verdifulle nettverk mellom eiere, forvaltere, FoU-miljøer og virksomheter
- Selskapets virksomhet skal drives på forretningsmessige vilkår.»

Det er særlig aktuelt å få en vurdering opp mot punkt 1.

Svar:

Statens mål med eierskapet i Argentum Fondsinvesteringer AS fremgår av Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen) og er

”å få god avkastning på investeringer i aktive eierfond (private equity), bidra til et mer velfungerende kapitalmarked for unoterte selskaper gjennom saminvesteringer i slike fond med private investorer og å bidra som investor til en videreutvikling av private equity-bransjen. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning. Statens mål med eierskapet ivaretas gjennom at staten er eier i selskapet og ikke ved særskilte føringer fra eier på selskapets operative virksomhet.”

Argentum kan vise til en god avkastning på sine investeringer. Private equity-markedet i Norge har utviklet

seg markant siden opprettelsen av Argentum, og Argentum har hatt en ikke ubetydelig rolle i utviklingen av denne delen av kapitalmarkedet. På denne bakgrunnen kan dette være et naturlig tidspunkt for å se nærmere på om selskapets opprinnelig mandat er oppfylt. Jeg viser til anmodningsvedtaket der Stortinget ber regjeringen gjennomgå Argentums mandat, investeringsportefølje og rolle. Vedrørende incentivordninger i Argentum, ligger det til styret å fastsette disse, herunder lønn og annen godtgjørelse til de ansatte. Det er også styret i Argentum som er ansvarlig for å forvalte selskapets interesser i avtaler der selskapet er part, herunder avtalen om selskapets medinvesteringsordning. Når det gjelder Argentums medinvesteringsordning har departementet en dialog med styret om innretningen av og rammene for denne ordningen.

SPØRSMÅL NR. 460

Innlevert 6. desember 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen

Besvart 14. desember 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Studien «Toxic splash: Russian rocket stages dropped in Arctic waters raise health, environmental and legal concerns» publisert på nett av Cambridge University Press 2. oktober 2017 hevder gamle russiske raketter – i oppdrag betalt for av Den europeiske romfartsorganisasjonen – dumper giftig drivstoff på den norske siden av Barentshavet og i Baffinbukta mellom Grønland og Canada. Rapporten gir 5 anbefalinger om oppfølging.

På hvilken måte vil regjeringen følge opp disse anbefalingene?»

Svar:

Regjeringen er kjent med og har vurdert rapporten.

Norge mottar forhåndsvarsel fra Russland før hver utskytning av den type raketter som omtales i rapporten. Som beskrevet i rapporten har det vært omlag 10 utskytninger siden 1999, hvor første trinn av nedslaget har vært i norsk økonomisk sone i Barentshavet. Ifølge norske eksperter ved Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI), brytes rakettdrivstoff av denne typen raskt ned i saltvann og har begrensede miljøkonsekvenser. Dette gjelder spesielt når nedslaget er på åpent hav og langt fra land, slik som er tilfellet i denne delen av Barentshavet. I lys av de begrensede miljøkonsekvensene, har norske myndigheter ikke sett behov for å vurdere konsekvensene som de aktuelle

rakettdrivstoffene har for fiskeres helse eller å overvåke miljøsituasjonen hva spesifikt angår disse stoffene, inkludert å ta prøver etter hvert slipp. En eventuell endring i hyppighet og antall oppskytinger kan imidlertid endre behovet og gjøre nye vurderinger aktuelt. Regjeringen har ikke grunnlag for å uttale seg om miljøkonsekvensene for andre trinn av nedslaget som treffer langt nærmere Canadas og Danmarks/Grønlands kyst. Norges deltakelse i den europeiske romorganisasjonen ESA og EUs romprogrammer Galileo, EGNOS og Copernicus følges opp av det statlige forvaltningsorganet Norsk Romsenter. Norsk Romsenter har lenge vært kjent med farene ved bruk av rakettdrivstoff av denne typen og har i en årrekke jobbet for å begrense bruken. Dette gjøres blant annet gjennom å støtte utvikling av rakettmotorer og stillingskontrollsystemer som benytter alternativt drivstoff. Den norske industriaktøren Nammo spiller en sentral rolle i dette utviklingsarbeidet. ESA har inngått kontrakt om oppskyting av satellitter for EUs Copernicus program ved hjelp av russiske Rockot-raketter. Den eneste gjenstående oppskytingen i ESA-regi som skal benytte den russiske Rockot-raketen er oppskytingen av Sentinel-3b. ESA vurderer faren ved utslipp av de aktuelle rakettdrivstoffene fra denne oppskytingen som lav. Etter at kontrakt ble inngått for oppskytingen av Sentinel-3b har ESAs egen Vega-rakett blitt tilgjengelig som et alternativ til Rockot. Dette reduserer sannsynligheten for at ESA i fremtiden skal benytte

raketter som bruker denne type rakettdrivstoff. Regjerin-

gen vil fortsette å støtte utviklingsarbeid for å ta frem mer miljøvennlige rakettmotorer.

SPØRSMÅL NR. 461

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja

Besvart 14. desember 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Har utenriksministeren tatt opp saken om at kvinner dømmes til fengsel for spontanaborter med El Salvadors utenriksminister?»

BEGRUNNELSE:

Spontanaborter blir ansett som drap i El Salvadors lovverk og Teodora del Carmen Vasquez har blitt dømt til 30 års fengsel for en dødfødsel i landet. Vasquez har allerede sittet 9 år i fengsel på grunn av denne dommen, men den 8. desember skal saken hennes opp til høring.

Svar:

Nylig uttrykte vår ambassadør i Mexico, som også er akkreditert til El Salvador, norsk bekymring for situasjonen til Teodora del Carmen Vasquez overfor salvadoranske myndigheter. Det er beklagelig at dommen opprettholdes. Til tross for denne konkrete dommen, er det tegn til at myndighetene ønsker å myke opp sin strenge lovgivning. Norske myndigheter diskuterte dette helt nylig med FNs befolkningsfond (UNFPA) som også søker å påvirke salvadoranske myndigheter på dette området. Vi vil fortsette

vårt påvirkningsarbeid overfor salvadoranske myndigheter slik vi allerede har gjort ved flere anledninger. Under siste landhøring av El Salvador i FNs menneskerettighetsråd stilte Norge flere spørsmål om abort og seksuelle og reproduktive rettigheter. Innsatsen for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, inkludert arbeidet for trygge aborter, er et prioritert arbeid for Regjeringen. Regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken (2016-2020) er et nøkkelverktøy for å arbeide helhetlig med tematikken. Norge er blant de største giverne til dette arbeidet globalt. Regjeringen arbeider med og i FN, internasjonale frivillige organisasjoner samt globale finansieringsmekanismer som prioriterer kvinner, barn og unges helse. I Latin-Amerika støtter Norge Den interamerikanske menneskerettighetsdomstolen og andre menneskerettighetsinstitusjoner, der lignende saker blir behandlet. Norge støtter f.eks. organisasjonen «Center for Justice and International Law» (CEJIL), som i El Salvador følger opp konkrete abortsaker og hvor de gjør et viktig påvirkningsarbeid for å tilpasse lovgivningen til internasjonale standarder. Vi vil i vår kontakt med salvadoranske myndigheter fortsette å følge opp både abortlovgivningen generelt og den konkrete saken til Teodora del Carmen Vasquez.

SPØRSMÅL NR. 462

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 7. desember 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva er status for forhandlingene om fremtidig kommersiell allmennkringkaster?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget behandlet før sommeren Stortingsmelding 14 (2016-2017) om kommersiell allmennkringkaster. Regjeringen har etter dette utlyst en avtale.

Svar:

Departementet behandler nå TV2s søknad om å bli tildelt oppdraget som kommersiell allmenkringkaster. For bl.a. å

avklare at kunngjøringens krav til lokalisering blir oppfylt, og for å sikre at en tildeling vil være i samsvar med EØS-avtalens bestemmelser om offentlig støtte, har departementet funnet det nødvendig å be TV2 avklare en del forhold i søknaden. Siden det fortsatt gjenstår noen avklaringer, er det ikke sannsynlig at et vedtak om tildeling vil kunne treffes i løpet av desember. Departementet fortsetter nå arbeidet med søknadsbehandlingen, med sikte på at et vedtak kan treffes så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 463

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Jonas Gahr Støre

Besvart 14. desember 2017 av statsminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvordan vil statsministeren sørge for at landet nå får på plass den kompetansen som trengs innenfor kryptologi for å sikre rikets sikkerhet mot spionasje, sabotasje og terror?»

BEGRUNNELSE:

Norge mangler kryptologer. Mangelen er så akutt at sikkerhets- og etterretningstjenestene nå er i gang med kriseplaner. I Dagens Næringsliv 2. desember kunne vi lese at både sikkerhetsmyndighetene og fremstående akademikere beskriver situasjonen som kritisk. Kjell Jørgen Hole, professor ved Institutt for informatikk og direktør ved Simula@UiB sier at «Det er blitt så få av oss at vi er oppriktig bekymret over hva om skulle skje hvis bussen skulle kjøre over oss». Olav Lysne omtaler mangelen som et «kjempeproblem for norsk sikkerhet». Det fremkommer i DN at under fem personer har den nødvendige kompetansen i Norge. Mangelen på kryptologer gjør oss sårbare og det er behov for tiltak for å sikre økt kompetanse og flere kryptologer, slik at vi kan sikre rikets sikkerhet mot spionasje, sabotasje og terror bedre enn i det som er tilfellet i dag.

Svar:

Nasjonal kryptokompetanse er viktig for nasjonal sikkerhet. Kryptologi er en disiplin i grenselandet mellom informatikk og matematikk. Kryptologi er grunnlaget for all sikkerhet innen digital kommunikasjon. Representanten Støre viser til oppslag i Dagens Næringsliv. En av kildene DN baserer seg på er en rapport fra NIFU bestilt av Justis- og beredskapsdepartementet nettopp for å kartlegge

kompetansebehov og –utfordringer. Utfordringer forbundet med opprettholdelse av nasjonal kompetanse innenfor kryptologi ble fremhevet av det digitale sårbarhetsutvalget (Lysneutvalget) i NOU 2015:13 Digital sårbarhet –sikkert samfunn. Regjeringen er svært opptatt av denne problemstillingen. I løpet av det siste året er det lagt frem to stortingsmeldinger der regjeringen adresserer kompetanseutfordringene knyttet til kryptologi spesielt og IKT-sikkerhet generelt: Meld. St. 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn og Meld. St. 38 (2016-2017) IKT—sikkerhet. Et felles ansvar. Sistnevnte ligger nå til behandling i Stortinget, og førstnevnte ble behandlet 23.5.2017 (Innst. 326 S (2016-2017)). I meldingene er blant annet to sentrale tiltak omtalt. Det skal utarbeides en nasjonal kompetansestrategi innen IKT-sikkerhet og gjeldende «Norsk kryptopolitikk» fra 2001 skal revideres. Arbeidet med en nasjonal kompetansestrategi for IKT-sikkerhet og revidert kryptopolitikk er i gang. En viktig del av kompetansestrategien vil være, i samarbeid med utdannings- og forskningsmiljøer, å komme frem til gode tiltak som kan motvirke at det er mangel på Side 2 kandidater som velger å ta doktorgrad og videre karriereløp innen forskning og utdanning innen IKT-sikkerhet. Ett eksempel på slike tiltak er forskerlinjer. I samarbeid mellom Norges forskningsråd og UH-institusjonene er det opprettet fem piloter for forskerlinjer, herunder i informatikk. Hensikten med forskerlinjene er å rekruttere flere talentfulle studenter til forskning tidlig i studieløpet. For å bedre den framtidige kompetansen innen IKT har regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre blitt enige om en økning på 500 studieplasser til IKT-utdanning i 2018. Kunnskapsdepartementet vil ved tildelingen av studieplasser be om at institusjonene prioriterer tilbud som er viktige for IKT-sikkerhet og

kryptologi. Denne styrkingen kommer i tillegg til de 750 studieplassene i IKT som ble tildelt i 2017. Samlet vil disse studieplassene gjennom årlig opptak av 1250 til fireårig utdanning utgjøre 5000 nye studieplasser. Regjeringen har de siste årene bevilget mer midler til rekrutteringsstillinger ved universitet og høyskoler. I 2015 ble det opprettet 30 varige stillinger øremerket matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag med vekt på IKT. For 2017 ble det opprettet 12 varige stillinger øremerket IKT sikkerhet, og i tillegg 4 varige stillinger øremerket informasjonssikkerhet ved Center for Cyber and Information Security (CCIS/NTNU). For

2018 har regjeringenspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre blitt enige om en ytterligere økning av 50 rekrutteringsstillinger. Ved tildeling av rekrutteringsstillingene forventer Kunnskapsdepartementet at institusjonene særlig prioriterer IKT-sikkerhet og kryptologi. Nasjonal forskning innen IKT-sikkerhet er styrket de senere år. Norges Forskningsråds program IKTPLUSS bevilget i 2015 150 mill. kroner til forskning innenfor satsingsområdet «et trygt informasjonssamfunn». Forskningsprogrammet har blant annet gitt tildelinger til prosjekter innen kryptologi. Dette er prosjekter som pågår nå. Forskning innen området «Muliggjørende teknologier» som oppfølging av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning er også styrket på budsjettet for 2018. Forskningssatsinger vil på lengre sikt bidra til å bygge kompetanse og oppmerksomhet i forskningsmiljøene og forskningsbasert utdanning innen IKT-sikkerhet.

Det er viktig å trygge tilgangen til kryptologer og avansert forskning innen elektronisk kommunikasjon. Det er grunnen til at regjeringen fra 2016 har støttet etableringen av Simula@UiB. Kryptologi som benyttes til å beskytte nasjonal sikkerhetsgradert informasjon skal være underlagt nasjonal kontroll. Forsvarssektorens perspektivplan for materiell inneholder ulike initiativer og satsinger på nytt kryptomateriell som bidrar til modernisering og opprettholdelse av evnen til beskyttelse av sikkerhets-

gradert informasjon. Planen omfatter pågående prosjekter og nye planlagte initiativ. Fra 2019 er det blant annet planlagt å bruke mer enn 300 mill. kroner på modernisering av dagens kryptoløsninger. Fullstendig oversikt over prosjektene framkommer i dokumentet: Fremtidige anskaffelser i forsvarssektoren 2017-2025.

Side 3 Arbeidslivet, utdannings- og forskningsmiljøene og statlig forvaltning må jobbe sammen for å bedre nasjonal kompetanse og innsats innenfor forskning for å ivareta IKT-sikkerhet generelt og kryptokompetanse spesielt. Regjeringen vil i forbindelse med det videre arbeidet med den nasjonale kompetansestrategien for IKT-sikkerhet fortsette samarbeidet med forsknings- og utdanningsinstitusjoner for å vurdere tiltak som kan bidra til styrket framtidig kompetanse på området.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) finansierer stipendiatstillinger ved Universitetet i Bergen. Det har imidlertid vist seg å være et begrenset marked å rekruttere stipendiatene fra. NSM og FFI vurderer likevel dette som en relevant tilnærming også i tiden fremover. I tillegg vurderer NSM å ansette stipendiater i egen organisasjon. NSM har to av sine ansatte kryptologer i bi-stillinger som professor II og amanuensis II ved universitetene i henholdsvis Oslo og Bergen. Meld. St. 38 (2016-2017) IKT-sikkerhet. Et felles ansvar peker på at ordninger som næringslivs- ph.d. og offentlig-ph.d. er etablerte, men har potensiale til å bli brukt mer. Dette er ordinære doktorgradsutdanninger som gjennomføres mens kandidaten er i arbeid og hvor forskningen har klar relevans for arbeidsgiver. Dette er et eksempel på et virkemiddel som er egnet for å skaffe flere spesialister med kompetanse innen kryptologi for personer som kan sikkerhetsklareres i offentlige og private virksomheter. IKT-sikkerhet er et viktig område for regjeringen. Den første stortingsmeldingen om temaet ligger nå til behandling i Stortinget, der IKT-sikkerhetskompetanse er et sentralt tema. Jeg ser frem til en debatt om meldingen.

SPØRSMÅL NR. 464

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 14. desember 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«I forarbeidene til deltakerloven omtales dispensasjonsadgangen fra aktivitetskravet kun i tilknytning til «fersk-

trålerflåten» og «andre deler av havfiskeflåten». Statsråden har nå gitt dispensasjon når det gjelder et kystfiskefartøy.

Hvilken juridisk vurdering ligger til grunn for å se bort i fra forarbeidene til loven på denne måten?»

Svar:

Den aktuelle bestemmelsen i deltakerloven § 6 tredje ledd første punktum lyder slik:

”Departementet kan i særlig tilfelle, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det, ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet i første og annet ledd om tidligere aktivitet i fiske eller fangst.”

Lovens ordlyd er altså at det kan gis dispensasjon ”i særlige tilfelle, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det,...”.

Jeg vil først og fremst bemerke at den aktuelle lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 67 (1997-98), gjør rede for hvordan man så for seg man ville praktisere dispensasjonshjemmelen da proposisjonen ble lagt frem i 1998. Det legger ikke i seg selv rettslige bindinger på hvilken praksis man kan føre i dag. Det rettslige spørsmålet er hvorvidt lovens vilkår, ”i særlige tilfelle, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det”, er oppfylt og man derfor kan vurdere dispensasjon.

Jeg antar at det er følgende avsnitt fra Ot.prp. nr. 67 (1997.98) kapittel 9, motivene til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget, som det vises til når det hevdes at dispensasjonshjemmelen kun var ment å skulle anvendes overfor havfiskeflåten:

”Hensynet til sysselsetting og bosetning langs kysten, herunder behovet for råstofftilførsel til mottaks- eller foredlingsanlegg på land i Norge, er hensyn av betydning for spørsmålet om dispensasjon fra aktivitetskravet. Dagens ferskfisktrålerflåte bygger i stor utstrekning sin virksomhet på dispensasjoner som er gitt ut fra slike hensyn. I praksis vil slike tilfeller stadig være hovedvirkeområde for dispensasjonshjemmelen i lovutkastets § 6 tredje ledd første punktum. Samtidig som departementet har til hensikt å videreføre dagens praksis, vil man også søke å finne nye former for samspill mellom fiskeflåte og foredlingsindustri. Fiskeindustriens eierskap vil kunne bidra til å styrke flåteleddets økonomi og i neste omgang å skape livskraftige havfiskemiljøer. Dispensasjon for å eie fartøy i andre deler av havfiskeflåten, må kun gis når det ikke finnes aktive fiskere innenfor samme distrikt som kan overta fartøyet, og fartøyet derved står i fare for å bli solgt ut av distriktet.”

Samme tekst er også inntatt i proposisjonens kapittel 6.1.4.

Dette avsnittet, og særlig den siste perioden i avsnittet, handler om hvordan den daværende regjeringen la opp til å praktisere dispensasjonsbestemmelsen i forhold til nettopp havfiskeflåten. Umiddelbart foran dette utsagnet i kapittel 6.1.4 står det imidlertid blant annet følgende:

”Enkelte høringsinstanser har pekt på at en innskjerping av aktivitetskravet vil kunne få negative konsekvenser for rekrutteringen til fiskeryrket. Departementet kan ikke se at forslaget i seg selv vil kunne medføre slike konsekvenser. I lovutkastets § 6 er det bl.a. satt krav om at søkeren må ha drevet fiske på norsk fartøy i minst 3 av de siste 5 år. Forslaget innebærer en innstramming av kravet til å være aktiv fisker, uten at minimumskravet for å komme inn i yrket endres. Det kreves også minst 3 års aktivitet etter gjeldende deltakerlov. Det bør imidlertid bemerkes at for ungdom i enkelte distrikter, hvor fiskeflåten i

hovedsak består av mindre fartøyer, som kanskje drives av eieren alene, vil det kunne være vanskelig å skaffe seg tilstrekkelig bakgrunn fra fiskerivirksomhet for å oppfylle aktivitetskravet. En del av de som ønsker å starte opp som fiskere med eget fartøy, ville i så fall bli utestengt dersom kravet til aktivitet ble gjort fullt ut gjeldende også for de minste fartøygruppene. Dette er en av grunnene for at man vil foreslå å se bort fra aktivitetskravet for fartøy under en viss størrelse. Dersom det likevel skulle vise seg at dette kravet vil slå uheldig ut i enkelte tilfeller, vil det kunne gis dispensasjon i medhold av § 6 tredje ledd første punktum for fartøy over grensen.

I tillegg har enkelte høringsinstanser pekt på at fiskerifaglig utdanning må kunne regnes som ervervsmessig fiske i relasjon til aktivitetskravet. I høringsnotatet har departementet bemerket at det først og fremst vil være aktuelt å gi dispensasjon i medhold av § 6 tredje ledd dersom søkeren har utdanning av betydning for fiskeryrket. Dette er i samsvar med det som ble foreslått i Strukturmeldingen. Departementet vil legge vekt på at søkeren har fiskerifaglig utdanning, men en vil senere vurdere hvilke krav som må stilles til slik utdanning. Det vises for øvrig til forskriftshjemmelen i § 6 tredje ledd annet punktum og merknader til denne bestemmelsen.”

Det her siterte viser at den daværende regjeringen la opp til å anvende dispensasjonsbestemmelsen også overfor fartøy i kystflåten. I kapittel 9 heter det således også i motivene til § 6 tredje ledd første punktum:

”I tredje ledd første punktum gis departementet fullmakt til ved enkeltvedtak å dispensere fra aktivitetskravet i særlig tilfelle når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det.

I samsvar med Strukturmeldingen vil det være aktuelt å gi dispensasjon dersom søkeren har utdanning av betydning for fiskeryrket.”

Dette viser at det ikke er riktig at dispensasjonsbestemmelsen kun omtales i forhold til ferskfisktrålere og havfiskeflåten, men at også den daværende regjeringen så for seg at bestemmelsen skulle anvendes i forhold til kystfartøy.

SPØRSMÅL NR. 465**Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Norge har siden 2015 sendt 886 norske fanger til soning i Nederland. I Bergensavisen 7.12.17 oppgis det at en tredjedel er sendt mot sin vilje. Det fortelles om fortvilte, sinte og utagerende innsatte og om selvmordsforsøk i forbindelse med kartlegging for overføring. Ordningen koster over 300 millioner, Norge kan ikke etterforske straffbare handlinger overfor norske innsatte. Nettverk, rehabilitering og helsehjelp er vanskelig gjort.

Hvorfor mener regjeringen at Norge bør fortsette å sende fanger til Nederland?»

Svar:

Leie av Norgerhaven fengsel i Nederland har vært et viktig midlertidig tiltak for å dekke behovet for fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå. Da regjeringen tiltrådte i 2013, sto over 1200 domfelte i soningskø, og brudd på fristen for overføring fra politiarrest til varetekt var vanlig. Leie av fengselsplasser i Nederland er ett av tiltakene som har bidratt til at soningskøen i praksis er avviklet, og at problemet med brudd på fristen i politiarrest som følge av mangel på fengselsplasser omtrent er borte.

Regjeringen har iverksatt bygging av nytt fengsel i Agder med om lag 300 plasser. I tillegg er det etablert nye plasser blant annet ved Ullersmo og Eidsberg fengsler. Regjeringen har også iverksatt vedlikehold og rehabilitering av eldre og nedslitt bygningsmasse. Plassene i Nederland har gjort det mulig å gjennomføre dette uten at det fører til økt kø.

Kriminalomsorgen gjør en grundig helsesjekk og egnethetsvurdering av hver enkelt

innsatt som vurderes overført til soning i Nederland. Flere av de utenlandske innsatte vil få bedre muligheter til å opprettholde kontakt med familie ved soning i Norgerhaven enn i Norge fordi det ligger mer sentralt i Europa.

Det var en grunnleggende forutsetning for avtalen om leie av Norgerhaven at både Nederland og Norge er bundet av internasjonale standarder og normer for menneskerettigheter. Kriminalomsorgsdirektoratet har gjennomgått de innsattes grunnleggende pasientrettigheter etter nederlandsk rett, og konkludert med at nederlandsk lovgivning i all hovedsak gir de samme grunnleggende pasientrettigheter som følger av norsk lovgivning.

Norgerhaven fengsel gjennomfører kartlegging av innsattes behov og kompetanse. Samtlige innsatte der får mulighet for sysselsetting, og det er tilbud om undervisning i ulike fag.

Fristen for å forlenge avtalen om leie av Norgerhaven fengsel er 1. mars 2018. Frem mot fristen vil jeg vurdere om leie av plasser i Nederland fortsatt er det mest hensiktsmessige tiltaket for å dekke behovet for ekstra fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå, som kan overta fartøyet, og fartøyet derved står i fare for å bli solgt ut av distriktet.»

Samme tekst er også inntatt i proposisjonens kapittel 6.1.4.

Dette avsnittet, og særlig den siste perioden i avsnittet, handler om hvordan den daværende regjeringen la opp til å praktisere dispensasjonsbestemmelsen i forhold til nettopp havfiskeflåten. Umiddelbart foran dette utsagnet i kapittel 6.1.4 står det imidlertid blant annet følgende:

”Enkelte høringsinstanser har pekt på at en innskjerping av aktivitetskravet vil kunne få negative konsekvenser for rekrutteringen til fiskeryrket. Departementet kan ikke se at forslaget i seg selv vil kunne medføre slike konsekvenser. I lovutkastets § 6 er det bl.a. satt krav om at søkeren må har drevet fiske på norsk fartøy i minst 3 av de siste 5 år. Forslaget innebærer en innstramming av kravet til å være aktiv fisker, uten at minimumskravet for å komme inn i yrket endres. Det kreves også minst 3 års aktivitet etter gjeldende deltakerlov. Det bør imidlertid bemerkes at for ungdom i enkelte distrikter, hvor fiskeflåten i hovedsak består av mindre fartøyer, som kanskje drives av eieren alene, vil det kunne være vanskelig å skaffe seg tilstrekkelig bakgrunn fra fiskerivirksomhet for å oppfylle aktivitetskravet. En del av de som ønsker å starte opp som fiskere med eget fartøy, ville i så fall bli utestengt dersom kravet til aktivitet ble gjort fullt ut gjeldende også for de minste fartøygruppene. Dette er en av grunnene for at man vil foreslå å se bort fra aktivitetskravet for fartøy under en viss størrelse. Dersom det likevel skulle vise seg at dette kravet vil slå uheldig ut i enkelte tilfeller, vil det kunne gis dispensasjon i medhold av § 6 tredje ledd første punktum for fartøy over grensen.

I tillegg har enkelte høringsinstanser pekt på at fiskerifaglig utdanning må kunne regnes som ervervsmessig fiske i relasjon til aktivitetskravet. I høringsnotatet har departementet bemerket at det først og fremst vil være aktuelt å gi dispensasjon i medhold av § 6 tredje ledd dersom søkeren har utdanning av betydning for fiskeryrket. Dette er i samsvar med det som ble foreslått i Strukturmeldingen. Departementet vil legge vekt på at søkeren har fiskerifaglig utdanning, men en vil senere vurdere hvilke krav som må stilles til slik utdanning. Det vises for øvrig til forskriftshjemmelen i § 6 tredje ledd annet punktum og merknader til denne bestemmelsen.”

Det her siterte viser at den daværende regjeringen la opp til å anvende dispensasjonsbestemmelsen også overfor fartøy i kystflåten. I kapittel 9 heter det således også i motivene til § 6 tredje ledd første punktum:

”I tredje ledd første punktum gis departementet fullmakt til ved enkeltvedtak å dispensere fra aktivitetskravet i særlig tilfelle når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det.

I samsvar med Strukturmeldingen vil det være aktuelt å gi dispensasjon dersom søkeren har utdanning av betydning for fiskeryrket.”

Dette viser at det ikke er riktig at dispensasjonsbestemmelsen kun omtales i forhold til ferskfisktrålere og havfiskeflåten, men at også den daværende regjeringen så for seg at bestemmelsen skulle anvendes i forhold til kystfartøy.

SPØRSMÅL NR. 466

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Bergens Tidende har i en gjennomgang av samtlige årsmeldinger fra Kriminalomsorgen Vest i perioden 2005–2016 vist til at det har vært en økning i bruken av glattceller. Regjeringen skriver i Prop. 1 S (217-2018) flere steder at bruken har gått ned.

Stemmer det at bruken av glattceller har gått opp, hva gjøres konkret i Kriminalomsorgen Vest for å redusere bruken, og har bruken gått opp andre steder?»

BEGRUNNELSE:

Bergens Tidende den 4. desember da viser til en gjennomgang de har gjort av samtlige årsmeldinger fra Kriminalomsorgen Vest i perioden 2005–2016. Her fant de følgende funn:

- Få på jobb med mange innsatte.
- Økt bruk av glattcelle og belteseng for innsatte.
- Innsatte blir stadig mer isolert.
- Stor økning i vold og trusler mot ansatte.
- Ved sykdom kalles det ikke inn vikarer.
- Flere programmer for rehabilitering av innsatte er kuttet.
- Kraftige kutt i vaktlister på ettermiddag og helg.

I forslag til statsbudsjett for 2018 skriver regjeringen følgende på side 85:

”De iverksatte kapasitetsøkningene har gitt god effekt i form av markant nedgang i soningskøen og bedre kapasitet til varetektsplasser for politiet. Det har lenge vært en utfordring at fristen for overføring fra politiarrest til varetekt ikke overholdes, men regjeringens satsing på økt kapasitet har ført til at varetektsbehovet nå i all hovedsak er dekket.”

Side 86: ”For å løse det akutte behovet for plasser med høy sikkerhet, inngikk regjeringen i 2015 en avtale om leie av 242

fengselsplasser i Nederland. Den ekstra kapasiteten i Nederland har bidratt til redusert soningskø, færre brudd på frister for overføring av varetektsinnsatte fra politiarrest til fengsel, og skapt grunnlag for å gjennomføre vedlikehold og rehabilitering av eldre og nedslitt bygningsmasse i Norge.”

Side 91:

”...og særlig leieavtalen med Nederland, har bidratt til at soningskøen er kraftig redusert, og antall oversittere i politiarrest er vesentlig færre.”

Side 115:

”Personer som er pågrepet for straffbare forhold, og som settes i politiarrest, skal overføres til varetektscelle innen to døgn, med mindre dette ikke er mulig av praktiske årsaker. Det har lenge vært en utfordring at fristen ikke holdes, men antall fristbrudd er den senere tid betydelig redusert. I 2014 var det 3 465 fristbrudd, mens det i 2015 og 2016 var henholdsvis 2 160 og 945 registrerte tilfeller av brudd på fristen for overføring til varetekt.”

Svar:

I henhold til straffegjennomføringsloven kan kriminalomsorgen ta i bruk sikkerhetscelle overfor innsatte i fengsel for å avverge alvorlig angrep eller skade på person når det er strengt nødvendig.

Bruken av sikkerhetscelle varierer fra år til år. Siden opprettelsen av Kriminalomsorgsdirektoratet i 2013 har Kriminalomsorgen region vest årlig rapportert om lag 70 anvendelser av sikkerhetscelle. Hittil i år er det registrert 59 anvendelser av sikkerhetscelle i denne regionen. På landsbasis var det 292 anvendelser av sikkerhetscelle i kriminalomsorgen i 1998. I 2001 var det tilsvarende tallet 359, i 2005 283 og i 2016 433. I samme periode (1998 til 2016) har antallet avviklede fengselsdøgn økt med ca. 50 pst. Justert for utviklingen i antall avviklede fengselsdøgn, gir ikke disse tallene grunnlag for å si at det – tidsperio-

den sett under ett – har vært en økning i bruken av sikkerhetscelle i kriminalomsorgen.

Personer som er pågrepet for straffbare forhold, og som settes i politiarrest, skal overføres fra politiarrest innen to døgn etter pågripelsen, med mindre dette ikke er mulig av praktiske årsaker. Er den innsatte under 18 år, skal overføring skje snarest mulig og senest dagen etter pågripelse. Politiarrest blir i denne sammenheng ofte om-

talt som «glattcelle». Det har lenge vært en utfordring av fristen ikke holdes, men antall fristbrudd er den senere tid betydelig redusert. I 2014 var det 3 465 fristbrudd, mens det i 2016 var 945 registrerte tilfeller av brudd på fristen for overføring til varetekt. Regjeringens satsing på økt kapasitet i kriminalomsorgen har bidratt til denne utviklingen.

SPØRSMÅL NR. 467

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Rowena von Ohle

Besvart 15. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvilke tanker har statsråden rundt seksualundervisningen i skolen?»

BEGRUNNELSE:

Mer seksualundervisning i skolen kan være et viktig verktøy for å forebygge overgrep og lære barn om grensesetting. Norge har de siste 30 år fått mange innbyggere med bakgrunn i en kultur som står langt fra den norske, ikke minst på seksualområdet. Dette gjør det spesielt viktig med et skoleverk som er fremoverlent med tanke på opplysning og opplæring om seksualitet, grensesetting og overgrep.

Svar:

Undervisning om seksualitet og grensesetting er viktige temaer i norsk grunnopplæring. Derfor er tematikken godt ivaretatt i læreplanverket i dag, og inngår i flere kompetansemål i læreplanene for fagene naturfag, samfunnsfag og KRLE. For eksempel skal elevene i naturfag etter 2. trinn, kunne "samtale om grensesetting, forståelse og respekt for egen og andres kropp", og etter 10. trinn i samme fag skal elevene kunne "formulere og drøfte problemstillinger knyttet til seksualitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet, grensesetting og respekt, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon og abort". I samfunnsfag skal elevene etter 7. trinn kunne "samtale om kjærlighet og respekt, variasjon i seksuell orientering og samliv og familie og diskutere konsekvenser av manglende respekt for ulikskap".

Seksualitetsundervisning er et tema som kan være utfordrende både for elever og lærere. Utdanningsdirekto-

ratet har blant annet derfor laget ressursheftet Seksualitet og kjønn, som kan bidra til å støtte lærerne i undervisningen om denne tematikken. Ressursheftet omfatter blant annet tips til undervisning om kropp og identitet, seksuell trakassering, grenser, språk og respekt. Så må selvsagt læreren bestemme hvordan undervisningen bør legges opp og tilpasses elevgruppen.

Vi er nå i gang med å fornye læreplanverket for grunnopplæringen, slik at vi blant annet legger til rette for bedre dybdelæring for elevene. I Stortingets behandling av Meld. St. 28 (2015–2016) Fag – Fordypning – Forståelse, som ligger til grunn for fagfornyelsen, ble det også gitt tilslutning til at det skal utarbeides tre tverrfaglige temaer. Ett av disse er livsmestring og folkehelse, og et aktuelt område innenfor dette temaet er seksualitet og kjønn. Så vil jeg understreke at vurderinger rundt hvordan de tre tverrfaglige temaene skal integreres i læreplanene, skal gjøres av kompetente faggrupper nedsatt og organisert av Utdanningsdirektoratet.

Jeg minner også om Stortingets anmodningsvedtak nr. 599, av 25. april 2017 jf. Innst. 247 S (2016-2017).

"Stortinget ber regjeringen gjennom den kommende fagfornyelsen sikre at temaer knyttet til kropp og grenser skal være en del av opplæringen i barnehageløpet, barneskolen, ungdomsskolen og videregående opplæring for å forebygge seksuelle overgrep."

Dette anmodningsvedtaket har jeg fulgt opp, og gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å sørge for at det ivaretas i de nye læreplanene. Regjeringen har også fulgt opp den delen av anmodningsvedtak nr. 599 som gjelder barnehage gjennom følgende tydeliggjøring i ny forskrift om rammeplan for innholdet i og oppgavene til barnehagen, (trede i kraft 1. august 2017):

Gjennom arbeid med kropp, rørsle, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna blir trygge på egen kropp, får ei positiv oppfatning av seg sjølve og blir kjende med sine egne kjensler. (...) Personalet skal bidra til at barna utviklar eit bevisst forhold til retten til å bestemme over eigen kropp og respekt for andre sine grenser.

Jeg er derfor trygg på at seksualitetsundervisningen også i fremtiden vil ivaretas på en god måte gjennom den opplæringen som skolen har ansvar for, og at tematikken også ivaretas i barnehagen på en måte som er tilpasset alderen der.

SPØRSMÅL NR. 468

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Rowena von Ohle

Besvart 14. desember 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hva vil statsråden foreta seg for å redusere problemet med samværs sabotasje i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge boken «Samværs sabotasje», av Camilla F. Pettersen har 120 000 barn foreldre som krangler om hvor barna skal bo og om hvem som skal betale barnebidrag. Å sabotere samvær mellom barn og motparten, kan være et effektivt hjelpemiddel når man ønsker å sikre seg selv foreldreansvaret. Metodene for å vinne til seg omsorgen kan være mange og grove. 45 000 norske barn ser ikke sine fedre en vanlig måned. Samværs sabotasje er et stort samfunnsproblem, som påvirker psyken og livskvaliteten til tusenvis av barn og foreldre hver eneste dag.

Svar:

Jeg er opptatt av å sikre begge foreldrene muligheten til å være sammen med barna sine etter samlivsbrudd. Barn har rett til samvær med begge foreldrene sine, selv om foreldrene bor hver for seg. Foreldrene har et gjensidig ansvar for at samværsretten blir oppfylt. Dersom bostedsforelderen hindrer samvær, fratras barnet denne retten.

Jeg er kjent med at enkelte samværsforeldre i praksis opplever at sanksjonsordningene ved samværshindring ikke fungerer godt nok, og ikke gir konsekvenser av betydning for bostedsforelderen. Det er nødvendig og viktig å ha regler som sørger for at avgjørelser etter barneloven respekteres og følges opp. Slike regler vil ha en forebyggende effekt og bidra til å stanse hindring av samvær i konkrete saker. Det er videre viktig å styrke samarbeidet mellom foreldre i delte familier. Godt samarbeid vil i de fleste tilfeller gi grunnlag for gode og varige løsninger mellom foreldrene, til beste for barnet.

Regjeringen la i Prop. 161 L (2015-2016) Endringer i barnelova mv. (likestilt foreldreskap), fram flere forslag til tiltak mot samværshindring i reglene om tvangsfullbyrdelse av samvær i barneloven. Bakgrunnen og formålet med forslagene var å sikre etterlevelse av avgjørelser om samvær. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag, jf. Innst. 195 L (2015-2016). Lovendringene trer i kraft fra 1. januar 2018. Nedenfor følger en kortfattet gjennomgang og beskrivelse av lovendringene.

Fra årsskiftet overføres ansvaret for innkreving av tvangsbøter fra namsmannen til skatteetaten ved Statens innkrevingssentral (SI). Det er et mål at dette vil sikre at innkrevingen av tvangsbøtene blir mer ensartet, forutsigbar og effektiv.

Reglene er også gjort mer forståelige og lettere tilgjengelig både for foreldre og profesjonelle aktører. Det er et mål at dette kan bidra til økt forståelse for hvordan foreldre skal gå fram for å sikre tvangsgjennomføring av en avgjørelse om samvær der det er behov for det.

Ved lovendringen er det videre lagt mer til rette for samtaler og mekling i saker om tvangsfullbyrdelse, for å bedre samarbeidet mellom foreldrene til barnets beste. Det innføres en ordning som gir domstolen adgang til å oppnevne en sakkyndig, godkjent mekler eller annen ansatt i familievern tjenesten for å hjelpe partene til å komme fram til frivillig oppfyllelse av samværet gjennom samtaler eller mekling. Retten gis også adgang til å gjøre mindre endringer i avgjørelser der praktiske hensyn knyttet til utøvelsen av samværsretten tilsier det, slik at samvær kan gjennomføres.

Etter mitt syn vil lovendringene samlet sett bidra til å redusere konfliktnivået mellom foreldrene, noe som igjen vil bidra til at samværet respekteres og blir oppfylt, og samværshindring forebygges.

SPØRSMÅL NR. 469**Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Nancy P. Anti****Besvart 14. desember 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Hva har statsråden besluttet vedrørende beredskap og eventuelle økonomiske tiltak for reindrift i Troms og Finnmark, som sist vinter/vår var rammet av en alvorlig beitekrise, og hva vil statsråden gjøre for å sikre en bedre beredskap i reindriftsområdet for fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Vinteren og våren 2016/2017 opplevde reineiere i mange områder i Troms og Finnmark en beitekrise som skyldtes klimatiske forhold. Låste beiter førte til store ekstraavgifter for reineiere, i form av ekstra føring, mer intensiv gjeting og utgifter til transport av rein med trailere.

På grunn av vinterens beitekrise, har det i år vært svært lite med kalver. Reineiere rapporterer om en kalveprosent på mellom 20 og 40 prosent. Dette er mellom 30 og 60 prosent lavere enn hva som ble rapportert i 2015/2016. Reindriften i Finnmark er i dag, etter en ønsket politikk fra myndighetene, i stor grad basert på kalveslakt. 425 (sidaandeler) familier i Troms og Finnmark opplever store økonomiske problemer fordi de nå har ingen eller få produksjonsdyr. Reineierne står derfor ovenfor et dramatisk fall i driftsinntekter i tillegg til at de har hatt ekstraordinære driftsutgifter.

Dette kriseåret kan sammenlignes med årene på slutten av 90-tallet. Den gang ble det iverksatt økonomiske krisetiltak for reindrifta.

Ved mildere værtyper vil reindriften være mer utsatt for låste beiter, og pr i dag ser man at beredskapen ikke er tilfredsstillende.

Landbruks- og matdepartementet har tidligere nedsett en arbeidsgruppe for å gjennomgå beredskapsarbeidet på reindriftsområdet.

Arbeidet skulle være avsluttet 1.november.

Svar:

Reindriften er avhengig av naturlege økosystem og klimatiske sesongvariasjoner. Reinen sin mattilgang endrer seg og kan bli avgrensa av klimatiske tilhøve som is og snø. Vinteren og våren 2017 var utfordrande for reindriften i store delar av landet. Særleg i Aust-Finnmark var store delar av beiteområda låst. Årsaka var ein sein vår med mykje snø og is. Dette gjorde beitesituasjonen spesielt vanskelig. Erfaringa frå årets vanskelege beitesituasjon avdekkar trong for ein ny gjennomgang av beredskapsarbeidet på reindriftsområdet. I oppfølgingsmøtet 22. juni 2017 mellom partane til Reindrifftsavtalen 2017/2018, vart be-

redskapsarbeidet på reindriftsområdet løfta fram som eit særskilt tema. Avtalepartane understreka viktigheita av god samhandling mellom reindrifftsstyresmaktene, Mattilsynet og reindriften for at ein kan setja i verk tiltak i forkant av ei eventuell krise. Dette er viktig for å hindre dyretragedier på grunn av mangel på mat og drikke som følgje av ekstraordinære værforhold. I møtet den 22. juni vart avtalepartane samde om å sette ned ei arbeidsgruppe for å foreta ein gjennomgang av kriseberedskapen i reindriften knytt til organisering av beredskapsarbeidet, tilgang på krisefør og reindriften sitt eige arbeid knytt til kriseberedskap. Fristen for å ferdigstille rapporten var 1. desember. Arbeidsgruppa foreslår ei rekkje tiltak for å betre kriseberedskapen i reindriften. I og med at rapporten er bestilt av avtalepartane, og at rapporten er eit sentralt dokument til forhandlingane om Reindrifftsavtalen 2018/2019, er det ikkje riktig av meg på noverande tidspunkt å gå nærare inn på dei konkrete forslaga i rapporten. Eg legg til grunn at avtalepartane drøfter forslaga og den vidare oppfølginga av rapporten i dei komande reindrifftsavtaleforhandlingane.

SPØRSMÅL NR. 470**Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Nancy P. Anti****Besvart 13. desember 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Har statsråden satt seg inn i forskningsrapporten «Reindriftas hverdag» fra Samisk nasjonalt kompetansesenter(SANKS) og har statsråden en plan for tiltak for å forbedre arbeidsmiljøet i reindrifta med tanke på psykososiale forhold?»

BEGRUNNELSE:

Samisk nasjonalt kompetansesenter - psykisk helsevern og rus ved psykologspesialist Snefrid Møllersen la våren 2016 frem rapport for forskningsprosjektet «Reindriftas hverdag».

Rapporten omhandler psykososiale forhold i arbeidsmiljøet, og funnene der må sies å være oppsiktsvekkende. Forskningen er et grundig arbeid der alle trinn i forskningsprosessen er forankret i et tett, gjensidig forpliktende samarbeid mellom forskere og reindriftsutøvere.

Svar:

I samband med tingingane om ei ny reindriftsavtale for avtaleåret 2017/2018, vart partane samde om å setje ned ei arbeidsgruppe som skulle sjå nærare på innretning og

organisering av HMS-tiltak i reindrifta. I sluttprotokollen frå tingingane vart det mellom anna sagt dette:

”Avtalepartene er enige om at det nedsettes en arbeidsgruppe på inntil 8 personer, herunder oppnevnes 2 av NRL, 2 oppnevnes av LMD og 1 oppnevnes av Sametinget. SANKS (Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern og rus), Norsk landbruksrådgivning og Matmerk/KSL inviteres til å delta i arbeidsgruppen. LMD leder arbeidsgruppen, og Landbruksdirektoratet er sekretariat.

Arbeidsgruppen skal utrede hvordan HMS-tiltak i reindriften kan ivaretas og organiseres. Sentralt i utredningen er å se på hvordan HMS-tiltak i jordbruket ivaretas, herunder muligheten for om evt. Norsk landbruksrådgivning også kan følge opp HMS-tiltak i reindriften.”

Arbeidsgruppa vart oppnemnd i september 2017, og gruppa avslutta arbeidet sitt i byrjinga av november. Rapporten skal presenterast for avtalepartane 18. desember. Eg er kjend med at SANKS-rapporten ”Reindriftas hverdag” har vore eit av fleire viktige dokument inn i arbeidsgruppa sitt arbeid.

Arbeidsgruppa sine tilrådingar vil no bli vurdert av avtalepartane. Frå mi side vil eg framhalde at den vidare oppfølginga har høg prioritet. Det er naudsynt å få på plass grunnlaget for ei systematisering og forankring av HMS-arbeidet i reindrifta, både med omsyn til det fysiske og det psykososiale arbeidsmiljøet.

SPØRSMÅL NR. 471**Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen****Besvart 15. desember 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til at det ved neste års revidering av tippemidler eller ”Bestemmelser om tilskudd for idrett og fysisk aktivitet” vil bli stilt krav til etablering, rehabilitering, drift og vedlikehold av kunstgress for å redusere negative miljøkonsekvenser ved tap av gummigranulat fra kunstgressbaner?»

BEGRUNNELSE:

Gummigranulat fra brukte bildekk brukes som innfyllsmasse på kunstgressbaner blant annet for å gi viktig støtdempingsfunksjon. Hvert år havner store mengder gummigranulat fra kunstgressbaner utenfor banene på grunn av snørydding, avrenning og fordi det fester seg til klær og sko, og utgjør dermed en betydelig kilde til utslipp av mikroplast. Det er anslått at tap av gummigranulat fra kunstgressbaner kan stå for omtrent 1500 tonn mikroplast årlig.

Gode rutiner for håndtering av granulater ved vedlikehold og drift av kunstgressbaner kan gi effektive bidrag til reduksjon av mikroplastutslipp fra denne kilden. Mange baneiere er flinke til å samle opp granulater utenfor banen for å forhindre at plasten spres i miljøet. Oppsamlet granulater kan gjenbrukes eller deponeres på godkjent måte. Også ved planlegging av nye baner er det viktig å ha systemer for å minimere at granulater kommer på avveie, og å legge til rette for at granulater som havner utenfor banen returneres til banen eller samles opp.

Dette arbeidet bør settes i system og det bør stilles krav til håndtering gummigranulat ved tildeling av offentlig støtte til kunstgressbaner – ikke minst gjennom tippebidrag.

Så snart det er mulig bør gummigranulat i kunstgressbaner erstattes med mer miljøvennlige alternativer for å gi en viktig støtdempingsfunksjon.

Svar:

Jeg er godt kjent med de utfordringer gummigranulat gir, spesielt ved vinterdrift av banene.

Disse utfordringene blir tatt alvorlig, ikke minst av Norges Fotballforbund (NFF) som i vinter har igangsatt en rekke prøveprosjekter for vinterdrift av kunstgressbaner i samarbeid med aktuelle anleggseiere.

Det går på hvordan det brøytes, snødeponier, rister ved baner/garderober og ikke minst ved å sette ned siler i dremskummer for å fange opp granulater før det går ut i avløpet. Det sees også på utformingen av banene, som å legge kunstgress lenger ut i sikkerhetssonene og muligheten for å "gjerde inn" banene slik at granulater ikke kommer ut i naturen.

Jeg er videre kjent med at Miljødirektoratet arbeider med to rapporter. Innsamling om drift av kunstgressbaner og utredning av alternative granulattyper.

Erfaringene fra det ovennevnte vil være viktig i den videre oppfølgingen. Bl.a. vil kunnskapen som innhentes inngå i arbeidet med en ny veileder for drift av kunstgressbaner som departementet i samarbeid med NFF vil få utarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 472

Innlevert 7. desember 2017 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 12. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hvorfor valgte statsråden å ikke prioritere å møte de folkevalgte fra Troms og Finnmark på møte i Krikenes?»

BEGRUNNELSE:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet innkalte Troms og Finnmark fylkeskommune til drøftingsmøte 30. oktober i Krikenes.

Tilbakemeldingen fra mange fylkestingsrepresentanter i Troms og Finnmark var at de var skuffet over at statsråden ikke prioriterte å møte, men heller i følge hans egen møtekalender var på medarbeiderkonferanse med Høyre i Oslo.

Svar:

Ifølge inndelingsloven § 25 skal departementet så snart det er fattet vedtak om sammenslåing av to fylkeskommuner, kalle inn til et felles møte for fylkestingene. For kommunene er det fylkesmannen som har innkalt til dis-

se fellesmøtene. Departementets rolle er først og fremst knyttet til å sørge for at møtet finner sted, slik at fylkeskommunene skal kunne starte drøftingene av viktige spørsmål som setter rammene for sammenslåingsprosessen. I tillegg til å innkalle til møtene, har departementet formelt åpnet møtene. Det har variert hvem som har åpnet møtene fra departementet. Det har vært både personer fra embetsverket og statssekretærer, men jeg har selv åpnet to av fellesmøtene. Jeg skulle gjerne ha deltatt på alle, men det har dessverre ikke latt seg gjøre på grunn av en rekke andre forpliktelser og oppdrag. Derfor laget jeg en videohilsen til møtet i Troms og Finnmark. Jeg møter fylkeskommunene i en rekke sammenhenger, og har hatt møter med representanter fra både Troms og Finnmark fylkeskommuner flere ganger. I fellesmøtene mener jeg det viktigste har vært at fylkeskommunene drøfter viktige saker seg imellom. Når fylkeskommunene ønsker å avklare og drøfte saker med meg, legger jeg til rette for det.

SPØRSMÅL NR. 473**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen****Besvart 15. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til at den forestående KVVU-bestillingen for grensekryssende gods mellom Oslo og Göteborg også skal inneholde en bestilling om utredning av alternativ finansiering og prosjekt finansiering i samarbeid med svenske myndigheter?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. 460 S (2016–2017) ba Stortinget i sin behandling av Nasjonal Transportplan om at det utarbeides en KVVU/åtgårdsvalsstudie for grensekryssende gods i samarbeid mellom norske og svenske myndigheter i korridoren Oslo–Göteborg.

Behovet for å få mere gods over fra vei til bane og sjø er basert både ut fra kapasitet og miljø. Opp mot 3000 trailere i døgnet passerer over Svinesund. Dette er Norges viktigste korridor for grensekryssende godstransport. En forsvinnende liten del av dette går på bane.

For å bedre tilbudet til grensekryssende gods på bane kreves et godt og samarbeid med svenske myndigheter. Ideelt sett bør arbeidet organiseres som et felles prosjekt med tilgang på eksternt finansiering, for eksempel i form av bidrag fra EU.

En KVVU bør vurdere disse mulighetene og angi ulike organiserings- og finansieringsmuligheter for et felles prosjekt. Eksisterende modeller for denne typen samarbeid i Europa bør også vurderes.

Svar:

Høsten 2014 ga Samferdselsdepartementet det daværende Jernbaneverket, i samarbeid med det svenske Trafikverket, i oppdrag å gjøre en nærmere vurdering av hvordan kapasiteten på strekningen Oslo–Göteborg kan utvikles som helhet i et samarbeid mellom norske og svenske myndigheter. Utredningen ble overlevert Samferdselsdepartementet våren 2016, og anbefalte flere mindre tiltak på kort og mellomlang sikt.

Utvikling av en ny bane mellom Halden og Kornsjø ble i utredningen trukket frem som et mulig tiltak. Kostnad for sammenhengende dobbeltspor Halden–Trollhättan ble anslått til ca. 15,3 mrd. kr, der 7,7 mrd. kr er i Sverige og 7,6 mrd. kr i Norge. I tillegg kommer et par hundre millioner til andre tiltak på kort og mellomlangt sikt.

Kapasitetsutfordringen for godstrafikken på jernbanen i korridoren må ses i sammenheng med hele strekningen mellom godsterminalen på Alnabru og Göteborg. I Nasjonal transportplan 2018-2029 har regjeringen pri-

oritert utbyggingen av dobbeltspor frem til Fredrikstad innen 2024 og videre til Halden innen 2034. Dette vil bidra til en betydelig bedret fremkommelighet for både gods og passasjerer i korridoren.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 fremgår det at Samferdselsdepartementet vil ta initiativ til en felles skandinavisk studie for å se på muligheten til å fange opp mer gods ute i Europa slik at en større andel av dette kommer med tog over grensen fra Sverige. I transport- og kommunikasjonskomiteens innstilling til NTP fremgår det at flertallet også ønsker at det gjennomføres en konseptvalgutredning (KVVU) for grensekryssende godstrafikk i samarbeid mellom svenske og norske myndigheter. Mens en studie som skal se på hvordan varenes reise ute i Europa kan begynne på jernbanen må rette oppmerksomheten mot andre virkemidler enn infrastrukturtiltak, ses det hovedsakelig på infrastrukturtiltak i en KVVU. Samferdselsdepartementet vurderer nå hvordan komiteens merknad best følges opp.

Det også viktig å bedre og forenkle rammevilkårene for grenseoverskridende godstrafikk på jernbane, dersom man ønsker at jernbanen skal være et foretrukket transportalternativ mellom Oslo og Göteborg. Derfor er Norge en del av et europeisk samarbeid om godskorridorer. Norge er medlem av godskorridoren mellom Oslo/Göteborg og Palermo. Formålet er å gjøre det enklere for transportkjøpere å frakte gods mellom flere land med tog.

Hvorvidt alternativ finansiering skal være en del av en KVVU, er en del av denne vurderingen og vil eventuelt bli tatt inn i oppdragsbrevet til Jernbanedirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 474**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold****Besvart 15. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Når mener statsråden man kan forvente oppstart for en KVVU for rv 22/rv 111 som vedtatt i Nasjonal transportplan 2017-29, og når anser han at vi kan ha en konklusjon?»

BEGRUNNELSE:

I Nasjonal transportplan fra forrige periode ble det vedtatt å utarbeide en KVVU for rv 22/ rv 111. Da regjeringen Solberg tiltrådte fikk Statens vegvesen tillatelse til ikke å prioritere arbeidet med denne. I ny NTP for 2017-29 er det vedtatt utarbeidelse av en KVVU for strekningen rv 22/ rv 111 Fetsund – Sarpsborg – Fredrikstad. KVVUen vil se på tverrforbindelser mellom E6 sør og E6 nord/rv 4 via E18 med hensikt å avlaste de hardt trafikkerte delene av E6 sentralt i Oslo. Aktuelle vegforbindelser å analysere er E6, rv 111/rv 22/fv 22 Fredrikstad – Lillestrøm – Nittedal, samt fv 120 Moss – Elvestad – Lillestrøm. Det er naturlig å se på både alternative strekninger og tilknytning til eksisterende vegger.

En slik nord-sørforbindelse er særlig viktig for eksportindustrien, men også for annen trafikk.

Svar:

Arbeidet med KVVU for rv 22/rv 111 er i oppstartsfasen. Statens vegvesen arbeider med å lage et utfordringsnotat for konseptvalgutredningen (KVVUen). Etaten meddeler at dette etter planen vil bli oversendt Samferdselsdepartementet i løpet av vinter/vår 2018, som grunnlag for departementets arbeid med å utforme mandat for utredningen. Samferdselsdepartementet vil utforme mandatet for utredningen så snart utfordringsnotatet for konseptvalgutredningen foreligger. Tentativt håper jeg at dette kan skje før sommeren 2018. I mandatet vil fremdriften for KVVU-arbeidet avklares. Så snart KVVUen er utformet, vil vanlig praksis innebære at KVVUen underlegges ekstern kvalitetssikring (KS1). Kvalitetssikringen vil inngå i regjeringens beslutningsgrunnlag i saken. Tidsløpet for kvalitetssikringen vil avklares i samråd med kvalitetssikrer. Jeg har derfor ikke mulighet til å være mer konkret mht. fremdriften i arbeidet nå.

SPØRSMÅL NR. 475**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 14. desember 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Til neste år får Mattilsynet eit kutt i løyvinga over statsbudsjettet.

Kan statsråden garantere at antall tilsyn neste år ikkje vert lågare enn i 2017?»

Svar:

I budsjettforliket vart regjeringsspartia, KrF og Venstre samde om å redusere Mattilsynet sitt budsjett med 25 mill. kroner. Det er lagt til grunn at innsparinga skal skje ved reduserte administrasjonskostnader. Denne føringa frå stortingsfleirtalet gir rom for at Mattilsynet kan vurdere om etaten kan verte meir kostnadseffektiv gjennom endringar i den administrative strukturen. Eg har varsla

Mattilsynet om at det er her ein skal forsøke å ta ut innsparinga, og eg vil følge dette opp vidare i mitt tildelingsbrev til tilsynet. Mattilsynet forvaltar eit omfattande og detaljert regelverk som er krevjande å ha oversikt over for verksemdene. Mattilsynet arbeider, uavhengig av budsjettvedtaket for 2018, med å legge meir vekt på rettleiing av brukarane. God rettleiing kan vere ein kostnadseffektiv måte for å oppnå etterleving av regelverket. Mattilsynet har dessutan viktige beredskapsoppgåver. Det å handtere situasjonar som oppstår og som kan true mattryggleiken, dyre-, fiske- eller plantehelsa, er ein viktig del av Mattilsynet sitt arbeid som blir løyst innanfor dei ordinære budsjetttrammene. Særskilte hendingar kan difor òg påverke talet på tilsyn som Mattilsynet gjer i løpet av eit år.

Eg har forventning om og er trygg på at Mattilsynet fortsatt vil vere leveringsdyktige på sine viktige ansvarsområde, både innan dyrevelferd, dyre- og fiskehelse, plantehelse og mattryggleik. Eg er oppteken av at tilsynsaktiviteten i Mattilsynet skal være høg. Samstundes er det viktig at dei tilsyna som vert gjennomført skjer med bakgrunn i gode risikovurderingar slik at tilsyn skjer med hyppigast frekvens der risikoen for avvik er størst. Mattilsynet bør målast på meir enn berre tilsynsverksemda. Det er likevel grunn til å understreke at tilsynsaktiviteten dei siste åra er høgare enn det den var sist Senterpartiet sjølv leia Landbruks- og matdepartementet. Denne tabellen viser utvikling i dette.

Mattilsynets produksjon:	tilsyns-	Totalt antall tilsyn
	2009	61 118
	2010	55 450
	2011	55 863
	2012	54 015
	2013	55 335
	2014	71 071 ¹
	2015	68 113
	2016	72 889

Eg er trygg på at Mattilsynet vil gjennomføre gode risiko-baserte tilsyn også i 2018. Eg finn det likevel rett å påpeike at det ikkje er Mattilsynet, men den einskilde verksemda som er ansvarleg for at regelverket blir etterlevd. Mattilsynet skal også i 2018 bidra både med rettleiing og kontroll i eit betydeleg omfang.

SPØRSMÅL NR. 476

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 19. desember 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sørge for at Ordningen med særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (Veteranordningen) blir reell for de det gjelder, og vil statsråden ta et initiativ for gjennomgang av tildelingskriteriene?»

BEGRUNNELSE:

Klassekampen melder 7. og 8. desember om at det har blitt vanskeligere å få tilkjent kompensasjon gjennom "Ordningen med særskilt kompensasjonsordning for psy-

kiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner" (Veteranordningen). Bildet bekreftes av både veteraner og flere advokater som har spesialisert seg på feltet. Det vises blant annet til at medisinske erklæringer om veteranenes psykiske helse nå har blitt satt til side i flere saker. Veteranene gjør en stor innsats på vegne av staten Norge og det internasjonale felleskapet. Ofret er til tider stort, og mange sliter med senvirkningene av de opplevelsene de har med seg.

Svar:

Våre veteraner har utvilsomt utført et meget viktig arbeid for nasjonen Norge, og ofte under krevende forhold. Den

særskilte kompensasjonsordningen skal sikre at de som har ofret sin helse gjennom denne innsatsen får den kompensasjonen de har krav på.

Ordningen skal gi et godt økonomisk vern for dem som har fått psykisk skade etter tjenestegjøring i internasjonale operasjoner i perioden 1978-2009, og gir inntil 65 ganger grunnbeløpet i folketrygden som økonomisk kompensasjon. Ordningen kan derfor gi en betydelig økonomisk utbetaling. Det er derfor viktig at den praktiseres i tråd med de forutsetningene som ligger til grunn for etableringen av ordningen. De som har ofret helsen sin på vegne av Norge, skal ha gode ordninger som ivaretar dem etter endt tjeneste. Samtidig må disse ordningene forvaltes på en forsvarlig og troverdig måte.

Det er Statens pensjonskasse som behandler alle krav etter ordningen. Deretter kan et eventuelt avslag påklages

til en særskilt opprettet klagenemnd. Denne to-instans behandlingen i forvaltningen skal bidra til å sikre at rettsikkerheten til den enkelte veteran ivaretas på best mulig måte, og at den enkelte gis en reell og uavhengig gjennomgang av saken sin.

Det er korrekt at stadig flere krav om økonomisk kompensasjon ender med avslag. Det skyldes først og fremst at flere av disse sakene i større grad enn tidligere bygger på et svakere bevismessig grunnlag. Ordningen praktiseres som tidligere i tråd med de forutsetninger som ligger til grunn for etableringen av ordningen. Forsvarsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet arbeider for øvrig med å se nærmere på de erstatnings- og pensjonsordninger som veteranene er omfattet av.

SPØRSMÅL NR. 477

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Lene Vågslid

Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hvor ofte og hvor lenge - fra dato til dato - har politiet i Oslo vært bevæpnet, hvor stor del av det operative politiet har vært bevæpnet i disse periodene, og på hvilken måte skiller denne bevæpningen seg fra andre perioder hvor man har valgt å offentliggjøre beslutningene om bevæpning?»

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål nr. 384 til skriftlig besvarelse og svar fra justisministeren datert 04.12.2017, hvor det fremkommer at Oslo Politidistrikt har vært bevæpnet i perioder i løpet av sommeren og høsten 2017. Det fremkommer av svaret at bevæpningen i det enkelte tilfelle har vært av kort varighet og knyttet seg til konkrete oppdrag. Det fremkommer imidlertid ikke av svaret i hvilket omfang og hvor langvarig bevæpningen har vært, eller hvordan denne bevæpningen skiller seg fra andre perioder hvor man har valgt å offentliggjøre beslutningen om bevæpning.

Svar:

Representant Vågslids spørsmål er, som det framgår av hennes begrunnelse for spørsmålet, en oppfølging av mitt svar på spørsmål nr. 384. Når det gjelder regelverket for bevæpning, viser jeg dette svaret.

Spørsmålet er forelagt Politidirektoratet som opplyser følgende:

«Oslo politidistrikt har hatt bevæpning i forbindelse med store arrangementer i til sammen 69 dager i kortere perioder fra april til desember 2017. Videre fremgår at alle mannskapene avgitt til operasjonssentralen i disse periodene var bevæpnet.»

Politimesteren i Oslo har i skriftlig redegjørelse til Politidirektoratet gitt følgende spesifisering når det gjelder tidspunkt:

DATO	DAGER	ARRANGEMENT	ORDRE
7.-18.4	11	Tidsbegrenset bevæpning etter hendelsene i Stockholm og Oslo. PST vurdering fra mulig til sannsynlig .	
29.4	1	Sentrumsløpet	PM ORDRE

1.5	1	1. MAI	PM ORDRE
4.5	1	Jødernes Nasjonaldag	PM ORDRE
8.5	1	Frigjøringsdagen	PM ORDRE
9.-11.5	3	Kongeparet 80 år	PM ORDRE
13.5	1	Holmenkollstafetten	PM ORDRE
17.5	1	17. mai	PM ORDRE
21.5	1	Tour of Norway	PM ORDRE
2-5.6	4	Pinse og musikkfest Oslo	PM ORDRE
28.6-2.7	5	Oslo Pride og Pride Parade	PM ORDRE
24.6	1	VG lista	PM ORDRE
29.7-5.8	8	Norway Cup	PM ORDRE
8.-20.8	13	Øya, Valgkampåpning, Oslo Jazzfestival, Mela festivalen, Sommerøya, Finding festivalen, div. konserter/arrangement	PM ORDRE
25.8-27.8	3	Sandvika Byfest, Nordisk-Baltisk uimin møte, Hvalstrand Festivalen, Passion for Ocean, Politiets dag, Oslo Kammermusikkfestival, Obos på Operataket, div. konserter /arrangement	PM ORDRE
1.-3.9	3	Granitrock, Homeless World Cup, EM kval. Kamp, Verdens kuleste dag, Grandfondo Don Pedro, div. konserter/arrangement	PM ORDRE
9.-11.9	3	Stortingsvalg, Åpning Valle, Demotog Karl Johan,	PM ORDRE
12.-17.9	6	Øvelse Hovedstad, Avslutning valgaker, Oslo Maraton, Markedsdager, div. konserter/arrangement	PM ORDRE
21.-24.9	4	Oktoberfest, Elvelangs, Forskningsstorget Karl Johan, Matstreif, Markedsdager, VIF-Brann,	PM ORDRE
9.10	1	Stortingets åpning	PM ORDRE
1.-3.12	3	Jul i Vinterland(åpning), Cupfinalen, Julegateåpninger, diverse markeringer	PM ORDRE
8.-12.12	5	NOBEL 2017	PM ORDRE
TOTALT	69		

Politidirektoratet opplyser at "det operative politiet" er «de tjenestepersonene som er godkjent som innsattpersonell i kategori 4 eller høyere (IP1-IP4), og som er avgitt til operasjonssentralen.»

Når det gjelder hvilke patruljer som er underlagt operasjonssentralen (PO) opplyses det følgende:

«Alle uniformerte er som hovedregel registrert i PO. Flere kategorier sivile patruljer er også innmeldt og registrert i PO, men ikke alle. Av de sivile er det mange forskjellige typer kategorier og oppdrag. Dette betyr at enkelte dedikerte patruljer tidvis har vært bevæpnet, andre ikke, alt ut fra oppdraget.»

SPØRSMÅL NR. 478**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 14. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Kan statsråden fremskaffe oversikt over hvor mange studentboliger det hvert år er bevilget midler til å bygge, de siste 12 år?»

Vedlagt følger tabell og diagram over antallet studentboliger det er gitt tilskudd til de siste 12 årene.

Vedlegg til svar.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Steffensen hvor det bes om en oversikt over hvor mange studentboliger det er bevilget midler til hvert år i de siste 12 årene.

Antall hybelenheter som det er bevilget midler til fra 2006-2017, medregnet RNB 2015

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
606	415	629	1592	983	1054	1039	1483	1259	2200	2200	2500

SPØRSMÅL NR. 479**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 15. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Kan statsråden fremskaffe oversikt over nivået på lærlingtilskudd hvert år de siste 12 år?»

skuddet til fylkeskommunene. Satsen for lærlingtilskuddet ble imidlertid ikke økt, slik at bruken av midlene ble mer fleksibel for fylkeskommunene.

Svar:

Tabellen under viser utviklingen i lærlingtilskuddet (basistilskudd 1) i perioden 2006–2018, både i nominelle kroner og i 2018-kroner. Departementet gjør oppmerksom på at det i forbindelse med tiltakspakken i 2009 ble lagt inn 195 mill. kroner til økt lærlingtilskudd i rammetil-

År	Sats basistilskudd 1 (nominelt)	Sats basistilskudd 1 (2018-kroner)
2006	88 100	130 405
2007	91 488	130 405
2008	95 380	130 405
2009	99 577	130 405
2010	102 763	130 405
2011	105 949	130 405
2012	109 234	130 405
2013	112 729	130 405
2014	119 949	134 714
2015	127 787	138 613
2016	141 566	149 283
2017	149 030	153 053
Foreløpig 2018	153 053	153 053

SPØRSMÅL NR. 480

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Kva er årsaken til at regjeringa fornya avtalen om leie av fengselsplasser i Norgerhaven i Nederland, når soningskøen er så og sei borte, og det allerede finst eigna stader for å byggje ut fengselskapasitet i Norge?»

GRUNNGJEVING:

Til dømes er Åna fengsel i Rogaland ein eigna stad for å byggje kring 50 nye fengselsplasser.

Svar:

Leie av Norgerhaven fengsel i Nederland har vært et viktig tiltak for å dekke behovet for fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå. Da regjeringen tiltrådte i 2013, sto over 1200 domfelte i soningskø, og brudd på fristen for overføring fra politiarrest til varetekt var vanlig. Leie av fengselsplasser i Nederland er ett av tiltakene som har bidratt til at soningskøen i praksis er avviklet, og at problemet

med brudd på fristen i politiarrest som følge av mangel på fengselsplasser omtrent er borte.

Regjeringen har iverksatt bygging av nytt fengsel i Agder med om lag 300 plasser. I tillegg er det etablert nye plasser blant annet ved Ullersmo og Eidsberg fengsler. Regjeringen har også iverksatt vedlikehold og rehabilitering av eldre og nedslitt bygningsmasse. Plassene i Nederland har gjort det mulig å gjennomføre dette uten at det fører til økt kø.

Jeg presiserer at leieavtalen med Nederland ikke er forlenget. Fristen for å forlenge avtalen er 1. mars 2018. Frem mot fristen vil jeg vurdere om leie av plasser i Nederland fortsatt er det mest hensiktsmessige tiltaket for å dekke behovet for ekstra fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå.

SPØRSMÅL NR. 481**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 15. desember 2017 av fiskeriminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«Hvordan vil statsråden sikre bærekraftig utnyttelse av næringspotensialet i både innlands villfisk og innlands oppdrettsfisk, og når kommer tiltaksplanen for innlands oppdrettsfiskvirksomhet?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til St. meld. 31 (2014-2015) om Vekst og gründerenskap innen landbruksbaserte næringer. Det fremgår at regjeringen vil legge til rette for styrket bærekraftig produksjon av innlandsfiskeoppdrett. I merknader vises det til at det er et stort potensial både for å utnytte innlands villfiskressurser og potensiale for innlands oppdrettsfisk. Det anslås at kun ca. 4 % av den tilgjengelige fiskeressursen i norske innsjøer utnyttes. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet forslag om å foreta en nasjonal kartlegging av innlandsfiske. Komiteen ba regjeringen fremme en tiltaksplan for å legge til rette for innlands oppdrettsfiskvirksomhet. I Innst. 8 S (2017-2018) fra Næringskomiteen heter det:

”Vedtak 508 (2015–2016) Innlands oppdrett

Komiteen viser til regjeringens omtale av saken og imøteser tiltaksplanen.”

Svar:

Forvaltning av innlands villfisk er klima- og miljøministerens ansvar. Jeg har imidlertid fått opplyst av Klima- og miljødepartementet at det arbeides med flere tiltak innenfor miljøområdet som bidrar til bedre vannkvalitet og som følgelig også vil kunne ha positive effekter for innlandsfisk. Kalking av forsurende vassdrag og helhetlig vannforvaltning gjennom vannforskriften er eksempler på dette. Når det gjelder storørret, er det satt i gang et arbeid for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget. Dette vil danne grunnlaget for en strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret i Norge.

Videre fremhever Klima- og miljødepartementet at innlandsfisk er en viktig ressurs som er til stor nytte og glede for mange i form av rekreasjon, naturopplevelse, læring og lokal verdiskaping. Det er fylkeskommunen som har forvaltningsansvaret for de vanligste høstbare artene av innlandsfisk. Fylkesmannen og Miljødirektoratet har ansvar for laks og sjørørret og sårbare bestander av innlandsfisk, samt fisk i regulerte vassdrag.

Fisket på innlandsfisk reguleres etter lakse- og innlandsfiskloven. Loven omfatter anadrom laksefisk (laks, sjørørret og sjørøye), innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer. Loven skal sikre at de naturlige bestandene til disse artene og leveområdene deres blir forvaltet slik at mangfoldet og produktiviteten i naturen blir bevart. Innenfor disse rammene åpner loven for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere. En bærekraftig utnyttelse av næringspotensialet for innlands villfisk må således praktiseres innenfor disse rammene.

Når det gjelder akvakultur er det jeg som fiskeriminister som har forvaltningsansvaret. Jeg registrerer en økt interesse for innlands fiskeoppdrett. Når det er sagt så er dette per i dag en næring av beskjeden størrelse. For å legge bedre til rette for denne næringen har vi allerede gjennomført noen konkrete tiltak. Presiseringer fra 2015 om at regelverket tillater oppdrett på avlet røye samt å fastsette at en akvakulturtillatelse i ferskvann settes til 325 tonn, var viktige klargjøringer for de som nå satser på oppdrett av røye i innlandet. Videre pågår det en revidering av akvakulturdriftsforskriften og en teknisk standard for landbasert fiskeoppdrett trer i kraft ved årsskiftet. Disse tiltakene vil også favne om fiskeoppdrett i ferskvann. Klargjøring av eksisterende lovverk samt utvikling av nytt regelverk gir økt forutsigbarhet og tydelige rammer for de som ønsker å satse på innlands fiskeoppdrett.

Vi ser også at arbeidet bærer frukter. I 2017 er det blant annet gitt et betydelig antall akvakulturtillatelser til Salmofarms AS, som satser på oppdrett av laks i resirkuleringsanlegg med ferskvann i Rjukan, og Rendalsfisk AS som satser på oppdrett av røye i industriell skala i Rendalen. I 2012 åpnet myndighetene for merdbasert oppdrett i ferskvann. Året etter startet Telemarkrøye AS opp produksjon av røye i merder i Fyresvatn. At slike prosjekter settes ut i livet vitner om at vi er på rett vei også når det gjelder oppdrett i innlandet.

For å få innspill til hvordan vi bedre kan legge til rette for innlands fiskeoppdrett avholdt Nærings- og fiskeridepartementet et møte med både sektormyndigheter og næringsaktører den 23. juni i år. Innspillene vi mottok på møtet, samt skriftlige innspill i ettertid, vil vurderes i forbindelse med utarbeidelsen av tiltaksplanen for innlands fiskeoppdrett jf. anmodningsvedtaket fra Stortinget. Tiltaksplanen er i prosess og vil legges frem i 2018.

SPØRSMÅL NR. 482**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk****Besvart 14. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Er det en del av ordinær og forsvarleg petroleumsforvaltning å la oljeselskap på norsk sokkel, med eigarinteresser i vedkommande felt, avgjere på vegne av forvaltninga om kor vidt operatørens ønskjer om oppstart av produksjon skal etterkommast?»

GRUNNGJEVING:

I forkant av produksjonoppstart på Goliat i 2016 valde Petroleumstilsynet å be Statoil om å gå god for det italienske oljeselskapet Eni sine vurderingar rundt tryggleiken på Goliat. Statoil vurderte at produksjonen kunne starte opp. Det kjem fram i ein artikkel skrive av Teknisk Ukeblad fra november i år.

Svar:

Det er eit grunnleggjande prinsipp i petroleumsregelverket at kvart einskilt selskap er ansvarleg for tryggleiken i eiga verksemd. Det er den einskilde aktøren som skal ha nødvendig detaljkunnskap, myndigheit til å bestemme og ressursar til å syte for at krava i regelverket vert følgd. Kvar utvinningstillating vert gjevne til ei gruppe selskap. Operatøren er den som på vegne av gruppa med rettshavande står for den daglege leiinga av verksemda i ei tillating og

har eit overordna ansvar for at verksemda går føre seg på ein forsvarleg måte og i samsvar med gjeldande regelverk. Kvar einskild rettshavar skal bidra med sin kompetanse og har eit påse-ansvar overfor operatøren. Rettshavande skal mellom anna sjå til at operatør har eit fungerande styringssystem, ein organisasjon som er tilstrekkeleg kvalifisert og har tilstrekkeleg kapasitet, at operatør tek hand om problemområde og andre forhold myndigheitene har fokus på og at sentrale søknader vert sende til myndigheitene. Vidare har rettshavar ei aksjonsplikt dersom rettshavar oppdagar at forhold ikkje er i samsvar med regelverket, og ei sjølvstendig plikt til å sikre seg tilstrekkeleg informasjon. Myndigheitene si tilsynsoppfølging kan rette seg mot operatøren, den einskilde rettshavar eller rettshavande som gruppe. Ein viktig tilsynsstrategi er å ansvarleggjere dei ulike aktørane for sitt ansvar etter regelverket. Tilsynet si rolle er å følgje opp at aktørane tek i vare dette ansvaret. Normalt vil dette skje gjennom oppfølging mot operatørane. Rettshavarar har eit sjølvstendig ansvar, i denne konkrete saka bad difor Petroleumstilsynet Statoil, som rettshavar i Goliat, om å vurdere Eni sine planar og om å foreta ei verifisering. Ei slik oppfølging direkte retta mot ein rettshavar er ei tilleggssoppfølging. Det er Petroleumstilsynet som førar tilsyn og gjev samtykke, basert på informasjonen tilsynet har i ei sak.

SPØRSMÅL NR. 483**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Viser til svar fra helseministeren datert 1. desember 2017. I kontakt med Ordfører i Odda får jeg bekreftet at Helse Fonna ikke har tatt kontakt med tanke på involvering i oppfølging av Stortingets vedtak om at Odda skal være et akuttsykehus. Kommunene, ansatte ved sykehuset og innbyggere er bekymret når det kuttes ved sykehuset før Stortingets vedtak er gjennomført.

Hva vil helseministeren gjøre for at kommunene snarest blir involvert i arbeidet med utviklingsplanen for akuttsykehus?»

BEGRUNNELSE:

Odda kommune ved Ordfører har sendt brev til Helse Fonna datert 23.11.2017, der han ber:

”helseføretaket legg særleg vinn på å stetta krava i oppdragsdokumenta og ambisjonane for Odda sjukehus som akuttsjukehus med kirurgi. Det må leggest til rette for aktivitet

som understøtter dette. Små lokalsjukehus må føretaka halde særleg fokus på i nedtaksprosessar. Då ein på mange måtar alle-reie er på eitt minimum bemanning- og funksjonsmessig i høve å ha status som akuttsjukehus. Vi skulle sett at Helse Fonna brukte meir tid på nedtaksprosessar opp mot utviklingsplanen og ha kontakt med kommunane i opptaksområdet før ein gjer vedtak om nedtak.”

I Hardanger Folkeblad 8. desember gir, sykepleier ved Odda sjukehus Magnhild Jordal, uttrykk for faglig innvendinger mot de vedtatte sammenslåinger som følge av de økonomiske kuttene.

I behandlingen av Nasjonal helse- og sykehusplan ble det gjennomført omfattende utredningsarbeid over flere år. En hadde forventet at akuttfunksjonen ved Odda sjukehus var godt nok utredet slik at vedtaket til stortinget om å opprettholde Odda som et akuttsjukehus kunne bli gjennomført raskt og skapt ro i befolkningen.

Svar:

Når det gjelder de politiske føringene for arbeidet med utviklingsplanen for Helse Fonna, vil jeg vise til mitt svar til representanten Ruth Grung datert 1. desember 2017.

Helse Vest har sendt meg følgende redegjørelse fra Helse Fonna om arbeidet med utviklingsplanen:

”Helse Fonna HF har ikkje planar om å endre i den akuttkirurgiske beredskapen ved Odda sjukehus. Føringane frå statsråd Bent Høie frå juni 2017 slår mellom anna fast at kirurg/ortoped skal behandle pasientar på skadepoliklinikken, og skal være tilgjengelig for sjukehuset på døgnbasis. Disse føringane blir følgt opp av føretaket, og vil bli omsyntatt i arbeidet med utviklingsplan.

I tråd med Nasjonal helse- og sykehusplan er det under utarbeiding ein utviklingsplan som gjeld alle sjukehusa i Helse Fonna. Den har mål om å bygge og utvikle pasientens helseteneste innan både medisin, kirurgi og tilbod innan psykisk helsevern på dei ulike sjukehusa i føretaket. Arbeidet med utviklingsplanen starta i haust. Kommunane i Helse Fonna er representert i prosjektgruppa for utviklingsplanen og samhandlingsutvalet i føretaket er referansegruppe for arbeidet. Odda kommune er representert i både prosjektgruppe og referansegruppe.

Kommunane har gjennom rådemøte med Helse Fonna fått informasjon om arbeidet og vil gjennom same fora få høve til å kome med innspel. Administrerande direktør og prosjektleder for utviklingsplan har invitert ordførarar og rådmann i dei aktuelle Hardangerkommunane til dialog om arbeidet med utviklingsplan i januar 2018. Utviklingsplanen skal etter plan blir styrebehandla i Helse Fonna i juni 2018.

Det har òg vore fleire møte mellom administrasjonen i Helse Fonna og politisk leiing i Odda kommune hausten 2017. I desse møta har administrerande direktør vore tydeleg på at beredskapen skal vidareførast ved Odda sjuke-

hus. Helse Fonna har lagt til rette for at kommunane kan ha interkommunal legevakt inne på sjukehuset og har tilbode kommunen om å leige eller overta sjukeheimsbygget som ligg nært ved sjukehuset for å drive legesenter.

Det blir samstundes arbeidd for å ha trygge og nære helsetenester til innbuarane i Hardanger. Helse Fonna skal både i dag og for framtida tilby spesialiserte medisinske tenester til dei som bur i Hardanger. Det er dei siste åra gjort større investeringar ved sjukehuset for å kunne tilby gode tenester til mellom anna kronisk sjuke pasientar og andre i Odda. I Hardanger er det ein aldrande befolkning og det vil vere viktig å arbeide for at dei helsetenestene som det er størst behov for blir halde og utvikla lokalt. Den medisinske utviklinga gjer at stadig fleire pasientar kan behandlast i poliklinikk i staden for som inneliggjande pasient, dette er ei ønska utvikling. I Helse Fonna er talet på liggjedøgn redusert i 2017, medan talet på behandla pasientar aukar. Utviklinga fører til at det blir ein reduksjon av senger på dei ulike sjukehusa i Helse Fonna. Medarbeidarane kan i auka grad nytte kompetansen i dagbehandling og poliklinikk i staden for sengepost. Dette skjer også ved Odda sjukehus.

Helse Fonna har tidlegare redusert talet på senger i somatikken både ved Haugesund og Stord sjukehus, grunna omlegging til meir poliklinisk og dagkirurgisk verksemd, i tråd med medisinsk utvikling. I samband med budsjett 2018 skal det reduserast med to senger ved Odda sjukehus. Det fører til at den eksisterande medisinske sengeposten, den kirurgiske sengeposten og overvakingseininga blir ein felles sengepost med totalt 14 senger. Denne omlegginga får ikkje konsekvensar for beredskapen. Omlegginga vil gi ein betra oversikt og føre til betre samhandling på tvers i små sjukehus som Odda er. Dyktige medarbeidarar i Odda tar også hand om å svare på legevaktstelefonen i Hardanger og dei har ansvar for to kommunale ø-hjelp senger som diverre har lågt belegg. Odda sjukehus har høgare sengetal pr. tusen innbyggjar enn ved dei andre sjukehusa i Helse Fonna. Helseatlas peikar og på at det er høg bruk av sjukehusenester i Hardanger sett opp mot andre kommunar.

Helse Fonna har i dag både planlagd og akutt kirurgisk verksemd i Odda. Det er kirurgar tilgjengeleg ved Odda sjukehus heile døgeret, kvar dag og kvar veke. Dette skal halde fram. Pasientar frå heile føretaket, men også frå Helse Bergen, drar til Odda for mindre kirurgiske inngrep. Dette er ei ønska utvikling.”

Med utgangspunkt i denne redegjørelsen er det min vurdering at innretningen av arbeidet med utviklingsplanen for Helse Fonna er i tråd med de politiske føringene.

SPØRSMÅL NR. 484**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Samlet bevilgning til leie av 242 fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå i Nederland utgjør 302 mill. kroner i 2018. Det gir en driftskostnad på om lag 1,2 mill. kroner per plass, dvs. om lag 3 280 kroner per døgn.

Hvor mange fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå har vi i Norge, hva gjennomsnittskostnaden per fengselsplass med høyt sikkerhetsnivå i Norge og er det store variasjoner?»

Svar:

Det er i dag omlag 2 250 fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå i Norge. I tillegg er det under etablering 300 feng-

selsplasser med høyt sikkerhetsnivå i Agder. Etter planen skal disse plassene være klare medio 2020.

Kriminalomsorgens utgifter til drift av en fengselsplass med høyt sikkerhetsnivå utgjorde i 2016 i gjennomsnitt om lag 1 million kroner. I tillegg kommer utgifter til forvaltningssamarbeid (skole, helse og bibliotek), anslått til om lag 160 000 kroner per plass per år. Samlet gir dette tilnærmet samme kostnad for drift av en fengselsplass i Norge som drift per plass i Nederland. Gjennomsnittskostnadene varierer fra om lag 700 000 til 1,3 mill. kroner, avhengig av bygningsmessige og innholdsmessige forhold.

SPØRSMÅL NR. 485**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 15. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hvordan forholder statsråden seg til at forekomsten av vold og trusler mot ansatte i norske fengsler har økt dramatisk?»

BEGRUNNELSE:

Statistikk fra Kriminalomsorgen viser følgende utvikling i vold- og trusseltilfeller mot ansatte i norske fengsler siden 2011:

"Volds- og trusseltilfeller fra innsatte mot ansatte i fengslene norske fengsler:

2011: 368
2012: 406
2013: 521
2014: 508
2015: 801
2016: 1048

Antall tilfeller for hvor ofte innsatte truer eller angriper hverandre inngår ikke i disse tallene. Tallene er ikke

korrigeret for situasjoner der det er registrert flere avvik i forbindelse med samme hendelse."

Det er kuttet ca. 150 millioner kroner på budsjettene i kriminalomsorgen siden 2013. Flere fengsler melder om en svært krevende situasjon, blant annet på grunn av for lav bemanning, som følge av budsjettkuttene.

Svar:

Hensynet til sikkerhet skal alltid komme først. Ansatte i kriminalomsorgen skal føle seg trygge på jobb. Jeg følger derfor utviklingen i vold og trusler mot ansatte nøye.

Justis- og beredskapsdepartementet har tett dialog med Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) om den registrerte økningen. Direktoratet har blant annet satt i gang arbeid for å se på rapporteringsrutiner og tiltak som skal bidra til å håndtere og motvirke vold og trusler mot ansatte. Direktoratet har også utarbeidet en tiltaksplan for å motvirke vold og trusler. En egen partssammensatt arbeidsgruppe vurderer tiltak som bl.a. bruk av tjenestenummer for ansatte i kriminalomsorgen.

Det var en kraftig økning i registrerte tilfeller av vold og trusler mot ansatte fra 2015 til 2016. Tallene hittil i år tyder på at nivået i 2017 trolig vil bli omtrent det samme som i 2016. Noe av utviklingen kan skyldes flere registreringer som følge av endrede rapporteringsrutiner. Men tendensen er klar, og jeg håper å se en rask effekt av tiltakene som er satt inn.

Jeg vil understreke at Høyre/FrP-regjeringen har prioritert kriminalomsorgen høyt, og at soningskøen i praksis nå er borte. Belegget i fengslene i Norge er i dag på om lag

90 prosent. Et lavere belegg bidrar til at ansatte vil kunne gi den enkelte innsatte bedre og tettere oppfølging. I tillegg gir det Kriminalomsorgen fleksibilitet til å organisere de innsatte på en best mulig måte. God rehabilitering i fengslene er viktig for at den enkelte ikke begår ny kriminalitet når straffen er gjennomført. Regjeringen har også styrket fengselsbetjentutdanningen ved Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS) for å gi kriminalomsorgen flere godt kvalifiserte ansatte.

SPØRSMÅL NR. 486

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 15. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Undertegnede er gjennom media blitt kjent med at der har vært uro rundt videre drift av AC Møller barnehage i Trondheim. Det er nå riktignok kommet melding om at barnehagen skal drives ut 2018. Dette er gledelig, men noe kortsiktig for brukerne.

Hvordan mener kunnskapsministeren at en kan sikre at barnehagebarn som trenger tegnspråkopplæring større forutsigbarhet; er dette et ansvar kommunene sitter på alene eller er ikke dette også et nasjonalt ansvar?»

BEGRUNNELSE:

Barn som har nedsatt hørsel har rett til opplæring i og på tegnspråk etter opplæringsloven § 2.6 og spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5- 7. AC Møller barnehage gir pr. i dag tilbud til disse barna, i tillegg gir barnehagen et tilbud til hørende barn, i hovedsak de som skal ha tegnspråk som andrespråk.

Svar:

I barnehageloven og rammeplanen er det gitt nasjonale regler for å bidra til et godt og utviklende barnehagetilbud for alle barn. Det innebærer bl.a. at tilbudet skal tilrettelegges ut fra det enkelte barns behov og utvikling. Etter barnehageloven § 19 h har barn under opplæringspliktig alder som har tegnspråk som første språk, eller som etter en sakkyndig vurdering har behov for tegnspråkopplæring, rett til slik opplæring. Det er kommunen som skal oppfylle retten til tegnspråkopplæring for barn bosatt i kommunen.

Jeg er opptatt av at regelverket skal være tilpasset dagens døve og sterkt hørselshemmede barn og unge. Derfor har departementet nylig gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å vurdere endringer og mulige tiltak for å styrke tilgangen på tegnspråkopplæring i barnehagen og grunnopplæringen. Tilgang på nødvendig kompetanse skal også inngå i disse vurderingene.

Regjeringen har også sendt på høring et forslag om at barnehagetilbudet til barn med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) tydeliggjøres i barnehageloven. En tydeliggjøring i loven vil bidra til å sikre at barn med behov for ASK får et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven.

Når det gjelder Møller barnehage og tilbakeføringen av tilbudet fra Statped til Trondheim kommune er jeg blitt forsikret om at barna skal ivaretas på best mulig måte, og at det legges opp til prosesser som skal sikre god foreldremedvirkning og at barnehagen har den kompetansen som er nødvendig for å få et godt tilrettelagt og utviklende barnehagetilbud.

SPØRSMÅL NR. 487**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 18. desember 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Viser til statsrådens svar 17/1779- 4. desember 2017. I et regnestykke brukes en oljepris på 600 kr/fat. Begrunnelsen er «prisen reflekterer i større grad et gjennomsnitt av de langsiktige oljeprisanslagene fra de mest anerkjente analysemiljøene globalt». Tidligere analyser som f.eks. Rystad har brukt 400 kr/fat og 525 kr/fat.

Hvilken prisbane legger statsråden til grunn i 600 kr/fat scenariet, dvs. hvilken pris er antatt for hvert år fra og med 2018, og hva er kilden?»

Svar:

I sine beregninger har departementet lagt til grunn en flat (fast) oljepris på dagens nivå (500 kr/fat). I beregningene med basis i operatøren data ble det også regnet med en noe høyere oljepris (600kr/fat). Flat prisbane betyr at den samme prisen er brukt for alle år.

Beregningene med en flat prisbane på 600 kr/fat reflekterer i større grad et gjennomsnitt av de langsiktige oljeprisanslagene fra de mest anerkjente analysemiljøene globalt. Departementet benytter blant annet konsultentselskapene IHS Markit, PIRA Energy Group og Energy Aspects i sine markedsvurderinger. Felles for alle er at de forventer at prisene vil øke fra nivået i 2017. Det er varia-

sjoner i anslagene for hvilket nivå prisene skal øke til og når.

Gjennomsnittet for perioden 2018-2040 av konsulentenes seneste prisanslag er 71 dollar/fat (faste 2017-dollar). Med dagens valutakurs tilsvarer dette om lag 600 kr/fat. Oljepris noteres i dollar/fat og verdien i kroner vil derfor være avhengig av valutakursen som legges til grunn. Gjennomsnittet på kortere sikt (perioden 2018-2022) av de seneste prisanslagene er 66 dollar/fat (faste 2017-dollar). Med dagens valutakurs tilsvarer dette om lag 550 kr/fat.

Det internasjonale energibyrådet (IEA) lager ikke prisprognoser, men deres energimodell som benyttes i arbeidet med World Energy Outlook er basert på prisanslag som gir balanse mellom tilbud og etterspørsel under forutsetninger om politikk, kostnads- og teknologiutvikling. I IEAs hovedscenario (New Policies Scenario) legges det til grunn en stigende oljepris. Den er på 84 dollar/fat (faste 2017-dollar) i 2025 og over 90 dollar i 2030. I scenarioet med videreføring av dagens politikk er prisbanen vesentlig høyere. Prisbanen er lavere i "bærekraftscenarioet" (Sustainable development) og i scenarioet med lav oljepris. Bærekraftscenarioet har en oljepris på 73 dollar/fat i 2025 og på 65 dollar per fat i 2040 (faste 2017-dollar). En prisbane på 600 kr/fat er således i nedre del av spennet som framgår av de ulike scenariene til IEA.

SPØRSMÅL NR. 488**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 18. november 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«I dok 15:1629 (2016-2017) brukes gjennomsnittlig oljepris på 50\$/fat. I 17/1779- 4 des. 2017 er det pris på 500 og 600 kr/fat som stort sett brukes, dvs. over \$50/fat. Notatet viser også at feltet ikke er lønnsomt med \$50/fat, selv med 4 % realrente. Videre viser notatet at inntekter ikke overstiger kostnader i 2022 med \$50/fat, slik tidligere opplyst, men først i 2022-2024 når høyere pris enn \$50/fat legges til grunn.

Hvorfor bruker statsråden en høyere oljepris enn i dok 15:1629 (2016-2017)?»

Svar:

Det framgår av mitt svar på spørsmål nr. 1629 fra representanten Holmås, at: "Ifølge operatøren, Eni, er utbyggingen med selskapets interne forutsetninger, herunder avkastningskrav, lønnsom med en gjennomsnittlig oljepris på om lag 50 US dollar per fat over feltets levetid."

Tallet på 50 US dollar per fat, som representanten viser til, er således operatørselskapets beregning av hvilken gjennomsnittlig oljepris prosjektet trenger for å gi en bestemt avkastning på investert kapital (balansepris). Operatørselskapet beregnet denne på basis av oppdaterte tall fra prosjektet, sine interne økonomiske forutsetninger og avkastningskrav. Departementet gjennomførte således ikke egne beregninger i tilknytning til svaret, men baserte seg på oppdatert informasjon innhentet fra operatørselskapet. Departementet brukte altså ikke en egen oljepris i dette svaret, slik representanten Haltbrekken antyder.

Det jeg opplyste i mitt svar på spørsmål 1629 datert 19. oktober, basert på informasjon fra operatøren, var at riktig årstall for når Goliat-feltets samlede inntekter, fratrukket driftskostnader, overstiger investeringskostnaden var 2022. Det er ikke noe i dette brevet som indikerer at operatøren har brukt 50 US dollar per fat som oljepris i denne beregningen slik representanten Haltbrekken hevder i sitt spørsmål.

Av mitt svar til energi- og miljøkomiteen 4. desember framgår det: "En enkel og intuitiv måte å illustrere lønnsomhet på er å finne ut på hvilket tidspunkt samlede inn-

tekter fra feltet overstiger summen av akkumulerte investerings- og driftskostnader. Departementet har beregnet at, med dette tallsettet, vil samlede inntekter overstige summen av akkumulerte investerings- og driftskostnader en gang mellom 2022 og 2024."

Som det framgår av svaret 4. desember, har departementet gjort beregninger basert på en oljepris både på dagens nivå (500 kr./fat) og en noe høyere pris (600 kr./fat). Det er lagt til grunn et oppdatert produksjonsanslag for Goliat for 2017. Det er videre gjort beregninger der det er tatt høyde for tilknytning av tilleggsressurser til Goliat (ekstrakostnader og etterfølgende produksjon).

Spennet i når feltets samlede inntekter, fratrukket driftskostnader, overstiger investeringskostnaden, spiller beregninger basert på disse ulike "scenariene". Denne type beregninger er følsomme for hvilke produksjon, oljepris og kostnader som legges til grunn. Jeg kan ikke se at det er noen motstrid mellom de årstallene jeg oppga i brev til Stortinget av 19. oktober og 4. desember. Hvilket årstall feltets samlede inntekter, fratrukket driftskostnader, faktisk vil overstige investeringskostnaden vil utviklingen de neste årene avgjøre.

SPØRSMÅL NR. 489

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«I Prop. 1S under «kap. 734 Særskilte tiltak til psykisk helse og rus», skriver statsråden at: «Videre har Helsedirektoratet startet arbeidet med å revidere gjeldende retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering (lar) som vil være ferdig i 2018.

Kan statsråden bekrefte at disse retningslinjene vil foreligge i 2018, uten forsinkelser, slik det fremgår i forslaget til statsbudsjettet?»

BEGRUNNELSE:

Opptrappingsplanen for rusfeltet var klar i 2016. Retningslinjene for legemiddelassistert rehabilitering (LAR) er en viktig oppfølging av denne planen.

En av grunnene til at det er viktig å få disse reviderte retningslinjene på plass raskt, er oppfølgingen av gravide i LAR. Blant annet står det i opptrappingsplanen for rusfeltet at:

«Komiteen merker seg at regjeringen mener at kunnskapen om effekten av LAR-medikamenter på barnets utvikling må styrkes», og videre at «Komiteen mener mangel på nok kunnskap om langtidseffekter for barna også gjør det helt nødvendig med et føre-var-prinsipp. Hensynet til barnets beste må alltid være et grunnleggende hensyn.»

Det er uakseptabelt at barn påføres store negative helsemessige effekter av at mor ikke har vært fulgt opp godt nok under graviditeten. Av hensyn til barnets beste haster det derfor med å få på plass retningslinjene for LAR.

Svar:

Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) inngår som en integrert del av tverrfaglig spesialisert behandling for rusavhengige (TSB) i spesialisthelsetjenesten. Det er i dag om lag 8 000 som er inkludert i LAR, som reguleres av en egen forskrift (Forskrift for legemiddelassistert rehabilitering (LAR-forskriften) av 1. jan. 2010). Denne forskriften regulerer blant annet innskrivning og utskrivning og noen rammevilkår for innholdet i behandlingen.

Helsedirektoratet ga i 2011 ut nasjonal retningslinje for LAR (Nasjonal retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering ved opioidavhengighet) som inneholder råd og anbefalinger for tjenestene for personer som er avhengige av heroin eller andre opioider. I tillegg ga Helsedirektoratet i 2012 ut en egen retningslinje for gravide i LAR (Nasjonal retningslinje for gravide i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og oppfølging av familiene frem til barnet når skolealder). Samlet sett dekker disse to retningslinjene alle sider ved LAR.

Når det gjelder nasjonal retningslinje for LAR, er Helsedirektoratet i gang med å revidere denne. Denne retningslinjen vil hete Nasjonal faglig retningslinje for behandling av personer med opioidavhengighet. Dette er et omfattende arbeid der mange aktører og berørte instanser skal bidra. Når utkast til ny retningslinje er ferdig, skal den ut på 3 måneders ordinær høring. Så vil Helsedirektoratet vurdere alle innkomne høringsinnspill før den endelige retningslinjen vil være klar for implementering i 2019.

I Prop. 1 S (2017-2018) står det at reviderte retningslinje vil foreligge i 2018. Av Helse- og omsorgskomiteens innstilling (Innst. 11 S (2017-2018) til Prop. 1 S (2017-2018) under kap 734 (s. 162) fremgår det som følger: "Komiteen viser til med at revidert retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering (lar) vil foreligge i 2019". Det er beklagelig at det her er oppgitt to forskjellige tall. Det riktige er at Helsedirektoratet i 2019 vil ha en ferdig utarbeidet retningslinje.

Som kjent har det vært faglige uenigheter omkring Helsedirektoratets nasjonale retningslinje for kvinner i LAR. Her har uenigheten i første rekke omhandlet hen-

synet til barnets beste, ettersom kunnskapen om mulige konsekvenser for barnet dersom mor inntar LAR-medikamenter under svangerskapet er mangelfull.

Helsedirektoratet besluttet i 2016 å gjennomføre en konsensuskonferanse om graviditet og LAR. Denne konferansen ble gjennomført i juni i år. En konsensuskonferanse er en formell metode der det velges et tema det er faglig uenighet om. Helsedirektoratet nedsatte et fagpanel og inviterte en rekke fagpersoner som holdt innlegg på en 2-dagers konferanse. Her ble det presentert ulike forsknings-, og kunnskapsoppsummeringer omkring gravide og LAR.

På grunnlag av de innspill som ble gitt på konferansen og all annen tilgjengelig nasjonal og internasjonal kunnskap om temaet, har panelet utarbeidet en rapport som ble overlevert Helsedirektoratet 01.12.17. I rapporten er det gjort avveininger av kunnskapsgrunnlag, herunder også ekspertuttalelser, jus, etikk og brukerstemmer som kom frem på konsensuskonferansen.

Helsedirektoratet opplyser at de nå skal revidere gjeldende retningslinje for gravide i LAR og vil vektlegge rapporten i revisjonen. Rapporten fra panelet har svart på en rekke problemstillinger fra Helsedirektoratet. Sentrale anbefalinger har vært at en må vurdere langtidsvirkende prevensjon ved oppstart i LAR, og om en ut i fra et føre-var-perspektiv for barnet eventuelt bør trappe ned medikamentell behandling for mor.

Helsedirektoratet opplyser videre at de vil i løpet av kort tid legge fram en plan for revisjonsprosessen av den reviderte retningslinjen. Inntil en ny retningslinje foreligger, er det gjeldende retningslinje som gjelder.

SPØRSMÅL NR. 490

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Bjarne Rohde

Besvart 14. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«På kva måte vil statsråden fremme positive haldningar til samisk og kvensk kultur og motverke at fordommar får prege det offentlege ordskiftet?»

GRUNNGJEVING:

Saker om bruk av samiske og/eller kvenske stadnamn, og andre tiltak frå stat, fylke og kommune for å ivareta minoritetar og urfolk sin kultur og historie, fører dessverre ofte

til ein oppheita debatt i sosiale medier og til dels også tradisjonelle medier. Eit nyleg eksempel på dette er at Tromsø kommune, som har leid ut kommunale lokaler i verneverdig bygning på Skansen til Gáisi språksenter, har blitt kritisert sosiale medier og i lesarinnlegg i lokalavisa for å slippe til samiske kulturorganisasjoner i Tromsøs kulturarv. Mange av innlegga har vore prega av fordommar og kunnskapsmangel knytt til den samiske kulturen.

Stortinget har vedtatt å sette ned ein kommisjon for å granske fornorskingspolitikken og den urett som his-

torisk er begått mot samer og kvener. Men i påvente av kommisjonen kan vi ikkje lat vera å arbeide for å ivareta minoritetar og urfolk sin kultur, dette er noko som må arbeidast med kontinuerleg.

Svar:

Eg er samd med representanten Rohde i at det er viktig å arbeide kontinuerleg for å ta vare på minoritetar og urfolk sin kultur og å motverke fordommar.

Regjeringa er oppteken av å arbeide mot fordommar og hatefulle ytringar. I fjor la vi fram ein strategi mot hatefulle ytringar (2016-2020). Strategien har 23 ulike tiltak på fleire område i samfunnet. Strategien omtalar mellom anna samiske vegvisarar som Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjev støtte til. Det er ei ordning som har som mål å spreie kunnskap om samar og samisk liv og kultur i Noreg, og å arbeide mot fordommar mot samar. Dei samiske vegvisarane får opplæring på Samisk høgskule i Kautokeino. Vegvisarane er sjølv unge, og målgruppa

deira er elevar i vidaregåande skular. Vegvisarane vitjar mange skolar rundt om i landet kvart år.

Å gjere kvensk språk og kultur synleg kan og være med å bryte ned fordommar. Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjev tilskot til kvenske losar, som er ei liknande ordning som samiske vegvisarar. Departementet har til dømes òg gjeve tilskot til Troms fylkeskommune sitt arbeid med ein handlingsplan for kvensk språk og kultur. I tillegg arbeider regjeringa med ein plan for kvensk språk som vi vil leggje fram tidleg i 2018, og vi har auka midla til kvensk språk og kultur i statsbudsjettet for 2018.

Med strategien mot hatefulle ytringar (2016-2020) ønskjer regjeringa å motverke hatefulle ytringar i det offentlege ordskiftet. Regjeringa har òg fokus på media. I strategien er det mellom anna eit kapittel som tar for seg media si rolle når det gjeld hatefulle ytringar.

I tillegg er det viktig at vi er medvitne om at kvar og ein av oss har eit ansvar. Vi må ha mot til å ta til motmæle når fordommar og hat kjem til uttrykk. Vi har alle eit ansvar for å snakke om og til kvarandre med respekt.

SPØRSMÅL NR. 491

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«I statsbudsjettet for 2018 er rentene økt for lån sykehuse- ne tar opp, med 1 prosent. Ved Sørlandet sykehus skal det bygges nytt psykiatribygg og det er planlagt utbygging av blant annet akuttmottaket i Kristiansand samt andre oppussingsprosjekter og investeringer.

Får dette økonomiske konsekvenser for disse eller andre planlagte prosjekter ved Sørlandet sykehus i 2018 og de neste årene, og i så fall, hva vil det medføre av økte kostnader?»

Svar:

Som representanten Henriksen viser til så er det innført ny rentemodell for investeringslån i sykehusene fra 2018. Den nye rentemodellen gjelder imidlertid kun for prosjekter som har fått vedtatt lånerammer fra og med 2018 budsjettet. Lånerammer til nytt psykiatribygg ved Sørlandet sykehus ble vedtatt i 2017-budsjettet, og er ikke omfattet av den nye rentemodellen. Ny rentemodell vil derfor ikke ha økonomiske konsekvenser for Sørlandet sykehus i

2018. Framtidige konsekvenser vil avhenge av hvilke prosjekter som fremmes for lån og størrelsen på disse lånene.

SPØRSMÅL NR. 492**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Har kunnskapsministeren oversikt over hvor stort omfang av kliniske studier i Norge som ikke blir publisert, og hva mener kunnskapsministeren må gjøres for å sikre at forskningsresultater som har betydning for folks liv og helse blir publisert?»

BEGRUNNELSE:

Halvparten av all klinisk forskning blir ikke publisert. For ett år siden møtte 31 norske organisasjoner og institusjoner Kirke, utdannings og forskningskomiteen med krav om at "alle (kliniske) studier, tidligere og nåværende bør registreres, og de fullstendige metodene og resultatene bør rapporteres." Det kan finnes flere gode grunner til ikke å publisere, men de senere årene har det blitt stadig mer åpenbart at det ikke er tilfeldig hva som ender opp som tilgjengelig for offentligheten. Blant annet er det spekulert i om forskningsfunn som noen tjener på -enten det er penger, anerkjennelse eller oppmerksomhet - oftere blir publisert enn andre. Resultatet blir i tilfelle at offentligheten får et skjevt bilde av hvor godt behandlingene som tilbys og mottas egentlig virker. Dette er ikke teoretiske problemer. I følge Extrastiftelsen viser tre studier at forskere som testet medisiner på over 69000 barn lot være å publisere deler av resultatene, at resultatene fra mer enn halvparten av forsøkene på brystkreftpasienter forblir upublisert, og at leger og pasienter ikke alltid er tilstrekkelig informert om bivirkningene av medikamentene de bruker.

Svar:

Manglende publisering av resultater fra klinisk forskning er en kjent utfordring. Helse- og omsorgsdepartementet sitter ikke med en oversikt over omfanget av manglende offentliggjøring av resultater fra klinisk forskning. Vi er imidlertid kjent med at det er gjort studier som blant annet indikerer at resultatene fra om lag halvparten av kliniske legemiddelutprøvinger gjennomført i Norge ikke er publisert i et vitenskapelig tidsskrift. Det er viktig å understreke at det er en forskjell på hva som publiseres i vitenskapelige tidsskrift og hva som offentliggjøres på andre måter og dermed gjøres tilgjengelig for allmennheten. De anerkjente tidsskriftene har kriterier for hva de vil publisere, og har ikke noe mål om å publisere resultatene fra alle kliniske studier.

Jeg deler likevel stortingsrepresentantens bekymring for følgene av manglende publisering av resultater fra klinisk forskning. Manglende og/eller mangelfull publisering er trukket frem som en av fire faktorer som fører til såkalt bortkastet forskning av grunnleggeren av Cochrane-samarbeidet om kunnskapsoppsummeringer for helsetjenesten. Det fremgår også av de generelle forskningsetiske retningslinjene til De nasjonale forskningsetiske komiteene at forskningsresultater som hovedregel skal tilgjengeliggjøres. Åpenhet om forskningsfunn bidrar til etterprøvbarehet og til forskningens legitimitet. Det er også viktig for å gi noe tilbake til dem som deltar, og til oss som samfunn.

Regjeringen arbeider for større åpenhet i forskningen, bedre tilgang til forskningsresultater og bedre tilgang til forskningsdata. Det siste året er det gjennomført flere tiltak med det mål for øye. I august la regjeringen frem nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler, med tilhørende tiltak. Regjeringen arbeider med en nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata, som skal legges frem nå i desember. Institusjonenes og forskernes ansvar for god forskningsetikk, inkludert publisering, er forsterket i den nye forskningsetikkloven. Det må en nødvendig kulturrendring og kompetansebygging til i forskningsmiljøene, og dette bidrar vi til blant annet gjennom politiske signaler og føringer. Fra november 2016 blir informasjon om alle prosjekter som får etisk godkjenning av en regional etisk komite overført til forskningsinformasjonssystemet Cristin i CERES. Kunnskapsdepartementet har i årets budsjettforslag foreslått å styrke CERES med 12 mill. kroner til arbeidet med å gjøre informasjon om forskning og forskningsresultater åpent tilgjengelig.

Når det gjelder kliniske studier om legemidler finansiert av industrien registreres alle disse og det er krav om at resultatene blir offentliggjort. Det nye EØS-regelverket for kliniske utprøvinger av legemidler innebærer mer åpenhet som blant annet betyr at studier med negativt resultat skal offentliggjøres. I tillegg medfører den økte åpenheten at pasienter som er aktuelle for deltakelse i kliniske studier skal kunne vurdere deltakelse i disse.

Allmennheten har etter helseforskningsloven rett til innsyn i hvilke forskningsprosjekter som pågår og formålet med disse ved henvendelse til de regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. For å gi en samlet og lett tilgjengelig oversikt over pågående kliniske studier, er det etablert en nettside for kliniske studier på helsenorge.no. Nettsiden er under revisjon for å forbedre innholdet og tilgjengeligheten for pasienter og helsepersonell. Økt åpenhet om hvilke studier som pågår kan bidra til at resultatene fra studiene i større grad etterspørres.

SPØRSMÅL NR. 493**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 18. desember 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Kan statsråden spørre Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater om våpnene og forsvarsmateriellet vi eksporterer blir brukt i Jemen, og opplyse stortinget om hva landenes myndigheter svarer?»

BEGRUNNELSE:

Under høringen om eksportkontrollmeldingen i Stortinget 30.11.2017 uttalte representanten for Nammo at han «ikke trodde» norskeksportert ammunisjon ble brukt i Jemen. Børge Brende har tidligere opplyst stortinget om at «Utenriksdepartementet har ingen informasjon om at materiell fra Norge er brukt i Jemen.»

01.12.2017 sendte SV spørsmål til utenriksministeren om statsråden kan spørre Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater om våpnene og forsvarsmateriellet vi eksporterer blir brukt i Jemen, og opplyse Stortinget om hva de svarer. Spørsmålet ble ikke besvart i svaret SV fikk 08.12.2017 fra utenriksministeren, og derfor spør SV samme spørsmålet en gang til.

Svar:

Siden representanten stiller spørsmålet på nytt, ønsker jeg å utdype funksjonen av sluttbrukerdokumentasjon.

Ved søknader om eksport av enhver type våpen og ammunisjon til land utenom vår allierte og nærstående krets, kreves det alltid myndighetsbekreftet sluttbrukerdokumentasjon med reeksportklausul. Det kreves at dokumentasjonen er utstedt og signert av mottakerlandets forsvarsmyndighet.

Når dokumentasjonen anses å være tilfredsstillende, vil den legges til grunn i den samlede og omfattende vurderingen av de enkelte søknadene som foretas i Utenriksdepartementet. Dersom en søknad vurderes å innebære en uakseptabel risiko for at varene som er tenkt eksportert, kan avledes til annen bruk eller bruker, vil lisens ikke innvilges.

For øvrig vises til svar på tidligere skriftlig spørsmål nr. 413.

SPØRSMÅL NR. 494**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 18. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvordan vil statsråden sikre at turnusleger i kommunene får den veiledningen de trenger?»

BEGRUNNELSE:

Dagens Medisin har på sin nettside 7. desember 2017 en sak, der de viser til en undersøkelse Legeforeningen nylig har gjennomført blant 330 turnusleger (nå LIS1). I undersøkelsen oppgir 39 % av turnuslegene at de i perioder har jobbet uten veiledning på legekantoret og sykehjemmet. 20 % har ikke fast veiledning overhodet. Legeforeningen gjennomførte en tilsvarende undersøkelse i 2015, og det ser ikke ut til å ha skjedd noen vesentlig forbedring av tallene siden den gang. Mangelfull veiledning av turnusleger

kan både medføre en større belastning for vedkommende turnuslege, men i tillegg kan det også svekke kvaliteten på pasientbehandlingen. Dersom man som turnuslege i kommunene opplever å få mangelfull oppfølging, vil dette også kunne påvirke rekrutteringen til yrket som fastlege senere.

Svar:

Tilstrekkelig veiledning er en forutsetning for at turnusleger og LIS1-leger får den nødvendige erfaringen og kompetansen som de behøver i sitt videre yrkesliv og spesialiseringsløp. Derfor har vi også sørget for at ansvaret for veiledning av disse legene framgår klart av regelverket. Det er kommunene som har ansvaret for å sikre at turnus-

leger og LiS 1-leger får nødvendig veiledning og supervisjon mens de er tilsatt i kommunene.

Turnusstillingene har fra høsten 2017 blitt erstattet av LiS 1-stillinger, og er nå første del av legenes spesialistutdanning. I en overgangsperiode vil det være både turnusstillinger og LiS 1-stillinger. Dette vil være tilfelle fram til alle som har startet i turnusstilling før høsten 2017 har avsluttet sine stillinger.

For leger som er tilsatt i turnusstillinger framgår kommunenes ansvar for sikre nødvendig veiledning og supervisjon av § 13 i turnusforskriften. LiS 1-stillingene er regulert av spesialistforskriften, og i denne har kommunenes ansvar på dette området blitt forsterket ved at det fremheves at «den praktiske tjenesten skal gjennomføres under veiledning og supervisjon av kvalifiserte leger». Kommunens rolle for LIS 1-stillingene er beskrevet nærmere i spesialistforskriften § 15.

SPØRSMÅL NR. 495

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 20. desember 2017 av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU Marit Berger Røsland

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for om bedrifter i Sveits, Japan og USA har mistet eller fått dårligere markedstilgang til EU når disse landene ikke har en EØS-avtale, og kan statsråden dokumentere at EØS-avtalen har gitt økt tjenesteeksport fra Norge til EU sammenlignet med Sveits, Japan og USA?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har gjentatte ganger hevdet at EØS-avtalen er nødvendig for å sikre tilgangen til EUs marked innenfor ulike sektorer.

Svar:

Gjennom EØS-avtalen er EØS/EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein en del av EUs indre marked. Dette innebærer blant annet fri bevegelse for personer, og fri adgang for borgere i ett EØS-land til å yte tjenester i et annet.

Det er betydelig enklere for norske bedrifter å etablere virksomhet og selge tjenester til EØS-land sammenliknet med andre regioner. Gjennom EØS-avtalen har norske bedrifter svært god markedsadgang til Europa, der de regulatoriske begrensningene for å etablere virksomhet er lave, og det å flytte personell med tjenesteleveranser ikke er begrenset. I og med at mange tjenester er avhengige av å leveres i direkte nærhet til kunden, foregår store deler av verdens tjenestehandel ved at tilbyderer kommer til kunden, enten ved å etablere hele eller deler av virksomheten i mottakerlandet, eller ved å sende personell. Friest mulig bevegelse av personer er derfor særlig viktig for tjenestehandelen.

USAs og Japans handel med EU er i dag regulert av regelverket i WTO. WTO-avtalen innebærer at varer møter visse tollbarrierer ved import til EU.

Tjenesteforhandlingene i WTO har ikke beveget seg siden 2008. Generelt gjenspeiler GATS-avtalen (Generalavtalen om handel med tjenester) den åpenhet som gjaldt for handel med tjenester mellom medlemslandene i første halvdel av 1990-årene. Siden den gang har svært mange land foretatt endringer og omlegginger, slik at nasjonale regelverk i dag ofte er langt mer åpne enn det landene har forpliktet seg til i GATS. Regelverket har ikke holdt tritt med det økte potensiale for internasjonal tjenestehandel. EU har ikke tatt forpliktelser i GATS som er i nærheten av den åpenheten som ligger i EØS.

Japan og EU-kommisjonen har nylig avsluttet forhandlinger om en bilateral handelsavtale. Det foreligger ikke detaljert informasjon om denne avtalen. Avtalen vil formelt tre i kraft når den er behandlet i EUs Råd og Parlament og endelig ratifisert av EUs medlemsland. Inntil det skjer, vil handelen mellom Japan og EU reguleres av WTO. EØS-avtalen gir Norge langt bedre markedsadgang enn det som følger av WTO-regelverket.

Sveits' handel med EU er i hovedsak regulert gjennom en serie med bilaterale avtaler, hvor Sveits har gått med på å ta inn deler av EUs regelverk for å få tilgang til deler av EUs indre marked. Disse avtalene dekker ikke alle varer og gjør at Sveits bare delvis har samme regelverk som EU.

Det er ingen omfattende avtale mellom Sveits og EU når det gjelder handelen med tjenester. Avtalen Sveits har med EU om fri bevegelse av personer og enkelte av de mange sektoravtalene som er inngått, innebærer en viss grad av markedsadgang og harmonisert regelverk for enkelte tjenester.

På enkelte sentrale tjenesteområder er imidlertid avtalene mellom Sveits og EU betydelig mer begrenset enn EØS. Et eksempel er at EØS-avtalen inneholder generelle bestemmelser om fri etableringsrett, også for tjenesteytende selskaper. Mellom EU og Sveits er det ingen slik avtale. EØS-avtalen innebærer frihet til å yte finansielle tjenester i hele EØS-området. Sveits' bilaterale avtaler dekker ikke dette feltet, og sveitsisk finansnæring har dermed ikke den samme tilgangen som norsk finansnæring får gjennom EØS-avtalen.

Når det gjelder elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjon, er dette også dekket av EØS-avtalen. I avtalene Sveits har med EU er disse områdene dekket i svært liten grad, og selskaper innen disse sektorene får større utfordringer med markedstilgangen enn norske selskaper.

Når det gjelder fri bevegelse av personer, som er helt sentralt for tjenestesektoren, er regelverket i EØS-avtalen og de sveitsiske avtalene relativt like, etter at Sveits har

gått tilbake på de begrensninger de hadde en kort periode, når det gjaldt arbeidsinnvandring fra EU.

Det er også ulikheter mellom EØS-avtalen og avtalene Sveits har på transportområdet, og dermed ulike muligheter for markedstilgang.

Nivået på og utviklingen i ulike lands tjenesteeksport til EU er ikke direkte sammenlignbart, ettersom det er mange faktorer, som for eksempel økonomienes størrelse, struktur, geografiske plassering og tilknytningsform og avtaler med EU, som påvirker handelen med tjenester. Samtidig er det klart at EØS-avtalen gir norsk næringsliv forutsigbarhet og tilgang til våre viktigste markeder, og retten til å yte tjenester i hele EØS-området er en viktig forutsetning for den norske eksporten av tjenester til EU-landene. For den enkelte norske tjenestebedrift, gir EØS bedre betingelser for markedsadgang sammenlignet med å basere seg på WTO eller andre avtaler, slik bedrifter fra USA, Japan eller Sveits må.

Jeg viser ellers til svar på skriftlig spørsmål nr. 496 (2017-2018).

SPØRSMÅL NR. 496

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 20. desember 2017 av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU Marit Berger Røsland

Spørsmål:

«Kan statsråden vise eksempler på norske tjenesteleverandører som ville mistet eller fått dårligere markedsadgang til EU uten EØS-avtalen og i så fall hva disse begrensningene ville være?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har gjentatte ganger hevdet at EØS-avtalen er nødvendig for å sikre tilgangen til EUs marked innenfor ulike sektorer.

Svar:

Norsk næringsliv ønsker mest mulig forutsigbarhet og tilgang til våre viktigste markeder. Dette sørger EØS-avtalen for, også på tjenestemarkedet. Avtalen gir norske tjenesteytere rett til å yte tjenester i hele EØS. En viktig sektor er finansielle tjenester. Norsk finansnæring ønsker den tilgangen som EØS-avtalen gir. En annen viktig sektor er eksport av norske maritime tjenester, hvor norske skip i dag fritt kan frakte gods mellom havner i EU. Denne mu-

ligheten vil falle bort uten EØS-avtalen. Det er også av betydning for norske bedrifter at de takket være EØS-avtalen kan konkurrere på like vilkår om offentlige anbud i hele EØS-området.

Utgangspunktet for tjenestehandelen i EØS er at restriksjoner er forbudt, med mindre de er nødvendige for og egnet til å ivareta tvingende allmenne hensyn. Avtalen gir rettigheter både knyttet til etablering av en virksomhet og midlertidig grenseoverskridende tjenestehandel.

Bortfall av EØS-avtalen vil for Norges del medføre at norske tjenesteytere behandles som tjenesteytere fra tredjeland i det øvrige EØS-området. Handelen med tjenester vil i så fall skje på basis av WTO-regelverket eller en eventuell ny frihandelsavtale. Dette vil innebære mindre åpen markedsadgang enn gjennom EØS. Frihandelsavtalen fra 1973 gjaldt i første rekke avvikling av toll på industrivarer og dekket ikke handel med tjenester.

Den nordiske samhandelen med tjenester vil også påvirkes dersom EØS-avtalen skulle falle bort, ettersom norske tjenesteytere ikke lenger ville være en del av det nordiske markedet i form av like regler og konkurransevilkår.

Disse konsekvensene vil gjelde for tjenestevirksomhet generelt, uavhengig av sektor.

De konkrete hindrene for norske bedrifters tjenesteyting i EU uten en EØS-avtale er knyttet til ulike forhold:

Tjenestevirksomhet kan ikke lenger påberope seg rett til å etablere seg i en annen EØS-stat. Skulle vertsstaten tillate etablering, vil tjenesteyter uansett være underlagt vertsstatens krav overfor tredjeland. Kravene kan i praksis også avvike fra krav til EØS-virksomheter. Det kan eksempelvis kreves tillatelse for å tilby den aktuelle tjenesten i EØS-staten og tjenesteyter kan bli pålagt flere og andre krav enn sine konkurrenter fra EØS.

En annen konsekvens vil være at etablering av virksomhet i Norge ikke lenger er ensbetydende med etablering i EØS. Norske bedrifter og utenlandske bedrifter som har etablert seg her, vil ikke lenger være en del av dagens hjemmemarked EØS, men anses etablert i et tredjeland. Dette kan gjøre Norge mindre attraktivt for direkteinvesteringer eller etablering av selskaper, som i tillegg til å investere her, ønsker tilgang til hele EØS-markedet.

Etablering i EØS er en forutsetning for å nyte godt av bestemmelsene som skal lette midlertidig grenseoverskridende tjenestehandel i EØS. Ved midlertidige opp-

drag i EØS må norske tjenesteytere utenfor EØS oppfylle krav som stilles til tredjeland. Kravene kan for eksempel knytte seg til lisenser, tillatelser og varigheten av oppdraget. Stadig flere varer, eksempelvis skipsutstyr, avanserte maskiner og IKT, omsettes ofte med tilknyttede tjenester som installasjon, vedlikehold og reparasjoner. I dag legger EØS-avtalen til rette for denne type virksomhet, og bidrar til handel på like vilkår i hele EØS-området. Verdien av denne type tjenester er ofte høy. For de mange norske bedriftene som eksporterer slike pakker av varer og tjenester, utgjør installasjon og vedlikehold en betydelig del av bedriftens inntekt. Hindringer knyttet til utøvelsen av slike midlertidige tjenester vil dermed få store konsekvenser for den enkelte bedrift.

Reglene om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i EØS sikrer at norske yrkesutøvere kan utøve regulerte yrker på linje med yrkesutøvere i den aktuelle EØS-staten. Uten EØS-avtalen er ikke vertsstaten forpliktet til å godkjenne norske borgere selv om de skulle anses å oppfylle vertsstatens krav til det enkelte yrke. Det innebærer at alt fra elektrikere til arkitekter kan møte krav om ekstra utdanning, alt avhengig av bestemmelsene i den aktuelle staten.

SPØRSMÅL NR. 497

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 18. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil regjeringen gjøre forsøk med psykologer som del av primærhelseteam, eller på andre måter involvere psykologer og psykologisk kompetanse i fastlegenes arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Fastlegene er portvokterne i helsevesenet. Også for psykisk helsehjelp. Dette er et felt mange fastleger kan dårligere enn somatikk da legeutdanningen er mest somatisk. Dette kan gjøre det vanskeligere å forstå symptomer og sykdomsbildet for pasienter som sliter med psykiske plager. Dermed kan det også være vanskeligere å henvise dem til rett plass, eller å forstå at de skal henvises i det hele tatt.

Stortinget lovfester at det skal være psykologer i alle kommuner. Stortinget vedtar også trolig forsøksordning med primærhelseteam i statsbudsjettet for 2018. Men slik jeg forstår planene er ikke psykologisk kompetanse med i teamet.

Svar:

Med utgangspunkt i Meld. St. 26 (2014 – 2015) Fremtidens primærhelsetjeneste har Helse- og omsorgsdepartementet gitt Helsedirektoratet ansvar for å gjennomføre et 3-årig pilotprosjekt med primærhelseteam. Piloten har oppstart 1. april 2018 og skal evalueres for å få informasjon om måloppnåelse og resultater.

I piloten er primærhelseteam avgrenset til fastleger, sykepleier og helsesekretær i fastlegepraksiser. Teamet ledes av lege. Målet med teamorganisering er å bedre tilgjengeligheten til tjenesten, skape større bredde i tilbudet, forbedre opplæringen og oppfølgingen av brukere med kronisk sykdom og de med store og sammensatte behov, og å skape mer sammenhengende og koordinerte tjenester. Målgruppen for forsøket med primærhelseteam er alle innbyggere på fastlegenes lister. Det vil imidlertid være særlig oppmerksomhet på pasienter/brukere med kronisk sykdom og de med store og sammensatte behov, som:

- Brukere med psykiske lidelser og rusavhengighet
- Brukere som i medisinen omtales som «skrøpelige eldre»
- Brukere med utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

Primærhelseteamet skal jobbe proaktivt overfor innbyggerne i målgruppen, og aktivt tilby helsetjenester til innbyggere på listen som har behov men som er svake etterspørrere. Dette har vist seg å ha god effekt for pasienter med alvorlig psykiske helseutfordringer, rusavhengighet, eldre over 85 år og personer med utviklingshemning. Primærhelseteamet skal foreta en medisinskfaglig vurdering av behovet for å tilby oppfølging og eventuelt hvordan det skal skje. Hvis det ut fra en medisinsk vurdering er et behov for utredning, behandling eller oppfølging, skal primærhelseteamet gi tilbud om enten en konsultasjon eller et hjemmebesøk.

Psykologkompetanse er ikke en del av piloten med primærhelseteam, men primærhelseteamet må ha god oversikt over øvrig kompetanse i kommunen, slik at denne benyttes på en effektiv måte i oppfølgingen av den enkelte pasient. Teamet bør være raske til å koble på annen kompetanse ved behov for å sikre helhetlig tilnærming og utredning, fra starten av. Ettersom brukere med psykiske lidelser og rusavhengighet får særskilt oppmerksomhet i piloten, er det naturlig at teamet må være kjent

med og etablere samarbeid med psykologkompetanse i kommunen. Det å ha oversikt over øvrig tilbud i kommunen gjelder også for fastleger uavhengig av piloten med primærhelseteam. Fastlegens listeanvar dekker alle allmenne oppgaver innen somatikk, psykisk helse og rus for innbyggerne på listen, og må vurdere å involvere det øvrige tjenestetilbudet i kommunen eller å henvise en pasient videre til spesialisthelsetjenesten.

Jeg vil også legge til at fra 1. juli 2015 har psykologer kunnet henvise pasienter til utredning og behandling hos avtalespesialist, rusbehandling og psykisk helsevern på sykehus, slik at de som trenger behandling i spesialisthelsetjenesten ikke nødvendigvis må gå til fastlege for å få henvisning.

Tilskuddet til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene skal bidra til forsterket rekruttering av psykologer, og at kommunene ut fra lokale hensyn benytter kompetansen bl.a. til utadrettet arbeid hvor psykologen inngår i forpliktende tverrfaglig og/eller flerfaglig samarbeid, eksempelvis gjennom organisering i team eller samlokalisering med øvrig personell/tjenester. Kommunene kan selv vurdere hvordan de organiserer sin kompetanse, men skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Det følger av dette ansvaret at kommunene gjennom planlegging og organisering må sikre at helse- og omsorgstjenesten er tilstrekkelig bemannet med kompetent personell.

SPØRSMÅL NR. 498

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 14. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva vil samferdselsministeren foreta seg for at utbygging av undergangen ved Skarnes stasjon starter i 2018?»

BEGRUNNELSE:

Forsinkelsene ved utbyggingen av Skarnes stasjon som etter planen skulle startet i 2017, fører til at folk i Sør-Odal blir nødt til å gå langt og bruke mye tid ekstra for å komme seg til og fra stasjonen. Det blant annet eldre, unge, personer uten bil og bevegelseshemmede som merker konsekvensene av utsettelsen. Flere personer må gå opp til 500 meter hver vei for å komme seg til og fra området. Skarnes stasjon er den eneste stasjonen i Sør-Odal. Denne saken

påvirker derfor mange pendlere. Området er ferdig regulert fra kommunens side og det er klart for å sette i gang med bygging av undergang.

Svar:

Jernbanedirektoratet har orientert meg om situasjonen på Skarnes stasjon. Jeg har stor forståelse for at forsinkelsene med å komme i gang med arbeidet på Skarnes er ubeleilig. Ordføreren i Sør-Odal kommune har hatt møte med direktoratet og er i tillegg invitert til et møte i Samferdselsdepartementet i begynnelsen av januar.

Sentrumspassasjen inngår i en større ombygging av Skarnes stasjon, med nye plattformer og noe justert linjeføring. Prosjektet er planlagt gjennomført i 2019-20,

etter en bestemt prosjektrekkefølge på Kongsvingerbanen. Jernbanedirektoratet opplyser at arbeidene som skal gjennomføres på Skarnes ikke kan settes i gang før det pågående ombyggingsarbeidet på Sørumsand stasjon er ferdig. Dette arbeidet gjør at togene må krysse hverandre etter et annet mønster enn normalt. Når Sørumsand er

ferdig bygget om, flyttes persontogkryssingen tilbake til Sørumsand og godstogkryssinger til Roven. Skarnes kan da frigjøres til ombygging.

Bane NORs planlegging av Skarnes stasjon følger avtalt fremdrift.

SPØRSMÅL NR. 499

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Arne Nævra

Besvart 14. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«I et notat fra Nye Veier 15/8-17 argumenterer Nye Veier sterkt for at Malvik kommune bør gå inn for bygging av en ny Travbane på dyrket mark. Jordvernet og plassering av ny travbane er et omstridt spørsmål i Trøndelag.

Er det innenfor Nye Veiers mandat å motarbeide det statlige målet om å redusere nedbyggingen av matjord, og hva vil statsråden ev. gjøre for å stanse Nye veiers arbeid for at store areal dyrket mark beslaglegges av en ny travbane?»

Svar:

Nye Veier AS arbeider måltettet for å minimere midlertidig og permanent jordbruksbeslag. Jordvern er svært

viktig i alle prosjektene som er under utvikling og planlegging i Trøndelag. Selskapet har allerede identifisert muligheter for vesentlige reduksjoner av beslaglagt dyrkamark sammenlignet med de godkjente planene som lå til grunn da Nye Veier startet sitt arbeid.

Nye Veier har ikke noen oppfatning av om det skal bygges ny travbane i Malvik og hvor den eventuelt skal lokaliseres. Nye Veier har likevel opplyst om mulige kostnadsreduksjoner og positive klima- og trafikkmessige konsekvenser som kan oppnås i samvirke mellom E6-prosjektet og en ny travbane lokalisert på Leistad. Dersom det skal bygges travbane på Leistad vil transport av tunnelstein kunne gjennomføres på en mer effektiv måte, med tilhørende reduserte utslipp og uten å belaste trafikkert veg.

SPØRSMÅL NR. 500

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 15. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Statsråden tok tidlig til orde for at han ville jobbe for å styrke kravene til vintererfaring for tungbilsjåfører.

Hvor står dette arbeidet i dag og hva gjøres således for å øke tryggheten for trafikanter som skal ferdes på veien?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden har gjentatte ganger sagt at det skal være trygt å ferdes på norske veier. Ulykkestallene har gått markert ned og utviklingen er således positivt. Mange opplever likevel utrygghet når de møter store vogntog på glatte vinterveier, og kanskje spesielt når kjøretøyene er utenlandske registrert. Dette aktualiserer seg igjen nå når vinteren har satt inn flere steder i landet og folk opplever utrygghet når

de møter vogntog de er redde for ikke er riktig rustet for norske vinterforhold.

Svar:

Det er viktig både for fremkommelighet og sikkerhet at sjåfører har kompetanse til å kjøre på utfordrende norske vinterveger. Regjeringen har jobbet aktivt for å styrke regelverk, kontrollaktivitet, kompetanse og offentlig bevissthet rundt tematikken.

Det er felleseuropeiske krav til opplæring av yrkessjåfører gjennom direktiv 2003/59/EF, og kompetansen til utenlandske sjåfører må dermed i første rekke sikres gjennom dette rammeverket. Jeg har ved flere anledninger tatt opp med våre europeiske partnere at kravene til kompetanse til vinterkjøring må styrkes i disse kravene. Jeg er glad for at det i de pågående forhandlingene om revisjon av dette direktivet er på bordet konkrete forslag om styrking av kravene til kompetanse til kjøring under ekstreme vær- og føreforhold. Jeg har nylig sendt brev til EUs ministerråd og EU-Parlamentet for å støtte slike krav. I forrige uke deltok statssekretær Skjervold på møter i Brussel om tematikken. Erfaringer fra forhandlingene i EU tyder på at

det vil bli styrkede krav til vinterkompetanse i de felleseuropeiske kravene til opplæring av yrkessjåfører gjennom direktiv 2003/59/EF.

Jeg vil følge opp dette i prosessen videre.

For å sikre fremkommeligheten og sikkerheten på norske vinterveger er kravene til både dekkutrustning og kjetting blitt skjerpet de senere årene. Samtidig er og blir kontroll sentralt. Antall tungtransportkontroller har økt de siste årene, og erfaringene viser en positiv utvikling for vinterutrustning på utenlandske vogntog.

Informasjon er også viktig. Gjennom informasjonsbrosjyren Trucker's Guide, utarbeidet av Statens vegvesen, informeres utenlandske sjåfører og aktører om utfordringer med å kjøre på norske vinterveger. Brosjyren foreligger nå i en ny revidert utgave, oversatt til ni språk og distribueres bredt.

Det settes også fokus på behovet for sjåførenes vinterkompetanse i bilaterale møter og forhandlinger om vegtransport med land utenfor EØS.

Det er mange tiltak som er aktuelle, og jeg vil fortsatt arbeide bredt for at sikkerheten og fremkommeligheten ivaretas på norske vinterveger.

SPØRSMÅL NR. 501

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 18. desember 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Hva er kategori 3, 4 og 9 kostnader på Goliat-feltet anslått å bli?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden opplyser i Dokument nr. 15:177 (2017-2018) at interessentselskaper kategoriserer sine kostnader etter en standardisert samarbeidsavtale, som er et vedlegg til utvinningstillatelsen. Det er ni kategorier: (1) Leting, herunder seismikk og geologiske/geofysiske studier, (2) leteboring og testing, (3) feltevaluering, (4) konseptstudier, (5) investeringer, (6) driftskostnader, (7) driftsinntekter, herunder tariff-inntekter, prosessering og evt. andre inntekter, (8) nedstenging og fjerning og (9) generelle kostnader. I sitt svar opplyste statsråden om kategori 1, 2, 6 og 8 vedrørende Goliat-utbyggingen.

Svar:

Goliat-feltet ligger i utvinningstillatelsene 229 og 229B, som ble tildelt i henholdsvis 1997 og 2007. Feltet hadde produksjonsstart i mars 2016. Det er oljeselskapene som har mest oppdatert kunnskap om sine felt og funn. Departementet har innhentet oppdatert informasjon om Goliat fra operatøren, Eni, til besvarelsen av dette spørsmålet. De detaljerte og forretningsmessig følsomme data på felt-/prosjektnivå som innhentes fra operatørene er taushetsbelagte og unntas derfor offentlighet. Departementet har utarbeidet svaret innenfor de rammer taushetsplikten krever.

Samlede kostnader til feltevaluering, konseptstudier og generelle kostnader i lete- og utbyggingsfasen (1997 til og med 2015) er i følge operatøren om lag 2,5 mrd. kroner inkludert arealavgift (løpende kroneverdi), og 2,1 mrd. kroner ekskludert arealavgift.

SPØRSMÅL NR. 502**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 5. januar 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«I statsråd Terje Søviknes sitt brev til Stortingets energi- og miljøkomité datert 4. desember om Goliat-feltet står det at med dagens valutakurs utgjør balanseprisene for Goliat-feltet 490 kr/fatet før skatt og 439 kr/fatet etter skatt.

Betyr dette at petroleumsskattesystemet er utformet slik at et oljefelt kan gi lønnsomhet for oljeselskapet, men være ulønnsomt for staten?»

Svar:

Hovedmålet i petroleumspolitikken er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. En stor del av verdiskapingen skal tilfalle staten. Statens netto kontantstrøm fra virksomheten utgjorde til sammen over 7000 mrd. 2018-kroner frem til og med 2016, og er i 2017 og 2018 anslått til om lag 180 mrd. per år.

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme hovedprinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Myndighetene styrer sektoren gjennom rammer. Selskapene, som har størst kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer knyttet til sin virksomhet, står for den operasjonelle aktiviteten. Det betyr blant annet at det er

selskapene som tar beslutninger om leting, utbygging og drift. For å oppnå god ressursforvaltning og høye statlige inntekter er det viktig at rammeverket er slik at selskapene har økonomiske insentiver til å ta de beslutningene som er samfunnsøkonomisk best. Det tilsier en nøytral beskatning som gir lønnsomhet for selskapene etter skatt når det er lønnsomhet før skatt.

I Goliat beregningene som jeg har lagt frem er det brukt samme diskonteringsrente for alle kontantstrømmer. Balanseprisene som det vises til i spørsmålet tok utgangspunkt i et avkastningskrav på 4 prosent reelt. Bruker selskapene gjennomgående et slikt avkastningskrav i en investeringsanalyse blir balanseprisen lavere etter skatt enn før skatt. Da kan investeringer som er ulønnsomme før skatt, bli lønnsomme for selskapene etter skatt. Bruker selskapene gjennomgående et høyere avkastningskrav i en investeringsanalyse, vil et prosjekt kunne framstå som mer lønnsomt før skatt enn etter skatt.

Hva avkastningen faktisk blir for en gitt investering, eksempelvis et enkelt utbyggingsprosjekt, avhenger av gjennomføringen av prosjektet, hvilke ressurser som blir produsert og endringer i eksterne faktorer, herunder oljepris. Resultatet er ikke kjent før feltet er ferdig med å produsere og stengt ned.

SPØRSMÅL NR. 503**Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 18. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hvor mange har fått avkorting som følge av mottatt sluttvederlag fra 17.12.16 og frem til i dag, hvor store beløp dreier det seg om for disse fordelt på ulike ytelser, hvor mye regner regjeringen med at avkortinger som følge av mottatt sluttvederlag har gitt i reduserte utgifter for staten i 2017 og vil gi i reduserte utgifter for staten i 2018, samt hvor mye regner regjeringen med at skattlegging av sluttvederlag har gitt i økte inntekter til staten i 2017 og vil gi i økte inntekter i 2018?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom anmodningsvedtak nr. 308, 17. desember 2016, vedtok Stortinget å be regjeringen om å sørge for å unnlate å avkorte Nav-ytelser som følge av mottatt sluttvederlag. Regjeringen har så langt ikke oppfylt Stortingets vedtak. I Prop. 1 S fremmer regjeringen forslag om at det ikke gjøres endringer i folketrygdens avkortingsregler knyttet til mottatt sluttvederlag, og i Innst. 15 S (2017-2018) fra arbeids- og sosialkomiteen fremmer Høyre og Fremskrittspartiet forslag (IX) om at Stortinget samtykker til dette.

Svar:

Fra 1. januar 2016 ble skattereglene endret slik at det tariffestede sluttvederlaget og tilsvarende ikke-tariffestede sluttvederlag ikke lenger er unntatt beskatning, og disse anses derfor nå som arbeidsinntekt og pensjonsgivende inntekt.

Som følge av dette, inngår de nå i opptjeningen av rett til dagpenger (minsteinntektskravet), og i beregningen av størrelsen på dagpenger, uføretrygd, ytelser til gjenlevende ektefelle, ytelser til tidligere familiepleier, arbeidsavklaringspenger, barnpensjon og alderspensjon. I tillegg fører utbetalt sluttvederlag til avkortning av uføretrygd, overgangsstønad, ytelser til gjenlevende ektefelle og ytelser til tidligere familiepleier, og til at dagpenger først kan innvilges etter den perioden hvor sluttvederlaget vil dekke lønnsstapet.

I og med at sluttvederlagene fra 1. januar 2016 regnes som arbeidsinntekt og pensjonsgivende inntekt, har Arbeids- og velferdsetaten ikke registerdata om denne type sluttvederlag, og ingen data som gjør det mulig å skille disse sluttvederlagene fra annen arbeidsinntekt eller andre pensjonsgivende inntekter. Arbeids- og velferdsetaten har derfor ikke statistikk over hvor mange som har fått iverksettelsestidspunkt for dagpenger utsatt, eller fått avkortet de øvrige ytelsene pga. at de har mottatt sluttvederlag, og kan ikke beregne hvor mye dette isolert sett utgjør i reduserte utgifter. På usikkert grunnlag har likevel Arbeids- og velferdsdirektoratet laget noen grove anslag på disse spørsmålene.

På usikker grunnlag er det anslått at om lag 1 500 personer i 2017 enten får utsatt iverksettelsestidspunkt for

dagpenger, eller avkortning av uføretrygd eller ytelser til gjenlevende ektefelle som følge av mottatt sluttvederlag. På de ulike ytelsene fordeles dette slik at om lag 1 300 mottakere av dagpenger får utsatt iverksettelsestidspunkt for dagpenger, dvs. at dagpengene innvilges først etter det tidsrommet hvor sluttvederlaget vil dekke lønnen.

Videre er det om lag 150 mottakere av uføretrygd og om lag 20 mottar ytelse til gjenlevende ektefelle som får de løpende ytelsene avkortet som følge av at de mottar disse sluttvederlagene. Det er usikker grunnlag anslått at forskyvningen av dagpengeperioden og avkortningen av uføretrygd eller ytelser til gjenlevende ektefelle som følge av mottatt sluttvederlag samlet gir om lag 42 mill. kroner i reduserte utgifter i 2017, hvorav om lag 40 mill. kroner over kap. 2541, post 70 Dagpenger, 1,6 mill. kroner over kap. 2655, post 70 Uføretrygd og 0,4 mill. kroner over kap. 2680, post 71 Tilleggspensjon. Anslagene er de samme for 2018.

Det at utbetalt sluttvederlag nå også inngår i minsteinntekten for dagpenger og i beregningsgrunnlaget for dagpenger, uføretrygd, ytelser til gjenlevende ektefelle, ytelser til tidligere familiepleier, arbeidsavklaringspenger, barnpensjon og alderspensjon, innebærer økte utgifter på trygdebudsjettet. Dette er, på usikkert grunnlag, tidligere anslått til å ligge på om lag samme nivå som den anslåtte innsparingen som følge av avkortningen av ytelsene. Totalt sett har dermed ikke skatteendringen medført innsparinger på trygdebudsjettet.

Skatleggingen av det tariffestede sluttvederlaget er anslått å ha medført økt proveny på 60 mill. kroner påløpt og 48 mill. kroner bokført i 2017. Anslagene er de samme for 2018.

SPØRSMÅL NR. 504

Innlevert 8. desember 2017 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Besvart 13. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Har kunnskapsministeren vært kjent med at aleneforsørgerne ikke lenger får overgangsstønad til lærerutdanningen etter omleggingen til obligatorisk femårig lærerutdanning, og i lys av rekrutteringsutfordringene til læreryrket, vil kunnskapsministeren ta opp dette med arbeidsministeren med sikte på å endre overgangsstønaden slik at aleneforsørgerne kan ha råd til å ta lærerutdanningen?»

BEGRUNNELSE:

Det er bred politisk enighet om at vi trenger flere lærere og færre fattige barn. Denne uken har det kommet fram at aleneforsørgerne ikke kan ta lærerutdanningen finansiert av overgangsstønad fra NAV. Begrunnelsen er at lærerutdanningen nå har blitt femårig, og overgangsstønaden kun dekker kortere utdanninger.

Denne endringen har NAV presentert i høst, også med tilbakevirkende kraft for folk som allerede var i gang med lærerstudie med overgangsstønad. Bare fra lærer-

utdanningen ved universitetet Nord i Bodø får vi i en sak på NRK (05.12.17) opplyst at det av 60 studenter er fem studenter som trolig må avbryte studiet fordi de ikke vil ha råd til å fortsette. Dette viser at regjeringen ikke ser konsekvensene av egne vedtak og ikke ivaretar formålet med stønaden til enslig forsørger, nemlig at flest mulig skal kunne forsørge seg selv og barna sine ved eget arbeid. Vi vet at risikoen for å bli fattig er tre ganger høyere hvis en er aleneforsørger. Da bør alle aleneforsørgere som vil ta slik utdanning få denne muligheten med trygg økonomi. Å sikre forsørgere muligheten til utdanning er en forsikring og investering mot at barn vokser opp i fattigdom. Dessuten trenger Norge sårt flere kvalifiserte lærere. Det er nå over 10000 ufaglærte lærere i norsk skole. Her gjør regjeringen det motsatte av det landet trenger, både for å sørge for flere lærere og sikre at færre barn blir fattige.

Svar:

Da Solberg-regjeringen i sin erklæring i 2013 gikk inn for at lærerutdanningen skulle bli en femårig mastergradsutdanning, var dette på grunnlag av omfattende utredninger over tid. Innføring av femårig grunnskolelærerutdanning ble konkretisert i strategien Lærerløftet i 2014. Rammeplanutvalget som ble nedsatt i 2015, arbeidet under åpne prosesser med stor grad av involvering og innspillmulighet. Forslag til rammeplan var på høring fra desember 2015 til april 2016.

Innføring av femårig lærerutdanning er velbegrunnet både i et kompetansepolitisk og i et samfunnsmessig perspektiv. Lærere i dagens skole møter utfordringer som gjør at lærerjobben er mer kompleks enn før. Dette for-

utsetter tyngre kompetanse hos lærerne, for bedre å kunne vurdere hvordan de skal bruke kunnskapen sin i møte med elever. Mastergradsutdanning kan bidra til dette, og hensynet til støtteordningene kan ikke styre måten man møter kompetansebehovet i samfunnet.

Regelverket for å motta overgangsstonad er åpent tilgjengelig, og således ikke ukjent. Det er likevel ikke slik at dette regelverket konsulteres spesielt ved fastsettelse av rammer for enkeltutdanninger. Åpne høringer skal ivareta informasjonsspredning om rammer for utdanningene, og gi mulighet for innspill.

Det må ikke være tvil om at jeg ønsker at kvalifiserte søkere skal få mulighet for å ta lærerutdanning. All utdanning må rekruttere bredt, og alle grupper bør ha mulighet for å ta lærerutdanning eller annen utdanning. Det er viktig at det legges til rette for at enslige forsørgeres kan ta høyere utdanning.

Jeg er kjent med at Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) kjenner årsaken til medieoppslaget i NRK om at en grunnskolelærerstudent ved Nord universitet fikk avslag på søknad om overgangsstonad. ASD må gjøre sine vurderinger i lys av at de skal håndheve et regelverk som skal ivareta alle utdanninger generelt, og ikke bare lærerutdanning.

Våren 2017 avga Barne- og familieutvalget sin utredning om offentlig støtte til barnefamiliene (NOU 2017:6), med flere forslag som berører de økonomiske forholdene for foreldre med aleneomsorg for barn mer generelt. Utredningen har vært på alminnelig høring, og det arbeides nå med den videre oppfølgingen. Jeg antar derfor at det er for tidlig å konkludere i spørsmålet om støtteordninger for personer som er alene om omsorgen for små barn.

SPØRSMÅL NR. 505

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen

Besvart 18. desember 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ for å endre reglement og juss rundt grunneiers strandrett slik at kommersielle aktører skal kunne føle sikkerhet for en satsing på stillehavsøsters som et helt nødvendig tiltak for å kunne begrense arten og få kontroll over utbredelsen?»

BEGRUNNELSE:

Den svartelistede stillehavsøstersen er på full fart inn i norske farvann. Dersom det ikke settes inn betydelige mottiltak vil det medføre store miljøbelastninger. For å forhindre at stillehavsøstersen tar over store deler av kysten vår, er vi avhengig av å sikre tilstrekkelig innhøsting gjennom kommersiell utnyttning.

Det er utviklet skånsomme metoder for innhøsting. Lokale og regionale mottaksapparat er på plass eller un-

der planlegging, og det finnes aktører som utvikler nye markeder og bruksområder for østersen Potensialet er godt.

Initiativene rundt dette står likevel i fare for å stoppe opp på grunn av juridisk usikkerhet og et regelverk som gjør at grunneiers strandrett kan sette en stopper for innhøsting.

Svar:

Jeg er, som representanten Jacobsen, for at kommersielle aktører som ser forretningsmuligheter kan bidra i arbeidet med å begrense omfanget av stillehavsøsters. Det juridiske utgangspunktet knyttet til den såkalte strandretten er at kommersiell høsting av stillehavsøsters på privat grunn vil kreve grunneiers samtykke. Slik jeg ser det er kommersiell utnyttelse av stillehavsøsters mulig. Det vil kreve et godt samarbeid med grunneier, og kan bli en vinn-vinn-situasjon med tanke på kommersiell aktivitet og begrensning av stillehavsøsters negative virkninger på naturmangfold og friluftsverdier som blant annet badestrender. Utenfor privat grunn reguleres høsting av stillehavsøsters av havressursloven. Det er foreløpig ikke innført regulering av høsting av stillehavsøsters etter havressursloven.

Stillehavsøsters er en fremmed art som har etablert seg eksplosivt i Norge i løpet av de siste ti årene. Det er lite sannsynlig at man kan utrydde stillehavsøsters i Norge. Det er imidlertid viktig å gjennomføre tiltak for å begrense arten. Miljømyndighetene kan med hjemmel i naturmangfoldloven fjerne fremmede arter for å ivareta naturmangfold. Dette gjelder også uten grunneiers samtykke på

privat grunn, men kun ved myndighetsstyrt fjerning, og ikke ved kommersiell høsting eller annen utnyttelse.

Miljødirektoratet laget en handlingsplan mot stillehavsøsters i fjor. Statens naturoppsyn og fylkesmennene jobber med flere tiltak, blant annet fjerning av stillehavsøsters i prioriterte områder. Først og fremst jobbes det med tiltak i områder hvor stillehavsøsters utgjør et kjent problem i lokaliteter med høy verne- eller rekreasjonsverdi. De siste årene er bestandsutviklingen overvåket på noen faste lokaliteter i Oslofjorden. Det pågår også et pilotprosjekt der Statens naturoppsyn tester ulike metoder for mest mulig effektiv fjerning av stillehavsøsters. I tillegg gjør privatpersoner og foreninger en betydelig innsats gjennom dugnader og plukkeaksjoner.

Det er fortsatt mangelfull kunnskap om artens utbredelse og sannsynlig spredningsomfang, og vi har begrenset kunnskap om effektive bekjempelsestiltak. Dette arbeider forvaltningen med.

Det er også andre utfordringer knyttet til kommersiell høsting av stillehavsøsters. Det er usikkerhet knyttet til mattrygghet. Stillehavsøsters anses av mange å være en attraktiv matressurs, men det kan være risiko forbundet med å spise arten. I dag har vi ikke god nok kunnskap eller noe system eller ressurser nok for å kunne sikre mattrygghet ved en kommersiell utnyttelse av viltlevende stillehavsøsters. Ved direkte høsting av viltlevende bestander, kommer ikke akvakulturloven til anvendelse. Dersom man imidlertid gjør noe for å påvirke levende akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet, vil dette omfattes av akvakulturloven. Det gis normalt ikke tillatelse til akvakultur av fremmede arter.

SPØRSMÅL NR. 506

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø

Besvart 18. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvordan stiller samferdselsministeren seg til at næringsministeren inviterer store internasjonale selskap hit til Norge med den hensikt å bygge vei, på bekostning av norske aktører?»

BEGRUNNELSE:

I dagens Trønderavis (11.12.17) er det vist et brev fra China Communications Construction Company til Næringsde-

partementet, hvor de viser til en invitasjon fra statsråd Mæland i et møte den 8. april 2017 i Kina.

CCCC ankom Norge den 5. juni for å ha dialog med norske veimyndigheter.

Samferdselsdepartementet har formidlet kontakt og møter mellom kinesiske veibyggere og Nye Veier og Statens Vegvesen.

Svar:

La meg innledningsvis bemerke at representanten Leirtrøs premisser i sitt spørsmål er feil. Regjeringen legger opp til både å bygge landet og styrke norsk næringsliv. Det er ikke slik at det inviteres utenlandske selskap til Norge for å gjøre oppdrag på bekostning av norske aktører. La meg minne om at våren 2013 reiste derimot daværende samferdselsminister Arnstad til Tyskland med uttalt formål å rekruttere utenlandske entreprenører til Norge.

Under dagens regjering har norske aktører vunnet brorparten av kontraktene innen vegbygging. I årene 2014-2016 vant norske entreprenører 91 pst. av kontraktsverdiene på vegnettet, mot 78,3 pst. i perioden 2011-2013. Dette gjelder samtlige inngåtte kontrakter over 10 mill. kr. I de ni første månedene i 2017 har norske entreprenører vunnet samtlige vegkontrakter over 100 mill. kr (en av kontraktene er samarbeid mellom norsk og utenlandsk aktør), og norske entreprenører har vunnet 97,9 pst. av alle vegkontrakter over 10 mill. kr. Denne svært høye andelen oppstår ikke fordi de statlige byggherreorganisasjonene for transportinfrastrukturbygginger forskjellsbehandler entreprenørene, men fordi de norske entreprenørene er kompetente og konkurransedyktige. De statlige byggherrene legger samlet til rette for at både små, mellomstore og store entreprenørvirksomheter skal kunne konkurrere om kontrakter på samferdselsområdet. Dette bidrar til at vi har et bredt spekter av entreprenørbedrifter i Norge. Erfaringene og utviklingen de siste årene viser at norske entreprenører når opp i konkurransen med utenlandske aktører om å få bygge samferdselspro-

sjekter, enten det er snakk om små, mellomstore eller store prosjekter.

Vedrørende henvisningen til Kina, så minner jeg om at verken statsministeren eller næringsministeren hadde et eget møte med China Communications Construction Company Limited (CCCC) i Kina. De to hilste imidlertid på representanter for CCCC sitt datterselskap Shanghai Zhenhua Port Machinery (ZPMC) under en hyggelig motakelse som avsluttet Norway-China Business Forum i Shanghai. Det var flere enn 400 deltakere på denne motakelsen.

I etterkant av besøket til Kina, mottok næringsministeren en henvendelse fra CCCC. I brevet til næringsministeren opplyste de at de hadde fulgt det norske veiprojektet/kystveien E39, og ønsket å besøke Norge for å lære om prosjektet. NFD oversendte henvendelsen til Samferdselsdepartementet som riktig fagdepartement. CCCC ønsket i sin henvendelse å bli satt i kontakt med norske veimyndigheter. Samferdselsdepartementet videresendte henvendelsen til Statens vegvesen, og ba dem undersøke muligheten for å legge til rette for dette. Statens vegvesen gjennomførte møte med CCCC, hvor det ble orientert om Statens vegvesen, veibygging i Norge, og besøk til E39-prosjektet. For øvrig tok CCCC selv direkte kontakt med Nye Veier AS, slik mange andre leverandører også gjør.

Generelt ønsker Norge best mulig konkurranse om infrastrukturprosjekter, tilbud fra utenlandske entreprenører er en del av dette. Ved henvendelser fra virksomheter som ønsker møte med Samferdselsdepartementets underliggende fagetater, forsøker vi generelt å være positive til dette.

SPØRSMÅL NR. 507

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Sverre Myrli

Besvart 19. desember 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Hva er status for småflyaktiviteten (allmenflyging) ved Rygge flystasjon, hvordan vurderer forsvarsministeren situasjonen for flyene som er stasjonert på Rygge, og hvordan vurderer han løsninger for småflyaktiviteten på Rygge framover?»

BEGRUNNELSE:

I svar på skriftlig spørsmål nr. 285 (2017-2018) fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik skrev samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen blant annet:

”Samferdselsdepartementet vil gjennomføre en utredning av hvordan staten best mulig kan legge til rette for en permanent løsning for småflyaktiviteten på Østlandet i løpet av 2018. Utredningen vil etter planen både omfatte alternative løsninger på Kjeller og Rygge, og nye anlegg som en ny småflyplass på Sørum. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte når utredningen er gjennomført.”

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 12. desember 2017 med spørsmål fra stortings-representant Sverre Myrli om status og løsninger for småflyaktiviteten på Rygge flystasjon.

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 62 S (2016-2017), jf. Prop. 151 S (2015-2016) Kampkraft og bærekraft, legges det til grunn at Forsvaret viderefører og øker sin virksomhet og tilstedeværelse på Rygge. I tillegg til helikopteraktiviteten innebærer dette bl.a. forhåndslager og beredskapsfunksjon for allierte tankfly (Co-located Operating Base, COB) og beredskaps-base for Høy luftmilitær beredskap (HLB). En forutsetning for både COB- og

HLB-funksjonen er en videreføring av rullebanesystem og drivstoffanlegg på Rygge.

Forsvarsdepartementet er også opptatt av å tilrettelegge for fortsatt småflyaktivitet på Rygge flystasjon, samtidig som sikkerheten på basen og egne operative behov ivaretas.

Luftforsvaret og Forsvarsbygg er enige med småflymiljøet, representert ved Norges Luftsportforbund (NLF), om bruk av flyplassen og leie på tildelt område. Forsvaret og Forsvarsbygg avventer nå tilbakemelding fra NLF på forslag til sikkerhetsmessig godkjent adkomst. Dette betyr at flyging kan gjenopptas når sikkerhetsmessig godkjent adkomst-løsning er etablert.

SPØRSMÅL NR. 508

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharahkhani

Besvart 15. desember 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hvordan vil kulturministeren konkret følge opp Lokalradioforbundets bekymringer, for å sikre et større Eiermangfold i radiotilbudet i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er kjent med Lokalradioforbundets klage til ESA. Svarene fra kulturdepartementet mangler konkrete tiltak for hvordan man vil bistå lokalradioene for å delta i den digitale utviklingen. Dette er viktig for eier- og mediemangfoldet

Arbeiderpartiet vil bidra økonomisk slik at lokalradioene skal kunne ta del i den digitale overgangen, og kunne bygge opp riksdekning som gir de tilgang til større annonsemarked. Det er helt nødvendig for at vi sikrer en større eier og mediemangfold i radiotilbudet i Norge. Derfor trenger vi nå en offensiv plan for å styrke lokalradioenes rolle

Muligheten for et bedre og bredere radiotilbud i hele landet er en av fordelene med overgangen til digital radio. Eiermangfold sto også sentralt da Stortinget behandlet Meld. St. 8 (2010-2011) Digitalisering av radiomediet. Her heter det at regjeringen i utgangspunktet forventer at "innholdstilbudet i Riksblokka vil bli prega av både innholdsbreidde og eigarmangfold." Men det understrekes at "Innehavar av anleggskonsesjon og frekvensløyve for Riksblokka vil få ein sentral portvaktfunksjon", og at man derfor ikke kan "sjå bort ifrå at det på eit seinare tids-

punkt kan vere naudsynt med regulatoriske inninngrep for å ivareta kulturpolitiske mål."

Og vidare: "Departementet vil inntil vidare sjå an om det trengst å leggje føringar for utleige av kapasitet i blokka, blant anna for å ivareta omsynet til eigarmangfold eller å sikre at alle får tilgang på ikkje-diskriminerande og transparente vilkår."

I Innst. 329S (2010-2011) sier komiteen seg enig i at den politiske styringen av kringkastingsfeltet bør ivareta bl.a. Eiermangfold som et sentralt politisk hensyn.

Fram til 2032 disponeres Riksblokk 1 av P4 og Radio Norge. Dermed vil to aktører være alene om nasjonal, kommersiell radio i 14 år fremover.

Svar:

I begrunnelsen for sitt spørsmål skriver representanten Gharahkhani at Radio Norge og P4 disponerer Riksblokk I frem til 2032 og at to aktører dermed vil være alene om nasjonal, kommersiell radio i 14 år fremover. Dette er sterkt misvisende. Det er avsatt frekvenser for i alt fem frekvensblokker i DAB-nettet. NRK disponerer sin egen blokk (Regionblokk). MTG og Bauer Media disponerer Riksblokk I. I tillegg er lokalradioblokken, som er inndelt i 37 regioner, under gradvis utbygging. Foreløpig er det tildelt anleggskonsesjoner i 33 av de 37 regionene i dette nettet. I tillegg kan ytterligere én frekvensblokk (Riksblokk II) bygges ut for riksdekkende eller regionale sendinger, dersom det er etterspørsel. Digitaliseringen

betyr at det er lettere å etablere riksdekkende radiotilbud enn noen gang. I FM var det bare plass til fem tilnærmet landsdekkende radiokanaler. I DAB er det potensielt plass til opp mot 60 kanaler. Det blir følgelig misvisende å hevde at to aktører blir alene om kommersiell radio i de nærmeste årene. Hvor mange riksdekkende kanaler vi får avhenger av det kommersielle grunnlaget for radiodrift i årene fremover. I de riksdekkende nettene er det riktig nok færre aktører, med én offentlig eid aktør og foreløpig to riksdekkende, kommersielle aktører. Medietilsynets oversikt over konsesjonærer i Lokalradioblokka på DAB og på FM viser at det er et betydelig eiermangfold blant lokalradioene. Det samlede innholdsmangfoldet i DAB er stort både nasjonalt og lokalt. I henhold til Stortingets forutsetninger er Riksblokk I bygget ut til minst 90 pst av husstandene. Øvrige frekvensblokker som er aktuelle for kommersielle aktører, dvs. Riksblokk II og lokalradioblokken, er ikke underlagt dekningskrav. Det innebærer at disse kan bygges ut gradvis, i takt med hva aktørene vurderer som kommersielt attraktivt. Jeg vil i denne forbindelse vise til for eksempel Riksblokk II er bygget ut med sendere i Rogaland og Sunnhordaland.

Vilkårene for tilgang til kapasitet i DAB-nettet ble drøftet i Meld. St. 8 (2010-2011). Der uttalte departementet at en i utgangspunktet forventet at innholdstilbudet i Riksblokk I ville bli preget av innholds- og eiermangfold, men at en ikke kunne utelukke at det på et senere tidspunkt kunne bli aktuelt å gjennomføre tiltak for å

sikre bl.a. eiermangfold. Stortinget sluttet seg til departementets forslag til regulatorisk håndtering av de ulike frekvensblokkene, jf. Innst. 329 S (2010-2011). Et flertall i komiteen uttalte samtidig at innehavere av frekvenstilatelser i Riksblokken i utgangspunktet bør stå fritt med hensyn til hva kringkasterne skal sende i nettet og at målet om mediemangfold er ivarettatt gjennom utbygging av Regionblokka (NRK) og Riksblokk I. Jeg er i likhet med representanten Gharahkhani opptatt av at lokalradiosektoren skal ha sin naturlige plass i det fremtidige radiotilbudet. I 2015 la regjeringen frem St. meld nr. 24 (2014-2015) som redegjør for hvilke rammevilkår som ville bli fastsatt for lokalradiosektoren i tilknytning til digitaliseringen av radiomediet. Meldingen la blant annet opp til at de aller fleste lokalradioer kunne fortsette å sende på FM fram til utgangen av 2021, at det gis tilskudd til digitalisering av lokalradioer, samt en liberalisering av konsesjonsvilkårene til lokalradio. Ved behandlingen av meldingen sluttet et bredt flertall seg til Kulturdepartementets vurderinger og forslag til tiltak og rammevilkår for lokalradiobransjen, jf. Innst. 370 S (2014-2015). Som det fremgår av mitt svar er barrierene for å etablere seg i radiomarkedet senket betydelig gjennom digitaliseringen. I tillegg har vi opprettet økonomiske støtteordninger som i særlig grad er innrettet mot behovene til lokalradioene. På denne bakgrunn ser jeg ikke behov for ytterligere økonomiske eller regulatoriske virkemidler for å øke eiermangfoldet.

SPØRSMÅL NR. 509

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharahkhani

Besvart 18. desember 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvordan vil regjeringen sikre at MVA-fritaket for digitale nyhetsmedier virker etter hensikten?»

BEGRUNNELSE:

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) protesterer mot at skatteetaten også har gitt tv-distributører som Altibox og Canal Digital rett til momsfristak.

Mva-fritaket for digitale nyhetsmedier har vist seg som et viktig bidrag for å sikre et mangfold av nyhetsmedier. Skal det også ha nødvendig legitimitet, er det viktig at det virker etter hensikten. Ordningen ble innført for å

styrke nyhetsmedier og nyhetsbaserte tv-kanaler. Regjeringen må sikre at dette formålet oppfylles.

Svar:

Etter merverdiavgiftsloven § 6-2 første ledd er omsetning av elektroniske nyhetstjenester, herunder nyhetskanaler på tv, fritatt for merverdiavgift. Fritaket ble innført 1. mars 2016 for å sikre avgiftsmessig likebehandling av nyheter uavhengig av distribusjonsteknologi. Tiltaket fungerer således etter hensikten. Det er et vilkår for fritak at tjenesten i hovedsak inneholder en bred dekning av nyhets- og aktualitetsstoff, jf. merverdiavgiftsforskriften § 6-2-1.

Av hensyn til likebehandling er merverdiavgiftsfritaket for elektroniske nyhetstjenester knyttet til kriterier

ved selve tjenesten og ikke til aktøren som omsetter den. Fritaket gjelder derfor omsetning av elektroniske nyheter i alle ledd i omsetningskjeden, dvs. omsetning fra både produsenter og distributører. Siden næringsdrivende har fradragsrett for inngående merverdiavgift, vil den økonomiske virkningen av fritaket først manifestere seg i siste ledd i kjeden, det vil si ved omsetning til forbruker eller andre som ikke har fradragsrett. Nyheter på TV vil ofte omsettes til forbruker gjennom et distribusjonsselskap.

Hvordan fordelten av fritaket fordeler seg mellom forskjellige tilbydere av nyhetstjenester avhenger av markedsforholdene og avtalene mellom aktørene i omset-

ningskjeden. Det er ikke mulig å tilordne denne fordelten til bestemte aktører via merverdiavgiftssystemet.

Generelt sett er fritak for merverdiavgift ikke et målrettet virkemiddel for å støtte produksjon av f.eks. journalistikk, bl.a. fordi det er vanskelig å påvirke hvilke aktører som får fordelten av fritaket. Dersom det er TV-distributørene som nyter godt av merverdiavgiftsfritaket for elektroniske nyhetstjenester, er dette en virkning av fritaket som vanskelig kan unngås. Dersom det ønskes å gi støtte til bestemte aktører gjøres det mer effektivt ved å gi direkte støtte via budsjettets utgiftsside.

SPØRSMÅL NR. 510

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 18. desember 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Hvilke vitenskapelige vurderinger lå til grunn ved departementets avslag i 2014, og vil statsråden med bakgrunn i de erfaringer man nå har fra våre naboland ta initiativ til et tidsbegrenset forsøk med buejakt innenfor et begrenset geografisk område?»

BEGRUNNELSE:

I 2014 avslo Klima- og miljødepartementet en søknad fra Norges Buejegerforbund om tillatelse til å gjennomføre et treårig prøveprosjekt med buejakt i utvalgte regioner i Norge.

Begrunnelsen var fra Mattilsynets side at det ikke har vært mulig å framskaffe vitenskapelig dokumentasjon på at pil og bue ivaretar dyrenes velferd på en like god måte som skytevåpen.

Jakt med pil og bue er et anerkjent og utbredt jaktvåpen i stor deler av verden. I USA er jakt med bue den jaktformen som øker mest, og i våre naboland Danmark, Finland og Åland er slik jakt tillatt. Sverige har nylig gjennomført forsøk med slik jakt. Forsøksjakten viste gode resultater med hensyn på jegerens holdninger og jaktresultat. Det ble i hovedsak felt dåhjørt og villsvin. En rapport er utarbeidet, og det svenske miljøverndepartementet har saken til vurdering.

Erfaringene viste blant annet at den typen moderne piler og buer som kan tenkes å være aktuelle for jakt er effektive våpen som feller viltet raskt og effektivt. Erfaring fra de andre nordiske land hvor denne typen jakt er tillatt

viser at skadeskyting ved buejakt er sjeldent, og ikke oftere enn med andre skytevåpen.

I Finland jaktet det småvilt og rådyr med krav til kinetisk energi og type pilspiss. Det kreves også teorikurs med eksamen og praktisk skyteprøve. Denne må fornyes hvert 5. år.

Den ordinære norske jegerprøven danner basisopplæringen for alle som skal jakte i Norge. Dette vil også kunne gjelde jegere som ønsker å velge pil og bue som jaktvåpen. Det kan tenkes at buejegeren i tillegg vil måtte gå gjennom en egen opplæring med spesiell fokus på pil og bue som jaktvåpen.

Svar:

Som representanten viser til besluttet departementet i 2014, etter en grundig saksgang, at det ikke var grunnlag for å iverksette et prøveprosjekt for bruk av pil og bue ved jakt.

Bakgrunnen for saken var at Norges Buejegerforbund, sammen med Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, NORSKOG og Norges Jeger- og Fiskerforbund, i 2011 søkte om et prøveprosjekt med buejakt i Norge. Som et ledd i behandling av søknaden ga departementet i 2012 Miljødirektoratet i oppdrag å utrede effekten av bruk av pil og bue som jaktvåpen ut fra et dyreetisk perspektiv, sammenliknet med tradisjonelle jaktvåpen. På bakgrunn av oppdraget fra departementet utarbeidet Miljødirektoratet en prosjektbeskrivelse som ble lagt til grunn for en søknad om gjennomføring av et 3-årig forsøk ved Norsk Hjortesenter ved Svanøy. I beskrivelsen inngikk en gjen-

nomgang av den kunnskapen som på det tidspunktet fantes om bruk av pil og bue ved jakt både i Norden, Europa ellers og i USA.

Planen var å gjennomføre dette prosjektet ved Norsk Hjortesenter ved Svanøy, da de var godkjent som feltstasjon for dyreforsøk og med hjort som forsøksdyr. I samråd med Miljødirektoratet, sendte Hjortesenteret en søknad om gjennomføring av et slikt forsøk til Forsøksdyrutvalget for godkjenning i mai 2013. Forsøksdyrutvalget avsto søknaden. Avslaget ble påklaget av Miljødirektoratet, og Mattilsynet som klageinstans opprettholdt avslaget til Forsøksdyrutvalget.

Som en del av departementets behandling av saken, ble også organisasjoner som hadde vist interesse i saken invitert til møte og gitt anledning til å presentere sine viktigste argumenter for eller imot en slik prøveordning. Mø-

tet frembrakte ikke vesentlig ny informasjon for departementet. Siden det ikke var mulig å få frem vitenskapelig dokumentasjon om bruk av pil og bue i Norge, som viser at slikt jaktvåpen er et humant jaktvåpen på lik linje med kruttvåpen, bestemte departementet som nevnt i 2014 at det ikke var grunnlag for å iverksette et slikt forsøk.

Det å få fram god vitenskapelig dokumentasjon av denne våpentypens effekt er fortsatt en forutsetning for å kunne vurdere å åpne opp for bruk av våpentypen innenfor et geografisk begrenset område. Jeg kan ikke se at det har framkommet ny vitenskapelig informasjon siden 2014 som tilsier at det er grunnlag for å vurdere å iverksette et slikt geografisk begrenset forsøk. Et eventuelt prøveprosjekt med buejakt i Norge vil for øvrig kreve en lovendring, da det under felling av vilt bare kan benyttes skytevåpen med ladning av krutt.

SPØRSMÅL NR. 511

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 18. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvorfor har ikke regjeringen tatt flere initiativ for å styrke arbeidsmiljøloven og andre relevante lovverk med hensikt om å fremme ansattes trygghet og helse?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden uttaler til Dagens Næringsliv 11. desember 2017 at IA-avtalen har gitt manglende resultater. Tidligere har regjeringen gått til angrep på sykelønnsordningen gjennom forslag om å doble inntektsgrensen for sykelønnen, et forslag regjeringen ble tvunget til å legge bort da det var et klart brudd på IA-avtalen. Statsråden og regjeringen står derimot fritt til å fremme saker som kan styrke arbeidsmiljø, helse og sikkerhet. Undertegnede har imidlertid kun registrert forslag som fremmer utrygghet og løsere tilknytning til arbeidslivet, noe som kan gi dårligere helse. Regjeringen har endret arbeidsmiljøloven slik at det er blitt lettere å ansette midlertidig, regjeringen gjør lite for å motvirke innleie, og regjeringen har ingen forslag til nye tiltak mot arbeidslivskriminalitet i budsjettet for 2018.

Svar:

Et godt, helsefremmende arbeidsliv er viktig, noe som også norsk arbeidsliv i alle hovedsak er kjennetegnet av. Hvilke tiltak og initiativ som bør tas vil avhenge av hvilke utfordringer som skal løses, og de bør utformes sammen med partene i arbeidslivet. Løsningen er ikke alltid flere regler og mer penger.

Vi har et omfattende regelverk både på HMS-området og på det arbeidsrettslige området i Norge. Det er den enkelte virksomhet som i samarbeid med de ansatte har ansvaret for et godt arbeidsmiljø. Arbeidstilsynet arbeider langs mange linjer for å bidra til at virksomhetene arbeider systematisk med arbeidsmiljøarbeidet sitt. Tidligere i høst publiserte Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) rapporten "Arbeidsmiljø og helse i Norge og EU – en sammenlikning", basert på en europeisk undersøkelse av Eurofound i 2015. STAMIs hovedkonklusjon er at arbeidsforholdene i Norge er gode sammenliknet med EU og at de fleste norske yrkesaktive trives på jobb. Samtidig vet vi at det er utfordringer i enkelte yrker og bransjer. Regjeringen ønsker å samarbeide systematisk med partene i arbeidslivet for å finne gode løsninger for en bedre utvikling i slike bransjer. Derfor er det blant annet etablert bransjesamarbeid, for eksempel for å få ned antall ulykker i bygg, og bransjeprogram for å bedre arbeidsforholdene generelt i flere av de utsatte bransjene. Imidlertid er det

av og til nødvendig å sette klare rammer i regelverk. Blant annet trådte nye bestemmelser om vold og trusler på jobb i kraft 1. januar 2017. Regelverket stiller nå tydelige krav til hvordan arbeidsgiver skal forebygge og følge opp vold og trusler slik at de ansatte får en tryggere arbeidshverdag.

Innleieområdet har vært gjenstand for debatt over lengre tid. Sett landet under ett, er ikke andelen innleide særlig høy. Bare 1,5-2 prosent av årsverkene utføres av innleide. Generelt ser vi ingen økning i andelen over tid. Det er likevel grunn til bekymring over utviklingen i enkelte bransjer, og særlig i bygg og anlegg, hvor man har sett en økning i innleieandelen i sentrale områder. Regjeringen har derfor hatt tre forslag til endringer i arbeidsmiljøloven ute på høring, med formål å endre utviklingen. Her ble det blant annet foreslått en presisering av «fast ansettelse», for å sikre at dette gir forutsigbarhet for arbeid og et fullt stillingsvern. Vi skisserte også en mulig kvoteløsning for å begrense innleie, særlig innenfor bygg og anlegg. Departementet ønsker å behandle høringssvarene på en grundig måte og videre oppfølging av forslagene er nå under vurdering i lys av disse.

Heller ikke adgangen til midlertidig ansettelse på generelt grunnlag som ble innført i 2015, ser ut til å ha ført til noen økning av betydning i antall midlertidig ansatte samlet sett. Adgangen er også underlagt flere begrensninger. Jeg kan ikke se at det er noe reelt grunnlag for at adgangen skal føre til økt utrygghet.

Regjeringen har utformet en strategi mot arbeidslivskriminalitet i dialog med partene i arbeidslivet. Et sentralt tiltak i strategien er at samarbeidet mellom politiet, skattemyndigheter, NAV, Arbeidstilsynet og andre offentlige aktører skal videreutvikles. Denne innsatsen gir resultater. Bruk av etatens samlede virkemidler gjør det mulig å samarbeide bedre og mer effektivt enn tidligere. Regjeringen arbeider blant annet med tiltak for å gjøre det lettere for etatene å dele informasjon om de kriminelle aktørene som opererer i arbeidslivet. Styrket internasjonalt samarbeid er nødvendig for å bekjempe grenseoverskridende arbeidslivskriminalitet. Regjeringen har derfor nylig også tatt initiativ overfor EU-kommisjonen for å styrke samarbeidet på europeisk nivå.

SPØRSMÅL NR. 512

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 19. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva er status for dette arbeidet og er det konkludert i saken?»

BEGRUNNELSE:

I Innstilling 460 S(2016-2017) til Nasjonal transportplan mener Komiteen at man i forbindelse med utvikling av Ringeriksbanen skal vurdere å etablere en stasjon på Avtjerna i Bærum mellom Sundvollen og Sandvika, slik at Ringeriksbanen utvikles for å ivareta regionens fremtidige behov.

Svar:

Det pågår nå arbeid med reguleringsplan for fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 (FRE16). Reguleringsplanarbeidet gjennomføres som statlig plan, med Kommunal- og moderniseringsdepartementet som planmyndighet. I forbindelse med reguleringsarbeidet og som en oppfølging av transportkomiteens merknad i forbindelse med

Stortingets behandling av Nasjonal transportplan, jf. Innst. S 460 (2016-2017), ba Samferdselsdepartementet i juni 2017 Jernbanedirektoratet om en vurdering av om det som en del av planleggingen av Ringeriksbanen også bør planlegges for en stasjon på Avtjerna i Bærum kommune. Direktoratet ga Bane NOR i oppdrag å gjennomføre en utredning av spørsmålet. Bane NOR leverte sin rapport i september/oktober.

Det er foreløpig ikke konkludert i saken.

SPØRSMÅL NR. 513**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Ivar Odnes****Besvart 19. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«For både rv 15 Strynefjellet og rv 4 Jaren - Mjøsbrua/Gjøvikbana er det sett i gong arbeid med KS 1 rapport.

Det er lenge sidan dette arbeidet starta, kan statsråden no informere om når rapportane for desse prosjekta er klare?»

Svar:

Ekstern kvalitetssikring KS1 av Jaren (Oslo) – Gjøvik – Moelv, dvs. rv 4 og Gjøvikbanen, blei formelt starta opp i februar 2017. Det var opphavleg lagt opp til at kvalitetssikringa skulle vera ferdig i oktober 2017.

Undervegs i arbeidet med kvalitetssikringa har det mellom anna kome opp spørsmål om det bør utgreiast fleire konsept enn det som er lagt til grunn i konseptvalutgreiinga (KVU). Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet arbeider no med å vurdere om det skal utgreiast fleire konsept. Så snart departementa har avklara spørsmålet vil kvalitetssikringa gå vidare, og med sikte på å få fram ein endeleg rapport så snart som mogleg.

Rapport etter ekstern kvalitetssikring for rv 15 over Strynefjellet vil foreligge tidleg på nyåret 2018. Kvalitetssikringa er no på veg til å bli avslutta.

SPØRSMÅL NR. 514**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Martin Henriksen****Besvart 19. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hva er kostnaden for å øke det statlige tilskuddet for fagene norsk og engelsk til 75 % av grunnsatsen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til strategien «Kompetanse for kvalitet», strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere. For fagene matematikk og norsk dekker staten 75 % av grunnsatsen.

Svar:

For å svare på spørsmålet er det tatt utgangspunkt i følgende forutsetninger:

- Antall tilbud om videreutdanningsplasser i norsk og engelsk er på samme nivå som i 2017: 1 191 tilbud i norsk og 1 382 tilbud i engelsk.
- Frafallet anslås til 5 pst., basert på erfaringstall.
- 75 pst. av tilbudene gjelder vikarordningen i Kompetanse for kvalitet med utgangspunkt i tall for 2017. Det antas dermed at 25 pst. av tilbudene gjelder stipendordningen.

Med disse forutsetningene kan den årlige kostnaden for å øke det statlige tilskuddet for fagene norsk og engelsk fra 60 til 75 pst. av vikarkostnaden som legges til grunn i Kompetanse for kvalitet anslås til 88,2 mill. kroner.

SPØRSMÅL NR. 515**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos****Besvart 12. desember 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Hva gjør statsråden for å avklare hva Ap som forslagsstiller og de andre partiene egentlig mente i vedtak av 14. november 2017?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Stortingets vedtak nr. 23, 24, 25 og 26 av 14. november 2017. Mange har pekt på at vedtakene er uklare i sitt innhold.

Svar:

Storingsvedtakene 14. november i år reiser en rekke spørsmål og løse tråder som må avklares. Under debatten tilbød forslagsstillerne seg å ha en dialog om oppfølgingen i etterkant av vedtaket.

Frem til nå har jeg identifisert en rekke problemstillinger som vedtakene ikke gir noen løsning på, jf. at vedtakene ble vedtatt uten noe forutgående utredningsarbeid.

For å kunne oppfylle intensjonen bak Stortingets vedtak på best mulig måte ønsker jeg å benytte meg av tilbu-

det om dialog. Jeg har derfor 11. desember sendt et brev til de parlamentariske lederne i Ap, Sp, SV, KrF, Venstre, MDG og Rødt hvor det gis en oversikt over hovedproblemstillinger som vedtakene reiser. Her stiller jeg noen spørsmål og anbefaler også på flere punkter hvordan jeg mener den videre oppfølgingen bør være. Det er viktig å få tilbakemelding på om mine forslag er i tråd med Stortingets vedtak. Dersom jeg ikke får noen tilbakemelding på dette, legger jeg til grunn at det er enighet om det jeg foreslår.

Jeg har bedt om svar så raskt som mulig, og senest innen fredag 5. januar 2018, fordi jeg ønsker å følge opp vedtakene snarest mulig, både av hensyn til dem det gjelder og utlendingsmyndighetene som skal behandle saken.

Brevet til partilederne følger vedlagt til Stortingets orientering.

Vedlegg til svar.

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2017-2018/dok15-201718-0515-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 516**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes****Besvart 18. desember 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Det vises til Spørretimen i Stortinget 6.12.2017, og til det svar som statsråd Terje Søviknes ga i Stortingssalen til representant Stoknes.

Kan statsråden gi en skriftlig og utførlig redegjørelse for de forutsetninger og prisbaner som brukt i det regnestykket som ble fremlagt, hvor det ble referert til at netto kontant-strøm fra gjenværende reserver ville være 100 mrd. NOK i 2030 (i 2030kr), samt hvor mye av dette kommer fra feltet Johan Sverdrup?»

Svar:

Operatørene rapporterer årlig oppdaterte data og forventninger framover for sine felt til Oljedirektoratet. Direktoratets organiserer og kvalitetssikre de store mengder av data som innrapporteres fra selskapene. Direktoratet gjør også overordnede porteføljusteringer og lager egne anslag knyttet til uoppdagede ressurser. Denne innrapporteringen danner, sammen med en egen innrapportering av økonomiske selskapsdata til departementet og regjeringens forventninger om framtidige olje- og gasspriser, grunnlaget for departementets beregninger av forventede aggregerte skatter fra oljeselskapene og framtidige inntekter fra SDØE. Disse anslagene inngår i budsjettprosessen

og danner grunnlaget for regjeringens anslag for norsk økonomi.

I mitt svar i Stortinget den 6. desember ga jeg et anslag for statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren i 2030 med en oljepris på 30 USD per fat for hele dette året. Beregningen indikerte at statens netto kontantstrøm i 2030, hovedsakelig inntekter fra SDØE og skatt fra rettighetshaverne, vil være om lag 100 mrd. 2030-kroner i 2030 med en slik oljepris.

Departementets anslag for statens netto kontantstrøm i 2030 var gjort på en enkel, statisk måte. Alle øvrige forutsetninger for beregningen – som oljepris fram til 2030, og øvrige inngangsdata var som ved anslagene i Nasjonalbudsjettet for 2018. Dette inkluderer data for aktivitetsnivå i bred forstand, produksjon, kostnader, valutakurs, gasspris og så videre.

Anslag for statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten vil alltid være avhengig av hvilke forutsetninger som legges det til grunn om nåtid og framtid. Usikkerheten i anslagene øker uansett over tid blant an-

net ettersom en voksende andel av kontantstrømmen da kommer fra prosjekter og tiltak som i dag ikke er besluttet.

På norsk sokkel er det ikke feltvis, men selskapsvis beskatning. Detaljerte og forretningsmessig følsomme data på felt-/prosjekt- og selskapsnivå som innhentes fra operatører og andre rettighetshavere er taushetsbelagte og unntas derfor offentlighet. Derfor kan departementet verken oppgi netto-kontantstrøm for staten på felt-/prosjekt- eller selskapsnivå.

En indikasjon på viktigheten av Johan Sverdrup-feltet i 2030 for norsk sokkel – som representanten Stoknes spør om, er den andelen feltet er anslått å ha av totalproduksjonen dette året. I Nasjonalbudsjettet 2018 er petroleumsproduksjonen fra norsk sokkel i 2030 estimert til om lag 190 mill. Sm³ o.e. I dokumentasjonen i tilknytning til plan for utbygging og drift for Johan Sverdrup-feltet ble produksjonen feltet estimert til om lag 15 mill. Sm³ o.e. samme år.

SPØRSMÅL NR. 517

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvordan tenker statsråden at disse to utdannelsene og yrkesutøverne skal utfylle hverandre, og vil det komme en egen autorisasjon for paramedic som viser forskjellen mellom yrkesgruppene?»

BEGRUNNELSE:

Det er to ulike utdanningsmodeller for å kunne jobbe i ambulanse. Enten kan man bli fagarbeider, etter noe som kan bli en femårig modell. Denne saken er på høring i disse dager. Den andre modellen tar man først via studiespesialisering i videregående skole, og deretter bachelor paramedic på høyskole. Paramedicutdanningen er og vil også være en viktig videreutdanning for de fagarbeidere som ønsker det.

Svar:

Det er riktig at vi er i ferd med å få to utdanningsmodeller for de som kan jobbe i ambulansetjenesten. I Nasjonal sykehusplan (2016-2019) er det beskrevet at ambulansetje-

nesten har blitt en mer kompetent og profesjonell tjeneste der en stadig større andel av personellet er fagutdannet. Selv om ambulansetjenesten i videregående opplæring og ambulansetjenesten som yrkeskategori fortsatt vil utgjøre grunnmuren i tjenesten, er det et behov for ytterligere kompetanseheving. Helseforetakene har satset tungt på videre- og etterutdanning og samarbeider med flere høyskoler som har etablert ulike videreutdanningstilbud for ambulansepersonell. Det ble pekt på behov for en bachelor innen fagområdet med forslag om å etablere pilotprosjekter for utprøving av bachelorstudium ambulansetjeneste.

Noen universitet/høyskoler er i gang med eller planlegger bachelor i ambulansetjeneste/paramedic. Helsedirektoratet er på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet i kontakt med universiteter og høyskoler som planlegger oppstart av denne utdanningen. Direktoratet skal bidra til at det faglige innholdet i utdanningene som igangsettes utvikles i hht. helsetjenestens behov. De skal også foreslå følgeopplegg for vurdering av om de igangsatte utdanningene er i tråd med helsetjenestens behov.

Samtidig har Kunnskapsdepartementet til vurdering om dagens utdanning for ambulansearbeidere i videregående skole skal utvides med et år.

Endringene i utdanningene innenfor ambulansetjenesten er foreløpig i startfasen og jeg mener det er for tidlig å gjøre vurderinger av om det skal være en eller fle-

re forskjellige autorisasjoner. Forskjellen mellom yrkesgruppene vil først og fremst ha interesse for arbeidsgivere. Arbeidsgiver vil vite om en søker er autorisert og dennes utdanning og erfaring. Ut fra det vil de kunne ansette avhengig av hvilke kompetanse de har behov for til den enkelte stilling.

SPØRSMÅL NR. 518

Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 15. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre god kompetanse og ambulanseredskap i årene fremover, og samtidig forbedre og utvikle den medisinske behandlingen i ambulansen?»

BEGRUNNELSE:

Ambulansetjenesten blir stadig utfordret på at den skal utføre nye oppgaver innenfor medisinsk behandling spesielt. Dette er positivt og kommer som et resultat av et ønske om at pasientene skal få bedre hjelp på et tidligere tidspunkt. Samtidig kommer tilbakemelding fra tjenesten på at antall biler og beredskap blir kuttet, dette på tross av at ikke måle- og tidsindikatorer blir nådd.

Svar:

Ambulansetjenesten har utviklet seg fra å være en ren transporttjeneste til å bli en viktig del av de akuttmedisinske tjenestene. I NOU 2015:17 Først og fremst, fremgår det at ambulansetjenesten har gått gjennom en stor utvikling, og tjenesten omtales i dag som sykehusets forlengende arm.

Ambulansefaget i videregående utgjør grunnmuren i tjenesten, men det er vurdert at det er behov for en ytterligere kompetanseheving for å møte fremtidens utfordringer. Det er startet utdanning på bachelornivå ved en høgskole. Samtidig foregår det et godt samarbeid mellom universiteter/høgskoler og helsemyndighetene for å bidra til at denne nye utdanningen på landsbasis skal dekke behovet i helse- og omsorgstjenesten. Det foreligger også en vurdering av endringer av ambulansearbeiderutdanningen på videregående skole. Utdanningene er Kunnskapsdepartementets ansvarsområde, og Kunnskapsdepartementet opplyser at Utdanningsdirektoratet planlegger å

sende forslag til ny modell for ambulansefaget på offentlig høring i 2017.

Akuttmedisinforskriften stiller krav om at ambulansebiler skal være bemannet med minst to personer, hvorav minst én person skal ha autorisasjon som ambulansearbeider. Der det bare er én ambulansearbeider, må den andre personen ha autorisasjon eller lisens som helsepersonell og nødvendig ambulansefaglig kompetanse. Forskriften legger til grunn at begge personer skal ha førerkort for kjøretøyklassen og kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy. Kravet er utfordrende i en tjeneste som også skal gi lærlingene i ambulansefag god opplæring. Det har vist seg særlig utfordrende å tilfredsstille kravet om at begge personene på ambulansebilen må ha kjørefaglig kompetanse for utrykningskjøretøy. Helse- og omsorgsdepartementet sendte i høst på høring et forslag om utvidelse av overgangsordningen for krav til kompetanse i ambulansebiler.

Det tas med andre ord flere grep for å sikre kompetanse i ambulansebilene. Når det gjelder ambulanseredskapen, viser tall fra Statistisk sentralbyrå at det er blitt noen færre ambulanser de senere årene. Samtidig setter helseforetakene i verk tiltak for å bruke ressursene bedre. Flere helseforetak prøver for eksempel ut syketransportbiler. Det er et transporttilbud for pasienter som skal fra sykehuset til andre institusjoner, og som trenger båretransport uten spesiell behov for overvåking eller behandling. Slike tilbud avlaster ambulansene og frigjør ressurser til akuttoppdrag.

SPØRSMÅL NR. 519**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 18. desember 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Multiconsult har på oppdrag fra Odda kommune og NVE lagt fram en studie som viser et alternativt flomdempende tiltak til et kraftverk mellom Sandvikvatnet og Sørfjorden i det vernede Opovassdraget. NVE skal utrede dette alternativet.

Vil Statsråden sørge for at denne utredningen foreligger slik at man får et reelt alternativ til konsesjonssøknaden for flomtunnel med kraftverk som nå er på høring?»

Svar:

Mulighetsstudien fra Multiconsult, som representanten Haltbrekken omtaler, utredet alternative flomdempende tiltak på oppdrag av NVE i samarbeid med Odda kommune. Studien undersøkte 9 ulike flomdempende tiltak i Opovassdraget, og var ferdig i desember 2016.

NVE har hatt dialog med Odda kommune om oppfølging av mulighetsstudien. Det er valgt å gå videre med å utrede tiltak 1: Luke i utløpet av Sandvinvatn. I tillegg er tiltak 6: Flomtunnel forbi Odda, utredet av Sunnhordland Kraftlag (SKL) som del av konsesjonssøknaden.

NVE opplyser at etaten også vil utrede tiltak 7: flomsikring v/Hildal oppstrøms Sandvinvatnet, men det er et tiltak som er uavhengig av eventuelle tiltak i utløpet av Sandvinvatnet.

NVE opplyser at etaten nå er i samtaler med Multiconsult om utredning av tiltak 1, men det er ennå for tidlig til at jeg nå kan anslå når en rapport fra forprosjektet vil foreligge.

Samtidig vil jeg få påpeke at mulighetsstudien inngår i kunnskapsgrunnlaget for den pågående konsesjonsbehandling av SKLs søknad om flomtunnel og kraftverk.

SPØRSMÅL NR. 520**Innlevert 11. desember 2017 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 19. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Statsråden har tidligere uttalt at han mener det var tilfeldig at CCCC's møter og besøk i Norge i sommer ble gjennomført rett etter statsministerens og næringsministerens besøk i Kina.

Kan statsråden nå bekrefte at Samferdselsdepartementet kjente til brevet fra CCCC av 04.05.17 og at det ikke var tilfeldig at dette brevet kom rett etter det offisielle besøket i Kina?»

«expressed the appreciations of CCCC's worldwide experience in infrastructure sector, and invited our delegation to visit your great country as soon as possible»

framstår det som underlig at samferdselsministeren ikke kjente til at kinesiske interessenter ble invitert til Norge.

Like underlig er det at han ikke visste om brevet som ble sendt fra Næringsdepartementet til hans departement og som departementet oversendte til Statens vegvesen.

Svar:

Departementet får mange henvendelser fra entreprenører og andre som ønsker å møte deler av statsapparatet. I dette tilfellet fikk departementet en henvendelse angående E39-prosjektet fra en kinesisk entreprenør. Etter en

BEGRUNNELSE:

Når det kinesiske infrastrukturselskapet CCCC i brev til næringsministeren av 04.05.17 viser til at statsråd Mæland i møte hvor statsministeren var til stede:

faglig vurdering i departementet, ble henvendelsen videre-sendt til Statens vegvesen.

La meg samtidig bemerke at Regjeringen legger opp til både å bygge landet og styrke norsk næringsliv. Det er ikke slik at det inviteres utenlandske selskap til Norge for å gjøre oppdrag på bekostning av norske aktører, slik enkelte representanter for opposisjonen har hevdet i media de siste dagene. La meg derimot minne om at våren 2013 reiste daværende samferdselsminister Arnstad til Tyskland med uttalt formål å rekruttere utenlandske entreprenører til Norge. Representanten Pollestad var også statssekretær i Samferdselsdepartementet under daværende regjering.

La meg også minne om at under dagens regjering har norske aktører vunnet brorparten av kontraktene innen vegbygging. I årene 2014-2016 vant norske entreprenører 91 pst. av kontraktsverdiene på vegnettet, mot 78,3 pst. i perioden 2011-2013, hvor representanten Pollestads parti satt i regjering. Dette gjelder samtlige inngåtte kontrakter over 10 mill. kr. I de ni første månedene i 2017 har norske entreprenører vunnet samtlige vegkontrakter over 100 mill. kr (en av kontraktene er samarbeid mellom norsk og utenlandsk aktør), og norske entreprenører har vunnet 97,9 pst. av alle vegkontrakter over 10 mill. kr. Denne svært høye andelen oppstår ikke fordi de statlige byggherreorganisasjonene for transportinfrastrukturbygginger forskjellsbehandler entreprenørene, men fordi de norske entreprenørene er kompetente og konkurransedyktige. De statlige byggherrene legger samlet til rette for at både små, mellomstore og store entreprenørvirksomheter skal kunne konkurrere om kontrakter på samferdselsområdet.

Dette bidrar til at vi har et bredt spekter av entreprenørbedrifter i Norge. Erfaringene og utviklingen de siste årene viser at norske entreprenører når opp i konkurransen med utenlandske aktører om å få bygge samferdselsprosjekter, enten det er snakk om små, mellomstore eller store prosjekter.

Vedrørende henvisningen til Kina, så minner jeg om at verken statsministeren eller næringsministeren hadde et eget møte med China Communications Construction Company Limited (CCCC) i Kina. De to hilste imidlertid på representanter for CCCC sitt datterselskap Shanghai Zhenhua Port Machinery (ZPMC) under en hyggelig mot-takelse som avsluttet Norway-China Business Forum i Shanghai. Det var flere enn 400 deltakere på denne mot-takelsen.

I etterkant av besøket til Kina, mottok næringsministeren en henvendelse fra CCCC. I brevet til næringsministeren opplyste de at de hadde fulgt det norske veiprojektet/kystveien E39, og ønsket å besøke Norge for å lære om prosjektet. NFD oversendte henvendelsen til Samferdselsdepartementet som riktig fagdepartement. CCCC ønsket i sin henvendelse å bli satt i kontakt med norske vegmyndigheter. Samferdselsdepartementet videresendte henvendelsen til Statens vegvesen, og ba dem undersøke muligheten for å legge til rette for dette. Statens vegvesen gjennomførte møte med CCCC, hvor det ble orientert om Statens vegvesen, veibygging i Norge, og besøk til E39-prosjektet. For øvrig tok CCCC selv direkte kontakt med Nye Veier AS, slik mange andre leverandører også gjør.

SPØRSMÅL NR. 521

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Statsråden sier i Trønder-Avisa 11.12.17 at brevet fra det kinesiske infrastrukturesselskapet CCCC av 04.05.17 ble oversendt fra Nærings- og fiskeridepartementet til Samferdselsdepartementet som da videreformidlet kontakt med Statens vegvesen. Etter dette gjennomførte Statens vegvesen både møter og befaring med det kinesiske selskapet.

Hvorfor har statsråden tidligere gitt uttrykk for at han ikke kjente til besøkene hos Statens vegvesen og Nye Veier AS?»

BEGRUNNELSE:

Under statsministerens offisielle besøk i Kina i april møtte både statsministeren og næringsministeren representanter fra Kinas største entreprenør CCCC (ved Dai Wenkai, visepresidenten i ZPMC, CCCCs heleide datterselskap). I sommer har kineserne vært på rundreise i Norge og hatt flere møter med Statens vegvesen og Nye Veier AS.

Bygg.no rapporterte 09.08.17 følgende:

”Statsråden [samferdselsministeren] legger til at han ikke visste at Kinas største entreprenør har vært i Norge to ganger i sommer.

Han mener også det er tilfeldig at norgesbesøkene til CCCC skjer så tett opp til regjeringens Kina-besøk.”

Svar:

Som det fremgår i mitt svar på spørsmål nr. 506 og nr. 520, så hadde verken statsministeren eller næringsministeren et eget møte med China Communications Construction Companys datterselskap Shanghai Zhenhua Port Machinery (ZPMC) i Kina. De to hilste imidlertid på representanter for ZPMC under en hyggelig mottakelse som avsluttet Norway-China Business Forum i Shanghai. Det var flere enn 400 deltakere på denne mottakelsen.

I brevet fra CCCC datert 04.05.17 til næringsministeren opplyste selskapet at de hadde fulgt det norske veiprojektet/kystveien E39, og ønsket å besøke Norge for å lære om prosjektet. NFD oversendte henvendelsen til Samferdselsdepartementet som riktig fagdepartement, da CCCC ønsket å bli satt i kontakt med norske veimyndigheter. Som jeg også skriver i mitt svar på spørsmål nr. 520, får departementet mange henvendelser fra entreprenører og andre som ønsker å møte deler av statsapparatet. Etter en faglig vurdering i departementet, ble denne henvendelsen videresendt til Statens vegvesen. For øvrig tok CCCC selv direkte kontakt med Nye Veier AS, slik mange andre leverandører også gjør.

Det var imidlertid ikke kjent for Samferdselsdepartementet at CCCC returnerte til Norge samme sommer for et nytt besøk med Statens vegvesen. Dette ble avtalt direkte mellom Statens vegvesen og CCCC uten at departementet ble informert, slik det også gjøres med andre entreprenører, både nasjonale og utenlandske.

Generelt ønsker Norge best mulig konkurranse om infrastrukturprosjekter, tilbud fra utenlandske entreprenører er en del av dette. Ved henvendelser fra virksomheter som ønsker møte med Samferdselsdepartementets underliggende fagetater, forsøker vi generelt å være positive til dette.

La meg samtidig legge til at Regjeringen legger opp til både å bygge landet og styrke norsk næringsliv. Under dagens regjering har norske aktører vunnet broparten av kontraktene innen vegbygging. I årene 2014-2016 vant norske entreprenører 91 pst. av kontraktsverdiene på vegnettet, mot 78,3 pst. i perioden 2011-2013. Dette gjelder samtlige inngåtte kontrakter over 10 mill. kr. I de ni første månedene i 2017 har norske entreprenører vunnet samtlige vegkontrakter over 100 mill. kr (en av kontraktene er samarbeid mellom norsk og utenlandsk aktør), og norske entreprenører har vunnet 97,9 pst. av alle vegkontrakter over 10 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 522

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 19. desember 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Ansettelse av direktør og andre tilsettingsoppgaver har hittil vært at ansvar som tilligger styret i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR).

Hva er årsaken til at departementet nå vil overta tilsettingsansvar for direktør og endre annet tilsettingsansvar i organisasjonen?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært vanlig å si fra departementets side at man skal ha en armlengdes avstand til sine ytre organer. For selvstendige organ er det vanligvis oppnevnt et styre som har ansvar for organisering og tilsettinger. Likevel synes det nå som om departementet vil endre vedtektene for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider på en slik måte

at man begrenser styrets myndighet og dermed NDR sin selvstendighet på flere punkter. Det skjer både gjennom at departementet selv skal overta tilsettingsansvar for direktørstillingen og ved at tilsettingsansvar forøvrig skal ligge til direktøren. Det er vanskelig å se at en slik endring vil harmonere med ønsket om mer selvstendighet og mindre direkte styring fra departementets side.

Svar:

Kulturdepartementet har 13 underliggende virksomheter, hvorav bare et fåtall har eget styre.

I de virksomhetene som har styre er det, med unntak for NDR, departementet som tar den endelige beslutningen om tilsetting av direktør.

Departementet vurderer for tiden praksis og struktur for alle styrer for underliggende virksomheter. Det er bakgrunnen for at vi nå også vurderer styrets ansvar for NDR.

Jeg vil presisere at saken er under arbeid i departementet og at det er ikke bestemt om NDR styrets fullmakter skal endres.

SPØRSMÅL NR. 523

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen

Besvart 19. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Når vil statsråden ta initiativ til å revurdere utdanning som kriterium for å finansiere kommunenes kostnader til barnehager?»

BEGRUNNELSE:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har tidligere kommunisert at kommunens utdanningsnivå vil ha mindre betydning for etterspørselen etter barnehageplass når flere bruker sin rett til en barnehageplass og at utdanningskriteriet etter hvert derfor kan komme til å bli faset helt ut.

Da kostandene til barnehage ble lagt innlemmet i inntektssystemet i 2010 valgte man å legge befolkningens utdanning til grunn for forventet etterspørsel etter barnehageplass, og kommunens behov for å finansiere denne tjenesten. Dette bidro til å omfordele rundt 500 millioner kroner mellom kommunene. Dette gikk spesielt ut over typiske industrikommuner med høy sysselsetting og lav utdanning. Blant annet tapte Sarpsborg kommune rundt 40 millioner kroner på omleggingen.

Selv om økonomiske beregninger tidligere har vist at etterspørselen etter barnehageplass øker betydelig i takt med utdanningsnivå, ser denne sammenhengen ut til å svekkes år for år etter hvert som vi har fått full barnehagedekning og stadig flere etterspør barnehageplass. Hele 97 prosent av barn mellom 3 og 5 år går nå i barnehage. Det er grunn til å tro at utdanning har utspilt sin rolle som et kriterium for forventet etterspørsel etter barnehageplass. Det ville derfor være naturlig å foreta en ny vurdering av dette i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen til våren.

Svar:

De øremerkede tilskuddene til barnehage ble innlemmet i rammetilskuddet i 2011. I kommuneproposisjonen for 2011 beregnet departementet den isolerte effekten av

innlemmingen for Sarpsborg kommune til å være om lag -2,5 millioner kroner.

Kriteriene i delkostnadsnøkkelen for barnehage ble vurdert i den helhetlige gjennomgangen av inntektssystemet for kommunene som ble lagt fram i kommuneproposisjonen for 2017. I forbindelse med denne gjennomgangen ble det foretatt oppdaterte analyser av hvilke faktorer som bidrar til å forklare variasjonene i utgifter til barnehage mellom kommunene. Disse analysene viste at modellen som lå til grunn for delkostnadsnøkkelen for barnehage ved innlemmingen i 2011, fortsatt var den modellen med høyest forklaringskraft. Effekten av utdanningsnivå var svært stabil, og det var ikke noe i disse analysene som tyder på at effekten av utdanningsnivå hadde blitt lavere over tid. Kriteriet ble derfor videreført i den nye kostnadsnøkkelen, som ble innført i inntektssystemet i 2017.

Departementet vurderer jevnlig behovet for endringer i inntektssystemet, og vil også følge utviklingen i barnehagesektoren framover.

SPØRSMÅL NR. 524**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Lene Vågslid****Besvart 20. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Vil statsråden sørge for at det iverksettes tiltak for å bekjempe seksuell trakassering innenfor justissektoren og i så fall, hvilke tiltak vil statsråden iverksette?»

BEGRUNNELSE:

Siden oktober har et stort antall kvinner i en rekke bransjer og sektorer delt sine historier om seksuell trakassering og overgrep. Å si fra er belagt med skam og ubehag. Denne tausheten må brytes og det må være rutiner og et apparat som tar i mot dem som sier fra. Alle saker som kommer opp skal tas tak i og de skal tas på alvor.

Merete Smith i Advokatforeningen har satt fokus på utfordringene i advokatbransjen og skriver følgende på sin blogg:

«Advokatbransjen har mange mektige menn på topp og mange unge nyutdannede kvinner på vei inn. Det skal ikke mye til å se for seg situasjoner der menn bruker sin posisjon og tillater seg en oppførsel som ikke er akseptabel. Akkurat som en regissør som kan avgjøre karrieren til en ung skuespiller. Vi må være åpne om at seksuell trakassering finner sted i alle bransjer med ubalanse i maktforholdet.

De fleste har sikkert hørt historier om han som ikke kan holde hendene for seg selv, som inviterer på hotellrommet eller verre historier. Det er viktig at slike historier kommer fram i lyset, men det er enda viktigere at vi snakker høyt om strukturene som gjør at slike ting skjer i utgangspunktet.»

Nasim Karim, leder i likestilling- og mangfoldsutvalget i Politiets Fellesforbund, har vært tydelig på at seksuell trakassering er et problem i etaten.

Dette handler om kultur og ledelse og må tas tak i.

Svar:

Utkast til svar er utarbeidet i samråd med Barne- og likestillingsministeren.

Jeg er glad for at det rettes så stor oppmerksomhet mot problemet med seksuell trakassering og overgrep. Tall fra SSB viser at seksuell trakassering er et problem arbeidslivet, og at det særlig gjelder i overnattings- og serveringsbransjen og helse- og sosialsektoren. Kampanjen #Metoo har vist betydelige utfordringer også i andre deler av arbeidslivet.

Jeg vil først fastslå at arbeidsmiljøloven fasetter et klart forbud mot at alle former for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, og at det er den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med og gir de nødvendige pålegg etter bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Også arbeidstakere har en uttrykkelig plikt i arbeidsmiljøloven til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, vil også være viktige i denne sammenheng.

Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Offentlige myndigheter, skolemyndigheter, arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner har en lovpålagt plikt til å jobbe aktivt mot seksuell trakassering innenfor egen virksomhet, og å sette i verk tiltak når det er nødvendig. Forbudet mot seksuell trakassering videreføres i den nye likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2018.

Regjeringen følger opp innsatsen mot seksuell trakassering i arbeidslivet i samarbeid med arbeidslivets parter. Temaet ble drøftet i møte i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd 7. desember og skal følges opp av en arbeidsgruppe om likestilling som er satt ned under dette rådet. Her deltar alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet sammen med Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

Partene i serveringsnæringen har i samarbeid med Arbeidstilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) utarbeidet en informasjonskampanje som ble lansert i desember og skal følges videre opp i løpet av våren 2018. Myndighetene og partene vil drøfte oppfølgingen med sikte på at informasjonstiltakene skal gjennomføres også i andre deler av arbeidslivet.

Arbeidstilsynet og LDO samarbeider om innsats for å øke kunnskapen til arbeidsgivere og arbeidstakere om hva trakassering og seksuell trakassering er og hvordan dette kan forebygges og hindres på arbeidsplassen. Det lages blant annet en nettbasert veileder med praktiske råd og forslag for å forebygge og hindre seksuell trakassering i bransjen og opplæringsmaterieell for arbeidsgivere, tillitsvalgte og verneombud. Arbeidstilsynet og LDO gjennomfører felles opplæring for inspektører i Arbeidstilsynet og vil utvide sitt samarbeid om innsats mot seksuell trakassering.

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) vil utrede et lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering, slik Stortinget har bedt om. I tillegg har LDO har bedt BLD vurdere et veilednings- og hjelpetilbud og andre forvaltningsorganers rolle i saker om seksuell trakassering. Departementet vil ta med seg innspillene i arbeidet med utredningen.

BLD har tatt initiativ til å arrangere en nasjonal likestillingskonferanse i februar 2018 der temaet seksuell trakassering settes på dagsorden.

Når det gjelder virksomhetene i justissektoren forventer jeg at det jobbes kontinuerlig og systematisk med å sikre et godt arbeidsmiljø, herunder at det sørges for at medarbeidere i sektoren ikke utsettes for mobbing, trakassering eller diskriminering. Justissektoren har en ekstern varslingskanal som kan benyttes til å varsle om kritikkverdige forhold.

Politiet nevnes spesielt i begrunnelsen for spørsmålet. Det knyttes derfor noen utdypende kommentarer til denne etaten. Politiet har nylig gjennomført en medarbeiderundersøkelse. I årets undersøkelse har 71 prosent gitt tilbakemelding på hvordan de opplever jobbhverdagen. Dessverre viste undersøkelsen at 2 prosent av respondentene har vært utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet på jobb. Dette er en tilbakemelding som må tas på største alvor. Det er viktig å fange opp omfanget av uønsket seksuell oppmerksomhet slik at man kan tilrettelegge for å håndtere og forebygge denne typen adferd på best mulig måte.

Politidirektoratet opplyser at de har jobbet systematisk med utilbørlig opptreden og seksuell trakassering de siste årene, og en rekke tiltak er blitt iverksatt. Forebygging av uønsket adferd er en viktig del av det arbeidet som nå gjøres innen ledelse, kultur og holdninger i etaten.

Det er innført nye rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i politiet. Disse rutinene er tilgjengelige på politiets intranett. Gjennom opplæring av ledere og til-

litsvalgte er det fokus på hvordan etaten kan forebygge og ta på alvor varsler som kan komme. I tillegg til dette kan jeg nevne at Politihøgskolen har opprettet en egen varslingskanal for studenter. Denne tjenesten gir studenter mulighet til å si fra om skadelige, farlige, uetiske hendelser og andre kritikkverdige forhold.

Politiet har også en overordnet handlingsplan for å bedre kjønnsbalansen i etaten, og det jobbes med å få på plass felles etiske retningslinjer. Politidirektoratet opplyser at de i tiden fremover vil fortsette å ha fokus på uønsket atferd som tema og vil jobbe videre med å vurdere og sette i gang ytterligere tiltak – både på nasjonalt og lokalt nivå. I tildelingsbrevet for 2017 har jeg for øvrig bedt Politidirektoratet utarbeide en tilstandsrapport for likestilling.

For øvrig kan jeg nevne at Kriminalomsorgsdirektoratet sier de vil følge opp håndtering av seksuell trakassering i disponeringsbrevet til regionene for 2018 og

at Justis- og beredskapsdepartementet jobber med å utarbeide interne retningslinjer for saksbehandling av saker som omhandler mobbing og trakassering. Domstoladministrasjonen opplyser at de arbeider systematisk med å sikre et godt system med varslingsordninger og retningslinjer for å håndtere saker om blant annet seksuell trakassering.

Jeg vil avslutningsvis understreke at det er en tydelig forpliktelse på alle ledere om å følge opp medarbeideres tilbakemeldinger om seksuell trakassering samt å bidra til forebygging av uønsket adferd.

SPØRSMÅL NR. 525

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 19. desember 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvor stort inntektstap kan Sauda, Karmøy og Tysvær i Rogaland beregne å legge inn ved Regjeringens endring av inntektssystemet for 2019?»

BEGRUNNELSE:

Det framstår uklart hva kommuner får som kompensasjon ifm. at Regjeringen reduserer kommuners mulighet for å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Dette skaper uro lokalt hvor denne inntekt står for en god del av den velferdstjeneste kommuner tilbyr.

Arbeidet med å ta ned tjenestene bør begynne våren 2018 om ikke Regjeringen kan være tydelige på hvor mye en legger i formuleringen "tilnærmet full kompensasjon". Slik formuleringen nå står framstår det uklart og vanskelig for berørte kommuner å forholde seg til.

Svar:

Beregningsteknisk dokumentasjon (Grønt hefte) viser fordelingen av rammetilskuddet for den enkelte kommune og fylkeskommune og legges frem som vedlegg til statsbudsjettet (Prop. 1 S) hvert år.

Grønt hefte for 2019 legges frem i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2019. Jeg kan derfor

ikke nå si noe mer om hvordan endringer i inntektssystemet slår ut for enkeltkommuner i 2019.

SPØRSMÅL NR. 526

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Anette Trettebergstuen

Besvart 20. desember 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak hun har igangsatt for å sikre at skuespillere, musikere og andre kulturarbeidere ikke blir utsatt for seksuell trakassering og overgrep?»

BEGRUNNELSE:

Siden oktober har et stort antall kvinner i en rekke bransjer og sektorer delt sine historier om seksuell trakassering og overgrep. På kulturfeltet har oppropene #stilleforopp- tak og #nårmusikkenstilner vist at problemet med makt- misbruk, overgrep og trakassering er omfattende.

Svar:

Både kvinner og menn med en karriere i kultursektoren skal kunne være trygge på at saker som gjelder seksuell trakassering og overgrep blir tatt på alvor og fulgt opp.

Kulturlivet i Norge mottar store summer fra fellesskapet. Da stiller vi også krav og forventer at varsling om seksuell trakassering og andre uønskede forhold blir fulgt opp i henhold til lovverket og våre tilskuddsbrev. Våre tilskuddsmottakere i og utenfor kultursektoren er pålagt å ha gode rutiner for å sikre at virksomheten følger gjeldende lover og regler. I våre tilskuddsbrev er det styret som pålegges ansvar for dette.

Arbeidsmiljøloven fastsetter et klart forbud mot alle former for trakassering eller annen utilbørlig opptreden. Det er den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Regjeringen følger opp innsatsen mot seksuell trakassering i arbeidslivet i samarbeid med arbeidslivets parter. Jeg viser i denne forbindelse til Arbeids- og sosialministerens brev av 18. desember med svar på spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Else-May Botten (A) til Olje- og energiministeren.

Selv har jeg hatt møter med blant andre mediebransjen, filmbransjen, Norsk teater- og orkesterforening,

Norske historiske spel, Norske konsertarrangører og prosjektgruppen Balansekunst for å få kartlagt hvilke tiltak de ulike organisasjonene og institusjonene på feltet har iverksatt og planlegger på området. Etter disse møtene er jeg glad for å kunne konstatere at alle tar ansvar, viser stor handlekraft og er kommet godt i gang å følge opp dette arbeidet.

For Kulturdepartementets del vil jeg sørge for at håndtering av seksuell trakassering nevnes som eget punkt i våre tildelings- og tilskuddsbrev for 2018. Videre forutsetter jeg at alle medlemmer av styre eller utvalg oppnevnt av Kulturdepartementet følger opp dette for egen del og i sine organisasjoner.

Samtidig ser vi at det er behov for at de ulike aktørene i de ulike bransjene får arenaer og anledninger til å utveksle ideer og erfaringer på dette området. Den samlede oversikten over #metoo-tiltak i de ulike organisasjonene stiller jeg nå til disposisjon for aktørene i alle bransjemiljøene på vårt område, slik at de selv kan orientere seg om hva som er satt i gang og hva de eventuelt kan samarbeide om.

SPØRSMÅL NR. 527**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 20. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Omfanget av #metoo viser at seksuell trakassering i arbeidslivet er et stort samfunnsproblem. NHO, LO og en rekke bransjer har tatt grep og ansvarliggjort lederne for å ta tak i ukulturen i norsk arbeidsliv. Staten som eier bør fremstå som en tydelig rollemodell.

Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak hun har igangsatt overfor selskapene der staten har et direkte eierskap, slik at ansatte i disse selskapene ikke skal bli utsatt for seksuell trakassering og overgrep?»

BEGRUNNELSE:

12 departement forvalter statens direkte eierskap i 74 selskaper, og nærings- og fiskeridepartementet koordinerer og følger opp statens forventninger til styrene og selskapene.

Svar:

Det er viktig at temaet seksuell trakassering og overgrep er blitt satt på dagsordenen gjennom kampanjen #metoo. Kampanjen har bidratt til å løfte fram viktige og sterke historier fra kvinner og menn verden over. Som næringsminister er jeg opptatt av at norsk næringsliv tar denne typen adferd på største alvor. Seksuell trakassering er uak-

septabelt og ulovlig. Som arbeidsgiver har selskapene en plikt til å jobbe aktivt mot slik adferd innenfor egen virksomhet. Jeg viser til arbeids- og sosialministerens svar av 18. desember på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Else-May Botten (Arbeiderpartiet) for en redegjørelse av relevante lover og regler som arbeidsgiver må forholde seg til. Jeg opplever at seksuell trakassering og overgrep er satt høyt på agendaen i norsk næringsliv, men samtidig viser den siste tidens oppslag i media at dette er et vesentlig samfunnsproblem. Jeg har derfor oppfordret norsk næringsliv til å ta seksuell trakassering på alvor og iverksette nødvendige tiltak. Som næringsminister er jeg også ansvarlig for å forvalte statens eierskap i mange selskaper. I Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap understreker regjeringen at selskapene med statlig eierandel skal drives innenfor lover og regler og at de skal opptre etisk forsvarlig. Dette er et ansvar som ligger til styrene. Jeg opplever at selskapene generelt har høy bevissthet om etiske rammer for virksomheten. For å understreke den vekt regjeringen legger på å forhindre seksuell trakassering har jeg sendt et brev til styrene i selskaper hvor statens eierskap forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet med en særskilt oppfordring om å ta seksuell trakassering på alvor. Det er et lederansvar å ta tak i denne problemstillingen, og styrene har en sentral rolle overfor selskapenes administrasjon.

SPØRSMÅL NR. 528**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal****Besvart 15. desember 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvor stor kompensasjon kan Sauda, Karmøy og Tysvær påberegne for 2019?»

BEGRUNNELSE:

Det framstår uklart hva kommuner får som kompensasjon ifm at Regjeringen reduserer kommuners mulighet for å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Dette skaper uro lokalt hvor denne inntekt står

for en god del av den velferdstjeneste kommuner tilbyr. Arbeidet med å ta ned tjenester bør begynne våren 2018 om ikke Regjeringen kan være tydelig på hvor mye en legger i formuleringen "tilnærmet full kompensasjon". Slik formuleringen nå står framstår det uklart og vanskelig for berørte kommuner å forholde seg til.

Svar:

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 foreslås det at produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner fritas for eiendomsskatt fra 2019, med en overgangsperiode på fem år. Vannkraftanlegg, anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum og vindkraftanlegg var ikke omfattet av regjeringens forslag. Regjeringen foreslo ingen ytterligere lempninger eller kompensasjon for kommunene.

I forbindelse med behandlingen av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 har Stortinget i Innst. 2 S (2017-2018) fremmet følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 75):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende

inntekter som følge av endringene oppad begrenset til 500 mill. kroner. Kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1. januar 2017 og bortfaller hvis virksomhetene nedlegges.»

I Innst. 4 L (2017-2018) presiserer finanskomiteens flertall dette anmodningsvedtaket:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av at man fjerner adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner, begrenset oppad til 500 mill. kroner. Kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1. januar 2017 og bortfaller hvis virksomhetene nedlegges.»

Regjeringen vil vurdere anmodningsvedtaket på ordinær måte og komme tilbake til Stortinget på et senere tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 529

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Petter Eide

Besvart 19. desember 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hvordan har Norge offisielt formidlet sin kritikk til amerikanske myndigheter om den amerikanske beslutningen om å anerkjenne Jerusalem som ambassade, og hvordan har Norge gjort det klart overfor amerikanske myndigheter at Norge har besluttet å opprettholde sin ambassade i Tel Aviv?»

amerikanske myndigheter via vår ambassade i Washington DC og fra Utenriksdepartementet til den amerikanske ambassaden i Oslo.

USA er godt kjent med norsk posisjon i denne saken.

Flytting av den norske ambassaden er ikke aktuell norsk politikk.

BEGRUNNELSE:

USAs president kunngjorde 05.12 at USA ville anerkjenne Jerusalem som Israels hovedstad, og med det også flytte den amerikanske ambassaden til Jerusalem. Utenriksminister Eriksen Søreide sa til VG 6.12 at det er uaktuelt for Norge å følge etter den amerikanske beslutningen om å flytte ambassaden til Jerusalem. «Ingen land kan alene endre status på Jerusalem, heller ikke USA», sa utenriksministeren videre til VG.

Svar:

Jeg har offentlig uttrykt at Norge er svært bekymret for at den amerikanske beslutningen om å anerkjenne Jerusalem som Israels hovedstad kan bidra til økt ustabilitet i regionen og gjøre det vanskeligere å få partene til forhandlingsbordet. Jerusalems status og andre viktige utestående spørsmål må bli løst gjennom forhandlinger mellom israelere og palestinere. Dette har også blitt formidlet til

SPØRSMÅL NR. 530**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth****Besvart 20. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for å bidra til å skaffe fram flere personer med norsk statsborgerskap med doktorgrad innen kryptografi som kan sikkerhetsklareres?»

BEGRUNNELSE:

Dagens Næringsliv (DN) har de siste dagene satt søkelys på at vi har kritisk mangel på sikkerhetsklarerte personer med norsk statsborgerskap i Norge med doktorgrad innen kryptografi. Ifølge DN er mangelen så akutt at sikkerhets- og etterretningstjenestene nå i full gang med kriseplaner, for denne kompetansen er helt avgjørende i kampen mot spionasje, sabotasje og terror. Vi ser et klassisk fraskrivingsansvar mellom aktuelle departementer og statsråder; universitetene må ta ansvar for å levere kompetansen. Simula må ta ansvar. FFI må ta ansvar. Det er med respekt å melde naivt å legge ansvaret for norsk sikkerhet og etterretning på utdanningsinstitusjoner og den enkelte student.

Svar:

Jeg vil vise til statsministerens svar på spørsmål 463 til stortingsrepresentant Jonas Gahr Støre, som omhandler samme tema. I svaret ble det synliggjort at regjeringen har gjort veldig mye innenfor IKT-sikkerhetskompetanse de siste årene. Jeg vil her utdype på enkelte punkter.

Regjeringen leverte den første stortingsmeldingen om IKT-sikkerhet i juni 2017, Meld. St. 38 (2016-2017) IKT-sikkerhet, som er den politiske oppfølgingen av Lysneutvalget (NOU 2015: 13 Digital sårbarhet – sikkert samfunn). Stortinget skal behandle denne i vårsesjonen 2018. Etter at Stortingets synspunkter har kommet frem gjennom behandlingen, skal regjeringen ferdigstille tre viktige tiltak som må ses i sammenheng og som alle har betydning for IKT-sikkerhetskompetanse: Ny nasjonal strategi for IKT-sikkerhet, revidering av Norsk kryptopolitikk og nasjonal strategi for IKT-sikkerhetskompetanse. Selv om de nevnte strategiene ikke er ferdigstilt, er hovedtrekkene i vår politikk allerede lagt ved den nevnte stortingsmeldingen, blant annet med en sterk vektlegging av kompetanse. Jeg forventer at universitets- og høyskolesektoren følger opp disse tydelige politiske signalene.

Det er i budsjettene siden 2015 iverksatt tiltak for flere studieplasser, flere rekrutteringsstillinger innen IKT, delvis øremerket/med sterke føringer på IKT-sikkerhet, samt styrket forskningsinnsats. Samlet sett utgjør dette et stort kompetanseløft. Vi forutsetter at universitetene

og høyskolene følger opp ved å styrke fagfelt med behov for kompetanse innenfor IKT-sikkerhet, f.eks. kryptologi. Dette vil gi et større tilfang på kandidater til ph.d som kan sikkerhetsklareres.

Justis- og beredskapsdepartementet har siden 2015 styrket forskningsbevilgningen til IKT-sikkerhet, til totalt 9 mill. kroner i 2017. Dette er en relativt høy andel av Justis- og beredskapsdepartementets forskningsbudsjett. Vi bidrar med 5 mill. kroner årlig som basisbevilgning til Center for Cyber and Information Security (CCIS/NTNU) og 3 mill. kroner til IKTpluss i regi av Norges Forskningsråd. Norges forskningsråd har i 2015 prioritert forskning innen området «et trygt informasjonssamfunn», blant annet til prosjekter i kryptologi. JD har også bidratt i finansieringen av andre prosjekter, blant annet undersøkelsen «IKT-sikkerhetskultur»(2016) i regi av Norsk institutt for informasjonssikring (NorsIS).

Justis- og beredskapsdepartementet har bestilt et kunnskapsgrunnlag fra Nordisk institutt for forskning om innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) om IKT-sikkerhetskompetanse, som offentliggjøres i desember 2017. Rapporten vil gi en forskningsbasert oversikt over tilgang på adekvat IKT-sikkerhetskompetanse på universitets- og høyskolenivå og dernest et grunnlag for å vurdere denne tilgangen i lys av arbeidslivets (nåtidige og fremtidige) behov for slik kompetanse.

Utredningen belyser generalister vs. spesialister, kapasitet, internasjonal rekruttering og også etter- og videreutdanning. NIFU-undersøkelsen vil være et kunnskapsgrunnlag både for sentrale prioriteringer i kompetansestrategien og for oppfølging av strategien. Men den vil også være et viktig kunnskapsgrunnlag for utdannings- og forskningsmiljøer ved å synliggjøre de kommende kompetansebehovene. På den måten har JD bidratt til at universitets- og høyskolesektoren har et bedre kunnskapsgrunnlag for å følge opp den nasjonale politikken for IKT-sikkerhetskompetanse.

Forsvarsministeren og jeg har et felles ansvar for å trygge nasjonale sikkerhetsinteresser. Dette viser seg blant annet ved at de to departementene i fellesskap styrer Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet og Kunnskapsdepartementet vil ha tett dialog om behovene for ytterligere tiltak mot de akutte kompetanseutfordringene slik Dagens Næringsliv har beskrevet dem.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er det nasjonale fagmiljøet for IKT-sikkerhet. NSM gjennomfører flere tiltak for å bygge kompetanse innen kryptologi. NSM jobber i tett kontakt med akademia nasjonalt og interna-

sjonalt, de publiserer i vitenskapelige tidsskrifter og deltar på vitenskapelige konferanser. NSM legger til rette for forskning og utvikling gjennom årlig rammetildeling for dette formålet.

Videre er det lagt til rette for at NSMs ansatte kan undervise på universiteter og høyskoler. Innen kryptofaget har de nå en professor II ved Universitetet i Bergen og en førsteamanuensis II ved Universitetet i Oslo. NSM

fullfinansierer også to ph.d.er, en ved Norges teknisk naturvitenskapelig universitet (NTNU) og en ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)/Universitetet i Bergen (UiB) på områder der NSM har etterspurt kompetanse. NSM er også i ferd med å utvikle et stipendprogram, hvor doktorgradsstipendiatene er ansatt i NSM mens de fullfører doktorgrader i samarbeid med anerkjente forskningssentre i Europa.

SPØRSMÅL NR. 531

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at legenes krav blir innfridd og fulgt opp?»

BEGRUNNELSE:

Tirsdag 12. desember hadde 3 600 leger skrevet under på oppropet #utentaushetsplikt. I oppropet kan kvinnelige leger og medisinstudenter fortelle at de har opplevd overgrep, seksuell trakassering, maktmisbruk og utestengning, og utstrakt bruk av hersketeknikker. Mange er redde for å berøre dette temaet, og erfaringer har til nå blitt utvekslet i lukkede forum. Siden oktober har et stort antall kvinner i en rekke bransjer og sektorer delt sine historier om seksuell trakassering og overgrep. Å si fra er belagt med skam og ubehag. Denne tausheten må brytes og det må være rutiner og et apparat som tar i mot dem som sier fra. Alle saker som kommer opp skal tas tak i og de skal tas på alvor. De som står bak oppropet kan fortelle at trakasseringen oftest kommer en lege høyere i hierarkiet eller en leder. Denne asymmetrien i maktforhold gjør det vanskelig å rapportere slike saker videre. De som har hatt mot til å si fra har fått svært varierende respons. Altfor mange er blitt møtt med passivitet, lite eller ingen handling.

Helseministeren er øverste eier av landets sykehus, og har også et ansvar. Til nå har han vært svært stille i saker knyttet til arbeidsforhold for ansatte ved norske sykehus, og det er betimelig å spørre om hva han vil foreta seg i denne saken.

Legene krever handling og fremmer følgende syv krav Arbeiderpartiet mener statsråden må innfri.

1. Nulltoleranse for seksuell trakassering, overgrep og diskriminering

2. At ledelsen ved samtlige avdelinger ved alle helseinstitusjoner igangsetter tiltak for å bekjempe sexistiske og nedlatende holdninger mot kvinner.
3. Obligatoriske kurs om temaet for alle ansatte, samt at temaet jevnlig tas opp under medarbeidersamtaler for mer åpenhet.
4. Undervisning om seksuell trakassering ved samtlige medisinske fakultet i landet.
5. Bedre varslingsrutiner med tydelig ansvarsfordeling og konkrete retningslinjer for ledere, tillitsvalgte og ombud. Varslingsrutinene må omfatte all seksuell trakassering utført av ansatte eller brukere av helsetjenesten. Rutinene må tydeliggjøres for alle ansatte.
6. Trygghet for dem som varsler og adekvate konsekvenser for utøvere av seksuell trakassering og overgrep.
7. Stillingsvern. Leger i spesialisering bør få faste stillinger fra starten av spesialiseringsløpet. Utstrakt bruk av midlertidige ansettelser vanskeliggjør varsling om krittikkverdige forhold.

Svar:

Jeg viser til svarbrevet fra arbeids- og sosialministeren av 18. desember på spørsmål til skriftlig besvarelse om seksuell trakassering og overgrep. Arbeids- og sosialministeren skriver blant annet:

”Jeg er glad for at det rettes så stor oppmerksomhet mot problemet med seksuell trakassering og overgrep. Tall fra SSB viser at seksuell trakassering er et problem i arbeidslivet og at

det særlig gjelder i overnattings- og serveringsbransjen og helse- og sosialsektoren. Kampanjen #Metoo har vist betydelige utfordringer også i andre deler av arbeidslivet.

Jeg vil først fastslå at arbeidsmiljøloven fasetter et klart forbud mot at alle former for trakassering eller annen utilbørlig oppførelse, og at det er den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Arbeidstilsynet fører tilsyn med og gir de nødvendige pålegg etter bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Også arbeidstakere har en uttrykkelig plikt i arbeidsmiljøloven til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, vil også være viktige i denne sammenheng.

Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Offentlige myndigheter, skolemyndigheter, arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner har en lovpålagt plikt til å jobbe aktivt mot seksuell trakassering innenfor egen virksomhet, og å sette i verk tiltak når det er nødvendig. Forbudet mot seksuell trakassering videreføres i den nye likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2018.

Regjeringen følger opp innsatsen mot seksuell trakassering i arbeidslivet i samarbeid med arbeidslivets parter. Temaet ble drøftet i møte i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd 7. desember og skal følges opp av en arbeidsgruppe om likestilling som er satt ned under dette rådet. Her deltar alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet sammen med Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

Partene i serveringsnæringen har i samarbeid med Arbeidstilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) utarbeidet en informasjonskampanje som ble lansert i desember og skal følges videre opp i løpet av våren 2018. Myndighetene og partene vil drøfte oppfølgingen med sikte på at informasjonstiltakene skal gjennomføres også i andre deler av arbeidslivet.

Arbeidstilsynet og LDO samarbeider om innsats for å øke kunnskapen til arbeidsgivere og arbeidstakere om hva trakassering og seksuell trakassering er og hvordan dette kan forebygges og hindres på arbeidsplassen. Det lages blant annet en nettbasert veileder med praktiske råd og forslag for å forebygge og hindre seksuell trakassering i bransjen og opplæringsmaterieil for arbeidsgivere, tillitsvalgte og verneombud. Arbeidstilsynet og LDO gjennomfører felles opplæring for inspektører i Arbeidstilsynet og vil utvide sitt samarbeid om innsats mot seksuell trakassering.

Barne- og likestillingsdepartementet vil utrede et lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering, slik Stortinget har bedt om. I tillegg har LDO har bedt BLD vurdere et veilednings- og hjelpetilbud og andre forvaltningsorganers rolle i saker om seksuell trakassering. Departementet vil ta med seg innspillene i arbeidet med utredningen.

BLD har tatt initiativ til å arrangere en nasjonal likestillingskonferanse i februar 2018 der temaet seksuell trakassering settes på dagsorden".

Jeg kommer til å følge opp kampanjen #metoo og oppropet #utentaushetsplikt, og har forsikret meg om at

seksuell trakassering vil inngå i den nasjonale arbeidsmiljøundersøkelsen i sykehusene fra og med 2018.

Det å kartlegge trakassering og overgrep i spesialisthelsetjenesten er bare et første skritt. Det er et lederansvar å skape et trygt arbeidsmiljø preget av åpenhet, respekt, likestilling og tillit. Jeg har uttrykt det tidligere, og jeg vil ta det opp igjen. Jeg vil ha ledere i helse- og omsorgstjenesten som støtter de ansatte, også deres rett til å ytre seg, og som oppfordrer de ansatte og tillitsvalgte til å melde fra om uønskede hendelser og andre forhold som kan ha betydning både for arbeidsmiljøet og for pasientsikkerheten. Jeg er enig med representanten Kjerkol i at ledere på alle nivåer i helse- og omsorgstjenesten må ta dette opp med sine medarbeidere og iverksette nødvendige tiltak. Gode rutiner, god håndtering og oppfølging av avvismeldinger og forbedringsforslag, er viktige forutsetninger for å skape pasientens helsetjeneste, og for å sikre et trygt arbeidsmiljø.

Jeg vil ta opp disse problemstillingene på seminaret for styrene i de regionale helseforetakene 5. februar 2018, og jeg vil ta dette opp med lederne av de regionale helseforetakene. Jeg vil utfordre dem til å samarbeide om å finne nye tiltak og virkemidler for å gripe tak i uønsket atferd som overgrep og trakassering. Jeg vil også følge opp problemstillingen i mine møter med ledere og tillitsvalgte i helse- og omsorgstjenesten i tiden fremover.

SPØRSMÅL NR. 532**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Nina Sandberg****Besvart 20. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for at læresteder som tilbyr kompletterende ettårige studier for søkere med fluktbakgrunn, kan tilby ledige plasser til søkere med utdanning utenfor EU/EØS og Sveits, inntil departementets utredning og etterfølgende stortingsvedtak foreligger?»

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiet vil at Norge skal være et inkluderende samfunn, der innvandrere raskt kommer ut i jobb. Mange har med kunnskap og ferdigheter Norge trenger. Utdanningssystemet må gir flyktninger muligheter til å bygge på eksisterende utdanning, unødig byråkrati bør ikke bremse integreringen.

I 2016 fikk Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) midler til å tilby kompletterende utdanning for flyktninger med fullført sykepleier- eller lærerutdanning. Tilsvarende for realfag/teknologifag starter opp våren 2018 ved HiOA og ved Norges teknisk naturvitenskapelige universitet (NTNU). Av ulike årsaker har HiOA ikke fått fylt opp alle studieplassene. På mitt spørsmål til statsråden om hva han vil gjøre på kort og lang sikt for å utnytte ledig kapasitet best mulig, sa statsråden seg enig i at man bør finne fleksible løsninger. Det er positivt at mitt spørsmål har resultert i at departementet har bedt HiOA om å vurdere å redusere opptakskrav i norsk og engelsk, og at statsråden vil initiere en utredning om samfunnsmessige, internasjonale og økonomiske konsekvenser ved å åpne for kompletterende utdanning for andre grupper enn de med fluktbakgrunn. HiOA skal imidlertid lyse ut studieplassene på de kompletterende studiene kommende vinter, og trenger en avklaring fra statsråden med hensyn til hvilke søkere som kan kvalifisere til studieplassene. Høgskolen mener det er best bruk av disse plassene om de kan fylles opp av søkere fra alle innvandrergupper med fullført aktuell utdanning.

Svar:

Det er viktig å gjøre veien inn i arbeidslivet kortere for innvandrere som har med utdanning fra hjemlandet. Det bidrar til bedre integrering og de får tatt i bruk kompetansen sin. Det er spesielt viktig for den gruppen innvandrere som har fluktbakgrunn, og som ikke har hatt noe valg. Derfor har regjeringen satset midler spesielt for denne gruppen.

Hovedgrunnen til at det er få søkere med fluktbakgrunn til kompletterende utdanning for øyeblikket, er

blant annet at de ikke har oppnådd gode nok norsk og/eller engelskkunnskaper til å kvalifisere for opptak til høyere utdanning. Flertallet av flyktningene som kom i 2015 vil ha behov for mer enn 2 år for å lære seg norsk på et nivå hvor de kan lykkes i høyere utdanning. Noen mangler engelsk fra hjemlandet, også det tar tid å lære, men er helt avgjørende for å kunne lese faglitteratur og holde seg oppdatert på sitt fagområde. Jeg ønsker at de skal lykkes både i studiene og i arbeidslivet.

I svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 230, viste jeg blant annet til at Stortingets tidligere forutsetninger for bevilgningen av de ettårige studieplassene (60 studiepoeng) til kompletterende utdanning for flyktninger må endres til å gjelde alle innvandrergupper, dersom kompletterende utdanning skal tilbys alle innvandrergupper på permanent basis.

Stortingets utdannings- og forskningskomite sier imidlertid i sin innstilling til statsbudsjettet for 2018 følgende:

... Komiteen mener dette er et svært viktig tilbud, men viser til at erfaringen til HiOA viser få i denne målgruppen som er kvalifisert for opptak. Komiteen mener at tilbudet bør opprettholdes, og at mennesker med fluktbakgrunn skal prioriteres, men at i de tilfellene hvor det ikke er tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere med flyktningebakgrunn, kan studieplasser innenfor kompletterende utdanning for flyktninger tilbys kvalifiserte søkere fra land utenfor EU/EØS og Sveits.

Dette innebærer at Stortinget har åpnet for at studieplassene kan åpnes for andre innvandrergupper enn flyktninger, men at flyktninger skal ha førsteprioritet.

For kompletterende utdanning for lærere og kompletterende for realfag/teknologifag, vil det være mulig å utvide målgruppen for tilbudet til flere innvandrergupper. Jeg vil følge dette opp overfor Høgskolen i Oslo og Akershus og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Dagens tilbud er imidlertid utviklet med tanke på utdanninger tatt i land hvor det er flest flyktninger fra. Det innebærer at et slikt kurs ikke nødvendigvis er tilpasset innvandrere med lærerutdanning fra alle land utenfor EU/EØS og Sveits. De som etter en faglig vurdering vil kunne få yrkesgodkjenning etter kompletterende utdanning, vil få tilgang til å søke opptak. Kapasiteten ved utdanningen vil fortsatt være begrenset.

For sykepleiere må vi se på forholdet til WHO's globale kode for internasjonal rekruttering av helsepersonell. En permanent utvidelse av gruppen som får tilgang til kompletterende utdanning for sykepleiere må utredes i samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Om vi i samarbeid skulle komme

frem til at det er riktig å åpne kompletterende utdanning for sykepleiere for flere innvandrergupper, vil det fortsatt

kun være for søkere som dagens kompletterende utdanning vil gi mulighet for autorisasjon.

SPØRSMÅL NR. 533

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Har statsråden gitt signal om hvilken type møtefri veg som skal bygges mellom Melleby og Ørje slik Statens vegvesen har etterspurt for å kunne starte den lange planleggingsjobben dette krever, og når mener statsråden bilistene på E18 kan kjøre på møtefri veg gjennom hele Østfold?»

BEGRUNNELSE:

På side 263 i Nasjonal transportplan 2018-27 står det:

På E18 bygges strekningen mellom Vinterbro og Retvet ut. Når prosjektet er ferdigstilt vil E18 fra riksgrensen ved Sverige til E6 ved Vinterbro være ferdig bygget ut som møtefri veg.

Dette skulle tilsi at hele E18 gjennom Østfold er bygd som møtefri veg. Slik er det ikke. Strekningen Melleby-Ørje, som statsråd Solvik-Olsen passerte på vei til åpningsseremoni for siste etappe av E18 gjennom Østfold lørdag 9. desember, tilfredsstillte ikke kravene til møtefri veg da den ikke har midtrekkverk.

I NTP 2014-23 lå det inne midler til utbedring for å kunne tilfredsstille kravene til møtefri veg med midtrekkverk og strekningsvise forbikjøringsfelt. Dette er ikke på plass i NTP 2018-27.

Både 21. og 28. november 2016 skrev Smaalenenes Avis om saken. 21. november 2016 kunne man lese at statsråden har bedt Statens vegvesen om prisanslag for hva det vil koste å bygge om veien, både med forbikjøringsfelt, samt full firefeltsvei. I tillegg er mellomløsningen vurdert, en vei med fire felt som er noe smalere enn en fullverdig firefeltsvei med 90-sone.

Daværende avdelingsdirektør i Statens vegvesen, Roar Midtbø Jensen uttalte at man hadde sendt over kostnadsoverslagene, men ikke fått noen signaler tilbake om hvilken type møtefri veg som skulle bygges.

I samme avis 10. desember 2017 kan vi lese at statsråden varsler midtrekkverk, men at det ikke blir firefeltsvei, men en viss breddeutvidelse og midtrekkverk, samt muligens forbikjøringsfelt.

Statsråden uttaler også:

«...jeg regner med at rekkverkene kommer i andre periode av Nasjonal transportplan.»

Svar:

Regjeringen har en offensiv satsing på utbygging og vedlikehold av infrastruktur. Bevilgningene til vedlikehold er mer enn fordoblet under dagens regjering, og i Nasjonal Transportplan 2018-29 legges det opp til fortsatt vekst i vedlikehold samt en kraftig økning i investeringer. Blant annet har regjeringen varslet at det skal bli sammenhengende, møtefri vei på hele strekningen mellom Kristiansand og svenskegrensen. Det er et stort løft på bare en NTP-periode.

Det innebærer blant annet at prosjektet E18 Retvet - Vinterbro skal realiseres, og i NTP er det lagt opp til anleggsstart i første seksårsperiode. For strekningen Ørje - Melleby er det lagt opp til bygging av midtrekkverk. Dette har jeg kommentert blant annet til media i Østfold. Et slikt grep vil medføre behov for breddeutvidelse, og vil være et prosjekt som legges innenfor de såkalte programområdene. Det er naturlig at Statens Vegvesen ser på dette prosjektet i lys av de øvrige utbyggingene som skjer i regionen, slik at man realiserer sammenhengende, møtefri vei på en mest mulig helhetlig måte.

SPØRSMÅL NR. 534**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Else-May Botten****Besvart 18. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Siden oktober har et stort antall kvinner i en rekke bransjer og sektorer delt sine historier om seksuell trakassering og overgrep.

Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak han har igangsatt for å sikre at ansatte ute på plattformene på norsk sokkel ikke blir utsatt for seksuell trakassering og overgrep?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom mediene kan vi lese at en kvinnelig ansatt i Nordsjøen har over flere måneder fått tilsendt tekstmeldinger og bilde av seksuell karakter fra en kollega på plattformen hun jobbet på. I en lang periode fikk kvinnen både tekstmeldinger og nakenbilder fra mannen. Hun tok kontakt med verneombudet som tok saken videre og etter et par måneder ble den mannlige ansatte, som trakasserte henne, sagt opp fra stillingen sin i selskapet. Kvinnen som hadde blitt utsatt for seksuell trakassering, var ny på plattformen i Nordsjøen og hun begynte å jobbe på samme avdeling som mannen. Han hadde jobbet i selskapet i en lang periode. Etter at han ble sagt opp fra sin stilling på plattformen, saksøkte han arbeidsgiveren for usaklig oppsigelse. Han tapte saken og i dommen kommer det fram at mannen har sendt meldinger av samme karakter til flere kvinnelige kollegaer i lang tid. Statoil har uttalt i etterkant av dommen at de er lei for at de ikke hadde fanget opp denne saken og at de har stor forståelse for at kan være svært vanskelig å si fra til arbeidsgiver når en som arbeidstaker blir utsatt for seksuell trakassering.

Svar:

Svar er utarbeidet i samråd med Barne- og likestillingsministeren.

Jeg er glad for at det rettes så stor oppmerksomhet mot problemet med seksuell trakassering og overgrep. Tall fra SSB viser at seksuell trakassering er et problem arbeidslivet og at det særlig gjelder i overnattings- og serveringsbransjen og helse- og sosialsektoren. Kampanjen #Metoo har vist betydelige utfordringer også i andre deler av arbeidslivet.

Jeg vil først fastslå at arbeidsmiljøloven fasetter et klart forbud mot at alle former for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, og at det er den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Arbeidstilsynet fører tilsyn med og gir de nødvendige pålegg etter bestemmelsen i

arbeidsmiljøloven. Også arbeidstakere har en uttrykkelig plikt i arbeidsmiljøloven til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, vil også være viktige i denne sammenhengen.

Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Offentlige myndigheter, skolemyndigheter, arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner har en lov-pålagt plikt til å jobbe aktivt mot seksuell trakassering innenfor egen virksomhet, og å sette i verk tiltak når det er nødvendig. Forbudet mot seksuell trakassering videreføres i den nye likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2018.

Regjeringen følger opp innsatsen mot seksuell trakassering i arbeidslivet i samarbeid med arbeidslivets parter. Temaet ble drøftet i møte i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd 7. desember og skal følges opp av en arbeidsgruppe om likestilling som er satt ned under dette rådet. Her deltar alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet sammen med Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

Partene i serveringsnæringen har i samarbeid med Arbeidstilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) utarbeidet en informasjonskampanje som ble lansert i desember og skal følges videre opp i løpet av våren 2018. Myndighetene og partene vil drøfte oppfølgingen med sikte på at informasjonstiltakene skal gjennomføres også i andre deler av arbeidslivet.

Arbeidstilsynet og LDO samarbeider om innsats for å øke kunnskapen til arbeidsgivere og arbeidstakere om hva trakassering og seksuell trakassering er og hvordan dette kan forebygges og hindres på arbeidsplassen. Det lages blant annet en nettbasert veileder med praktiske råd og forslag for å forebygge og hindre seksuell trakassering i bransjen og opplæringsmaterieell for arbeidsgivere, tillitsvalgte og verneombud. Arbeidstilsynet og LDO gjennomfører felles opplæring for inspektører i Arbeidstilsynet og vil utvide sitt samarbeid om innsats mot seksuell trakassering.

Barne- og likestillingsdepartementet vil utrede et lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering, slik Stortinget har bedt om. I tillegg har LDO har bedt BLD vurdere et veilednings- og hjelpetilbud og andre forvaltningsorganers rolle i saker om seksuell trakassering. Departementet vil ta med seg innspillene i arbeidet med utredningen.

BLD har tatt initiativ til å arrangere en nasjonal likestillingskonferanse i februar 2018 der temaet seksuell trakassering settes på dagsorden.

Når det gjelder petroleumssektoren spesielt bidrar Petroleumstilsynet til at det innhentes systematisk informasjon om dette tema gjennom spørreskjemakartlegging (RNNP) der det er stilt følgende spørsmål: Har du blitt utsatt for gjentakende mobbing eller trakassering på arbeidsplassen i løpet av de siste seks måneder? I perioden 2005 til 2015 svarte mellom 4,7 og 5,4 prosent av kvinnene offshore bekreftende på spørsmålet, mens mellom 2,8 og 3,1 prosent av mennene svarte det samme. På landan-

leggene svarte mellom 3,4 og 4,9 prosent av kvinnene og mellom 3,3 og 4,2 prosent av mennene ja på spørsmålet.

Petroleumstilsynet viser til at ansvaret for å fange opp og følge opp seksuell trakassering på samme måte som ellers i arbeidslivet ligger innenfor arbeidsgiver/selskapes ansvarsområder. Det skal være systemer for varsling hvor rutiner, systemer, saksgang mv. som skal være kjent for ansatte i virksomhetene. Seksuell trakassering er blant de typer saker som skal fanges opp i et slikt system. Etaten har rettet spesiell oppmerksomhet på problemstillinger knyttet til varsling, og i mai 2017 ble det arrangert en egen fagdag med varsling som tema.

SPØRSMÅL NR. 535

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden forsikre om det arbeides med en helhetlig løsning for alle ELTE-studentene?»

BEGRUNNELSE:

I svar på skriftlig spørsmål sendt 19.10.2017, skriver statsråden følgende:

«Direktoratet har i denne forbindelse blant annet bedt de fire universitetene som utdanner psykologer i Norge om å utrede mulighetene for kompletterende opplæring ved norske utdanningsinstitusjoner. Vurderingene skal gjøres for alle berørte ELTE-studentene. Oppdraget er med andre ord ikke begrenset til å kun gjelde de som har fått lisens.»

I brev om kompletterende utdanningsprogram for personer med psykologutdanning fra ELTE og forslag til generelle tiltak ved praksisendringer, fra Helsedirektoratet til Helse- og omsorgsdepartementet skriver direktoratet følgende:

«Direktoratet forstår ut fra vedtaket at målgruppen for oppdragets første del omfatter både studenter som ble uteksaminert fra ELTE våren 2017 og som nå har søkt lisens, og studenter som frem til høsten 2016 fikk opptak til masterstudiet ved ELTE og som ennå ikke er uteksaminert. Direktoratet oppfatter også at KUF-komiteen med ordlyden «profesjonsstudier» har besluttet at vurderingen skal avgrenses til de som har påbegynt den toårige masterutdanningen i klinisk rettet psykologi ved ELTE (Clinical and Health Psychologist) før praksisendringen, og at tiltakene ikke skal dekke de som på samme tidspunkt påbegynte en bachelor-utdanning.»

Dette skaper forvirring, og det er behov for en oppklaring av hvordan departementet forstår oppdraget fra Stortinget.

Svar:

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen fattet vedtak 770 den 7. juni 2017: "Stortinget ber regjeringen foreta en vurdering av mulige kompenserende tiltak som kan bidra til at studenter som har avsluttet profesjonsstudier i utlandet, men som ikke får autorisasjon i Norge som følge av endret praksis i Helsedirektoratet etter at de har påbegynt studiet ved den aktuelle utdanningsinstitusjonen, kan oppnå autorisasjon i Norge."

Departementet vurderer for tiden, i samråd med Kunnskapsdepartementet, mulige kompletterende tiltak for personer med masterutdanning i psykologi fra ELTE.

Departementet har ikke tatt stilling til om det er mulig å få på plass tiltak, og har følgelig heller ikke foretatt noen ytterligere avgrensninger av hvilke ELTE-studenter som eventuelt vil kunne bli gitt mulighet til å gjennomføre tiltak.

Oversendelsen som nylig er mottatt fra Helsedirektoratet, som representanten viser til, er et viktig innspill til vurderingene departementet nå foretar. Avgrensningene som direktoratet har foretatt i sin oversendelse vil, på lik linje med øvrige tilrådninger i oversendelsen, bli vurdert av departementet. Jeg kan ikke på nåværende tidspunkt forkuttere hvilke konklusjoner man vil komme til i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 536**Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 20. desember 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvilke utfordringer og muligheter ser statsråden som følge av den store veksten i kryptovalutaer, og hvilke tiltak er gjennomført eller under gjennomføring på dette området?»

BEGRUNNELSE:

Denne høsten ser vi meget stor spekulasjon i kryptovalutaer, blant annet i bitcoin. Bare for bitcoin har prisen økt med over 2 000 % det siste året. Kryptovalutaen har nå overgått verdien av alle norske kronene i omløp, melder E24 12.12.2017. Den underleggende teknologien for bitcoin og andre kryptovalutaer, blokkjeder, har stort potensiale for å gi nye, innovative løsninger. Den kan gi reduserte transaksjonskostnader og øke informasjonssikkerheten og skape nye modeller hvor blokkjede-teknologi overtar oppgaver knyttet til kontroll og verifisering av som i dag i varetas av mennesker og institusjoner. I andre land sees det både på mulighetene og utfordringene med kryptovalutaer: Sveriges riksbank har startet et arbeid med en e-krone og den tidligere den sjefen for USAs sentralbank har omtalt blokkjede som en interessant teknologi. Kryptovalutaens innebygde anonymitet har også gjort de attraktive for å finansiere kriminalitet, bedrive hvitvasking og skatteunndragelse. Det er kjent at EU forhandler om tillegg til anti-hvitvaskingsdirektivet som vil føre til mer tilsyn over kryptovalutabørser og kryptovalutabanker.

Svar:

Interessen for, og oppmerksomheten rundt, private digitale valutaer har økt betraktelig gjennom høsten, i takt med kraftig verdivekst på flere av valutaene. Bitcoin er den mest kjente av de private digitale valutaene, også omtalt som kryptovalutaer, og den som har størst markedsverdi. Det er i dag anslagsvis over 20 millioner brukere av bitcoin.

Private digitale valutaer benyttes både som betalingsmiddel og som investeringsobjekt. Enkelte virksomheter aksepterer at varer og tjenester kan betales med bitcoin. Noen myndigheter har akseptert bitcoin som betalingsmiddel, mens andre har gjort det ulovlig å bruke valutaen.

Bitcoin er verken utstedt, regulert eller garantert av en offentlig myndighet. Bitcoin omsettes og skapes i et desentralisert system basert på såkalt blokkjedeteknologi. Kryptografi og komplekse matematiske løsningsmodeller er sentralt for å besørge sikkerheten i systemet og forsikre at bitcoin bare kan brukes av personen som eier dem, og

aldri mer enn én gang. Bitcoin-brukere er anonyme for systemet som følge av kryptering i flere ledd, mens transaksjonene er synlige for alle i systemet.

Det finnes mange private digitale valutaer, og i prinsippet kan hvem som helst etablere en ny slik valuta. Det er eksempler på at oppstartprosjekter henter inn kapital ved å opprette egen digital valuta.

En må skille mellom private og offentlige digitale penger. Flere sentralbanker utreder muligheten for å utstede digitale sentralbankpenger. Dette er allment tilgjengelige elektroniske penger som er fordring på sentralbanken i den offisielle valutaen. Dette ville være en fordring uten kredittrisiko. Slike penger ville heller ikke nødvendigvis være basert på desentralisert teknologi.

Når det gjelder den skatte- og avgiftsmessige behandlingen av privat digital valuta, legger Skattedirektoratet til grunn at tjenester knyttet til veksling av digital valuta, slik som bitcoin, er omfattet av unntaket for finansielle tjenester i merverdiavgiftsloven.

I Skatteetatens praksis er det videre lagt til grunn at bitcoin og annen digital valuta er formuesobjekter i skatterettslig forstand og at det er de alminnelige reglene i skatteoven som gjelder. Det vil si at gevinster ved salg er skattepliktige og at tap er fradragsberettiget. Informasjon om formue, kjøp og salg av privat digital valuta blir ikke direkte rapportert til Skatteetaten. Skattyter er derfor selv ansvarlig for å oppgi slik formue og gevinst/tap i skattemeldingen.

Blokkjedeteknologien som ligger bak de private digitale valutaene, kan benyttes også til andre typer tjenester, for eksempel logistikkjenester, fordi det blir mulig å gjennomføre transaksjoner uten tredjeparter på en ny og effektiv måte. Jeg ser positivt på mulighetene til å benytte denne teknologien til mer effektiv samhandling.

Utfordringene jeg ser på nåværende tidspunkt er:

- Private digitale valutaer er attraktive for kriminelle aktiviteter, for eksempel hvitvasking og skatteunndragelse, blant annet fordi transaksjonene ikke kan spores tilbake til enkeltpersoner.
- De store verdisvingningene gjør det risikofylt å plassere midler i private digitale valutaer. Risikoen er særlig stor for investorer med små finansielle buffere.
- Driften av systemet er svært energikrevende. Energibehovet for å kontrollere og drifte systemet har økt over tid, og observatører i markedet anslår at forbruket har passert 29 TWh per år, mer enn det samlede energiforbruket til et middels stort land som Irland.

Foreløpig er handel og investering i private digitale valutaer lite regulert. Jeg mener det er viktig at myndigheter på tvers av land samarbeider om håndteringen av

slike valutaer. Flere sentralbanker og tilsynsmyndigheter har påpekt risikoen knyttet til kjøp av bitcoin.

SPØRSMÅL NR. 537

Innlevert 12. desember 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg

Besvart 15. desember 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvordan tror finansministeren at den annonserte strukturendringen i Facebook vil påvirke selskapets beskatning til Norge?»

BEGRUNNELSE:

12. desember 2017 annonserte teknologiselskapet Facebook at de gjør om på strukturen i selskapet. I en pressemelding fra selskapet skriver de at endringen betyr at en går over til en lokal salgsmodell. Dette betyr at annonsinntekter støttet av selskapets lokale team ikke lenger kommer til å bli inntektsført av det internasjonale hovedkvarter i Dublin, men i stedet bli inntektsført av lokale selskap i landet det gjelder. Det er grunn til å tro at Facebook dermed vil starte og skatte i Norge og hvert enkelt land rundt omkring i Europa som har et Facebook-kontor. Selskapet begrunner avgjørelsen med et ønske om å fremstå mer gjennomskiktig og synlig for myndighetene i de enkelte landene. Det er samtidig stor usikkerhet rundt hva endringen reelt vil få og si for selskapets beskatning til Norge. Sigrid Klæboe Jacobsen i Tax Justice Network utaler til DN at hun er skeptisk til om Facebook virkelig mener alvor med sitt siste skattegrep, og påpeker at kontrollspørsmålet er hvilke inntekter som faktisk vil bli tilskrevet det lokale kontoret, og dermed tilfalle Norge i skatt.

Svar:

Jeg kan ikke kommentere skatteforhold hos en enkelt skattyter. Det er skattekontoret som kontrollerer og fastsetter skattegrunnlaget og skatten.

Jeg legger til grunn at skattyterne etterlever de til enhver tid gjeldene skatteregler. Det er et viktig prinsipp at inntekt skal beskattes der verdiskapningen som ligger til grunn for inntekten skjer. Jeg vil også understreke at selskapskatten i Norge ikke er en skatt basert på omsetning, men en skatt på overskudd fra virksomheten i et foretak. Dette gjelder også for Facebook som skal skattlegges for

den virksomhet konsernets selskap i Norge utøver. I en digitalisert økonomi kan virksomhet, som regel tjenesteyting, utøves i et marked uten fysisk tilstedeværelse. Samtidig bygger slik virksomhet i stor grad på immaterielle verdier som lett kan flyttes mellom jurisdiksjoner. Et viktig spørsmål er hvilken betydning omsetning i et marked og bidrag fra konsumenter i markedet til utvikling av viktige immaterielle verdier skal ha for å bestemme hvor verdiskapning skjer. Dette er spørsmål som det for tiden arbeides med internasjonalt i oppfølgingen av BEPS-prosjektet. Det er svært viktig at man finner internasjonalt omforente løsninger slik at man forebygger ytterligere muligheter for skatteplanlegging og samtidig sørge for å motvirke dobbeltbeskatning.

SPØRSMÅL NR. 538**Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal****Besvart 20. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at kvinner i finansbransjen slipper å oppleve seksuell trakassering og overgrep på arbeidsplassen?»

BEGRUNNELSE:

Siden oktober har et stort antall kvinner i en rekke bransjer og sektorer delt sine historier om seksuell trakassering og overgrep. Å si fra er belagt med skam og ubehag. Denne tausheten må brytes og det må være rutiner og et apparat som tar i mot dem som sier fra. Alle saker som kommer opp skal tas tak i og de skal tas på alvor. Også kvinner fra finansbransjen, en bransje med svært lav kvinneandel, har stått frem med alvorlige historier som viser at det må en kulturendring til. En kvinne sier at det er så vanlig å bli befølt på rumpe og bryst at du til slutt tror det er normalt. En annen forteller at hun i sin jobb i et ledende meglerhus opplevde konstant sexpress fra mannlige kolleger. Hun anslår at hun fikk direkte forespørsler om sex fra minst ti av de mannlige kollegene – som regel i forbindelse med jobbarrangementer der alkohol var involvert. Hun opplevde også flere ganger at klienter spurte om sex. Ledere i finansbransjen har oppfordret mennene i bransjen til å stå opp for kvinnelige kolleger. Investeringsdirektør Alexandra Morris i Skagenfondene sier til Dagens Næringsliv:

«Jeg vet at kvinner i finans er blitt trakassert av kunder og ikke har fått den støtten av sine mannlige kolleger som de burde forvente, fordi det er en kunde som har utøvd trakasseringen.»

Svar:

Den siste tiden har gitt økt oppmerksomhet om seksuell trakassering som et problem i arbeidslivet. Oppslag blant annet i Dagens Næringsliv 9. og 11. desember tyder på at det kan råde en ukultur også i deler av finansbransjen. Seksuell trakassering er ulovlig, og arbeidsgiver skal påse at det ikke forekommer på arbeidsplassen. Jeg er glad for at mange kvinner nå har stått frem og delt sine erfaringer, og registrerer at arbeidsgiverorganisasjonene i finanssektoren gir uttrykk for å ta problemet med seksuell trakassering på alvor. Det kan bidra til et tryggere og mer likestilt arbeidsliv.

Arbeids- og sosialministeren leder regjeringens innsats mot seksuell trakassering i arbeidslivet. Jeg slutter meg til hennes svar 18. desember, utarbeidet i samråd med barne- og likestillingsministeren, på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 534 fra stortingsrepresentant El-

sa-May Botten. Arbeids- og sosialministeren skriver blant annet følgende:

«Jeg vil først fastslå at arbeidsmiljøloven fasetter et klart forbud mot at alle former for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, og at det er den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Arbeidstilsynet fører tilsyn med og gir de nødvendige pålegg etter bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Også arbeidstakere har en uttrykkelig plikt i arbeidsmiljøloven til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, vil også være viktige i denne sammenhengen.

Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Offentlige myndigheter, skolemyndigheter, arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner har en lovpålagt plikt til å jobbe aktivt mot seksuell trakassering innenfor egen virksomhet, og å sette i verk tiltak når det er nødvendig. Forbudet mot seksuell trakassering videreføres i den nye likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2018.

Regjeringen følger opp innsatsen mot seksuell trakassering i arbeidslivet i samarbeid med arbeidslivets parter. Temaet ble drøftet i møte i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd 7. desember og skal følges opp av en arbeidsgruppe om likestilling som er satt ned under dette rådet. Her deltar alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet sammen med Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

Partene i serveringsnæringen har i samarbeid med Arbeidstilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) utarbeidet en informasjonskampanje som ble lansert i desember og skal følges videre opp i løpet av våren 2018. Myndighetene og partene vil drøfte oppfølgingen med sikte på at informasjonstiltakene skal gjennomføres også i andre deler av arbeidslivet.

Arbeidstilsynet og LDO samarbeider om innsats for å øke kunnskapen til arbeidsgivere og arbeidstakere om hva trakassering og seksuell trakassering er og hvordan dette kan forebygges og hindres på arbeidsplassen. Det lages blant annet en nettbasert veileder med praktiske råd og forslag for å forebygge og hindre seksuell trakassering i bransjen og opplæringsmaterieell for arbeidsgivere, tillitsvalgte og verneombud. Arbeidstilsynet og LDO gjennomfører felles opplæring for inspektører i Arbeidstilsynet og vil utvide sitt samarbeid om innsats mot seksuell trakassering.

Barne- og likestillingsdepartementet vil utrede et lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering, slik Stortinget har bedt om. I tillegg har LDO har bedt BLD vurdere et veilednings- og hjelpetilbud og andre forvaltningsorganers rolle i saker om seksuell trakassering. Departementet vil ta med seg innspillene i arbeidet med utredningen.

BLD har tatt initiativ til å arrangere en nasjonal likestillingskonferanse i februar 2018 der temaet seksuell trakassering settes på dagsorden.»

SPØRSMÅL NR. 539

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Regjeringen fjernet med et pennestrøk bevilgningene til telefonavisa for blinde/svaksynte/dyslektikere i årets budsjett på 600 000 kroner. Det er smålig, urettferdig og usosialt og skjedde uten dialog m brukerne. Nå viser det seg at plattformen også driver Medisintelefonen som må legges ned som en følge av dette kuttet.

Var statsråden orientert om og enig i kuttet, og har han tatt grep for å sikre at målgruppa ikke blir stående uten slik, noen ganger livsviktig informasjon?»

BEGRUNNELSE:

På de fleste budsjettområder la regjeringen fram store kutt til frivilligheten og til viktige tiltak for enkeltpersoner. Noen rammer ekstra hardt. Telefonavisa er et slikt tiltak.

Medisintelefonen er et samarbeid med felleskatalogen, der blinde/svaksynte/dyslektikere kan ringe for å opplysninger om hvordan legemidler skal brukes, virkning og bivirkninger. Telefonen drives av Felleskatalogen. Dette forsvinner til nyttår.

Statsministeren viste i spørretimen tidligere i år, til at levestøtten var doblet. Ja, fra 3-6 minutter, som da skal dekke både medisiner og avisopplesing.

Det vises også til andre alternative løsninger på nett, men flere, spesielt i den eldre aldersgruppen, har manglende kunnskaper om eller ikke tilgang til dette.

Det er også vist til at bruken er gått ned, men det stemmer ikke. Bruken er gått opp, gjennomsnittlig lyttetimer nå er økt fra 240 for noen år siden til 330 timer nå.

Antall brukere er gått ned fra rundt 1200 til 800 pr mnd. Dette viser at det fremdeles er mange som benytter seg av dette. Sannsynligvis er det personer som ikke behersker ny teknologi særlig godt.

Svar:

Blindeforbundet gjorde oss den 8. desember kjent med at Medisintelefonen er besluttet nedlagt fra 2018, og at dette følger som en konsekvens av nedleggelsen av Telefonavisen.

Tjenesten med Medisintelefonen ble opprettet i 2006, og har vært et samarbeid mellom Telefonavisen og Felleskatalogen. Medisintelefonen som tjeneste er utarbeidet for blinde, svaksynte og dyslektikere som ønsker informasjon om legemidlene de bruker. Denne tjenesten formidler opplesing av pakningsvedlegg ved hjelp av syntetisk tale.

I følge informasjon som Statens legemiddelverk har innhentet fra Felleskatalogen, er bruken av Medisintelefonen lav, ca. 10 oppringninger per måned. Antall oppringninger har vært stabilt de siste årene. Legemiddelverket har også orientert meg om at Felleskatalogens merkostnader ved å videreføre Medisintelefonen vil være om lag 9.000 kr per måned. I følge Legemiddelverket har Felleskatalogen besluttet å videreføre Medisintelefonen frem til 1. april 2018.

Jeg er imidlertid kjent med at Felleskatalogen tilbyr taleopplesning av pakningsvedlegg og deler av et pakningsvedlegg på sin nettside. Taleopplesning fra nettsiden brukes 3-4.000 ganger per uke, og det er ingen planer om å utvikle taleopplesning fra nettsiden. Svært mange får således behovet for en opplesningstjeneste dekket gjennom Felleskatalogens nettside (150-200.000 opplesninger per år).

Jeg har avtalt et møte med Blindeforbundet om saken 20. desember og vil på bakgrunn av dette undersøke hvilke muligheter som finnes.

SPØRSMÅL NR. 540**Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Terje Aasland****Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Deler statsråd Ketil Solvik Olsen oppfatningen til stortingsrepresentant Bård Hoksrud om at forenklingene som staten har tatt initiativ til for bompengene i Grenland er «helt høl i huet»?»

BEGRUNNELSE:

Bypakke Grenland ble enstemmig vedtatt av Stortinget i tråd med regjeringens forslag Prop. 134S (2014-2015). I etterkant har statsråden tatt initiativ til forenklinger av rabattordningene i de ulike bomselskapene. Disse forenklingene skal nå innføres i Grenland i tråd med statsrådets ønsker. Stortingsrepresentant Bård Hoksrud fra statsrådets eget parti har derimot uttalt til NRK at disse endringene er «helt høl i huet». Dette skaper tvil om hva som er regjeringens holdning.

Svar:

Regjeringen har igangsatt flere tiltak for å redusere bompengandelen i veiprojekt, både gjennom en bompengereform for å få en mer effektiv sektor og gjennom økte statlige bevilgninger til vedtatte bompengeprojekt. Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet i statsbudsjetter og arbeidet med Nasjonal Transportplan 2018-29 har gått imot regjeringens forslag til bompengekutt.

Gjennom arbeidet med bompengereformen har Samferdselsdepartementet fått tydelige tilbakemeldinger fra aktørene i sektoren om at dagens takst- og rabattstruktur

er for kompleks og må forenkles dersom bompengereformen skal effektiviseres. Som en del av regjeringens bompengereform er det derfor lagt opp til forenklinger av takst- og rabattstrukturen. Blant annet legges det opp til en standardisering av rabatter og fjerning av lokale særordninger. Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag gjennom behandlingen av Prop. 1 S Tillegg 2 (2015-2016), jf. Innst. 13 S (2015-2016).

Den nye rabattstrukturen skal benyttes for nye bompengeprojekter. For igangsatte bompengeprojekter, som Bypakke Grenland, betinger en eventuell omlegging enighet med lokale myndigheter. Det forberedes nå en sak om endring av takst- og rabattstrukturen for Bypakke Grenland som grunnlag for lokalpolitisk behandling både i berørte kommuner og fylkeskommunen. Denne behandlingen vil være avgjørende for om endringene blir innført for Bypakke Grenland.

Representanten Hoksrud har flere ganger uttrykt støtte til regjeringens forenklinger og arbeid med bompengekutt. Jeg oppfatter derfor at representanten Aaslands tillegg Hoksrud standpunkt og mening han ikke har. Jeg er derimot kjent med at Hoksrud er svært kritisk til bompengepakken i Grenland. Han har i sitt politiske arbeid bidratt til at omfanget av bomstasjoner og bompengeskatt er blitt merkbart lavere enn opprinnelig påtenkt fra Arbeiderpartiets lokale og sentrale folkevalgte. Hans siste utspill om "høl i huet" var en reaksjon på lokale justeringer av takstene for bilister uten brikke, hvor taksten vurderes økt til tross for at Hoksrud oppfatter at inntektene i bypakken allerede er høyere enn prognosene tilsa.

SPØRSMÅL NR. 541**Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 18. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«21. juni 2017 offentliggjorde KMD i pressemelding på regjeringen.no vedtak om at fylkesmannsembetet i Hedmark og Oppland skal lokaliseres på Lillehammer. I pressemeldingen uttaler statsråden følgende: «jeg legger også til grunn for denne avgjørelsen at fylkesadministrasjonen

til det sammenslåtte Hedmark og Oppland fylkeskommune får hovedsete i Hedmark».

Hvordan vil statsråden gå frem for å sikre at fylkesadministrasjonen legges til Hedmark?»

Svar:

Stortinget har vedtatt at Hedmark og Oppland fylke skal slås sammen. For regjeringen er det viktig å legge til rette for en balansert utvikling i det nye fylket. Da det sammen-slåtte fylkesmannsembetet i Hedmark og Oppland ble vedtatt lokalisert på Lillehammer, ble det også bestemt at en av avdelingene hos fylkesmannen skal lokaliseres i Hammar. Jeg la også til grunn for beslutningen at administrasjonen for den nye fylkeskommunen får hovedsete i Hedmark. Dette mener jeg vil bidra til en god regional balanse i offentlige arbeidsplasser i det nye fylket.

Fylkeskommunene er nå i gang med viktige og krevende diskusjoner om hvordan den nye fylkeskommunen skal bli. Ett av hensynene fylkeskommunene diskuterer, er hvordan de skal få en god vekst og utvikling i hele det nye fylket. Plassering av offentlige arbeidsplasser er en viktig del av dette, og det er først og fremst fylkeskommunenes ansvar å planlegge for en balansert utvikling i det nye fylket. Jeg har gitt mitt syn på saken og har tillit til at fylkeskommunene finner gode løsninger for den nye fylkeskommunen.

SPØRSMÅL NR. 542

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 20. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Når vil statsråden evaluere hvordan de nye helsekravene og praksisen slår ut, som ble innført 1. oktober 2016, og se på om testene som brukes for å vurdere kjøreferdighetene er hensiktsmessig med tanke på risikoen for skade/død de eldre har i trafikken, og vurdere om det er behov for endringer?»

BEGRUNNELSE:

Helsekrav ved utstedelse av førerkort ble iverksatt 1. oktober 2016. Når departementet strammes inn denne rettigheten, må man analysere hvor stort problemet er med denne rettigheten. Statens Vegvesen rapporterte i 2011 at gjennomsnittlig skade/dødsrisiko med ulykker med eldre i trafikken er langt lavere enn snittet til unge sjåførere, målt per million kilometer. Viser til svaret statsråden gav i dokument nr. 15:85 (2016-2017) til Anne Tingelstad Wøien.

Svar:

For å ivareta trafikksikkerheten på vegene våre er det viktig å sikre at førere har tilfredsstillende helse. De reviderte helsekravene som ble innført 1. oktober 2016 var et resultat av en omfattende gjennomgang av både regler og retningslinjer og basert på nasjonal og internasjonal medisinsk kunnskap og våre forpliktelser etter EØS-avtalen. Førerkortveilederen til de nye reglene er utarbeidet av Helsedirektoratet og inneholder blant annet mer utfyllende anbefaling til legene om hvilke tester som skal brukes ved mistanke om kognitiv svikt og gir større rom for indi-

viduell vurdering av den enkelte. Testene er ikke tilstrekkelige i seg selv, men vil være en del av den samlede medisinskfaglige vurderingen som legen gjør av pasientens kognitive funksjon. Noen ganger vil en praktisk kjørevurdering hos Statens vegvesen være nødvendig for å avklare om pasientens kognitive funksjonsnivå er tilstrekkelig til trafikksikker kjøring. Helsemyndighetene har det faglige ansvaret for helsekravene, og reglene og praktiseringen blir fortløpende evaluert i Helsedirektoratet. På grunnlag av tilbakemeldinger fra fastleger, fylkesmannen og andre involverte blir det foretatt endringer i Helsedirektoratets veileder. Også retningslinjene for kjørevurderingen er nylig oppdatert, og evalueres fortløpende. Jeg ser dermed ikke at det nå er behov for noen ytterligere evaluering av dette rammeverket.

SPØRSMÅL NR. 543**Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen****Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Helseforetakenes ”sørge for ansvar” innebærer anskaffelsesprosesser. Helfo har egne slike og pasientene kan velge med utgangspunkt i fritt behandlingsvalg. Regjeringen har oppretta en tredje ”hybrid”; Helfo-godkjente TSB behandlingplasser. Mange av disse er vurdert som ikke godkjente i HF og RHF-ordninger, men har fått avtale med Helfo om å levere rusbehandling.

Er det kvalitet eller kvantitet regjeringen på denne måten vil tilby rusavhengige m behov for spesialisert tverrfaglig rusbehandling?»

BEGRUNNELSE:

Avtalene som inngås under den Helfo-godkjente ordningen er anderledes sammenliknet med de krav HF ene og RHF ene har til spisset spesialisert rusbehandling til andre private leverandører.

Svar:

Fritt behandlingsvalg er en bred reform som skal redusere ventetidene, øke valgfriheten og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Den største effekten av ordningen vil komme ved at de offentlige sykehusene får mulighet til å behandle flere pasienter og øke bruken av anbud. Dette kommer alle pasienter til gode. Gjennomsnittlig ventetid til tverrfaglig spesialisert rusbehandling

var 34 dager i 2. tertial 2017. Dette er en reduksjon på 25 dager fra 2. tertial 2013.

Private aktører kan søke Helfo om godkjenning som fritt behandlingsvalg-leverandør. I forskrift om private virksomheters adgang til å yte spesialisthelsetjenester mot betaling fra staten stilles tydelige vilkår til leverandørene. Det kreves bl.a. at det dokumenteres hvilken bemanning og kompetanse leverandøren planlegger med for å levere spesialisthelsetjenesten den har søkt om godkjenning for. Helfo følger opp godkjente virksomheter og fører kontroll med at vilkårene i forskriften er oppfylt.

En grunnleggende plikt for alle helsetjenesteytere er plikten til å yte forsvarlige helsetjenester. Kravet til faglig forsvarlighet gjelder også virksomheter som er godkjent som fritt behandlingsvalg-leverandører. Det er tilsynsmyndighetene som skal føre tilsyn med at virksomheter og helsepersonell utfører faglige forsvarlige tjenester.

Private virksomheter som har tapt i anbudskonkurranser i regi av de regionale helseforetakene kan få godkjenning som fritt behandlingsvalg-leverandør. At en virksomhet ikke vinner et anbud betyr ikke at den virksomheten ikke leverer tjenester av god kvalitet. I en anbudskonkurranse vil nødvendigvis noen tape i konkurransen. Det er hele poenget med en konkurranse. Gjennom fritt behandlingsvalg får alle virksomheter med ledig kapasitet som tilfredsstillende vilkårene mulighet til å levere tjenester. Dermed reduserer vi ventetiden og øker valgfriheten for pasientene.

SPØRSMÅL NR. 544**Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Steinar Reiten****Besvart 20. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Den 11. desember i år gjorde Stortinget vedtak om å gi Nærings- og fiskeridepartementet fullmakt til å avhende eiendom på Rausand i Nesset kommune i Møre og Romsdal. Det vises her til komiteens tilråding i Innst. 8 S (2017-2018), bokstav A, romertall XVI.

Kan statsråden bekrefte at eventuelle uavklarte forhold rundt miljøstatus på området som skal avhendes,

vil bli rettet opp før salget blir gjennomført, evt. at kjøper ved kontraktsinngåelse blir pålagt å sørge for at dette skjer innen en nærmere angitt tidsfrist?»

BEGRUNNELSE:

I et brev til Nærings- og fiskeridepartementet, datert 30.11.2017, sender Miljødirektoratet varsel om pålegg om fjerning av avfall. I brevets første avsnitt heter det - sitat:

”I henhold til forvaltningslovens § 16 varsler Miljødirektoratet at vi vurderer å pålegge Nærings- og fiskeridepartementet med hjemmel i forurensningsloven jf. § 7 fjerde ledd å fjerne ulovlig hensatt avfall i nedlagte Rausand Gruber. Avfallet skal være fjernet innen 1. mai 2018.”

Forholdet det henvises til, er at Miljødirektoratet under en befaring 28. september 2017 avdekket ulovlig lagring inne i den nedlagte gruva av 25 - 30 big-bags med innhold som antas å være møllestøv eller saltslagg fra aluminiumsproduksjon. Miljødirektoratet påviste også gassbobler som steg opp fra den vannfylte personsjakta i gruva og tok vannprøver i sjakta som inneholdt 310 mg ammonium/L og 0,02 mg hydrogensulfid/L. Det ble også påvist kullos i gruverommet. Prosessavløpet fra den nå nedlagte bedriften Aluscan som holdt til på området, har vært ledet til sjakta. Avrenning fra det gamle deponiet på fjellet bakenfor leder også til det samme gruvesystemet.

I brevet til departementet konkluderer Miljødirektoratet med at det påligger grunneier, i dette tilfelle staten, å sørge for å levere det ulovlig lagrede avfallet til forsvarlig behandling. Miljødirektoratet mener også det er naturlig at grunneier sørger for at det kartlegges nærmere hvilke gasser som utvikles i sjakta. Direktoratet for mineralforvaltning har ansvar for sikring og reduksjon av miljøkonsekvenser fra gamle gruver som er hjemfaldt til Staten og hvor Nærings- og fiskeridepartementet har et eier- eller forvaltningsansvar.

Miljødirektoratet vurderer å pålegge Nærings- og fiskeridepartementet med hjemmel i forurensningslovens § 7 fjerde ledd å fjerne big-bags med avfall ved den gamle personellsjakta i Rausand gruber. Frist for kommentarer til varselet er satt til tre uker.

Neset kommunestyre har forøvrig i vedtak i sak PS 60/17 den 6. september 2017 stilt krav om at staten må ta ansvar for opprydding på egen grunn i og rundt den nedlagte gruva på Rausand.

Svar:

Nærings- og fiskeridepartementet forbereder salg av statens eiendom på Rausand i Neset kommune i tråd med fullmakt fra Stortinget, jf. Innst. 8 S (2017-2018) av 11. desember 2017. Fullmakten ble gitt første gang i forbindelse med behandlingen av Prop. 119 S og Innst. 360 S (2014-2015) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2015, og ble videreført i 2016 og 2017. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er gitt i oppdrag å gjennomføre salgsprosessen på vegne av departementet. Avhendingen skal skje i henhold til avhendingsinstruksen, noe som sikrer at staten oppnår en korrekt og rimelig pris. Jeg er kjent med at det på statens grunn i Rausand er utfordringer knyttet til miljøforholdene etter tidligere gruvedrift i området. I forbindelse med salgsforberedelsene vil DMF innhente en ekstern vurdering av eiendommens tilstand, herunder vurderinger av kostnadene ved opprydding. I etterkant av dette må DMF innhente tilbud fra potensielle kjøpere og deretter legge frem for departementet en fremforhandlet avtale med kjøper. Ansvar for ivaretagelse og tiltak omkring miljøforholdene på statens eiendommer på Rausand vil bli inkorporert i salgsprosessen, for å være avklart før et salg effektueres. Jeg er kjent med varselet fra Miljødirektoratet vedrørende fjerning av big-bags med avfall i den gamle personellsjakten i Rausand gruver. Jeg vil følge opp varselet og eventuelle pålegg fra Miljødirektoratet knyttet til statens eiendom på Rausand. Fordi saken er tidkrevende har departementet nylig bedt Miljødirektoratet om utsatt frist for opprydding, frem til 1. oktober 2018.

SPØRSMÅL NR. 545

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Petter Eide

Besvart 21. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Det kommer fram i fersk rapport fra Amnesty International at EU, gjennom Frontex, støtter libyske myndigheters grensekontroll og håndtering av sikkerhetsaspekter knyt-

tet til flyktninger. Rapporten viser til omfattende brudd på menneskerettighetene i disse leirene.

Hvilken garanti kan justisministeren gi for at norske midler allokert til Frontex over statsbudsjettet, ikke kan spores til finansiering av de beskrevne interneringsleirene i Libya?»

BEGRUNNELSE:

I en omfattende rapport fra Amnesty International 12.12 kommer det fram at anslagsvis 20.000 flyktninger og migranter i Libya for tiden er plassert i interneringsleirer som styres av myndighetene. Ifølge rapporten blir mennesker urettmessig holdt fanget under umenneskelige forhold og utsatt for tortur og annen grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling, inkludert seksuell vold, tvangsarbeid og drap. Ifølge Amnesty er europeiske land medskyldig i overgrepene fordi de har hjulpet Libya med å stanse strømmen av mennesker som forsøker å ta seg fra landet via Middelhavet og til Europa. Rapporten viser også til et omfattende samarbeid mellom Frontex og Libya, som også innebærer finansiell støtte til libyske myndigheters grensekontroll og sikkerhetsarbeid i tilknytning til flyktninger. Norge deltar i Schengen samarbeidet, og bidrar også finansielt til Frontex over statsbudsjettet.

Svar:

Som utenriksministeren skriver i sitt svar på representant Lysbakkens spørsmål nr. 332 (2017 – 2018), er Libya

preget av «omfattende sikkerhetsmessige, økonomiske, humanitære og politiske utfordringer». Dette er forhold Norge tar i betraktning når vi gjennom vår tilknytning til Det europeiske grense- og kystvaktbyrået (Frontex) bidrar til å støtte byråets aktiviteter i området. Frontex finansierer ikke noen libysk myndighet eller aktivitet, og samarbeider heller ikke selv direkte med den libyske kystvakten i gjennomføringen av kystvaktens oppgaver. Frontex bidrar imidlertid til opplæring av offiserer i den libyske kystvakten, noe som skjer i fellesskap med det europeiske asylstøttekontoret (EASO), FNs høykommissær for flyktninger og andre organisasjoner. Frontex deltar her i et EU-ledet opplæringsprogram som har som mål å øke den libyske kystvaktens evne til å ivareta sine oppgaver, herunder blant annet offiserens kunnskap om internasjonal havrett, søk og redning, menneskerettigheter og asylrett. Som Norge tar også Frontex sterk avstand fra brudd på menneskerettigheter. Jeg vil avslutningsvis få gjøre oppmerksom på at Frontex gjennom sitt utvidede mandat fra 2016 også er gitt en sentral rolle i kampen mot menneskesmugling.

SPØRSMÅL NR. 546

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Leif Audun Sande

Besvart 20. desember 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvor stor andel av Folketrygdfondets midler er plassert i selskaper som er registrert i land som ofte omtales som skatteparadiser eller lavskatteregimer?»

BEGRUNNELSE:

Forvaltningskapitalen i Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond Norge) skal investeres i verdipapirer notert på regulerte markedsplasser i Norge, Danmark, Finland eller Sverige. Fordelingen er 85 prosent i Norge og 15 prosent på resten av Norden.

I praksis betyr dette at ikke en eneste krone trenger å være investert i norske selskaper eller selskap som opererer i Norge. På Oslo Børs som er den regulerte markedsplassen i Norge, finnes mange selskaper med adresse i en rekke skatteparadiser. For eksempel har folketrygdfondet 9 prosent eierandel og flere milliarder i Subsea 7, som er et selskap registrert i Luxembourg og som blant annet formidler billig arbeidskraft til arbeid på norsk sokkel.

Skatteparadiser er en uting. Når skattene dumpes i et land blir det et press på andre land til å følge etter slik vi nå ser med den norske selskapsskatten. Dette vil gjøre det vanskeligere å opprettholde velferdsstaten slik vi kjenner den i dag.

Svar:

Regjeringen er opptatt av åpenhet og etisk bevissthet i forvaltningen av Statens pensjonsfond Norge (SPN). Fondet har en overordnet finansiell målsetting, men skal også være en ansvarlig investor. God finansiell avkastning over tid antas å avhenge av velfungerende markeder og en bærekraftig utvikling. Norge er videre en viktig pådriver for bekjempelse av skatteparadiser, og i arbeidet for åpenhet om skatteinformasjon. Norge er blant annet en aktiv aktør i arbeidet for økt innsyn og utveksling av opplysninger for skatteformål, blant annet gjennom arbeidet i OECD og Global Forum on Transparency and Exchange of Information.

Finansdepartementet har i mandatet til Folketrygdfondet stilt krav til ansvarlig forvaltning og det er vist til anerkjente prinsipper og standarder, som Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, FNs Global Compact, OECDs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Sistnevnte har blant annet et eget kapittel om skatt. Disse standardene angir normer for god selskapsstyring, og stiller forventninger til selskapers håndtering av blant annet miljømessige og samfunnsmessige forhold.

Folketrygdfondet utøver fondets eierrettigheter. Viktige virkemidler i den ansvarlige forvaltningen er å fremme nasjonale og internasjonale standarder, dialog med selskaper, klargjøring av fondets forventninger, samt å stemme på generalforsamlinger. Tydelige forventninger fra investorer som Folketrygdfondet kan bidra til mer vellykkede markeder og langsiktig verdiskapning.

I det tilfellet fondet ser vesentlig risiko knyttet til hvor et selskap er registrert, kan det følges opp blant annet gjennom direkte møter med selskaper, i felles initiativer med andre investorer og gjennom undersøkelser. Folketrygdfondet følger i tillegg opp særskilte temaer knyttet til miljø, samfunn og selskapsstyring (ESG) som er vesentlige for selskapene i porteføljen og som kan ha finansiell betydning for fondet. For slike områder utarbeides det et veiledningsdokument hvor fondet uttrykker sine forventninger til selskapene.

Folketrygdfondet offentliggjør halvårlig en fullstendig porteføljeoversikt. Oversikten per 30. juni 2017 viser at Folketrygdfondet hadde plassert SPN i elleve selskaper registrert utenfor Norden, hhv. Bermuda, Luxembourg, Sveits og USA. Alle selskapene er imidlertid notert på børsene i Oslo og Stockholm, og følger børsenes løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper. Disse plasseringene utgjorde om lag 2,6 prosent av SPNs totale markedsverdi.

SPØRSMÅL NR. 547

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Leif Audun Sande

Besvart 21. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Hvordan kan offentligheten få kunnskap om hvorvidt midlene Innovasjon Norge forvalter til støtte og finansiering av nyskapende næringsutvikling går til de riktige formål og tiltak?»

BEGRUNNELSE:

Innovasjon Norge forvalter til sammen NOK 10,4 milliarder til støtte og finansiering av nyskapende næringsutvikling.

Tilbakemelding fra gründere er at de opplever at Innovasjon Norge forvalter fellesskapets midler omtrent som de selv vil.

Selskapet operer etter særskilt lovgivning.

Hverken forvaltningslov, lov om finansiering, tjenestetelven eller kommuneloven gjelder for Innovasjon Norge.

Dette innebærer at selskapet ikke trenger å rette seg etter normale saksbehandlingsregler i forvaltningen. I praksis betyr det at gründere og andre hverken har innsyn, klagemuligheter eller noen form for rettigheter.

Svar:

Departementet følger hovedsakelig opp Innovasjon Norge gjennom systemet for mål- og resultatstyring for selskapet og gjennom evalueringer av selskapet og selskapets enkelte virkemidler. Departementet vurderer ikke enkelttildeling. Dette tilligger Innovasjon Norges administrasjon og styre.

Styret i Innovasjon Norge utarbeider hvert år årsrapport med årsregnskap og resultatrapportering på overordnet nivå, hvor selskapets samlede resultater fremstilles og vurderes. Til grunn for denne rapporteringen ligger selskapets system for mål- og resultatstyring. Dette systemet gir eiere og oppdragsgivere kunnskap om hvorvidt midlene Innovasjon Norge forvalter til finansiering av nyskapende næringsutvikling går til de riktige formål og tiltak i forhold til de oppdraget. I tillegg til styrets rapportering utarbeider selskapet en årlig resultatrapport for hver enkelt oppdragsgiver, hvor det gis en vurdering av hvordan selskapets mål er nådd for den enkelte oppdragsgiver, og hvordan de ulike programmer og virkemidler bidrar til måloppnåelsen.

For å utfylle og komplettere informasjonen fra mål- og resultatstyringssystemet foretas også evalueringer av selskapet og av virkemidlene som selskapet forvalter på

vegne av oppdragsgiverne (blant annet fylkeskommuner og departementer). Samlet sett gir dette informasjon om selskapets måloppnåelse.

Denne resultatrapporteringen er tilgjengelig for offentligheten via Innovasjon Norges hjemmesider og Offentlig Journal på regjeringen.no. Videre inngår denne informasjonen i de oppdragsgivende departementenes resultatrapportering av Innovasjon Norges måloppnåelse til Stortinget i Prop. 1 S hvert år.

Det publiseres også oversikter over alle tildelinger av støtte på Innovasjon Norges hjemmesider, og data fra Innovasjon Norges virksomhet er tilrettelagt og gjort tilgjengelig gjennom Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Det fremgår av § 6 i Lov om Innovasjon Norge at verken forvaltningslov, finansierings-virksomhetsloven, tjenestetvistloven, tjenestemannsloven eller § 51 i kommuneloven gjelder for Innovasjon Norge. Det er redegjort for årsakene til dette i lovproposisjonen som ble lagt frem i forbindelse med etableringen av Innovasjon Norge, Ot.prp. nr. 14 (2003-2004). Jeg viser imidlertid til at flere av forholdene som ivaretas i disse lovene, bl.a. i forvaltningsloven og finansieringsvirksomhetsloven, også er innarbeidet i Lov om Innovasjon Norge. Det viktigste argumentet

for å opprette Innovasjon Norge som et særlovsselskap, var å balansere myndighetenes behov for styringsmulighet på et overordnet nivå mot selskapets selvstendighet og faglige ansvar for beslutninger knyttet til enkeltsaker. Gjennom særloven er det derfor formalisert en avgrensning av departementets instruksjonsmyndighet i enkeltsaker som også innebærer at departementet ikke har noen rolle som klageinstans.

Innovasjon Norge er underlagt offentlighetsloven. Dokumenter som gjelder konkrete søknader om finansiering, kan imidlertid unntas fra offentlighet i hht. offentlighetsloven § 13, første ledd, jf. forvaltningslovens § 13, første ledd 2) om taushetsplikt for forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Unntaket gjelder ikke positive avgjørelser, noe som betyr at offentligheten har krav på informasjon om hvem som mottar statlig støtte.

Stortinget hadde ingen merknader til unntakene fra de nevnte lovene da Ot.prp. nr. 14 (2003-2004) ble behandlet, jf. Innst. O. nr. 30 (2003-2004). Lov om Innovasjon Norge er revidert ved flere senere anledninger uten at unntakene fra de nevnte lovene er blitt endret. Lignende unntak gjelder for øvrig for statsforetak, Enova og saksbehandlingen til Norges forskningsråd.

SPØRSMÅL NR. 548

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Jon Gunnes

Besvart 21. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Er alle alternative arealer vurdert i forbindelse med bygging av nytt kyllingslakteri på god dyrkamark i Orkdal i Sør-Trøndelag?»

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av nasjonal jordvernstrategi i 2015 ble det lagt opp til et strengt vern av matjord i Norge. Det ble blant annet lagt opp til at Fylkesmannen skal kunne vurdere andre alternative arealer dersom det planlagte området er konfliktfylt i forhold til jordvern. Nå er det vedtatt å bruke et område med mye god matjord til bygg av kyllingslakteri i Orkdal. Det antas at det vil komme flere slike saker i Trøndelag i nær fremtid. For eksempel gjelder dette vurderingene rundt ny travbane i Trondheimsregionen.

I Orkdal er det kommunen som har regulert området til slakteri. Fylkesmannen har etter Venstres syn ikke vurdert andre alternativer i regionen.

Svar:

Fylkesmannen har ansvar for ivaretagelse av jordvern på regionalt nivå blant annet gjennom medvirkning i regionale og kommunale planprosesser etter plan- og bygningloven. Jeg har ut fra dette innhentet en redegjørelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag om hvordan denne konkrete saken har vært håndtert. Regulering av arealer for nytt kyllingslakteri på Furumoen i Orkdal har en lang forhistorie.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har arbeidet for at større næringsområder bør løses i en regional sammenheng, eksempelvis gjennom arbeidet med interkommunal arealplan for Trondheimsregionen. Furumoen næringsområde ble i 2014 foreslått lagt inn i kommuneplanen for

Orkdal, og fylkesmannen fremmet innsigelse ut fra jordvern hensyn. Fylkesmannen satte som forutsetning for å trekke innsigelsen at dette området bare kunne bygges ut for industri- og lageretablering med behov for stort, sammenhengende areal, som ikke finnes i eksisterende, regulerte næringsområder. Arealet ble ikke omdisponert i kommuneplansammenheng i 2014, men den nevnte premissen lå til grunn for senere planavklaringer.

Orkdal kommune varslet høsten 2016 oppstart av reguleringsplan for Furumoen. Fylkesmannen gjentok den tidligere forutsetningen om at det må vises at det ikke finnes egnet areal i eksisterende næringsområder, før Furumoen kan bygges ut. Våren 2017 ble det også varslet oppstart av planarbeid for kommunedelplan for næring, hvor det ble foreslått to arealer til næringsformål; Mosøyan (400 daa) og Furumoen (170 daa). Fylkesmannen fremmet innsigelse til næringsarealet på Furumoen, og viste til at andre alternativer nå syntes å være løftet fram, gjennom Mosøyan næringsområde. I den videre prosessen la kommunen fram fyldigere dokumentasjon om at Mosøyan kunne være krevende å realisere som lokalisering for den aktuelle virksomheten, blant annet grunnet store infrastrukturbehov som veg, vann, avløp og strømforsyning. Etter grundige vurderinger fant fylkesmannen at forutsetningene fra 2014 for utbygging av Furumoen måtte sies å være oppfylt. Innsigelsen ble derfor trukket, men på følgende vilkår:

- Området reduseres i henhold til revidert forslag (ca. 40 daa, fortrinnsvis dyrka mark, i sør unntas, slik at mengden fulldyrka jord som omdisponeres er på knapt 110 daa)

- Det tas inn rekkefølgebestemmelser som sikrer at utbyggingen av området skjer etappevis i tråd med reelt behov
- Reguleringen knyttes til å gjelde kun for industri- og lageretablering med et stort arealbehov
- Det stilles krav om nydyrking og jordflytting

Da forslag til reguleringsplan for Furumoen ble sendt på høring i oktober 2017, var dermed hovedpremissene for arealbruken avklart gjennom behandling av overordnet plan; kommuneplanen fra 2014 og kommunedelplan for næring fra 2017. Fylkesmannen fremmet likevel innsigelse til reguleringsplanen, men nå til noen detaljer i planen. Innsigelsene ble imøtekommet, og reguleringsplanen for Furumoen ble egengodkjent av Orkdal kommune 6. desember 2017. I styremøte 7. desember 2017 vedtok Norsk Kylling at virksomheten skal flyttes til Orkdal.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gjennom prosessen ikke tatt standpunkt til hvor den aktuelle næringsetableringen skal skje. Ulike alternativer for lokalisering av Norsk Kylling har vært vurdert i tre kommuner i regionen; Midtre Gauldal (Haukdalsmyra), Malvik (Sveberg) og Orkdal (Furumoen). Fylkesmannen har gjennom planprosesser for alle disse kommunene søkt å legge til rette for tidlig behandling av de berørte hensynene, slik at kommunenes lokaliseringalternativ skulle være avklart på et tidlig stadium i beslutningsprosessen.

Jeg er ut fra dette ikke i tvil om at Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har vurdert de aktuelle alternativene for etablering av nytt kyllingslakteri i regionen, og at nasjonale jordvern hensyn har vært en viktig premis i denne sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 549

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 20. desember 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Barneombudet mener Alarmtelefonen må forbedres, slik at barn i krise kan møte bedre hjelp.

Hva tenker statsråden kan gjøres for å bedre tilbudet, slik at vi sikrer at barn i krise møter en tilgjengelig tjeneste når de ringer eller tar kontakt?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis understreke hvor viktig det er at barn i krise møter tilgjengelige tjenester som gir god hjelp. Jeg mener tilbudet Alarmtelefonen gir må sees i sammenheng med den generelle akuttberedskapen i barnevernet. Alarmtelefonen for barn og unge ble først opprettet som et statlig finansiert pilotprosjekt i juni 2009. Organisatorisk er telefonen tilknyttet Kristiansand kommunes interkommunale barnevernsvakt. Målgruppene for tilbudet er i første rekke barn som utsettes for omsorgssvikt, vold

eller overgrep. I mai 2011 gjennomførte Rambøll en evaluering av Alarmtelefonen på oppdrag fra BLD. Evalueringen konkluderte med at det er behov for Alarmtelefonen, både som supplement til lokal akuttberedskap og som et telefonnummer der barn og voksne kan henvende seg. Fra 2013 ble telefonen etablert som et fast tilbud. I tildelingsbrevet for 2014 ble det statlige forvaltningsansvaret for Alarmtelefonen overført til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Telefonen finansieres gjennom tilskudd fra Bufdir. Alarmtelefonen vil i krisesituasjoner kunne tilby en veiledningssamtale og videreformidle saker til lokal akuttberedskap og barneverntjeneste. Alarmtelefonen er ment som et tillegg til det eksisterende hjelpeapparatet. Det har ikke vært ment at telefonen skulle overta eller redusere kommunenes ansvar for lokal beredskap når den ordinære kommunale barneverntjenesten er stengt.

Departementet har de siste årene hatt fokus på akuttberedskapen i det kommunale barnevernet. I Prop. 106 L (2012-2013) uttalte departementet følgende om akuttberedskap:

”Alle barn, uavhengig av hvor de bor i landet, har krav på bistand i akutte krisesituasjoner. For at barn i krise skal få hjelp så tidlig som mulig, må kommunene ha tilstrekkelig beredskap

slik at de også er tilgjengelige utenfor kontortid. Kommunene bestemmer selv hvordan de vil organisere dette. Barnevernsvakten er barnevernstjenestens akuttberedskap. Barnevernsvakten har ansvar for akutte barnevernssaker utenom barnevernstjenestens ordinære kontortid. Kommuner som ikke er tilknyttet en barnevernsvakt må ha andre former for akuttberedskap.”

Bufdir har satt akuttberedskap og kvalitet i akuttarbeidet på dagsorden i møter med landets fylkesmenn. Direktoratet ga i juni 2016 en tolkningsuttalelse som tydeliggjorde de forventninger til kommunal akuttberedskap som følger av barnevernsloven. Det er utarbeidet en håndbok, som gir veiledning om hvordan embetene kan gå fram for å bidra til bedre akuttberedskap og økt kvalitet på dette feltet i kommunene. Det arrangeres også konferanser i samarbeid med tilgrensende tjenester for å utvikle tjenestene og fremme en felles forståelse av utfordringsbildet. Departementet har merket seg Barneombudets bekymring for Alarmtelefonens tjenestetilbud og bedt Bufdir følge opp saken. Direktoratet har avtalt et møte med Barneombudet for å få utdypet bekymringen, samt et møte med Alarmtelefonen for å diskutere utviklingen av tilbudet. Begge møtene vil finne sted tidlig i januar 2018.

SPØRSMÅL NR. 550

Innlevert 13. desember 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø

Besvart 21. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva er statsrådets vurdering av hensikten den kinesiske investeringsbanken IBC hadde med å ønske et møte med statsråden, og hvilke vurderinger lå bak statsrådets ja til et møte?»

BEGRUNNELSE:

I Bygg.no kunne vi 06.09.17 lese at ministeren hadde et møte med den kinesiske banken samtidig som samferdselsdepartementet formidlet kontakt mellom bankens samarbeidspartner CCCC og Statens Vegvesen og Nye veier. Vi kan også lese at samferdselsdepartementet hadde satt av tid til et møte mellom statsråden og CCCC.

Svar:

Bakgrunnen for møtet med ICBC var en møteforespørsel der ICBC opplyste at de ønsket overordnet informasjon

om investering i infrastruktur. Ved henvendelser fra virksomheter som ønsker møte med Samferdselsdepartementet, forsøker vi generelt å være positive til dette. I dette tilfellet fant vi det riktig å innvilge et møte, gitt ICBCs eksplisitte oppgitte formål med møtet. Under møtet fikk statsråden en kort presentasjon av det kinesiske selskapet, og statsråden ga en kort introduksjon om Nasjonal Transportplan. Det var ingen gjennomgang av konkrete prosjekter. Møtet varte en drøy halv time og foregikk med tolk, og ble dermed ikke omfattende.

La meg legge til, som det også framgår av mitt svar på spørsmål nr. 506, at CCCC tok direkte kontakt med Nye Veier AS.

La meg samtidig minne om at Regjeringens tilnærming rundt dette tema er stikk motsatt av hypotesen representanten Leirtrø har lagt til grunn. Regjeringen legger opp til både å bygge landet og styrke norsk næringsliv. Det er ikke slik at det inviteres utenlandske selskap til Norge for å gjøre oppdrag på bekostning av norske aktører. Un-

der dagens regjering har norske aktører vunnet brorparten av kontraktene innen vegbygging. I årene 2014-2016 vant norske entreprenører 91 pst. av kontraktsverdiene på vegnettet, mot 78,3 pst. i perioden 2011-2013. Dette gjelder samtlige inngåtte kontrakter over 10 mill. kr. I de

ni første månedene i 2017 har norske entreprenører vunnet samtlige vegkontrakter over 100 mill. kr (en av kontraktene er samarbeid mellom norsk og utenlandsk aktør), og norske entreprenører har vunnet 97,9 pst. av alle vegkontrakter over 10 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 551

Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 20. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Kan statsråden gjennom eksempel vise hvordan arbeids- og velferdsetaten gir informasjon hvordan ny pensjon konkret er beregna i kroner når livssituasjonen eller pensjonsregler endres?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mine spørsmål til statsråden 30. nov. vedr. romertall II i Innst. 36 S (2017-2018), jf. Dokument 8:11 S (2017-2018) om at arbeids- og velferdsetaten må

”...gi alle pensjonsmottakere informasjon [...] om endringer i pensjonsytelsen med henvisning til konkret oversikt over de beregninger som ligger til grunn for endringen.”

Statsråden svarte ikke på dette.

Svar:

Som jeg har svart Stortinget ved flere skriftlige spørsmål og representantforslag om denne saken, vil alle pensjonister få tilsendt brev hvis pensjonen deres endres. Unntaket er regulering, satsendringer og justeringer som det informeres om i den elektroniske utbetalingsmeldingen på nav.no.

Endringer i pensjon som ikke skyldes regulering eller satsendringer

Ved endringer i pensjonen som ikke skyldes regulering eller satsendring, vil pensjonister som ikke er registrert som digitale brukere eller som har reservert seg mot digital post, få tilsendt eget brev i posten. Eksempler på tilfeller der det sendes vedtaksbrev til pensjonisten om endringer i pensjonen er:

- Endring i opptjeningsgrunnlaget for pensjon etter at pensjonen er tatt ut. Dette kan for eksempel være økning i trygdetid eller pensjonsopptjening på inntekt
- Endring i sivilstand, for eksempel ved giftemål eller at pensjonisten bli enke/enkemann
- Det er søkt om endring i uttaksgraden for alderspensjon
- Endringer i ektefelle/partner/samboer og barns inntekt og pensjon
- Inntektsendringer som medfører endring i ektefelletillegg eller barnetillegg til alderspensjon
- Endring i pensjonen som følge av at pensjonisten flytter til eller fra Norge
- Endring på grunn av at pensjonist eller ektefelle får opphold på institusjon

Vedtaksbrevene med vedlegg til pensjonisten inneholder normalt informasjon om:

- Hvilket tidspunkt endringen gjelder fra
- Månedlig pensjonsbeløp
- Årsak og begrunnelse for endringen
- Hjemmel for endringen
- Eventuell informasjon om etterbetaling
- Informasjon om innsynsrett, klagerett, henvisning til nav.no for mer informasjon og detaljer om alderspensjon, pensjonistens plikt til å melde fra om endringer m.m.
- Vedlegg med nærmere opplysninger om de ulike ytelseskompomentene i den månedlige pensjonen før skatt
- Vedlegg om opplysninger om ligger til grunn for beregningen
- Vedlegg om rettigheter og plikter

I tillegg finnes det ytterligere informasjon i Din pensjon på nav.no om hvordan pensjonen er beregnet.

Hva som står i de ulike avsnittene i et vedtak om for eksempel begrunnelse, hjemmel etc. vil avhenge av hva vedtaket omhandler. Arbeids- og velferdsdirektoratet har i vedlagte eksempel fylt inn fiktive data basert på de maler som benyttes i informasjonen til pensjonistene. Ettersom dette er et fiktivt eksempel, vil brevet se noe annerledes ut i en konkret sak. I følge Arbeids- og velferdsdirektoratet er vedtaksbrev med tilsvarende innhold som i dette eksempelet, sendt til ca. 50 000 pensjonister den siste tiden i forbindelse med årlig godskriving av økt pensjonsopptjening.

Endringer ved regulering og satsendringer

Ved regulering, satsendringer og justeringer informeres det om på den elektroniske utbetalingsmeldingen på nav.no.

Utbetalingsmeldingen for juni inneholdt nye beløp etter regulering og hadde denne ordlyden:

«Grunnbeløpet har økt fra 1. mai 2017. De aller fleste vil få etterbetalt i juni.»

Utbetalingsmeldingen i september inneholdt nye beløp etter endring i minste pensjonsnivå og hadde denne ordlyden:

«Satsene for minste pensjonsnivå øker fra 1. september 2017. De fleste som har rett til høyere pensjon, vil få økningen i den ordinære utbetalingen fra og med september 2017. Mer informasjon om regelendringene finner du på www.nav.no.»

I tillegg informeres det på nav.no. I 2017 har Arbeids- og velferdsetaten også informert om endringene via annonser i lokalmedia.

Vedlagt dette brevet følger et eksempel på vedtaksbrev med vedlegg.

Returadresse,
NAV Pensjon, Postboks 6600 Etterstad, 0607 OSLO

Etternavn Fornavn
Adresse xx
xxxx POSTSTED

Dato: 16. desember 2017

NAV har endret alderspensjonen din fordi du har fått ny pensjonsopptjening

Fødselsnummer: XXXXXXXXXXXXX

Saksreferanse: XXXXXXXXX

Du har fått godskrevet pensjonsopptjening for 2016, og vi har derfor omregnet pensjonen din. Fra 1. januar 2018 blir den nye opptjeningen tatt med i beregningen av alderspensjonen din, og du får 21 977 kroner i alderspensjon hver måned før skatt.

I dette brevet forklarer vi hvilke rettigheter og plikter du har. Derfor er det viktig at du leser hele brevet og vedleggene.

Vedtaket er gjort etter folketrygdloven § 19-13.

Begrunnelse for vedtaket

Du har fått godskrevet pensjonsopptjening for 2016. Vi har derfor gjort et nytt vedtak i saken din, der vi har tatt med den nye opptjeningen i beregningen av alderspensjonen din.

I vedlegg 2 finner du en tabell som viser hvordan pensjonen din er satt sammen.

Du må melde fra om endringer

Skjer det endringer, må du melde fra til oss med en gang. I vedlegg 1 ser du hvilke endringer du må si fra om.

Hvis du har fått utbetalt for mye fordi du ikke har gitt oss beskjed, må du vanligvis betale tilbake pengene. Du er selv ansvarlig for å holde deg orientert om bevegelser på kontoen din, og du må melde fra om eventuelle feil til NAV.

Du har rett til å klage

Hvis du mener at vedtaket er feil, kan du klage innen seks uker fra den datoen du mottok vedtaket. I vedlegg 1 får du vite mer om hvordan du går fram. Trenger du hjelp, er du velkommen til å ringe oss på telefon 55 55 33 34.

Det er Skatteetaten som fastsetter pensjonsgivende inntekt. Du kan derfor ikke klage til NAV på endringer i opptjeningsgrunnlaget som er gjort av Skatteetaten.

Du har rett til innsyn

Du har rett til å se dokumentene i saken din. I vedlegg 1 får du vite hvordan du går fram.

Sjekk utbetalingene dine

Alderspensjon blir utbetalt den 20. hver måned eller senest siste virkedag før den 20. Se alle utbetalinger du har mottatt: nav.no/dittnav.

Hvor får du mer informasjon?

Du får mer informasjon om alderspensjon på nettsiden nav.no/pensjon. Du kan også logge inn i nettjenesten Din pensjon på nav.no/dinpensjon. Her kan sjekke opptjeningen din, søke om endret uttaksgrad og beregne pensjonen din.

Har du spørsmål?

Kontakt oss gjerne på telefon 55 55 33 34. Du må alltid oppgi fødselsnummeret ditt når du tar kontakt med NAV. Da kan vi lettere gi deg rask og god hjelp.

Med vennlig hilsen

NAV Pensjon

Endringen har blitt automatisk saksbehandlet av fagsystemet vårt. Vedtaksbrevet er derfor ikke underskrevet av saksbehandler.

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Dine rettigheter og plikter
- Vedlegg 2: Dette er din månedlige pensjon før skatt
- Vedlegg 3: Opplysninger som ligger til grunn for beregning

Vedlegg 1

Dine rettigheter og plikter**Veiledning fra NAV – forvaltningsloven § 11**

Vi har plikt til å veilede deg om dine rettigheter og plikter i saken din, både før, under og etter saksbehandlingen. Dersom du har spørsmål eller er usikker på noe, vil vi gjøre vårt beste for å hjelpe deg.

Innsyn i saken din – forvaltningsloven § 18

Med få unntak har du rett til å se dokumentene i saken din. Du kan logge deg inn på nav.no/dinpensjon for å se all kommunikasjon som har vært mellom deg og NAV i saken din. Du kan også ringe oss på telefon 55 55 33 34.

Hjelp fra andre – forvaltningsloven § 12

Du kan be om hjelp fra andre under hele saksbehandlingen, for eksempel av advokat, rettshjelper, en organisasjon du er medlem av eller en annen myndig person. Hvis den som hjelper deg ikke er advokat, må du gi denne personen en skriftlig fullmakt. Bruk gjerne skjemaet du finner her: nav.no/fullmakt.

Klage på vedtaket – folketrygdloven § 21-12

Du kan klage på vedtaket innen seks uker fra du mottok det. Kontoret som har fattet vedtaket, vil da vurdere saken din på nytt.

Hvis du ikke får gjennomslag for klagen din, blir den sendt videre til NAV Klageinstans for ny vurdering og avgjørelse. Dersom du heller ikke får gjennomslag hos klageinstansen, kan du anke saken inn for Trygderetten. Klagen må være skriftlig og inneholde navn, fødselsnummer og adresse. Bruk gjerne skjemaet som du finner på nav.no/klage. NAV kan hjelpe deg med å skrive klagen.

Du *må* skrive

- hvilket vedtak du klager på
- hvilken endring i vedtaket du ber om

Du bør også

- skrive hvorfor du mener vedtaket er feil
- nevne erklæringer og andre dokumenter som du legger ved klagen

Husk å undertegne klagen, ellers må vi sende den i retur til deg.

Får du medhold, kan du få dekket vesentlige utgifter som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Du kan ha krav på fri rettshjelp etter rettshjelploven. Informasjon om denne ordningen kan du få hos fylkesmannen, advokater eller NAV.

Du kan lese om saksomkostninger i forvaltningsloven § 36.

Plikt til å opplyse om endringer – folketrygdloven § 21-3

Du må melde fra til NAV om endringer som har betydning for størrelsen på alderspensjonen din. Du må alltid melde fra dersom

- din ektefelles arbeidsinntekt, pensjonsinntekt, uføreinntekt eller kapitalinntekt endrer seg
- en av dere får et varig opphold i institusjon
- du og ektefellen din flytter fra hverandre eller blir skilt
- ektefellen din dør
- du skal oppholde deg utenfor Norge i en lengre periode eller skal flytte til et annet land

Vedlegg 2

Dette er din månedlige pensjon før skatt

Din månedlige pensjon fra 01.01.2018	
	Pensjon per måned
Grunnpensjon	5 172 kr
Tilleggpensjon	16 805 kr
Sum pensjon før skatt	21 977 kr

Slik er pensjonen din satt sammen

Grunnpensjon fastsettes med utgangspunkt i folketrygdens grunnbeløp, som for tiden er 92 576 kroner. Grunnpensjonen er justert til 90 prosent av beløpet fordi din ektefelle har årlig inntekt over to ganger grunnbeløpet.

Tilleggpensjonen din avhenger av antall år med pensjonspoeng og størrelsen på pensjonspoengene. Du får pensjonspoeng for år med inntekt over folketrygdens grunnbeløp.

Alderspensjonen din er levealdersjustert

Pensjonen er justert i forhold til forventet levealder for ditt årskull. Levealdersjustering er en mekanisme som tar høyde for økt levealder i befolkningen og er innført for å sikre at pensjonssystemet forblir bærekraftig. Hver enkelt del av pensjonen din har blitt levealdersjustert.

Vedlegg 3

Opplysninger som ligger til grunn for beregningen

I dette vedlegget finner du opplysninger om deg og din pensjonsopptjening som vi har brukt i beregningen av pensjonen din. Hvis du mener at opplysningene er feil, må du melde fra til NAV, fordi det kan ha betydning for størrelsen på pensjonen din. Se vedlegg 1 for mer informasjon.

Sivilstand

Vi har lagt til grunn at du er gift.

Vi har registrert at ektefellen din har en inntekt som er høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (G).

Dette har betydning for størrelsen på alderspensjonen din.

Opplysninger som ligger til grunn for beregningen fra 01.01.2017	
Uttaksgrad alderspensjon	100 %
Trygdetid	40 år
Sluttpoengtall	6,72
Antall poengår	40 år
Antall år med pensjonsprosent 45	18 år
Antall år med pensjonsprosent 42	22 år
Forholdstall ved levealdersjustering	1,202

Trygdetid

Trygdetid er perioder du har vært medlem i folketrygden. Som hovedregel er dette perioder du har bodd eller arbeidet i Norge. Trygdetid har betydning for beregning av pensjonen din. Full trygdetid er 40 år.

Den pensjongivende inntekten din

Tabellen under viser den pensjongivende inntekten din og pensjonspoengene som danner grunnlaget for tilleggspensjonen din. Du kan tidligst tjene opp pensjonspoeng fra det året du fylte 17 år, og bare etter at folketrygden ble innført i 1967. Det er bare inntekt for ferdiglignede år som vises i tabellen.

Tilleggspensjon beregnes ved hjelp av et sluttpoengtall og antall poengår. Sluttpoengtallet er beregnet som gjennomsnittet av de 20 beste pensjonspoengene, eller alle pensjonspoeng hvis det er færre enn 20. Disse er uthevet i tabellen. Du får pensjonspoeng for år med inntekt over folketrygdens grunnbeløp (G). De årene du har opptjent pensjonspoeng regnes som poengår.

NAV mottar opplysninger om pensjonsgivende inntekt fra Skatteetaten. Ta kontakt med skattekontoret ditt hvis du mener at inntektene i tabellen er feil.

Pensjonspoengene dine				
År	Pensjonsgivende inntekt (kr)	Gj.snittlig G (kr)	Pensjonspoeng	Merknad
2016	7	91 740	1 544 723	
2015	7	89 502	1 470 746	
2014	7	87 328	1 226 085	
2013	7	84 204	1 169 170	
2012	7	81 153	1 001 406	
2011	7	78 024	964 721	
2010	5,84	74 721	635 756	
2009	6,2	72 006	690 401	
2008	6,04	69 108	630 607	
2007	6,19	65 505	626 495	
2006	7	62 161	930 744	
2005	6,33	60 059	600 290	
2004	6,44	58 139	599 744	
2003	5,36	55 964	395 400	
2002	7	53 233	640 400	
2001	5,38	50 603	361 200	
2000	6,4	48 377	493 500	
1999	6,75	46 423	522 900	
1998	5,42	44 413	322 500	
1997	4,3	42 000	222 600	
1996	1,17	40 410	87 700	
1995	1,21	38 847	85 700	
1994	0	37 820	0	
1993	0	37 033	6 400	
1992	2,36	36 167	121 700	
1991	0	35 033	0	
1990	0,26	33 575	42 200	
1989	4,88	32 275	189 700	
1988	0,48	30 850	45 800	
1987	0	29 267	0	
1986	0	27 433	0	
1985	3,25	25 333	107 700	
1984	7,2	23 667	203 300	

1983	7,36	22 333	203 000	
1982	5,42	20 667	132 600	
1981	7,07	18 658	153 000	
1980	6,47	16 633	124 300	
1979	5,19	15 200	94 100	
1978	0	14 550	14 100	
1977	5,94	13 383	92 900	
1976	5,95	12 000	83 400	
1975	1,21	10 800	23 900	
1974	0,95	9 533	18 600	
1973	1,39	8 500	20 300	
1972	4,46	7 900	43 100	
1971	0,62	7 400	12 000	
1970	2,51	6 800	23 900	

Hvis du mener at opplysningene vi har lagt til grunn ved beregningen inneholder feil, ber vi deg ta kontakt med NAV.

SPØRSMÅL NR. 552**Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 20. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Pleiepengeordningen må styrkes for familier med varig og livstruende tilstand. I debatten opererer regjeringspartiene med antatt milliardkostnader knyttet til de få familiene dette gjelder. Det er derfor behov for å få fram beregninger på alternativkostnadene for høyintensiv og spesialisert sykepleie, medisinsk oppfølging, daglig omsorg og andre nødvendige funksjoner over kommunal og helsebudsjett dersom foreldrene ikke lenger gis mulighet til å ivareta barna.

Kan dette frambringes?»

Svar:

Kommunene har plikt til å yte nødvendig og forsvarlig helsehjelp til alle innbyggere, uavhengig av om disse også mottar ytelse fra folketrygden. Ved utgangen av 2016 var det registrert 1 727 mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand under 18 år. Av disse mottok brukere med omfattende bistandsbehov gjennomsnittlig 38,2 timer helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, mens brukere med middels til stort bistandsbehov mottok 13,5 timer. Til sammenligning mottok brukere med omfattende bistandsbehov i aldersgruppen 18-49 år 67,9 timer i uken i gjennomsnitt. Vi kan derfor regne med at foreldre står for en stor del av omsorgsinnsatsen for denne gruppen. I 2016 mottok 15 pst. av brukere under 18 år mer enn 15 timer ubetalt hjelp, mens 32 pst. mottok privat

hjelp av ukjent omfang. Mange av disse familiene vil også motta andre tjenester, som for eksempel avlastning. Per 31.12.2016 mottok 1 333 brukere under 18 år avlastning i institusjon eller annen bolig. 43 pst. av hjemmeboende tjenestemottakere under 18 år mottok støttekontakt per 21.12.2016. Den nye pleiepengeordningen trådte i kraft 1. oktober 2017. Da startet alle mottakere på dag 1. For foreldre som ikke tar ut mer enn 100 pst. grad til sammen, nås ikke 1 300-dagersgrensen før tidligst 1. oktober 2022. Dersom barnet har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av en livstruende sykdom eller skade, ytes det pleiepenger også etter 1 300 dager. For å få rett til pleiepenger etter 1 300 dager, er det et vilkår at den livstruende sykdommen eller skaden ikke er varig. Det er svært usikkert hvor mange som vil komme inn i den nye pleiepengeordningen, herunder hvor lenge behovet for pleiepenger vil være til stede. Dette er blant annet knyttet til at man ikke har mulighet til å ta hensyn til atferdsendringer. På svært usikkert grunnlag anslår Arbeids- og sosialdepartementet antallet med behov for pleiepenger utover 1 300-dagersgrensen til mellom om lag 200 og 800 barn. Vi har ikke tall på hvor mange av barna som vil motta pleie henholdsvis på sykehus/institusjon eller hjemme. Gitt den store usikkerheten knyttet til hvor mange familier dette vil gjelde, og hvilket behov familiene vil ha for kommunale helse- og omsorgstjenester, vil det ikke være mulig å beregne alternativkostnadene slik stortingsrepresentant Andersen ber om.

SPØRSMÅL NR. 553**Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 18. desember 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«I Prop.24 S (2017-2018) er det foreslått at bevilgningene til nasjonalt bu- og støttetilbud for personer over 18 år utsett for tvangsekteskap og æresrelatert vold et kutt på 2,3 mill. kroner. Jeg har fått opplysninger om at det nasjonale bo- og støttetilbudet flere ganger har søkt om midler til utvikling av tilbudet, til oppfølging og bedre kontakt med offentlige etater.

Kan statsråden redegjøre for hvorfor budsjettet er foreslått redusert når det er meldt behov for utvikling av tilbudet?»

BEGRUNNELSE:

I Prop. 24 S (2017-2018) fremgår det følgende:

«Løyvinga på posten blir foreslått redusert med 2,3 mill. kroner på grunn av lågare behov for ordninga med nasjonalt bu- og støttetilbod for personer over 18 år utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold. Årsaka er at talet på plasser ikkje har auka og at tilbodet ikkje er utvida i 2017. Det vert arbeidd med å utvide tilbodet.»

Jeg har fått opplysninger om at det nasjonale bo- og støttetilbudet flere ganger har søkt om midler til utvikling av tilbudet, både til oppfølging og til bedre kontakt med offentlige etater. Dette kan være helt avgjørende for at tilbudet både blir gjort kjent for alle som kommer i befatning med slike saker og det er selvsagt også behov for å sikre at tilbudene som gis blir helhetlige og samkjørt mellom ulike offentlige etater.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at personer som må bryte med familien, og lever med sikkerhetstiltak, skal få god hjelp og nødvendig beskyttelse. Siden 2014 har regjeringen styrket Bo- og støttetilbudet for personer over 18 år utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold, for å utvikle og forbedre dette. I 2014 budsjettet var det satt av 10,8 mill. kroner til tilbudet, beløpet har blitt økt årlig og i Prop. 1 S (2017-2018) er budsjettforslaget 16 mill. kroner.

Det jobbes kontinuerlig med å forbedre tilbudet. Reduksjonen i Prop 24 S (2017-2018) følger imidlertid av forsinkelser i arbeidet med å utvikle og utvide tilbudet.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har ansvar for å forvalte tilbudet, som finnes i 5 kommuner spredt over landet, og omfatter 22 plasser. I 2014 kom Institutt for samfunnsforskning med en kartlegging av hjelpebehovene til unge som bryter med familien, og det miljøterapeutiske arbeidet i tilbudet (ISF rapport 2014:13). Bufdir har fulgt opp kartleggingen med et utviklingsprosjekt. I 2016 ble det utarbeidet en faglig plattform for tilbudet, som videreutvikles i 2017. Deler av arbeidet for å utvide tilbudet vil imidlertid skje i 2018, ikke i 2017, som var planen.

Regjeringen tar problemer knyttet til sosial kontroll og æresvold på største alvor. Det ble på kvinnedagen i år lansert en plan som heter «Retten til å bestemme over eget liv: Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse 2017-2020» Den inneholder en rekke grep for å bedre samarbeidet, varslingen og sikre at barn og unge som blir utsatt for dette får den oppfølgingen de trenger. Neste år skal vi ha på plass en mentorordning, hvor unge personer som har brutt ut av miljøene skal kunne ha en person som kan støtte seg i den tøffe situasjonen dette er.

SPØRSMÅL NR. 554

Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Tore Storehaug

Besvart 21. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere leveringsplikt for breiband for å sikre at alle får eit godt tilbod når Telenor kuttar breibandstilbodet før eit godt alternativ er på plass?»

GRUNNGJEVING:

Nyleg lagde NRK Sogn og Fjordane ei reportasje frå Botnane i Bremanger der Telenor kuttar breibandtilbodet til fem hus fordi to stolpar til 50 000 må bytast ut. Telenor sin moderniseringsdirektør opplyser at dei har sendt liknande beskjed til kring 600 kundar og at det vil bli 1000 neste år. Han presiserer at dette gjeld tilfelle der er, eller kjem til å komme alternative løysingar. Internett er ein infrastruktur som er svært viktig både for næringsliv og enkeltmenneske. At det ikkje er eit godt alternativ for familiar før Telenor kuttar tilgangen til koparnettet er kritisk for dei

det gjeld. I eit skriftleg spørsmål frå Hans Fredrik Grøvan viser ministeren til at han ikkje kan pålegge Telenor å gjere dekning, og at han vil ta initiativ til at regjeringa vurderer andre tiltak for å sikre alle eit tilstrekkeleg godt breibandstilbod dersom ein ikkje får tetta hola på permanent basis. Statsråden seier ikkje noko om når ei slik sak vil komme og kva omfang problemet må ha for at han vil foreslå å vurdere leveringsplikt.

Svar:

Som eg viste til i mitt svar til representanten Grøvan, jf. skriftleg spørsmål nr. 1538, har enkelte land innført eller vurderer å innføre leveringsplikt på breiband. Dette er også vurdert i Norge. Eg viser i denne samanheng til Meld. St. 27 (2015-2016) Digital Agenda for Norge. Her går det fram at regjeringa har vurdert innføring av leveringsplikt for breiband og at det den gongen vart konkludert med at

det ikkje var naudsynt med slik leveringsplikt. Eit tungtve-gande argument i vurderinga den gongen var at slik leve-ringsplikt truleg kunne bidra til å redusere investerings-vilja til dei kommersielle utbyggjarane. Stortinget hadde ingen merknadar til dette ved behandlinga av meldinga.

Eg er samd med representanten Storehaug i at inter-nett er ein infrastruktur som er svært viktig for næringsliv og enkeltmenneske. Det vert stadig vanskelegare å delta i samfunnet utan tilgang til internett. Heldigvis har den kommersielle utbygginga vært god dei siste åra. I tillegg har støtteordninga for breiband bidrege til å tette hola mange stader. Det er i dag difor svært få innbyggjarar som ikkje har moglegheit for tilgang til internett. Ifølgje den siste kartlegginga av dekninga som har blitt utarbeida for Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit, er det i 2017 færre enn 1 000 husstandar i Norge som ikkje kan få breiband med 4 Mbit/s nedlasting. (Om ein ser vekk frå satellitt som aksesssteknologi er det i 2017 om lag 2 000 husstandar som

ikkje kan få 4 Mbit/s.) Denne hastigheita er nok til grunn-leggjande surfing på internett, e-handel, e-post, nettbank, offentlege tenester og tilgang til læringsplattformer. Til samanlikning mangla rundt 9 000 husstandar tilbod om 4 Mbit/s nedlasting (eller rundt 95 000 husstandar om ein ser bort frå satellitt) i 2013.

Regjeringa vil at ordninga med statlege tilskot til brei-band framleis skal være retta mot utbygging av breiband i område som manglar eit grunnleggjande tilbod og der det ikkje kan ventast at kommersielt tilbod om breiband vert etablert dei komande åra. Eit mål for ordninga skal vere å bidra til at husstandar og bedrifter som ikkje har eit kom-mersielt basert breibandstilbod med minst 4 Mbit/s ned-lastning og 1 Mbit/s opplasting, får eit slikt breibandstilbod frå minst éin tilbydar. Dersom dette målet ikkje vert nådd ved kommersiell utbygging og ved hjelp av statlege tilskot, vil regjeringa eventuelt vurdere andre tiltak for å sikre va-rig breibandstilbod til alle.

SPØRSMÅL NR. 555

Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 21. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Er statsråden nøgd med korleis arbeidsmarknadstiltaka fungerer, og vil ho ta initiativ til å ha ein systematisk gjen-nomgang av i kor stor grad dei får folk ut i ordinært arbeid, samt korleis me kan innrette arbeidsmarknadstiltaka på best mogleg vis?»

GRUNNGJEVING:

Viser til reportasjar på TV2 12.-13.12.17 der det vert hevda at arbeidsmarknadstiltak i liten grad får folk ut i arbeid, samt at å delta på arbeidsmarknadstiltak til og med gjer deltakarane TIL mindre attraktive arbeidstakarar.

Svar:

Det er dei siste dagane blitt skapt eit inntrykk gjennom reportasjar i TV 2 at arbeidsmarknads-tiltak ikkje får folk i arbeid, men snarare kan verke motsett. Dette meiner eg er ei feil eller i beste fall unyansert framstilling.

Tilgjengeleg norsk og internasjonal forskning viser at sjansane for å komme i arbeid aukar gjennom bruk av ar-beidsmarknadstiltak. Effekten kan variere mellom ulike

tiltak, men i hovudsak vil dei fleste av tiltaka NAV nyttar, ha ein positiv effekt på overgang til arbeid. Nå er det dessutan slik at resultatet av å bruke arbeidsmarknadstiltak og vil vere påverka av konjunktur-situasjonen, og tilgangen på andre tenester som arbeids-søkarar kan ha behov for.

Vi gjer stadig nye evalueringar av dei arbeids-marknadspolitiske verkemidla. Dette er kunnskap vi legg til grunn i det fortløpande utviklingsarbeid vi driv på dette området. Seinast i 2016 kom et nytt regelverk for ar-beidsmarknadstiltaka på plass.

Her vart det gjennomført endringar i NAVs opp-læringstiltak som understrekar behovet for å prioritere kompetansebyggande tiltak. Mellom anna kom det ei ny ordning med vekt på yrkesfagleg opplæring. Det skjedde og ei utbygging og forsterking av lønnstilskotsordninga-ne. Når det gjeld oppfølging av arbeidssøkarar, så er dette området blitt styrka både gjennom eit omfattande og sys-tematisk utviklingsarbeid knytt til ulike forsøk innanfor feltet arbeid og psykisk helse, og ved at NAV er tilført res-sursar for å drive meir og betre oppfølging i eigen regi. Ved å sette oppfølging ut på anbod vert det stilt klare krav om overgang til arbeid, og resultatata så langt tyder på at tiltaket har god effekt.

Dette er alle tiltaksområde med dokumentert god effekt på overgang til arbeid, og som vi legg til rette for at skal brukast meir. Andre ordningar har vist seg å vere mindre effektive. Det gjeld mellom anna bruk av arbeidspraksis eller arbeidstrening. Dette tiltaket fekk nytt regelverk i 2016 kor målet var å gje deltakarane eit meir forpliktande tilbod frå arbeidsgjevar og med betre oppfølging frå NAV. Diverre er det slik at det finnast arbeidsgjevarar som oppfattar dei som har delteke på arbeidstrening eller andre tiltak som mindre attraktive enn andre arbeidssøkarar. Det kan ha andre årsaker, til dømes fordommar eller uro for at personar som har vore på tiltak kan ha utfordringar som er vanskelege for arbeidsgjevar å handtere.

Nokre tiltak kan ha andre føremål enn overgang til arbeid. Arbeidstrening er til dømes mykje brukt som eit tiltak for å prøve ut deltakarens arbeidsevne og arbeidssønske. Det kan forklare at overgangen frå tiltaket til arbeid er relativt låg. Andre lågterskeltiltak er varig tilrettelagt arbeid og arbeidsførebuande trening. Dette er tiltak

som hører heime innanfor dei skjerna verksemdene, og som tidligare forskning har vist har liten eller ingen effekt på overgang til arbeid. Tiltaka er likevel viktige for dei arbeidssøkarane som står lengst unna arbeidsmarknaden, eller dei er viktige for uføretrygda som treng ein varig, tilrettelagd arbeidsplass.

Det er tverrpolitisk semje om å ha eit høgt tiltaksnivå for å motarbeide ledighet og utanforskap. Det er difor viktig at vi kan ha tillit til at dette er ein god og fornuftig måte å bruke offentlege midlar på. Vi vil stadig forbetre tiltaka og korleis vi bruker dei. Vi er ikkje i mål. Det er behov for å drive ei fortløpande utvikling av eksisterande tiltak samt prøve ut nye ordningar. Målet er å auke overgangen frå tiltak til arbeid. Vi legg stadig større vekt på kvalitet og resultat i tiltaksarbeidet. Difor vil det skje nye endringar i regelverket for arbeidsmarknadstiltaka. Dette er eit pågåande utviklingsarbeid som vi vil halde Stortinget orientert om gjennom dei årlege budsjettprosessane.

SPØRSMÅL NR. 556

Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 22. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Vil statsråden ta et initiativ overfor de ulike departementene som forvalter statens direkte eierskap, for å kartlegge omfanget/bruken av private helseforsikringer hvor arbeidsgiver betaler forsikringspremien, og/eller ta et initiativ til at staten som hel- eller deleier kan gå foran med et godt eksempel og avvikle/foreslå avvikling av de samme ordningene?»

BEGRUNNELSE:

I forkant av innføringen av helsereformen, var det et uttalt mål at reformen skulle gjøre de private helseforsikringene overflødige. Selv om veksten har begynte å flate ut, har antall personer med denne typen forsikringer like fullt fortsatt å øke. I dag har i alt ca. en halv million nordmenn denne forsikringstypen, og om lag 90 % av disse er forsikret gjennom ordninger betalt av arbeidsgiver.

Ved inngangen til 2017 hadde staten direkte eierskap i til sammen 74 selskaper. I ett av disse, hvor staten gjennom Nærings- og fiskeridepartementet har en eierandel på i overkant av 50 %, er undertegnede gjort kjent med at det medio 2014 ble innførte kollektiv helseforsikring for

ansatte i den norske delen av virksomheten. Bare i dette ene selskapet omfatter ordningen ikke mindre enn i størrelsesorden 4-5000 personer.

Om situasjonen skulle være tilsvarende i flere av de andre selskapene staten har direkte eierskap i, stiller det statens tro på sin egen reform i et underlig lys ved at det ikke er samsvar mellom politiske målsetninger og praktisk gjennomført eierskap.

Svar:

Regjeringens eierskapspolitikk er beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen). I eierskapsmeldingen fremgår bl.a. statens mål med eierskapet i de enkelte selskapene. I meldingen beskrives også betydningen av et tydelig skille mellom statens rolle som eier og statens øvrige roller, og mellom styret og eier. Dette er avgjørende for å sikre legitimitet og tillit til statens ulike roller. Selskapenes eventuelle tegning av privat helseforsikring er et forhold som hører under selskapet, og ikke staten som eier. Det er bred politisk enighet om at det statlige eierskapet skal utøves profesjonelt innenfor rammen av norsk selskapslovgivning og basert på allment aksepterte eierstyrings-

prinsipper, herunder at selskaper hvor statens eierskap i hovedsak er forretningsmessig motivert skal drives på

samme måte og under samme rammevilkår som veldrevne private selskaper.

SPØRSMÅL NR. 557

Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 22. desember 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Lærerutdanningen er utvidet fra fire til fem år for at fremtidige lærere skal være bedre rustet til å hjelpe alle elever til å utvikle sitt potensial. Det er få områder som opplever slik høyteknologisk utvikling som Forsvaret og den sikkerhetspolitiske situasjonen stiller økende krav til den operative evnen. Den spanske marinen utvider den grunnleggende militære opplæringen fra fire til fem år.

Hvordan forsvarer ministeren at den grunnleggende militære profesjonsutdanningen skal reduseres fra fire til tre år?»

Svar:

Representanten Grung viser til at lærerutdanningen er utvidet fra fire til fem år for at fremtidige lærere skal være bedre rustet til å hjelpe alle elever til å utvikle sitt potensial. Det påpekes at det er få områder som opplever slik høyteknologisk utvikling som Forsvaret og at den sikkerhetspolitiske situasjonen stiller økende krav til den operative evnen. Den spanske marinen utvider den grunnleggende militære opplæringen fra fire til fem år. Grung spør på bakgrunn av dette om hvordan forsvarsministeren forsvarer at den grunnleggende militære profesjonsutdanningen skal reduseres fra fire til tre år.

Gjennom ny ordning for militært tilsatte, iverksatt 1. januar 2016, innføres et spesialistkorps i Forsvaret og offiserens rolle endres. Tidligere hadde Forsvaret en «enhetsbefalsordning» der alle offiserer skulle kunne utføre de fleste oppgaver. I fremtiden vil det bli en mer tydelig og hensiktsmessig arbeidsdeling mellom offiseren og spesialisten. Som representanten viser til, preger den høyteknologiske utviklingen Forsvaret. Innføring av spesialistkorps vil være et viktig grep for på en bedre måte å kunne møte denne utviklingen. Offiserene som uteksamineres fra Forsvarets høyskole skal ha sin primære rolle i å utøve ledelse og føre kommando. Spesialistkorps vil representere erfaring, kontinuitet og spesialisert kompetanse. Offiserene og spesialistene skal utfylle hverandre og synergien vil bidra til å øke Forsvarets operative evne.

Den spanske marine gjennomfører en femårig krigsskoleutdanning for elever uten en sivil universitets- eller høyskolegrad. Ved bestått utdanning oppnår elevene én sivil grad i tillegg til offisersgraden. Elever med en forutgående sivil universitets- eller høyskolegrad gjennomfører enten ett eller to års krigsskoleutdanning hvor det fokuseres på militære fag. Til forskjell fra den spanske marines krigsskoleutdanning, oppnår ikke kadettene ved Forsvarets høyskole en sivil grad.

Målet med utdanningsreformen i Forsvaret er å gjennomføre en struktur- og kvalitetsreform som skaper bedre forutsetninger for kvalitet og samtidig reduserer kostnader. Befalsskolen er endret for å kunne gi spesialistkorps et god og relevant utdanning. Tidligere hadde Forsvaret én utdanningssøyle for enhetsbefalet. Nå etableres én utdanningssøyle for offiserene gjennom krigsskoleutdanningen, og én utdanningssøyle for spesialistbefalet gjennom befalsskolen.

Når reformen er gjennomført, skal Forsvaret ha et utdanningssystem som leverer relevant, behovsprøvd, fleksibel, kostnadseffektiv og god militær utdanning. Etter utdanningsreformen vil kadettene ved Forsvarets høyskole oppnå en bachelorgrad i militære studier. Lengden på høyskoleløpet er en videreføring av dagens utdanningslengde ved krigsskolene. Til forskjell fra tidligere, vil det i fremtiden være mulig å søke seg direkte til en militær bachelorutdanning uten forutgående befalsskoleutdanning. Omstruktureringen er i tråd med strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren. Det at Forsvarets utdanningssystem er mest mulig kompatibelt med det sivile utdanningssystemet vil kunne øke rekrutteringsgrunnlaget, både blant ungdom som skal søke seg til studier, og fra talenter blant de vernepliktige inne til førstegangstjeneste.

SPØRSMÅL NR. 558**Innlevert 14. desember 2017 av stortingsrepresentant Rowena von Ohle****Besvart 20. desember 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne****Spørsmål:**

«Hvordan er utviklingen i bruk av familieråd og omsorgsplassering i familie, slekt og nettverk de siste 12 årene, og hvordan vil statsråden følge opp bruk av familieråd, slik at det blir mer implementert i barnevernets arbeid, påse at dette blir brukt korrekt, slik at omsorgsoverdragelse ikke blir vurdert, før det er siste utvei?»

BEGRUNNELSE:

I dagens barnevern er omsorgsoverdragelse det mest inngripende tiltaket barnevernet kan komme med. Mangel på formell kompetanse som fører til mistolkning av loven kan være en av grunnene til at hjelpetiltak ikke alltid blir vurdert og satt inn før en går til en omsorgsoverdragelse. Det er likevel ofte et behov for å ta raske avgjørelser av hensyn til barna som kan være i en farlig situasjon. Det står klart i loven at man skal vurdere hjelpetiltak i hjemmet først, og det ser ut til å mangle i alt for mange saksprosesser. Flere kommuner har startet med familieråd, og med meget gode resultater hos mange av dem. Det handler jo så klart om hvordan kommunene velger å bruke familieråd, men dette kan gjøre at familie og nære relasjoner kan få muligheter til å hjelpe sine egne, og barna blir ikke sendt til fremmede og kan i mange tilfeller fortsette i sitt nærmiljø, gå på samme skole og ha kontakt med sine biologiske foreldre og øvrig familie. Dette vil senke behovet for omsorgsoverdragelse, og der hvor det er plassering i familie, slekt og nettverk vil kunne føre til at barnet kan komme tilbake til mor og far i de tilfellene det er mulig, uten å måtte bryte opp et nytt nettverk.

Svar:

Familieråd er en viktig metode for nettverksinvolvering i barnevernets arbeid og det har gjennom flere år vært en bevisst satsing på familieråd. Når det gjennomføres et familieråd, gis barnets slekt og nettverk en mulighet til å ta fatt i og løse de problemene som har oppstått. Familieråd er også et godt verktøy for å vurdere om det er aktuelle fosterhjem i barnets slekt eller nettverk. Bruken av familieråd ble første gang registrert i SSB-statistikken i 2013. Siden da har vi sett en økning fra 896 ganger i 2013 til 1182 ganger i 2016. Det er usikkert om dette fanger opp all bruk av familieråd, men registreringen i saksbehandlingssystemet i det statlige barnevernet viser også en økning. Bruk av familieråd øker sannsynligheten for at barnet fortsatt kan bo hos slekt dersom det trenger å bo i et fosterhjem, noe som forskningen gir støtte for at i mange tilfeller er

til barnets beste. Tall fra SSB gir indikasjoner på at andelen fosterhjem i slekt og nettverk har økt de siste 12 årene, fra 21,2 prosent i 2004 til 26,1 prosent i 2016. Fordi registreringene ble endret i 2013, er ikke tallene før og etter direkte sammenlignbare, men det har også vært en liten økning i sammenlignbare perioder – fra 2004 til 2012, og fra 2013 til 2016. I Meld.St. 17 (2015-2016) Trygghet og omsorg. Fosterhjem til barns beste til Stortinget framhevet Regjeringen bruk av familieråd både som en forebyggende innsats for å forhindre omsorgsovertakelse og som et virkemiddel til økt bruk av slekt og nettverk i fosterhjemsrekruttering. Barnevernslovutvalget foreslo videre i NOU 2016: 16 Ny barnevernslov. Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse å lovfeste at barneverntjenesten skal legge til rette for bruk av familieråd ved vurderingen av fosterhjem i barnets familie eller nære nettverk. Dette er fulgt opp i Prop. 169 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerhet for barn og foreldre). I lovproposisjonen foreslår departementet å lovfeste at barneverntjenesten skal legge til rette for bruk av verktøy og metoder for nettverksinvolvering ved vurdering av fosterhjem i barnets familie eller nære nettverk, dersom det er hensiktsmessig. Dette forslaget er ikke begrenset til vurdering av fosterhjem etter en omsorgsovertakelse, men omfatter også frivillige plasseringer, akutsituasjoner og bruk av familieråd etter en omsorgsovertakelse. Forslaget er heller ikke begrenset til familieråd, fordi den faglige utviklingen på feltet endrer seg over tid. Barnevernet bruker allerede i dag ulike arbeidsmåter og metoder for å finne fosterhjem i barnets slekt og nære nettverk. Forslaget i Prop. 169 L henger også tett sammen med endringen Stortinget sluttet seg til i behandlingen av barnevernsreformen (Prop 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven), da barneverntjenesten ble gitt en plikt til å alltid vurdere om noen i barnets slekt eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Lovendringene vil både tydeliggjøre barneverntjenestens ansvar og gi Helsetilsynet og fylkesmannsembetene mulighet til å føre tilsyn med at kommunen vurderer bruk av slekt og nære nettverk ved fosterhjems plasseringer, samt om familieråd eller andre metoder for nettverksinvolvering benyttes der hvor det er hensiktsmessig. For at metoder for nettverksinvolvering skal brukes riktig, og for at fosterhjem i familie og nettverk skal fungere godt, trenger mange kommuner faglig støtte. Det statlige barnevernet bistår derfor kommuner med opplæring og metodestøtte i familieråd. Alle landets kommuner har fått tilbud, og totalt er det ca. kun 50 kommuner som ikke har benyttet seg av tilbudet. Bufetat forventer at flere av disse vil ha opplæring i løpet av

2018. På grunn av høy turnover i barnevernet, tilbyr Bufetat også ny og tilpasset opplæring til kommuner som ønsker det. Det statlige barnevernet bistår også kommunene med vurdering av mulige fosterhjem i slekt og nettverk når kommunene ber om det. Bufdir gjennomfører også rekrutteringskampanjer rettet mot fosterhjem i slekt og nettverk. Forskning viser at fosterhjem i familie og nære nettverk kan ha spesielle utfordringer. Det er behov for å tilpasse opplæringen og veiledning til de spesielle behovene og utfordringene ulike fosterhjem kan ha. Bufdir jobber derfor med å utvikle et opplærings- og veiledningsprogram tilpasset fosterhjem i ulike målgrupper. For å sørge for at vi i fremtiden får rekruttert nok fosterhjem, er det også nødvendig å se nærmere på fosterhjemmenes rammebetingelser. For å kunne mestre oppdraget og gi

barna en god omsorgssituasjon trenger fosterhjem rammebetingelser tilpasset barnets og fosterfamiliens behov. Regjeringen har satt ned et offentlig utvalg som skal utrede rammebetingelsene for ordinære fosterhjem. Utvalget leverer sin utredning i desember 2018, og jeg vil komme tilbake til hvordan spørsmål om fosterhjems rammebetingelser skal følges opp etter at den har vært på høring. Regjeringens mål er at barn, gjennom forebygging og tidlig innsats, skal få god hjelp før problemene i hjemmet vokser seg store. Dette er blant annet bakgrunnen for mange av tiltakene i barnevernsreformen. Regjeringen har også lansert en langsiktig kompetansestrategi for det kommunale barnevernet, hvor en av målsetningene er å bidra til at barnevernet etablerer familiestøttende tilbud som kan forebygge at barn må flytte ut av hjemmet sitt.

SPØRSMÅL NR. 559

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Martin Henriksen

Besvart 20. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvor godt mener kunnskapsministeren at innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaugs omtale og bruk av SSB-statistikken er i tråd med disse prinsippene?»

BEGRUNNELSE:

11. desember la SSB fram rapporten «Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre». Rapporten viser at kriminaliteten gått ned de siste årene, og at nedgangen er langt sterkere blant innvandrere enn i befolkningen for øvrig. SSB skriver i rapporten at:

«Samlet sett finner vi at andelen siktede personer blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært høyere enn i øvrig befolkning gjennom hele perioden, men at overrepresentasjonen har vist en markert nedadgående trend de siste 10-15 årene.»

SSB presiserer videre i rapporten at:

«De beskrevne sammenhengene kan aldri tillegges en kausal tolkning, og at en gitt innvandrergruppe er over- eller underrepresentert kan med andre ord ikke tolkes dithen at de er over- eller underrepresenterte fordi de er innvandrere.»

Rapporten er skrevet med støtte fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Integreringsminister Sylvi Listhaug valgte å kommentere tallene slik til NRK 11.12.17:

«De får alle muligheter til å lykkes i det norske samfunnet. Dette viser mangel på respekt for våre lover og regler, og det synes jeg er veldig synd».

Samme dag la hun ut en oppdatering på sin Facebook-side, som følges av rundt 140'000 personer, med teksten:

«Jeg synes det er nedslående at flyktninger som har fått beskyttelse, husvære og alle muligheter i Norge begår mer kriminalitet enn befolkningen ellers. Ett minstekrav til alle som kommer hit er at man følger norsk lov. Det er urovekkende at 2. generasjons innvandrere er mer kriminelle enn sine foreldre.»

Teksten kom sammen med grafikk som fremstiller det slik at andre generasjons innvandrere er dobbelt så kriminelle som den øvrige befolkningen.

Integreringsministeren nevnte verken i media eller på sin Facebook-side at kriminaliteten også blant innvandrere går markant ned, eller at grafikken ikke var justert for alder og kjønn, slik at den kan gi et feilaktig inntrykk.

SSB advarer selv mot å bruke tallene på en slik måte.

Mitt inntrykk er at kunnskapsministeren mener forskning bør brukes på en balansert måte.

Kunnskapsministeren holdt blant annet innlegg på Forskerforbundets forskningspolitiske seminar

«Hvem eier forskningen?» i november 2016 i Oslo, der samtlige partier undertegnet «Forskerløftet».

I det forpliktet partiene seg blant annet til:

- å bestrebe seg på å sitere forskere korrekt og gjengi forskningsresultater på en god måte

- ikke bevisst å skjule sentrale forskningsresultater politikerne vet eksisterer, selv om de ikke er i samsvar med deres politiske syn.

ABE-reformen (mill. kroner)			
2015 (0,6 pst.)	2016 (0,6 pst.)	2017 (0,8 pst.)	2018 (0,7 pst.)
-43,4	-53,6	-71,7	-56,8

Svar:

Jeg støtter prinsippene for bruk av forskning som slås fast i "Forskerløftet", som alle partiene undertegnet på Forskerforbundets forskningspolitiske seminar "Hvem eier forskningen" i november 2016. Men jeg tror vi som folkevalgte må innrømme at vi som gruppe ikke alltid lever opp til dette. Det er allikevel bare mitt inntrykk og ikke basert på solid forskning.

Forskning inngår regelmessig som en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, komponent i sammenhenger der

interessentene er mange og verdier kan være i konflikt. Resultatene kan være usikre eller tolkningene sprike. Derfor er det viktig at vi politikere skiller mellom hva som er våre politiske meninger og hva som er forskningens konklusjoner.

Det må være rom for politisk debatt med utgangspunkt i forskningsresultater, og en kritisk offentlighet er det beste virkemiddelet for å få en god debatt om forskning og bruk av forskning. Jeg føler ikke at det er en prekær mangel på kritiske stemmer til statsråd Listhaugs bidrag i den offentlige debatten, ei heller i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 560

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Terje Aasland

Besvart 19. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren påse at ny operatør må opprettholde dagens stoppstruktur på Sørlandsbanen gjennom Telemark?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til besvarelse 23.11.2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen til Dokument nr. 15:291 (2017-2018). I besvarelsen skriver samferdselsministeren følgende: Det innebærer at togoperatøren har krav om å betjene alle stasjonene, men selv kan velge å tilpasse stoppstrukturen ved at enkelte tog kun stopper ved behov, eller at det er enkelte avganger som ikke stopper på alle stasjoner osv. NSB velger i dag å stoppe på disse stasjonene på grunn av det markedsmessige behovet de ser. Det regner vi også med at en ny operatør vil gjøre. I denne delen av svaret kommer det klart frem at det er opp til en ny operatør å velge stoppstruktur. Derfor var mitt hovedansvar å få et svar fra samferdselsministeren på om ny operatør er forpliktet til å følge tidligere stoppstruktur hvor det i dag er slik at de fleste tog stopper på Neslandsvatn og i Lunde,

alle avganger stopper i Drangedal, Bø og på Nordagutu, noe som gjør at Sørlandsbanen er et godt transporttilbud for innbyggere i store deler av distrikts-Telemark. En reduksjon av eksisterende stoppstruktur vil være en betydelig svekkelse av mobilitet og tilgjengelighet for store deler av befolkningen i Telemark.

Svar:

Jeg viser til mitt brev fra 23. november 2017 med svar på spørsmål 291 fra stortingsrepresentant Terje Aasland.

Som en følge av jernbanereformen er ansvaret for kjøp av persontogtjenester delegert fra Samferdselsdepartementet til Jernbanedirektoratet fra 1. januar i år. Dette er gjort bl.a. for å legge til rette for konkurranseutsetting av togtilbudet. Et viktig kriterium operatørene som legger inn tilbud blir vurdert etter er hvordan de vil styrke trafikkgrunnlaget og gjøre tilbudet mer attraktivt.

Jernbanedirektoratet opplyser at operatøren som skal trafikkere trafikkpakke sør, som regiontogene på Sørlandsbanen gjennom Telemark er en del av, skal legge dagens stoppmønster til grunn for togtilbudet. Dette innebærer at det ikke er lagt opp til noen reduksjoner i an-

tall stopp i Telemark i forhold dagens ruteopplegg. Jernbanedirektoratet har også opplyst at de, på bakgrunn av at det er oppstått usikkerhet om tolkningen av formuleringene i konkurransegrunnlaget, vil gjøre en presisering og tydeliggjøring av kravene til betjening av stasjoner i en senere oppdatering av konkurransegrunnlaget.

La meg samtidig minne om at dagens regjering har vært opptatt av å styrke togtilbudet i landet, ikke svekke det. Tilbudet på Sørlandsbanen ble styrket i 2014 som

følge av økte budsjettbevilgninger. Forbedringen av togtilbudet har gitt tilnærmet to timers frekvens mellom Oslo og Stavanger. Antall avganger økte på hverdager fra fem til åtte mellom Oslo og Kristiansand, og fra fire til sju gjennomgående reiser mellom Oslo og Stavanger. Også helgetilbudet ble forbedret. Dette tilbudet skal altså ligge til grunn for konkurranseutsettingen av togtrafikken på Sørlandsbanen.

SPØRSMÅL NR. 561

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 21. desember 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Meiner statsråden at det er ein samanheng mellom det å ha ei laus tilknytning til arbeidslivet, gjennom korte vikariat, eller midlertidige stillingar, og å vere sårbar for trakassering, og kva har ho i så fall tenkt å gjere for å trygge arbeidssituasjonen for dei det gjelder?»

GRUNNGJEVING:

Svenske tal viser at nesten kvar femte kvinne opplevd seksuell trakassering på jobb. Tala er henta ut av Statistiske Centralbyrån (SCB), etter ynskje frå svensk LO. Spesielt utsett er kvinner med laus tilknytning til arbeidslivet, som til dømes midlertidig ansatte i mellom anna hotell- og restaurantbransjen. Fafo har òg publisert ein rapport om seksuell trakassering i arbeidslivet, som er bygd på ei undersøking med mellom anna Fellesforbundet sine medlemmer i hotell og restaurant og Fagforbundet sine medlemmer i helse og omsorg. Av rapporten framgjekk det at ein av fem av desse svarte at dei har opplevd seksuell trakassering i samband med jobben dei siste tre åra.

Svar:

Jeg konsentrerer mitt svar om utfordringene med seksuell trakassering i arbeidslivet.

I Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelser om arbeidsmiljø er arbeidstakere spurt om de utsettes for uønsket seksuell oppmerksomhet, kommentarer eller lignende på sin arbeidsplass. Som grunnlag for svar på representantens spørsmål har jeg bedt om bidrag fra Statens arbeidsmiljøinstitutt som har sett nærmere på data-materialet fra levekårsundersøkelsene.

I levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø fra 2016 oppga 4,1 prosent at de en gang i måneden eller mer utsettes for uønsket seksuell oppmerksomhet, kommentarer eller liknende på arbeidsplassen. Det er flere kvinner (7 prosent) enn menn (1,6 prosent) som utsettes, og yrkesaktive kvinner i de yngste aldersgruppene er særlig utsatt (11-12 prosent).

Det er ikke store forskjeller mellom midlertidig og fast ansatte. Samlet sett er forekomsten av uønsket seksuell oppmerksomhet blant midlertidig ansatte 5,1 prosent, mot 4,0 prosent blant fast ansatte. Blant kvinner svarte 8,1 prosent av de midlertidig ansatte at de var utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet, mot 6,9 prosent blant fast ansatte. Blant menn er tilsvarende andeler 1,3 prosent for midlertidig ansatte og 1,5 prosent for fast ansatte.

Levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø viser at det særlig er innen næringene overnatting/servering og helse/sosial at seksuell trakassering har et visst omfang. Studier utført av Fafo viser at innen helse/sosial oppleves seksuell trakassering først og fremst fra brukere og pasienter, men også fra arbeidskolleger. Innen overnatting/servering oppleves seksuell trakassering først og fremst fra kunder, men også kollegaer og sjefer. Levekårsundersøkelsen viser at unge kvinner har høyere risiko for å bli utsatt for seksuell trakassering. Det er generelt mange unge arbeidstakere som har en midlertidig ansettelse i starten av sin yrkeskarriere. De fleste går over til fast ansettelse i løpet av relativt kort tid.

#Metoo-kampanjen tyder på at seksuell trakassering også kan være en betydelig utfordring i andre deler av arbeidslivet, det gjelder blant annet innen kultur og media. Partene i mediebransjen har nylig gjennomført en kartlegging blant arbeidstakere i bransjen. Andelen som

svarte at de hadde blitt utsatt for seksuell trakassering var høyere blant dem som er frilansere og midlertidig ansatte enn gjennomsnittet i bransjen.

Jeg understreker at seksuell trakassering i arbeidslivet er uakseptabelt og ulovlig, jf. arbeidsmiljøloven § 4-3 (3). I samsvar med arbeidsmiljøloven er det den enkelte arbeidsgiver som har ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Det innebærer behov for en særskilt oppmerksomhet og oppfølging i de mest utsatte delene av arbeidslivet. Dette vil typisk gjelde næringer med mange unge arbeidstakere og høy "turnover". Arbeidstilsynet fører tilsyn med, og gir de nødvendige pålegg etter, bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Også arbeidstakere har en uttrykkelig plikt i arbeidsmiljøloven til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble tydeliggjort fra 1. juli 2017, vil også være viktige i denne sammenhengen.

Regjeringen legger opp til et bredt samarbeid med partene i arbeidslivet om innsats mot seksuell trakassering. Temaet ble drøftet i møte i Arbeidslivs- og pen-

sjonspolitisk råd 7. desember og skal følges opp av en arbeidsgruppe om likestilling som er satt ned under dette rådet. Her deltar alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet sammen med BLD og ASD. Partene i serveringsnæringen har i samarbeid med Arbeidstilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) utarbeidet en informasjonskampanje som ble lansert i desember og skal følges videre opp i løpet av våren 2018. Myndighetene og partene vil drøfte oppfølgingen med sikte på at informasjonstiltakene skal gjennomføres også i andre deler av arbeidslivet.

Arbeidstilsynet og LDO samarbeider om innsats for å øke kunnskapen til arbeidsgivere og arbeidstakere om hva trakassering og seksuell trakassering er og hvordan dette kan forebygges og hindres på arbeidsplassen. Det lages blant annet en nettbasert veileder med praktiske råd og forslag for å forebygge og hindre seksuell trakassering i bransjen og opplæringsmateriell for arbeidsgivere, tillitsvalgte og verneombud. Arbeidstilsynet og LDO gjennomfører også felles opplæring for inspektører i Arbeidstilsynet og vil utvide sitt samarbeid om innsats mot seksuell trakassering.

SPØRSMÅL NR. 562

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 19. desember 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«I Stortingets Innst. 422 S om Kommuneproposisjonen for 2018, ber en enstemmig komitee regjeringen sørge for å behandle saken om overføring av Rindal kommune fra Møre og Romsdal til Trøndelag slik at Rindal kan bli del av nye Trøndelag fylkeskommune fra etableringen 1. januar 2018, eller senest slik at det er tidsnok til at innbyggerne kan delta i fylkestingsvalget i Trøndelag i 2019.

Kan statsråden bekrefte at framdriften i saken vil bidra til at komiteens anmodning imøtekommes?»

BEGRUNNELSE:

Rindal kommune søkte i 2014 om overføring fra Møre og Romsdal til Sør Trøndelag fylkeskommunen.

Ved behandling av Kommuneproposisjonen for 2018 ble det i Innst. 422 S fra kommunal- og forvaltningskomiteen framsatt følgende enstemmige merknad:

"Komiteen viser til at Rindal kommune lenge har hatt ønske om å bytte fylke til Trøndelag. Komiteen viser også til at det

er gitt anbefaling om raskt fylkesbytte fra begge fylkesmenn, vedtak i fylkestinget i Møre og Romsdal, enstemmig vedtak i fellesnemnda i nye Trøndelag og flere enstemmige vedtak i kommunestyret som underbygger søknaden. Komiteen er enig med Rindal i at dette er fornuftig, og ber regjeringen sørge for å behandle saken med mål om at Rindal kommune blir del av nye Trøndelag fylkeskommune fra etableringen 1. januar 2018, eller senest slik at det blir tidsnok til at innbyggerne kan delta i fylkestingsvalget i Trøndelag i 2019."

Svar:

Det er Stortinget som må fatte det endelige vedtaket om fylkesbytte for Rindal kommune ved vedtak om justering av fylkesgrensen mellom Møre og Romsdal og Trøndelag.

Jeg kan bekrefte for representanten Greni at komiteens anmodning imøtekommes. Departementet har lagt til rette for prosesser som gjør at Stortinget kan fatte de nødvendige vedtak våren 2018, slik at innbyggerne i Rindal kommune kan stemme ved fylkestingsvalget i Trøndelag høsten 2019.

Det vil være hensiktsmessig om Stortinget kan gjøre en samlet vurdering av denne saken og eventuelt andre lignende fylkesgrensejusteringer. Departementet har derfor i brev av 12. oktober 2017 bedt alle fylkesmannsembetene kartlegge og ha dialog med kommuner i randsonene av de nye fylkene for å se om det er andre aktuelle kandidater for fylkesbytte.

For kommuner som ønsker å endre fylkestilknytning fra 1. januar 2020 har departementet skissert følgende milepæler:

- Desember 2017/ januar 2018 – vedtak i kommunestyrene
- Februar 2018 – Fylkesmannens vurdering
- Februar/mars 2018 – vedtak i fylkestingene

I etterkant av de lokale og regionale prosessene vil departementet våren 2018 legge fram en sak for Stortinget om endring av fylkestilknytning for Rindal og eventuelt andre kommuner fra 1. januar 2020.

En rekke sammenslåinger er vedtatt fra 1. januar 2020, både for fylker og kommuner. Valget høsten 2019 vil gjennomføres som om sammenslåingene allerede er skjedd, slik at alle innbyggere i de nye kommunene/fylkeskommunene vil kunne stille til valg og ha stemmerett til det nye kommunestyret/fylkestinget. Ved grensejusteringer som trer i kraft 1. januar 2020 mellom kommuner, og grensejustering mellom fylker der kommuner endrer fylkestilhørighet, vil det samme prinsippet legges til grunn.

SPØRSMÅL NR. 563

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Nina Sandberg

Besvart 20. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hva vil kunnskapsministeren gjøre for å sikre at man kartlegger og tar aktivt grep for å forebygge og stanse seksuell trakassering innen høyere utdanning og forskning?»

BEGRUNNELSE:

Seksuell trakassering forekommer innen høyere utdanning og forskning, men vi vet ikke hvor utbredt det er. Nyelig avdekket BT at det har vært elleve saker de ti siste årene ved Universitetet i Bergen, den ene saken hadde pågått like lenge. Redaktøren i studentavisa Universitas i Oslo påpeker at strukturen i akademia er som skapt for seksuell trakassering; her arbeider unge, uerfarne studenter tett med eldre, etablerte professorer og veiledere. Relasjoner kan få mye å si for videre karrieremuligheter. Det ligger en maktskjevhet i bunnen som gjør studentene sårbare, og kan gjøre at de kvier seg for å stå fram.

Kunnskapsministeren uttalte i en kommentar til Khrono at han forstod ønsket om å kartlegge omfanget av seksuell trakassering, men kom ikke med noe initiativ til en helhetlig gjennomgang av feltet. Statssekretær Bjørn Haugstad har også vært kritisk til å lage en nasjonal handlingsplan mot seksuell trakassering, utover dette vet vi lite om hva Høyre- og FrP-regjeringen faktisk vil gjøre for å forhindre og stoppe trakassering.

Svar:

#Metoo-kampanjen har tatt stor plass i sosiale medier og samfunnsdebatten i høst, og viser noe av omfanget og forekomsten av seksuell trakassering og overgrep. Dette foregår dessverre også i universitets- og høyskolesektoren. Seksuell trakassering er uakseptabelt, både innen høyere utdanning og forskning og i samfunnet ellers.

I akademia er det strukturer som kan gjøre risikoen for slik uakseptabel atferd større enn i andre deler av samfunnet. Dette fordi universiteter og høyskoler naturlig preges av et skjevt maktforhold mellom for eksempel ansatte og studenter og mellom etablerte ansatte og ansatte som er i en tidlig fase i karrieren. Ut i fra et eier- og arbeidsgiverperspektiv må det derfor arbeides aktivt på flere måter. Departementet vil understreke at tilliten til at sektoren forvalter sitt samfunnsansvar er avhengig av at sektoren håndterer denne skjevheten i maktforhold på en god måte.

Arbeidsmiljøloven (aml) har et klart forbud mot alle former for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, og gir den enkelte arbeidsgiver ansvaret for risikovurdering og nødvendig oppfølging i virksomheten. Og arbeidstakere har en uttrykkelig plikt til å si i fra dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, vil også være vik-

tige i denne sammenhengen. I universitets- og høyskolesektoren gjelder selvfølgelig disse reglene for alle ansatte, og vi forutsetter at det gjelder tilsvarende for studenter. I tillegg finnes det regler om dette i det statlige regelverket for øvrig, og virksomhetenes etiske retningslinjer er spesielt viktig.

Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven. Offentlige myndigheter, skolemyndigheter, arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner har en lov-pålagt plikt til å jobbe aktivt mot seksuell trakassering innenfor egen virksomhet, og å sette i verk tiltak når det er nødvendig. Forbudet mot seksuell trakassering videreføres i den nye likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2018. Jeg viser ellers til den redegjørelsen som er gitt fra arbeids- og sosialministeren i svar 18. desember 2017 på spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Elsa-May Botten.

Universitets- og høyskoleloven gir institusjonenes styrer det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Institusjonene skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, arbeide for studentvelferden på lærestedet. Lovverket slår altså fast at studenter og ansatte skal ha fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø.

Seksuell trakassering har i utgangspunktet sitt opphav i uakseptable holdninger, og arbeidet for å avskaffe slik adferd og hendelser er et kontinuerlig holdningsarbeid, slik bevegelsen i sosiale medier nå er et godt eksempel på. Det er viktig at arbeidet med å bekjempe seksuell trakassering er forankret på institusjonene, fordi dette ikke bare handler om holdninger og kultur hos den enkelte, men også om kulturen på den enkelte institusjon.

I uke 50 oppfordret Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif) styrene i Forskningsinstituttene Fellesarena (FFA) og Universitets- og Høgskolerådet (UHR) til å handle i sine sektorer når det gjelder seksuell trakassering, og kom med konkrete anbefalinger.

Universitetene og høyskolene har tatt situasjonen på alvor. De samordner innsatsen når det gjelder kartlegging, forebygging, varsling, oppfølging og lederopplæring, og UHR har nå nedsatt en arbeidsgruppe for å arbeide videre.

Kunnskapsdepartementet forventer at alle bidrar til å forhindre at trakassering skjer, at det er tydelige rapporteringskanaler slik at det er enkelt å varsle og si fra og at henvendelser om trakassering følges skikkelig opp.

Departementet vil følge opp og understreke viktigheten av arbeidet mot trakassering også i tildelingsbrevene til universitetene og høyskolene.

SPØRSMÅL NR. 564

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 21. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden informere om kor tid departementet vil følge opp Stortinget sitt vedtak og innføre diagnosekoder på kvit resept som eit tiltak for å førebygge uheldig og feil antibiotikabruk, og opplyse om dei ulike alternativa til løysingar som er kommen inn og som departementet no vurderer?»

GRUNNGJEVING:

Viser til Stortingets vedtak om å innføre diagnosekoder på kvit resept.

Svar:

Å innføre diagnosekode på antibiotikareseptar er utfordrande både juridisk og teknologisk. To ulike alternativ til løysingar vert no greia ut. Alternativ 1 er å sette diagnose-

koden direkte på resepten. Alternativ 2 er at diagnosekoden blir sendt frå rekvirent til reseptregisteret utan å bli gjort synleg på resepten.

Departementet fekk 31. oktober 2017 tilsendt eit brev frå Helsedirektoratet med ei ny juridisk vurdering om bruk av diagnosekoder på antibiotikareseptar. I brevet skriv Helsedirektoratet at: "Etter vår vurdering må departementet vurdere nærmere om en endring av forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek for å gi en plikt til å påføre diagnosekode på antibiotikareseptar kan gjøres innenfor formålet med forskriften".

Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på å avklare spørsmålet tidleg i 2018. Deretter vil Folkehelseinstituttet og Direktoratet for e-helse få i oppdrag å utgreie nærare dei økonomiske og tekniske løysingane innanfor dei juridiske rammene, før ei endeleg avgjerd kan fattast.

SPØRSMÅL NR. 565**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 5. januar 2018 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil statsråden vurdere å utsette kravet om bakvakt i legevakt for leger uten vaktkompetanse, som etter planen gjelder fra 1. mai 2018?»

BEGRUNNELSE:

Akuttmedisinforskriften trådte i kraft 1. mai 2015. I denne kom krav om at dersom lege i vakt ikke har vaktkompetanse, skal det være lege med vaktkompetanse i bakvakt. Ved behov må bakvakt rykke ut. Kravet skal etter planen innfris innen 1. mai 2018. Spørsmålsstilleren har mottatt følgende informasjon i møte med Legevakta i Norddal, Stordal, Vestnes og Ørskog (ØILV):

Legevakta i Norddal, Stordal, Vestnes og Ørskog (ØILV) dekker i dag et stort geografisk område. ØILV har ansvar for legevakt hverdager fra 15.30 til klokka 22.00 og på lørdager og søndager fra klokka 08.00 til 22.00. All legevakt på natten dekkes av Ålesund interkommunale legevakt (ÅILV). Leger i ØIVL må ta nattevakter på ÅILV på linje med andre leger. Det er 13 fastleger og 4 turnusleger i de fire samarbeidende kommunene. Av disse er 5 fastleger over 60 år og dermed unntatt vaktplikt.

For legene i ØILV vil konsekvensen av at kravet til bakvakt i akuttmedisinforskriften innføres være at antall vakter øker med 50 % for fastleger med vaktplikt og vaktkompetanse. For hver vakt en turnuslege tar ekstra, må en fastlege dekke opp med bakvakt. Kravet vil få store konsekvenser for ØILV. Fastlegeordningen er under stort press på grunn av arbeidsmengde, høyt aldersgjennomsnitt på legene og svak rekruttering. Tvang og arbeidsplikt vil være uheldig for rekruttering. Å pålegge stor økning i vaktbelastning kan føre til at kommunene mister fastlegene. Spørsmålsstilleren deler kommunene Norddal, Stordal, Vestnes og Ørskog sin bekymring og mener den er lik tilbakemeldingene fra mange andre plasser i landet. Kravet i akuttmedisinforskriften oppgir ØILV at kan føre til at mange mindre kommunale og interkommunale legevakter må legges ned. Kommunene må da slutte seg til større legevakter, det vil gi lengre reisevei og dårligere beredskap i distriktene. Spørsmålsstilleren mener dette er svært alvorlig og bekymringsfullt, fordi det vil gi svekket legebereidskap og helsetilbud til befolkningen på disse plassene. Forslag til endring i Akuttmedisinforskriften er nå på høring og i forbindelse med denne mener spørsmålsstilleren statsråden må vurdere å utsette kravet om bakvakt i legevakt for leger uten vaktkompetanse. Gitt situasjonen vil ikke dette kravet styrke legevaktene, snarere svekke dem.

Svar:

Jeg vil starte med å takke representanten for å sette fokus på kommunal legevaktstjeneste som er en viktig del av den akuttmedisinske kjeden utenfor sykehus. Jeg merker meg de bekymringene representanten tar opp. Rekrutterings-situasjonen i fastlegeordningen, og dermed også i legevaktstjenesten, er noe jeg tar svært alvorlig.

Akuttmedisinforskriften ble fastsatt i 2015 og var et første skritt på veien for å styrke kompetanse og kvalitet i legevaktstjenesten. I høringsrunden ble det meldt bekymringer fra KS og kommunesektoren for kostnader, gjennomførbarhet og bærekraften i ordningen dersom de foreslåtte kompetansekravene ble opprettholdt. Av denne grunn ble det fastsatt en overgangsordning på tre år, fram til 1. mai 2018, for innfrielse av krav til grunnkompetanse for bl.a. lege i vakt. Samtidig ga jeg Helsedirektoratet i oppdrag, i samarbeid med KS, å følge med på, og evaluere implementeringen av forskriften i kommunene. Frist for oppdraget er i slutten av januar 2018.

Forslagene til endringer/justeringer i akuttmedisinforskriften, som i høst ble sendt på høring med frist 8. januar, gjelder justering av krav til grunnkompetanse for lege i vakt som følge av ny forskrift om kompetansekrav for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, utvidelse av overgangsordningen for kurs i akuttmedisin mv. (grunnet kurskapasiteten) og justeringer i bakvaktkravet for å tilrettelegge for et pilotprosjekt på legevaktområdet.

Jeg avventer nå høringsuttalelsene knyttet til akuttmedisinforskriften og Helsedirektoratets evalueringsrapport, og vil vurdere nøyte situasjonen og behov for tiltak når disse foreligger.

SPØRSMÅL NR. 566**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes****Besvart 20. desember 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Statoil delte ut kontrakter på Castberg samme dag som PUD ble levert inn.

Kan statsråd Søviknes redegjøre for hvilke betydelige ulemper som er påvist ved utbyggingen dersom prosjektet ikke startes opp før Stortinget faktisk har godkjent prosjektet?»

Svar:

Investeringene i utbyggingen av Castberg er anslått til i underkant av 50 milliarder kroner. Feltet vil gi store inntekter til fellesskapet de neste tiårene. Utbyggingen medfører at det settes ut en rekke kontrakter som norske leverandørbedrifter med ledig kapasitet kan konkurrere om. Igangsetting av utbyggingen vil således gi betydelig ringvirkninger også på fastlandet. Samlet nasjonal sysselsetting i utbyggingsfasen er av rettighetshaverne anslått til i underkant av 47 000 årsverk, herunder i underkant av 1800 i Nord-Norge.

I henhold til petroleumsloven må vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås eller byggearbeider påbegynnes før plan for utbygging og drift (PUD) er godkjent, med mindre departementet samtykker i dette. Rettighetshaverne i Castberg har søkt om samtykke til å inngå slike kontraktsmessige forpliktelser. Søknaden var knyttet både til den flytende produksjons- og lagerenheten og havbunnsanlegget. Det er ifølge operatøren, Statoil, nødvendig å inngå de aktuelle kontraktene for å sikre en kostnadseffektiv og forutsigbar fremdrift i prosjektet.

En del komponenter og mange av utstyrsmodulene har lang leveringstid og skal bygges inn i produksjonsskipet i en spesiell sekvens. Innkjøpspakker og materialer representerer nøkkelinformasjon fra de ulike leverandørene, som det er nødvendig å ha på plass på et tidlig tidspunkt for at innretningen skal kunne bygges på en trygg og effektiv måte. Inngåelse av kontraktene nå er avgjørende for å rekke planlagt produksjonsstart i fjerde kvartal 2022. Utsettelse av oppstart vil innebære kostnadsøkninger og svekket lønnsomhet i prosjektet.

Etter foreleggelse for Oljedirektoratet har departementet derfor, i medhold av petroleumsloven § 4-2 femte ledd, samtykket til inngåelse av enkelte vesentlige kontraktsmessige forpliktelser før PUD for Castberg er godkjent.

Det er en fordel at rettighetshaverne jobbe tett med leverandørene gjennom hele prosjektløpet. Tidlig involvering av leverandørene bidrar til mer presise kostnadsestimater ved investeringsbeslutning og innlevering av

PUD, samt lavere risiko for overskridelser og forsinkelser i utbyggingsfasen.

Alle kontrakter som selskapene velger å inngå før PUD er godkjent, har på vanlig måte kanselleringsklausuler. Samtykke til å inngå kontraktsmessige forpliktelser påvirker ikke myndighetenes behandling av PUD for Castberg. Myndighetene vurderer planen uavhengig av de kontraktsmessige forpliktelser som måtte være inngått. Rettighetshaverne har ansvaret for den økonomisk risiko, som inngåelse av kontraktene medfører, herunder at myndighetene kan endre eller unnlate å godkjenne PUD.

Forventet behov for inngåelse av vesentlige kontraktsmessige forpliktelser før PUD for Castberg er godkjent, er også beskrevet i Prop. 1 S (2017-2018) for Olje- og energidepartementet. Der fremgår blant annet følgende:

”Departementet tek sikte på å gi samtykke til å inngå vesentlige kontraktar før PUD er godkjent dersom det er godtgjort at det er viktig for å sikre ei god prosjektgjennomføring og ein effektiv feltutbygging.”

SPØRSMÅL NR. 567**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 21. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Jeg takker for statsrådets svar i dokument nr. 15:364 (2017-2018) og viser til dette.

Hvordan kan statsråden ha oversikt over kostnadene ved dagens arreststruktur sammenlignet med tidligere strukturer hvis han ikke har noen oversikt over hvor store personalressurser, og dermed lønnskostnader, som beslaglegges av kjøring til arresten?»

Svar:

Jeg vil, som tidligere presisert, understreke at politiet lokalt skal planlegge og bruke ressursene sine mest mulig

effektivt slik at polititjenesten totalt sett blir best mulig. Politidistriktene må planlegge bemanning og tjenesteordningene slik at man utnytter ressursene helhetlig og ut fra det lokale utfordringsbildet. Politidirektoratet opplyser at ressurser knyttet til arrest er en integrert del av den ordinære polititjenesten både operativt og i økonomisystemene. I forbindelse med den totale omorganiseringen og reformen norsk politi gjennomfører, inngår organiseringen av arreststrukturen som et element som både skal gi kvalitative og kvantitative gevinster. Jeg er opptatt av helheten i nærpolitireformen og jeg følger gjennomføringen av den tett med oversikt både over økonomi og gevinster.

SPØRSMÅL NR. 568**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingjerd Thon Hagaseth****Besvart 21. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Mener justisministeren at dommen fra Høyesterett (sak nr. 2017/691) reflekterer ønsket fra Stortinget om at det å tilby sexkjøp ikke skal være forbudt?»

BEGRUNNELSE:

8. desember avsa Høyesterett en dom der tap av prostitusjonsinntekter ikke har erstatningsrettslig vern. Saken gjaldt sju prostituerte kvinner som fremmet krav om erstatning for det økonomiske tapet de hadde lidt ved at de på grunn av skader og traumer etter å ha blitt ranet, ikke kunne selge seksuelle tjenester i en kortere periode etter ranene.

Flertallet i Høyesterett peker både på at kjøp av seksuelle tjenester er straffbart og at prostitusjon er pekt på av lovgiver som sterkt uønsket, og at et erstatningsvern vil kunne bidra til alminneliggjøring av sterkt uønsket virksomhet.

Et mindretall på to dommere var uenige med flertallet, og mente at slike tap har erstatningsrettslig vern på linje med andre individuelle ervervstap. Mindretallet la vekt på at prostitusjonsinntekter er lovlig inntekt, og at de

ikke kunne se at en erstatning ville alminneliggjøre prostitusjon.

Svar:

Straffeloven § 316 gjør det straffbart å kjøpe seksuelle tjenester, mens salg av slike tjenester ikke er straffbart. Dette er begrunnet i hensynet til de prostituerte selv, som er en svak og utsatt gruppe som ikke bør trues med straff, men heller tilbys hjelp til å komme ut av en eventuell vanskelig livssituasjon, jf. Ot.prp. nr. 28 (1999–2000) side 82.

Dommen fra Høyesterett er etter mitt syn i samsvar med lovgiverens standpunkt om at det ikke er forbudt å selge seksuelle tjenester. Blant annet understreker flertallet i Høyesterett i avsnitt 40 at «[s]alg av seksuelle tjenester er...lovlig».

Det at salg av seksuelle tjenester ikke er straffbart, betyr likevel ikke nødvendigvis at rettsordenen gir prostitusjonsinntekter et erstatningsrettslig vern. Strafferetten bygger på andre hensyn enn erstatningsretten. For å avgjøre om en interesse har erstatningsrettslig vern, må det foretas en bred helhetsvurdering. Etter norske rettstradisjoner er det i hovedsak en oppgave for domstolene å

foreta slike vurderinger, som ofte vil være nokså konkrete. Dommen fra Høyesterett er for så vidt illustrerende. Selv om flertallet konkluderte med at det ikke kan kreves erstatning for kortvarig tap av prostitusjonsinntekter, pekte

flertallet på at «erstatningssituasjonen ved mer langvarige skader ville kunne være en annen».

Utover dette finner jeg det ikke naturlig å uttale meg om dommen fra Høyesterett.

SPØRSMÅL NR. 569

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingjerd Thon Hagaseth

Besvart 20. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å utvide ordningen med ettergivelse av studielån, som gjelder for ungdom i Finnmark og deler av Troms, til å omfatte andre områder hvor det er stort behov for å tiltrekke seg ny arbeidskraft, som Innlandet?»

BEGRUNNELSE:

Den som bor og arbeider i Finnmark eller i Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Karlsøy kan få ettergitt (slettet) ti prosent av opprinnelig studielån, maksimalt 25 000 kroner per år.

Oppland og Hedmark har allerede Norges eldste befolkning. De neste årene blir den enda eldre. Det er positivt med flere eldre, men det er en utfordring at de går ut av arbeidslivet. Noen må overta jobbene deres – og når fruktbareheten i de samme fylkene er den laveste i Norge, så vil vi få utfordringer i tida framover med å rekruttere unge til å overta jobbene. For å møte utfordringene i fremtida trenger vi en økning av andelen unge. Særlig jenter. Det er derfor helt nødvendig å se på tiltak for å få flere unge til å bosette seg i dalførene og utkantene av Innlandet.

Høyere utdanning er viktig for å opprettholde høy produktivitet i både offentlig og privat sektor. Mangler en region, et fylke eller et distrikt relevant kompetanse, kan det være et vesentlig hinder for innovasjon og verdiskaping. Andelen av befolkning med høyere utdanning ligger lavere i Oppland og Hedmark enn i Finnmark og vesentlig lavere enn i landet for øvrig. Kompetanse er framtidens kapital, også i Innlandet. Det er derfor viktig å finne fram til tiltak for å tiltrekke seg høyere kompetanse i distriktene i Innlandet.

Svar:

Ordningen med ettergivelse av studielån er del av virkemidlene rettet mot personer i tiltakssonen for Finnmark

og visse kommuner i Nord-Troms. Målsettingen for virkemidlene er at de både skal virke stabiliserende på bosettingen og tiltrekkende for ny arbeidskraft.

Ifølge en evaluering fra 2012 har de personrettede virkemidlene den effekten de er ment å ha, og spesielt på personer som har høyere utdanning.

Jeg er glad for at ettergivelse av studielån ser ut til å være et treffsikkert virkemiddel for å bidra til at personer med utdanning etablerer seg og blir i tiltakssonen. Imidlertid er slik ettergivelse ett av flere tiltak som virker sammen for å gi økonomiske fordeler til enkeltpersoner som er bosatt i tiltakssonen. Det er derfor ikke naturlig å utvide det geografiske nedslagsfeltet for ettergivelse med mindre selve tiltakssonen utvides.

SPØRSMÅL NR. 570**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 19. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Tar de tillitsvalgte ved Klinikkk for psykisk helse og avhengighet ved Oslo universitetssykehus feil, når de frykter forringet kvalitet på pasientbehandlingen og mener at sikkerheten til ansatte er truet grunnet for lite økonomiske ressurser, eller ser statsråden at en styrking av sykehusøkonomien utover det regjeringen legger opp til i 2018, ville gitt sykehusene rom for en større satsing også innenfor psykisk helse og avhengighet?»

BEGRUNNELSE:

I helse- og omsorgskomiteen sin innstilling til statsbudsjettet skriver Fremskrittspartiets og Høyres medlemmer at:

«Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen viderefører og styrker innsatsen og oppfølgingen innenfor rusomsorg og psykisk helsearbeid. Disse medlemmer viser til at regjeringen har innført «den gylne regel» om at veksten i rus og psykiatri hver for seg skal være større enn veksten i somatiske sykdommer».

Den 12. desember sender imidlertid klinikktillitsvalgte fra Norsk psykologforening, Norsk sykepleierforbund, Fagforbundet, Legeforeningen, Fellesorganisasjonen, Delta og Ergoterapeutene ved Klinikkk for psykisk helse og avhengighet ved Oslo universitetssykehus HF ut en pressemelding med overskriften:

«Krise i Klinikkk for psykisk helse og avhengighet ved Oslo universitetssykehus (OUS). Hvor blir det av Høies lovnader?»

De viser til at Klinikkk for psykisk helse og avhengighet i flere år har fått en stadig mindre andel av budsjettet ved OUS. I budsjettforslaget for 2018 viser de til at det finansieres en 3 ganger så stor aktivitetsøkning i somatikken som for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

De ansatte gir videre signaler om at smertegrensen er nådd. Tillitsvalgte frykter forringet kvalitet på pasientbehandlingen og mener at sikkerheten til ansatte er truet grunnet minimale ressurser til bemanning i poliklinikkene, ved DPSene og i døgnhetene.

Arbeiderpartiet erkjenner at det fortsatt er store uløste behov innenfor sykehussektoren, også når det gjelder rus og psykiatri. I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett styrkes derfor sykehusøkonomien samlet med om lag 1,4 milliarder utover regjeringens forslag. Anslagsvis ville dette gitt cirka 146 millioner mer til Oslo universitetssykehus (OUS), noe som ville gitt grunnlag for en ve-

sentlig styrking også av arbeidet sykehuset driver innen psykiatri og avhengighet.

Svar:

Regjeringens budsjettforslag legger til rette for en aktivitetsvekst på om lag 2 prosent fra anslått aktivitetsnivå i 2017. Det er over den demografiske utviklingen som kan tilsi merutgifter for sykehusene på 1,5 prosent. Regjeringen har prioritert vekst utover den demografiske utviklingen for å legge til rette for mer pasientbehandling, økte medisinkostnader og investeringer.

Etter budsjettavtalen i Stortinget og Stortingets behandling av 2018-budsjettet, øker ABE-reformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst., men sykehusene skjermes delvis. Selv etter økt effektiviseringskrav knyttet til ABE-reformen på 67 millioner kroner, øker bevilgningene til sykehusene med vel 1,5 milliarder kroner. Dette er om lag 200 millioner kroner høyere enn det den demografiske utviklingen tilsier regnet fra anslått aktivitetsnivå i 2017.

Dette kommer på toppen av høy budsjettert aktivitetsvekst de fire siste årene. Regjeringen har prioritert vekst ut over den demografiske utviklingen for å legge til rette for mer pasientbehandling, økte medisinkostnader og investeringer. Samtidig må det også kunne stilles et visst effektiviseringskrav til sykehusene.

Dette viser at regjeringen satser på og prioriterer sykehusene. Viktigst av alt, vi prioriterer pasientene. Regjeringen har oppnådd gode resultater. Våre valg av løsninger virker:

- Redusert ventetid med 13 dager totalt fra 2013 til 2017 (2. tertial) – 25 dager for rus, 9 dager for psykisk helsevern voksne
- 70 000 færre i sykehuskø (1.1.2014 – 1.1.2017)

Det er Helse Sør-Øst RHF som fordeler midler til Oslo universitetssykehus HF. Dette skal gjøres innenfor de rammer som Stortinget har vedtatt, og i tråd med Helse- og omsorgsdepartementets mål og oppgaver gitt i Oppdragsdokument 2018.

Et viktig mål for denne regjeringen har vært prioriteringsregelen som sier at veksten innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling skal være høyere enn somatikk. Vi gjeninnførte denne regelen i 2014. Regelen har medført at helseregionene har gitt betydelig større oppmerksomhet på psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling. Målet vil bli videreført i oppdragsdokumentet til de fire regionale helseforetakene i 2018.

SPØRSMÅL NR. 571**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 20. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden legge frem oppdaterte og kvalitetssikrede tall for befolkningens bruk av fritt behandlingsvalg fordelt på fylke, herunder alle tiltak og tjenester i ordningen, fra innføring av FBV og omleggingen av fritt sykehusvalg ordningen og frem til d.d.?»

BEGRUNNELSE:

Ber om at det skilles på bruk og antall plasser for de ulike tjenestene og tiltakene.

Fritt behandlingsvalg omfatter flere tiltak og tjenester, både den mer generelle ordningen med pasientens rett til valg av behandlingssted (tidligere «Fritt sykehusvalg»), bruk av anbud (og dermed aktivitet ved private aktører som har inngått avtale med RHF) og godkjenningsordningen (hvor det ikke stilles krav om anbudsavtale, men godkjenning av Helfo). Gjennom Helsedirektoratets rapport Status for Fritt behandlingsvalg, utgitt 12/2016, er Stortinget kjent med at det ikke foreligger tilgjengelig gode kvan-

titative data for alle disse ordningene. Pasientens valg av behandlingssted registreres ikke, i følge rapporten, på en entydig måte i aktivtetsdata. Det foreligger heller ikke sikre tall på hvor mange pasienter som faktisk benytter seg av retten til å velge eller bytte sykehus.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Helsedirektoratet. I tabellen nedenfor framgår antall pasienter per fylke som har mottatt tjenester innen godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg, fordelt på somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

Tabell 1. Antall pasienter per bostedsfylke fordelt på tjenesteområde. Tall fra 1. november 2015 til 18. desember 2017. Tilfeller der det er færre enn fire pasienter er utelatt av hensyn til anonymitet.

Fylke	Antall pasienter		
	S o m a - t i k k	Psykisk helsevern	Rus
Østfold	883	13	4
Akershus	802	30	4
Oslo	1 933	49	17
Hedmark	14	10	-
Oppland	34	14	-
Buskerud	298	41	-
Vestfold	1 420	20	12
Telemark	22	56	16
Aust-Agder	-	6	-
Vest-Agder	10	11	-
Rogaland	96	12	126
Hordaland	90	10	115
Sogn og Fjordane	-	9	11
Møre og Romsdal	4	6	-
Sør-Trøndelag	10	7	-
Nord-Trøndelag	5	5	-
Nordland	17	9	11
Troms	6	5	27
Finnmark	18	5	-
Svalbard	4	-	-

Vi ser at aktiviteten i godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg er økende. I 2016 var det om lag 2 000 pasienter som valgte å motta helsehjelp ved et godkjent privat behandlingssted. I 2017 er antallet pasienter mer enn doblet.

Det er 27 godkjente behandlingssteder innen somatikk, 8 innen psykisk helsevern og 7 innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling, samt en aktør innen intensiv habilitering.

Representanten viser til at det ikke foreligger sikre tall på hvor mange pasienter som faktisk benytter seg av retten til å velge eller bytte sykehus. Helsedirektoratet

opplyser at det kan være mange grunner til at en pasient behandles ved et annet sykehus enn lokalsykehuset og det føres ikke statistikk over hvem som har gjort aktive valg. I følge Helsedirektoratet gjorde Riksrevisjonen en slik brukerundersøkelse blant ulike pasientgrupper i 2011 som viste at om lag 15 prosent i utvalget selv hadde valgt behandlingssted. Nyere tall finnes i pasienterfaringsundersøkelsene, men disse inneholder ikke like detaljert informasjon.

Siste tilgjengelige undersøkelse ble gjort for døgnopphold i sykehus i 2015 og viser at 33 prosent oppgir at de selv har valgt det sykehuset de har vært innlagt ved.

SPØRSMÅL NR. 572

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 20. desember 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvilke tiltak har regjeringen satt i verk fra 2013 og frem til i dag for å følge opp og oppdatere innholdet i stortingsmeldingen Utdanning for velferd, og hva foreligger av planer for å følge opp forslag og tiltak som Stortinget sluttet seg til under behandling av meldingen?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen Stoltenberg II la frem Stortingsmeldingen Utdanning for velferd - samspill i praksis (2011-2012) i 2012. Flere aspekter med avgjørende betydning for hvordan vi møter de nødvendige kompetansebehovene i vår velferdsmodell ble drøftet i fremlegget og behandlingen av meldingen.

Svar:

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 572 fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol til helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 572 er overført til undertegnede.

Regjeringen Stoltenberg II la i 2012 fram Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd – Samspill i praksis. I store trekk stilte Stortinget seg bak meldingen. Det overordnede målet med stortingsmeldingen var å sikre at utdanning og forskning framskaffer den kunnskap og

kompetanse som trenges for et fortsatt bærekraftig velferdssystem, der pasienter og brukere møter kvalitativt gode og trygge tjenester på en effektiv og omsorgsfull måte.

I oppfølgingen av stortingsmeldingen har regjeringen Solberg gjennomført et stort antall viktige tiltak og utredninger knyttet til Meld. St. 13 (2011-2012). Som eksempel kan nevnes nasjonalt utviklingsarbeid for å styrke kvalitet og relevans i praksisstudier i helse- og sosialfagutdanningene, etablering og utvikling av forskningsprogram, oppfølging av barnevernspedagog-, sosionom- og vernepleierutdanningene for bedre kvalitet og relevans, forsøk med opptak til Y-vei og TRES i sykepleier-, vernepleier-, barnevernspedagog- og barnehagelærerutdanning, ny forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene og utvikling av felles innhold i helse- og sosialfagutdanningene. Styrking og lovfesting av praksis i kommunene er foreløpig ikke prioritert i de årlige budsjettprosessene. Stortinget har vært holdt orientert om deler av oppfølgingen gjennom de årlige budsjettproposisjonene, meldinger og spørsmål fra Stortinget.

Høsten 2017 startet departementet implementering av et nytt styringssystem for helse- og sosialfagutdanningene som har som mål at utdanningene selv, tjenestene og sektormyndighetene det utdannes til, får økt innflytelse på det faglige innholdet i utdanningene. Arbeidet gjennomføres i nært samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Barne- og

likestillingsdepartementet. Erfaringene så langt er at representantene fra utdanningssektoren og fra tjenestene finner samarbeidet fruktbart og positivt. Etter planen skal

alle de helse- og sosialfaglige utdanningene ta i bruk de nye faglige retningslinjene fra høsten 2020.

SPØRSMÅL NR. 573

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 20. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at Politidirektoratet har beordret stans i arbeidet med utvidelse av Aurskog-Høland lensmannskontor?»

BEGRUNNELSE:

Onsdag 13. desember 2017 meldte Indre Akershus Blad at lensmann Svein Engen har mottatt brev fra Politidirektoratet som beordrer stans i arbeidet med utvidelse av Aurskog-Høland lensmannskontor. Brevet har skapt stor usikkerhet i berørte kommuner om hva som vil være den framtidige organisering. Sørums lensmannskontor er fra 2. desember i år stengt og polititjenesten er overtatt av Aurskog-Høland lensmannskontor.

I følge Engen kommer "En beslutning om denne saken kommer tidlig i 2018. Akkurat nå er hele lensmannskontoret i spill."

Svar:

Representanten viser i begrunnelsen for spørsmålet til en artikkel i Indre Akershus blad 13. desember, der det ble hevdet at lensmannen i Aurskog-Høland skal ha mottatt et brev fra Politidirektoratet som beordrer stans i arbeidet med utvidelse av Aurskog-Høland lensmannskontor.

For å besvare spørsmålet har departementet innhentet informasjon fra Politidirektoratet. Politidirektoratet opplyser følgende:

«Det er ikke riktig at Politidirektoratet har sendt et slikt brev. Direktoratet sender heller ikke slike brev direkte til lensmenn.

Politidirektoratet er imidlertid kjent med at politimesteren har valgt å avvente videre utvidelse av kontoret fordi to av kommunene i lensmannsdistrikter, Sørums og Fet, er vedtatt slått sammen med Skedsmo som del av kommunereformen.

Dette innebærer at det må foretas en ny beslutning om inndeling av politistasjons- og lensmannsdistrikter i

Øst politidistrikt og at det p.t. er usikkerhet om hvor stort arealbehov Aurskog-Høland lensmannskontor vil få etter tilpasning til ny kommunestruktur.

Politimesteren har altså valgt å utsette arbeidet med utvidelse av kontoret for å unngå feilinvesteringer.»

Jeg håper dette oppklarer eventuelle misforståelser, samtidig som det belyser bakgrunnen for hvorfor politimesteren i Øst politidistrikt avventer videre arbeid med utvidelse av Aurskog-Høland lensmannskontor.

SPØRSMÅL NR. 574**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvorfor ble ikke oppdaterte støyberegninger fremlagt i forbindelse med behandlingen av Avinormeldingen våren 2017 der flertallet gikk inn for østre alternativ for en eventuell tredje rullebane på Oslo lufthavn Gardermoen, når vil Stortinget bli forelagt de nye støyberegningene fra Avinor knyttet til en eventuell tredje rullebane og vil regjeringen vurdere spørsmålet om utbygging av en eventuell tredje rullebane på nytt sett i lys av de nye opplysningene?»

BEGRUNNELSE:

Et nytt, foreløpig støysonkart for en eventuell utbygging av en tredje rullebane på Oslo lufthavn Gardermoen etter østre alternativ, viser i følge Ullensaker kommune at 560 hus står i fare for å måtte fraflyttes. Da Avinor gikk inn for bygging av ny rullebane i 2012, var deres anslag at 17–20 hus måtte innløses. Dette er vesentlig nye opplysninger som gjør at Stortinget må ta stilling til saken på nytt.

Svar:

I Meld. St 30 (2016-2017) Verksemda til Avinor AS punkt 6.3 heter det:

"Samferdsels-departementet legger til grunn at Avinor held fram med å planlegge ei tredje rullebane, og at det austre alternativet blir lagt til grunn for den vidare prosessen. Det er usikkert når behovet for ei tredje rullebane eventuelt oppstår og regjeringa har ikkje teke stilling til spørsmålet om utbygging. Når Avinor meiner behovet oppstår, må selskapet søkje konsesjon etter luftfartslova. Konsesjonssøknaden vil da bli behandla av Samferdselsdepartementet".

Flertallet i Stortinget sluttet seg til dette.

Regjeringens føring om at det østre alternativet skal legges til grunn for den videre prosessen bygger på mange faktorer som ikke er gjengitt i stortingsmeldingen. Det viktigste kunnskapsgrunnlaget er OSL Masterplan 2012-2050 som ble lagt frem i mai 2012. De 17-20 husene spørsmålsstilleren refererer til kan se ut til å skrive seg fra sammendraget på side 8 i denne planen. Av den utdypende redegjørelsen på side 59 i Masterplanen fremgår det at de to lokaliseringalternativene for en tredje rullebane – østre og vestre – er "noenlunde likeverdige" med tanke på antall boliger som berøres av støy. Det avgjørende for regjeringens signal om å forfølge det østre alternativet har derfor først og fremst vært de øvrige faktorene. Det er ikke plass til å gjengi alle disse her, men det østre alternativet er blant annet antatt å koste 2 milliarder mindre å bygge enn det vestre. Spørsmålet blir så om det etter 2012 er lagt

frem støyopplysninger som tilsier en annen vektning av østre og vestre alternativ enn de forutsetningene som fremgår av Masterplanen. De tallene som er gjengitt i spørsmålet er egnet til å skape inntrykk av en vesentlig endring eller et vesentlig avvik fra 2012 og frem til i dag. På direkte spørsmål oppgir Avinor at det ikke har skjedd endringer siden støyberegningene fra 2012 som endrer på støyforholdet mellom østre og vestre alternativ. Jeg skal prøve å utdype hvorfor. De 560 husene det vises til i begrunnelsen for spørsmålet er ikke et tall Avinor selv har beregnet eller går god for på direkte spørsmål. Etter det vi forstår er tallet fremkommet ved hjelp av tellinger som Ullensaker kommune selv har foretatt. Det er ikke oppgitt hva slags metodikk som er benyttet eller hvilken støygrense som er lagt til grunn. Tallet ser ut til å bygge på en slags planfaglig føre-var-tilnærming, jf. uttrykket "560 hus står i fare for å måtte fraflyttes".

Avinor finner grunn til å presisere at det kartet Ullensaker kommune trolig har bygd sin telling på er en skisse som ikke tilfredsstiller de kvalitetskravene som støyvurderingene fra 2012 bygger på, og at skissen ikke er egnet til, eller ment brukt til, å tallfeste hvor mange husstander som må fraflyttes. Ved hjelp av Sintef vil Avinor foreta en fullverdig revidering av støyberegningene fra 2012. De nye beregningene vil bygge på oppdaterte prognoser for omfanget av flytrafikken og oppdaterte vurderinger av hvor og hvordan flyene vil fly (operativt driftskonsept). Avinor oppgir at nye støykart basert på denne revisjonen trolig vil foreligge i løpet av 2018. Regjeringen vil vurdere hvordan Stortinget kan informeres om de nye støyberegningene så snart de foreligger. Tallene vil selvsagt også bli delt med berørte kommuner og beboere på egnet måte. Det er viktig å presisere at det ikke er sammenfall mellom kriteriene for grensen mellom rød og gul støysoner på den ene siden, og på den andre siden hvilke hus som må innløses. For det første må det skilles mellom innestøy og utestøy. Dernest kan innestøy reduseres ved hjelp av støyisolering eller andre tiltak etter forurensningsforskriften før det kan konstateres at innløsning er nødvendig. Antall personer i gul og rød sone gir likevel en pekepinn om hvilken ekstrabelastning en tredje rullebane kan medføre. Da stortingsmeldingen om Avinor ble utarbeidet forelå det en ny støyberegning fra Sintef datert 11. november 2015. I denne er det inntatt beregninger av antall personer som vil være bosatt i rød og gul støysoner i 2030 dersom man har henholdsvis to eller tre rullebaner, og den tredje er basert på østre alternativ. Denne beregningen viser at 443 personer vil være i rød sone med to rullebaner og 489 personer vil være det med tre rullebaner. Med andre ord en

differanse på 46 personer. Disse tallene gir et ganske annet inntrykk enn de som er gjengitt i spørsmålet. Jeg vil likevel mane til forsiktighet med bruk av tallene før vi har fått kvalitetssikrede oppdateringer. Basert på det som er sagt ovenfor, foreligger det ikke opplysninger i dag som gjør det sannsynlig at føringen om å planlegge videre basert

på østre alternativ bygger på gale premisser. Dette betyr også at det ikke finnes støyberegninger som var naturlige å legge frem for Stortinget ved behandlingen av stortingsmeldingen om Avinor. Regjeringen har ikke tatt stilling til om og når en rullebane bør bygges, og kan derfor heller ikke ta stilling til dette "på nytt".

SPØRSMÅL NR. 575

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 3. januar 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Er det gjort ei sårbarhets- eller konsekvensanalyse av at Noreg ikkje alt frå 2018 tek ansvaret for motorvedlikehald på nye F-35 fly og overlet dette til Tyrkia dei komande åra, og kva seier i så fall denne analysa?»

GRUNNGJEVING:

I Prop. 1 S (2017 – 2018) skriv regjeringa følgjande:

«Vedlikeholdskapasiteten for F-35-motoren skal gradvis bygges opp i takt med økende antall operative fly globalt. Partnerskapet forventer at Tyrkia vil etablere Europas første motordepot med en initiell kapasitet i 2018. Tilsvarende forventes det at Norge og Nederland etablerer motordepot to til tre år etter Tyrkia.»

Svar:

Då F-35 vart valt som nytt kampfly i 2008, var dette grunngeve med at det best tilfredsstilte krava til operativ og teknisk yting, og dessutan at det vart vurdert å ha dei lågaste investerings- og levetidskostnadene. Ein viktig faktor for å oppnå dette var at innkjøpet vert gjort gjennom eit fleirnasjonalt partnerskap som etablerer ein felles, global løysing for vedlikehald av flya.

I det fleirnasjonale F-35-partnerskapet er det lagt til grunn eit to-nivå-vedlikehaldskonsept. Skiljet går mellom kva Luftforsvaret skal ivareta på brukarnivå og kva partnerskapet gjennom felles industriløysingar skal ivareta på vegne av kvart enkelt partnerland. Dette inneber at det vert etablert ein felles vedlikehaldskapasitet i regi av partnerskapet for vedlikehald på depotnivå og oppgraderingar av F-35. Denne kapasiteten vert dimensjonert for å ivareta behovet til partnerskapet i fred, krise og krig, der industrien iht. partnerskapsavtala må konkurrera seg til oppdrag. På denne måten vert det oppnått gode og kostnadseffektive løysingar. På brukarnivå vil berre vedlike-

haldsoppgåver som vert rekna som kjerneaktivitet eller er kompetansekritiske for Forsvaret gjennomførast. Det er denne vedlikehaldsløysinga Regjeringa Stoltenberg II gjorde reie for gjennom Prop. 73 S (2011-2012). Her legg Regjeringa Stoltenberg II til grunn at effekten av fleirnasjonalt samarbeid skal utnyttast i størst mogleg grad og at den fleirnasjonale logistikkorganisasjonen skal forvalte depotvedlikehald av motor, komponentar og logistikkutstyr. Eit samla Storting gav gjennom handsaminga av Innst. 388 S (2011-2012) tilslutning til ein slik vedlikehaldsløysing.

Når fly- og motordelar for F-35 skal til vedlikehald, vil vedlikehaldsorganisasjonen til partnerskapet sørgja for at delane vert erstatta av ein tilsvarende del, slik at flyet raskast mogleg igjen kan vera operativt. Dette inneber at delen som vert erstatta vil ha eit anna serienummer enn den delen som vert teke ut. Når ein del er teke av flyet for vedlikehald, vil han inngå i den globale reservedelløysinga. Depotet som skal gjennomføra vedlikehaldet, vil såleis ikkje ha noko forhold til kor eller hos kven delen har vore i bruk. Når vedlikehaldet er gjennomført vil vedlikehaldsorganisasjonen til partnerskapen sende delen til ny brukar eller nytt reservedellager.

Materiellflyten er ein del av partnerskapsløysinga og motorar med depotkrevjande vedlikehald som vert teke ut av norske fly vil verta sett i stand på det depotet der det er kapasitet og kompetanse for å gjennomføra vedlikehaldsoppgjerdet. Avgjerd om kva for eit depot som skal gjennomføre vedlikehaldet vil tas hand om av den sentrale vedlikehaldsorganisasjonen til partnerskapen. Ved å samle kompetanse og spesialutstyr ved regionale verkstader og dessutan å optimalisera ledig kapasitet, vert kostnadene redusert for det enkelte partnerland.

I tråd med det overordna drifts- og vedlikehaldskonseptet for F-35 vil motorvedlikehald på brukarnivå tas hand om av Luftforsvaret på Ørlandet. Motorvedlikehald

på depotnivå vil for alle andre regionar enn USA, setjast opp av industriaktørar frå partnarnasjonane. I 2014 vedtok amerikanske styresmakter, etter konkurranse, at Tyrkia skal etablera det første europeiske motordepotet i 2018 og at Nederland og Noreg skal etablera tilsvarende depot 2-3 år seinare. Nederland har offentleg uttalt at dei forventar å ha motordepotet sitt etablert i slutten av 2019 . I Noreg planlegg AIM Norway AS å ha motordepotet sitt etablert i 2020 . Oppdatert tidsplan for etablering av motordepot i Tyrkia er ikkje offentleg. I tillegg disponerer partnarskapet fleire depot i USA og det skal etablerast eit motordepot i Australia, slik at løysinga vert global. Utbyggingstakta for industrien er avstemd med korleis flyaktiviteten i dei enkelte regionane aukar, slik at brukarnasjonane er sikra vedlikehaldskapasitet for flyet sine samstundes som motordepota er sikra tilstrekkeleg arbeidsbelastning til å oppnå lønsemd. Basert på globalt tilgjengeleg motordepotkapasitet og samla flyaktivitet med F-35 i Europa dei næraste årane, vil det ikkje vera arbeidsbelastning nok til at meir enn eitt europeisk motordepot kan operera med lønsemd før om lag 2020 . Då vil flyaktiviteten vera høg nok til å sikra god omsetnad for fleire motordepot.

Kampflyprogrammet gjennomfører jamleg analysar av ulike delar av nyskaffinga. Ein vesentleg analyse som låg til grunn for investeringsavgjersla og som er gjennomført fleire gonger sidan, er antallsanalysen. Antallsanalysen har til føremål å berekna kor mange fly som krevjast for å ha evne til å løysa oppdragsporteføljen for å tilfredsstilla det operative ambisjonsnivået Stortinget gav gjennom Innst. 388 S (2011-20112) jfr. Prop. 73 S (2011-2012). Som del av analysa ligg vedlikehaldsbehovet til flya og kva dette til kvar og ei tid medfører av at flya ikkje er tilgjengelege. Ei effektiv global vedlikehaldsløysing er difor eit vesentleg moment for å kunna avgrense mengda fly til dei 52 kampflya analysen konkluderer med at krevjast. Norsk sårbarhet har difor vore vurdert og er teke omsyn til gjennom valet av vedlikehaldskonsept.

Sammenfatta er det ikkje slik at Noreg overlet motorvedlikehald til Tyrkia. Partnarskapet sin globale forsynings- og vedlikehaldsløysing er organisert slik at delane vil reparerast ved dei depota som har kapasitet og kompetanse, samstundes med at norske F-35 raskast mogleg får nye delar frå det globale reservedellageret. Eg har såleis ingen indikasjon på at det finst nokre utfordringar knytte til vedlikehald av motorar for norske F-35.

SPØRSMÅL NR. 576

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 21. desember 2017 av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU Marit Berger Røsland

Spørsmål:

«Kva meiner statsråden om Martin Schultz sine visjonar for eit Europas foreinte statar, og er eller har statsråden vore medlem av Europabevegelsen?»

GRUNNGJEVING:

Nettavisia Politico skriv følgjande i ein artikkel 7. desember I år:

“Martin Schulz, the head of Germany’s Social Democrats, wants to push for ever-closer European integration and turn the EU into a ‘United States of Europe’ by 2025. “I want there to be a constitutional treaty to create a federal Europe,” Schulz said Thursday during a speech at a party convention in Berlin, as he urged his party to clear the way for talks with Angela Merkel’s conservatives which could lead to a new German government and put an end to an unprecedented coalition deadlock.”

Avisa siterer i same artikkel Schultz på at.

“those who are against it will simply leave the EU.”

Svar:

Norge deltar i det europeiske samarbeidet gjennom EØS, Schengen og andre avtaler vi har inngått med EU. Regjeringens europapolitikk føres innenfor rammene av dette brede avtaleverket. Europeisk samarbeid trengs for å løse grenseoverskridende utfordringer, som klima og miljø, migrasjon, indre - og ytre sikkerhet og digitalisering.

Jeg mener ikke at et «Europas forente stater» er veien videre for Europa. Jeg mener EU bør forbli et forpliktende samarbeid mellom nasjonalstater. Det er også viktig at samarbeidsstrukturene i EU legger til rette for ulike grader av integrasjon slik tilfellet er i dag. Det er også viktig at det finnes samarbeidsstrukturer for inkludering av tredjeland som Norge, som ikke er formelle medlemmer. Dette sikres best ved en videreutvikling av dagens EU-samarbeid der forpliktende samarbeid søkes på områder av felles interesse.

Jeg er ikke medlem av Europabevegelsen og har heller ikke vært det tidligere. Som ungdomspolitiker var jeg i en periode medlem av Europeisk ungdom.

SPØRSMÅL NR. 577

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 3. januar 2018 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Mener statsråden at norske myndigheter gjør nok for å forhindre at arter som kan gjøre skade i norsk natur kommer som blindpassasjerer med import av varer til Norge, og hva gjør norske myndigheter for å forhindre at soppen *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd) utrydder våre norske amfibier, slik den har gjort verden over?»

BEGRUNNELSE:

Den svært farlige soppen *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd) er en viktig årsak til at en av tre arter av amfibier i verden er truet av utryddelse. Soppen forårsaker sykdommen chytridiomykose, som allerede har utryddet flere amfibiearter. Problemet oppstår når soppen spres til nye deler av verden hvor den ikke finnes naturlig. Miljødirektoratet melder nå at Bd er funnet i Norge.

Svar:

Det er et faktum at fremmede sykdomsorganismer og parasitter ofte spres som følge av handel med fremmede organismer. Det er landbruksmyndighetene som har det overordnede ansvaret for å forhindre innførsel av parasitter og sykdomsfremkallende organismer, og iverksette egnede tiltak mot slike organismer, mens Klima- og miljødepartementet har ansvaret for regelverket om fremmede organismer. Norge har gjennom dette regelverket fått på plass strenge regler for å unngå at innførsel, utsetting og omsetning av fremmede organismer får uheldige følger for naturmangfoldet. Regelverket trådte i kraft i 2016, og oppstiller, med enkelte unntak, et generelt krav om tillatelse for innførsel og utsetting. Det er dessuten et krav om at importselskaper har iverksatt tiltak som hindrer at skadelige blindpassasjerer følger med på lasset ved import. Jeg er, som representanten Haltbrekken, bekymret over at soppen (*Batrachochytrium dendrobatidis*, Bd) er påvist for første gang i Norge. Soppen forårsaker en sykdom som gir høy dødelighet hos frosker. Flere av amfibieartene er

på Norsk rødliste for arter 2015 klassifisert som truet eller nært truet, men smittsomme sykdommer har hittil ikke vært den største trusselen mot disse artene. Bd er påvist i fem dammer i Akershus av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Denne gangen er det benyttet et nytt verktøy i overvåkningen av storsalamander, såkalt «miljø-DNA», som er DNA-analyser av vannprøver. Metoden har vist seg kostnadseffektiv og velegnet for å påvise patogener (sykdomsfremkallende organismer) i vannmiljøer. Hvordan Bd er kommet til Norge er foreløpig ikke kjent. Generelt er det behov for bedre kartlegging og overvåking av spredningsveiene for fremmede organismer, slik at vi vet hva som følger med på lasset ved import og hva som kommer via andre kilder. Det er iverksatt en rekke tiltak for å hindre at Bd utrydder norske amfibier. Miljødirektoratet har satt i gang et samarbeid med Mattilsynet og NINA om hvordan funnet av Bd skal følges opp. NINA har foreslått en rekke tiltak i en egen rapport. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Mattilsynet og Miljødirektoratet planlegger i fellesskap informasjonstiltak for å hindre spredning. Til sommeren er det planlagt utvidet kartlegging for å se på utbredelse av Bd flere steder i Norge. Det blir individsjekk av både frosk og salamander for å se om det har oppstått sykdom. Regjeringen har i forbindelse med at det ble åpnet for innførsel av 19 reptilarter til hobbyhold i Norge, ikke åpnet for innførsel av froskearter. Dette blant annet på grunn av faren for spredning av denne dødelige sykdommen til norsk natur. Det er derfor fortsatt ulovlig å innføre frosker eller andre amfibier til Norge. Bernkonvensjonen som særlig gjelder vern av arter og områder som krever samarbeid mellom flere stater har satt Bd og situasjonen for amfibiene på dagsordenen. Norge har hatt et møte under Bernkonvensjonen om dette temaet høsten 2017. Møtet resulterte i en anbefaling om tiltak vedtatt av Bernkonvensjonens partsmøte om biosikkerhetstiltak for å hindre spredning av amfibie- og reptil-sykdommer. Norge foreslo som følge av dette vedtaket, at Bernkonvensjonen skal utvikle informasjon rettet mot publikum om forebygging av spredning av sykdommen

ved reiser mellom ulike lokaliteter. Forslaget ble vedtatt av partsmøtet i desember 2017. For å styrke arbeidet mot fremmede organismer som kan skade naturmangfoldet eller andre viktige samfunnsinteresser, er det nødvendig med et godt samarbeid mellom sektorene. Klima- og miljødepartementet har derfor igangsatt et samarbeid med

andre berørte departementer for å utarbeide en samlet, prioritert tiltaksplan for bekjempelse av skadelige fremmede organismer. Behovet for ytterligere tiltak for å hindre innførsel av sykdomsfremkallende organismer som Bd og andre blindpassasjerer, vil inngå i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 578

Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 3. januar 2018 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Er det følgende en korrekt forståelse av reglene for tilskuddsordningen for sjøfolk på skip registrert i NIS; nordisk bosatte; refusjon for skatt, trygd og arbeidsgiveravgift, EØS-statsborgere som ikke er bosatt i et nordisk land; refusjon for trygd og arbeidsgiveravgift, arbeidstakere som ikke er EØS-statsborgere og som ikke er bosatt i et nordisk land: ikke refusjon?»

Svar:

Tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk består av åtte ulike tilskuddsmodeller, og omfatter både skip i NOR og NIS. Innunder de ulike tilskuddsmodellene kan rederier søke om tilskudd basert på organisasjonens innbetaling av norsk forskuddstrekk av skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift. Norsk forskuddstrekk av skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift kan refunderes uavhengig av hverandre.

Tilskuddsordningen stiller ingen særskilte krav til arbeidstakerens nasjonalitet eller bosted. Hvorvidt rederiene kan søke om tilskudd for arbeidstakeren avhenger av om arbeidstakeren er skatte- og/eller trygdepliktig til Norge, og om rederiene har innbetalt norsk forskuddstrekk av skatt, trygdeavgift og/eller arbeidsgiveravgift for arbeidstakeren.

Som følge av skatteavtalen mellom de nordiske landene, vil arbeidstakere som er bosatt i et av de nordiske landene kunne skattlegges i det landet hvor skipet han arbeider på er flagget. Borgere bosatt i Norden som er ansatt på norsk skip er videre som hovedregel trygdepliktige til Norge. For disse arbeidstakerne vil rederiene kunne søke om tilskudd for innbetalt norsk forskuddstrekk av skatt, trygd og arbeidsgiveravgift.

EØS-borgere som er bosatt utenfor Norden og som er ansatt på skip registrert i NIS vil ikke være skatteplik-

tige til Norge. EØS-borgere vil imidlertid på samme måte som norske borgere være trygdepliktige til Norge, unntatt de som er ansatt i hotell- og restaurantvirksomheten om bord på turistskip (cruiseskip) registrert i NIS. Videre er det andre unntak etter EØS-reglene som kan medføre at den enkelte arbeidstakeren ikke er trygdepliktig til Norge, men i stedet vedkommendes bostedsland. For EØS-borgere med trygdeplikt til Norge, kan rederiene søke om tilskudd for innbetalt trygde- og arbeidsgiveravgift til Norge.

Arbeidstakere på NIS skip som ikke er EØS-borgere og som er bosatt utenfor Norden, vil i all hovedsak ikke være skatte- eller trygdepliktige til Norge. Det vil således ikke kunne bli utbetalt tilskudd for disse sjøfolkene.

For skip som benyttes i petroleumsrelatert virksomhet på norsk kontinentalsokkel gjelder spesielle skatte- og trygde regler, og sjøfolk som arbeider på NIS skip i slik virksomhet vil være skattepliktige til Norge. Videre er sjøfolk som arbeider om bord på fartøy som benyttes til leiting eller utvinning av petroleumsforekomster eller andre naturforekomster på norsk kontinentalsokkel, som hovedregel trygdepliktige uansett nasjonalitet. I tilskuddsordningen gis det tilskudd for ansatte på NIS konstruksjonsskip. Dette er skip som utfører konstruksjonsarbeid, undersjøiske operasjoner, rørlegging eller vedlikehold av innretninger, men omfatter ikke skip som benyttes i leteboring eller utvinning.

Tilskuddsordningen har som et grunnleggende krav at arbeidstaker som skatter til Norge må ha rett til sjømannsfradrag. Rett til sjømannsfradrag innebærer at arbeidstakeren må ha arbeidet på et norsk skip i minst 130 dager i samme inntektsår. Videre er det krav om at arbeidstakeren har sitt arbeid om bord som sin hovedbeskjeftigelse, er en del av skipets mannskap og har fått inntekten innberettet til Pensjonstrygden for sjømenn.

SPØRSMÅL NR. 579**Innlevert 15. desember 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Kan statsråden bekrefte at det er Sarpsborg bystyre som reguleringsmyndighet som bestemmer jernbanetrasé innenfor sin kommunegrense?»

BEGRUNNELSE:

Det blir i debatten lokalt hevdet at den valgte jernbanetraseen er vedtatt av Stortinget, og at man lokalt ikke kan påvirke trasevalget. Spørsmålsstiller er kjent med at Staten kan regulere, og da overprøve lokal myndighet. Men inntil det eventuelt skjer er det vel slik at også for jernbane er lovverket slik at lokal myndighet fastsetter reguleringsplanen og herunder trasevalg for jernbane gjennom kommunen.

Svar:

Sarpsborg kommune er arealplanmyndighet for planleggingen av ny jernbane gjennom kommunen, mens Bane NOR SF utarbeider planforslag etter plan- og bygnings-

lovens § 3-7. Sarpsborg kommunestyre vedtok planprogrammet våren 2017. Planprogrammet skisserer hva som skal utredes videre, herunder traséalternativ. I planprogrammet er anbefalt konsept fra konseptvalgutredningen lagt til grunn for banen. Dette innebærer sammenhengende dobbeltspor med stopp i alle Østfoldbyene. Konseptvalgutredningen for IC-strekningene viste at sentral stasjonslokalisering i byene var viktig for å tiltrekke seg flest mulig reisende. Dette er derfor lagt til grunn for den videre planleggingen av IC-strekningene. For Østfoldbanens del har vurderingene av traséalternativ vært en avveining mellom raskest mulig fremføring av tog mellom endepunktene og å betjene underveismarkedet på en måte som gir flest mulig reisende. Østfold fylkeskommune, Fredrikstad kommune og Sarpsborg kommune ga i brev av 23. september 2015 en svært tydelig tilbakemelding om at alternativ 4B, der jernbanen betjener både Fredrikstad og Sarpsborg, fortsatt bør være utgangspunktet for den videre planleggingen av jernbanen gjennom Østfold. Dette alternativet er lagt til grunn for den videre planleggingen.

SPØRSMÅL NR. 580**Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Terje Aasland****Besvart 22. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Kan statsråden bekrefte at fjerning av det skattefrie hyretillegget for sjøfolk og fradraget for småutgifter isolert sett fører til en økning i utbetalingen til rederiene gjennom tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk, og kan statsråden gi et anslag på hvor mye utbetalingene til rederiene vil øke i inneværende år og neste år som følge av at disse to fradragene er fjernet?»

BEGRUNNELSE:

Budsjettforliket regjeringen har inngått for 2018 fjerner det skattefrie hyretillegget for sjøfolk. I statsbudsjettet for 2016 ble fradraget for småutgifter, som særlig var brukt av sjøfolk, fjernet. Fjerning av disse fradragene innebærer økt

skatt for tusenvis av norske sjøfolk. Økt skatt for sjøfolk vil normalt bety økte utbetalinger til rederiene gjennom Tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk.

Svar:

Skattefriheten for hyretillegget for sjøfolk på inntil 16 500 kroner per år er vedtatt fjernet som del av statsbudsjettet for 2018. Fradraget for ulegitimerte småutgifter med inntil 100 kroner per døgn ble fjernet for alle arbeidstagere i statsbudsjettet for 2016.

Det skattefrie hyretillegget skulle dekke private kostnader i perioden sjøfolk er på land. Skattefritaket ble innført for å kompensere sjømenn som under andre verdenskrig i begrenset grad kunne returnere til ordinær bolig

mellom seilasene. Den historiske begrunnelsen for skattefriheten anses ikke lenger å være tilstede. Det er derfor ikke urimelig at hyretillegget skal beskattes som ordinær lønn. Det gjøres for øvrig ingen endringer i betalingen av arbeidsgiveravgift på hyretillegget.

Å fjerne skattefriheten for hyretillegget anslås å øke skatteprovenyet med om lag 200 mill. kroner påløpt og 160 mill. kroner bokført i 2018.

Om lag 12 000 personer omfattes av tilskuddsordningen for sjøfolk, hvorav halvparten er omfattet av ordninger med maksimalbeløp for utbetaling. Det vil være usikkerhet knyttet til den faktiske virkningen for utbetalingen av tilskuddsordningen. Usikkerheten er særlig knyttet til antall sjøfolk i ordningen, lønnsnivå og tilhørende skattesatser. Fjerning av skattefriheten for hyretillegg kan på dette grunnlag anslås å innebære økte utbetalinger under tilskuddsordningen på om lag 28 millioner kroner på årsbasis.

Tilsvarende har fjerningen av fradrag for ulegitimerte småutgifter anslagsvis medført økte utbetalinger i tilskuddsordningen på om lag 23 millioner kroner på årsbasis. I Prop. 1 LS (2015–2016) anslås fjerning av fradraget for småutgifter og retten til skattefri utgiftsgodtgjørelse til å øke skatteprovenyet med 70 mill. kroner påløpt og 55 mill. kroner bokført. Det presiseres imidlertid at dokumenterte reelle merkostnader som skatteyter har på grunn at fravær fra hjemmet ved yrkesopphold, fortsatt vil kunne dekkes skattefritt eller fradragføres.

Samtidig er det viktig å understreke at tilskuddsordningsordningen for sjøfolk er et sentralt virkemiddel for å ivareta maritim kompetanse og sysselsetting for norske sjøfolk samt konkurransevilkårene for norsk skipsfartsnæring. Stortinget har vedtatt en overslagsbevilgning til ordningen på 2 030 mill. kroner for 2018. Ordningen er regelstyrt og rettighetsbasert. Faktiske utbetalinger påvirkes i vesentlig grad av antallet sjøfolk i ordningen og deres lønnsnivå.

SPØRSMÅL NR. 581

Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 2. januar 2018 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Kan kulturministeren si hva den totale utbyggingskostnaden på DAB har blitt pr 01.12.2017 sett opp imot de kostnader en ville ha hatt med vedlikehold og oppgradering av FM nettet?»

BEGRUNNELSE:

Det er et stort engasjement fremdeles blant befolkningen om DAB. Arbeiderpartiet har sammen med alle partier på Stortinget, foruten FRP vært positive til utbyggingen. Som folkevalgt er jeg opptatt av å kunne gi mest mulig informasjon og fakta i utbyggingen av en av de viktigste mediekanalene vi har, radio. Vi vet at det er aktørene selv som tar kostnaden, men indirekte er det forbrukerne som i siste ende tar regningen.

Svar:

Jeg legger til grunn at formålet med representanten Haukeland Liadals spørsmål er å sammenligne kostnadene forbundet med drift av henholdsvis DAB-nettet og FM-nettet. Norkring har oppgitt at de totale kostnadene

knyttet til utbyggingen av DAB-nettet er omkring en milliard kroner. Investeringene i nettet gir neppe alene et dekkende bilde, dersom formålet er en sammenligning av kostnadene mellom FM og DAB. I tillegg til investeringene kommer driftsrelaterte variable kostnader som linjeleie, strøm, vedlikehold med mer. Dersom man skal sammenligne FM-nettet og DAB-nettet gir trolig kringkasternes årlige leiekostnader et mer dekkende uttrykk for kostnadssiden, siden disse vil være beregnet på grunnlag av både investeringer og driftskostnader. Anslag over kringkasternes leiekostnader lå også til grunn for drøftingen av de økonomiske konsekvensene ved utbygging av DAB-nettet kontra en videreføring av FM-nettet i Meld. St. 8 (2010-2011) Digitalisering av radiomediet. Digitalradio Norge opplyser at den årlige leiekostnaden for Riksblokk 1, som er den delen av DAB-nettet som de kommersielle aktørene leier, er 65 millioner kroner. Dette tilsvarer kostnadsnivået de kommersielle radiokanalene hadde samlet for sine to nasjonale FM-nett. Den årlige leiekostnaden for Regionblokk som er den delen av DAB-nettet som NRK leier, er 175 millioner kroner.[1] Som kjent ville FM-nettet ha krevd store reinvesteringer for å kunne ivareta de krav som stilles til et kringkastingnett med tanke

på driftssikkerhet og oppetid. En ny avtale om FM-distribusjon etter 2017 ville antakelig blitt vesentlig dyrere enn den avtalen NRK har gått ut av. NRK opplyser at de mottok et prisanslag fra Norkring i forkant av arbeidet med Meld. St. 8 (2010-2011), som indikerte en årlig leie på 160-180 millioner kroner for en evt. ny avtale etter 2017. Justert for konsumprisindeksen ville det gitt en årlig leie på ca. 200-220 millioner kroner i dag. I en sammenligning av DAB og FM-nettene bør også forskjeller i befolknings-

dekning og innholdsbredde tas med i betraktning. I det nasjonale DAB-nettet sendes det til sammen 31 kanaler, mens FM-nettene hadde kapasitet til fem riksdekkende radiokanaler. I DAB-nettet har samtlige av NRKs kanaler 99,7 prosent befolkningsdekning og de kommersielle kanalene 92,8 prosent befolkningsdekning. På FM-båndet hadde kun NRK P1 99,5 prosent befolkningsdekning og de øvrige kanalene lavere dekning.

SPØRSMÅL NR. 582

Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 3. januar 2018 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Aftenposten avslørte at over 200 norske kommuner og helseforetak har hatt avtale med selskapet Orange Helse om levering av helsevikarer. Selskapet har fakturert det offentlige Norge nær 1 milliard kroner. Eierne organiserer virksomheten i lavskattland og hatt transaksjoner gjennom et skatteparadis.

Hvordan mener helseministeren at hensynet til pasientsikkerheten ivaretas når kommuner og helseforetak bruker vikarer fra bemanningsbyråer, og hva tenker helseministeren om at skattepenger havner i skatteparadis?»

BEGRUNNELSE:

Aftenposten avslørte at over 200 norske kommuner og helseforetak har hatt avtale med selskapet Orange Helse om levering av helsevikarer. Selskapet har fakturert det offentlige Norge nær 1 milliard kroner. Selskapet har også hatt avtaler med seks helseforetak. Samtidig har eierne organiserer virksomheten i lavskattland og hatt transaksjoner gjennom et skatteparadis. Orange Helse har baser virksomheten på å hente inn helsearbeider fra Øst-Europa. Aftenposten har vist at kommunene i gjennomsnitt har betalt 334 kroner i timer for tjenester, mens de ansatte har fått ned mot 88 kroner per time. Orange-strukturen endres stadig, og flere av selskapene er enten slått sammen, nedlagt eller erstattet med andre. Eierne har sikret seg millionutbytter og bygget seg opp en betydelig formue.

Med dette som bakgrunn er Rødt bekymret for pasientsikkerheten og arbeidsvilkår for ansatte. I tillegg bør det arbeides med at skattepenger ikke havner i skatteparadis.

Svar:

Vedrørende første del av spørsmålet som handler om pasientsikkerhet viser jeg til mitt svar datert 11.12.17 på skriftlig spørsmål nr. 416 fra Ingvild Kjerkol (A). Som det fremkommer i svaret har kommunene og spesialisthelsetjenesten ansvar for å sørge for at brukere og pasienter får forsvarlige helse- og omsorgstjenester. De skal også sørge for at virksomhetene i alle deler av helse- og omsorgstjenestene arbeider systematisk med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet. Arbeidsgiver har plikt til å påse at forsvarlighetskravet oppfylles, også det uavhengig av ansettelsesforhold. Pliktene gjelder også for helse- og omsorgstjenester som gis av private som har avtale med kommunen eller de regionale helseforetakene. Den nye forskriften om ledelse og kvalitetsforbedring som trådte i kraft i januar 2017 gir et godt grunnlag for en kvalitetsorientert ledelse og systemer for dette. Forskriften legger til grunn at virksomhetene skal ha oversikt over risikoområder.

Uønskede hendelser knyttet til vikarbruk var tema for et av de første læringsnotatene som ble utgitt av meldeordningen som mottar meldinger om hendelser som har eller kunne ført til skade på pasient (jf. Spesialisthelsetjenesteloven § 3-3). De innmeldte hendelsene i perioden 2012 til 2013 viste flere områder med forbedringspotensial. Meldeordningen utarbeidet momenter til en sjekkliste for sykehusene, som blant annet sikre at innleide vikarer er kvalifisert for oppgavene.

Regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, Kompetanseløft 2020, består av om lag 50 ulike tiltak med en samlet bevilgning på om lag 1,5 mrd. kroner. Formålet med planen er å bidra til en faglig sterk tjeneste,

og å bidra til å sikre at tjenesten har tilstrekkelig og kompetent bemanning.

De regionale helseforetakene og Sykehusinnkjøp HF har etablert gode rutiner ved etablering av rammeavtaler for helsepersonellvikarer. Det er etablert strategier for revisjon av rammeavtale for leverandørene. På vegne av de regionale helseforetakene inngikk Sykehusinnkjøp HF i 2015 en rammeavtale med Orange Helse AS med tanke på muligheten for leie av vikarer til helseforetakene. Et-

ter gjennomført revisjon ble rammeavtalen oppsagt med virkning fra 30. april 2016.

Kommunens ansvar for å sørge for forsvarlige tjenester ligger fast også når tjenestene ytes av en privat aktør i kommunal regi. Jeg forutsetter at den enkelte kommune sikrer god oppfølging av regelverket, og at kommunen som bestiller finner gode løsninger som ivaretar pasienter på en trygg og verdig måte.

SPØRSMÅL NR. 583

Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 2. januar 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hva er utenriksministerens vurdering av at USA, en av Norges nærmeste allierte, har solgt våpen som har havnet i hendene på opprørere i Syria, blant dem IS?»

BEGRUNNELSE:

NTB melder 14.12.2018 at IS fikk europeiske våpen via USA og Saudi-Arabia. Europeiske våpen solgt til USA og Saudi-Arabia, har på ulovlig vis havnet i hendene på opprørere i Syria, blant dem IS, ifølge en rapport:

«USA og Saudi-Arabia har tilsynelatende forsynt opprørerne med mesteparten av dette materiellet uten autorisasjon», konkluderer rapporten fra Conflict Armament Research (CAR).

CAR, som overvåker våpenhandel til konfliktområder, anklager amerikanske og saudiarabiske myndigheter for å ha overført våpen til allierte opprørere i Syria, i strid med avtaler som var inngått med de europeiske landene som solgte dem.

«Dette omdirigerte materiellet, som er funnet hos IS, består utelukkende av våpen og ammunisjon fra Warszawapakten, kjøpt av USA og Saudi-Arabia fra EU-land i Øst-Europa», slår rapporten fast.

Våpnene ble ifølge rapporten opprinnelig kjøpt fra land som Bulgaria og Romania, som ikke ble orientert om at de var tiltenkt opprørere i Syria.

Svar:

Norge har de siste årene deltatt i anti-ISIL-koalisjonen sammen med over 70 andre land og partnere. Her er USA en sentral aktør. Innsatsen er bredt anlagt, og inkluderer

også militære virkemidler. Det er åpenbart i vår felles interesse at våpen ikke havner i hendene på dem vi ønsker å bekjempe. ISIL er i dag så å si territorielt nedkjempet i det meste av Irak og Syria, selv om kampen mot ISIL ennå ikke er over. Utenriksdepartementet har ikke kunnet verifisere opplysningene som ligger til grunn for representanten Moxnes' spørsmål. Generelt er det viktig å hindre at våpen selges eller på annen måte tilflytter uønskede mottakere. Gode eksportkontrollsystemer skal bidra til å sikre at dette ikke skjer. Når det likevel forekommer, er det viktig at det avdekkes. Uavhengige institusjoner og organisasjoner kan spille en betydelig rolle i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 584**Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 18. desember 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«For å sikre pasientsikkerheten og en reell nasjonal spesialistutdanning for leger, der økonomiske driftshensyn er styrende for hvilke utdanningstilbud som tilbys, vil helse- og omsorgsdepartementet forskriftsfeste at kurs og læringsaktiviteter skal være obligatoriske ved utformingen av ny spesialiststruktur?»

BEGRUNNELSE:

Ny spesialistutdanning for leger trådte i kraft 1. september 2017. Turnustjenesten er avviklet, og i stedet starter legene nå direkte i sin spesialistutdanning, i form av en felles første del for alle spesialiseringer, kalt LIS 1. Fra 1. mars 2019, igangsettes LIS 2 og LIS 3, som erstatter dagens spesialistutdannelse.

Tidligere måtte leger i spesialisering gjennomgå nasjonale, obligatoriske aktiviteter for å kunne bli spesialist. Slik er det ikke lenger. Disse obligatoriske aktivitetene skal erstattes med en generell minimumstid på 6,5 år for alle spesialiteter og forskriftsfestede læringsmål for hver spesialitet. Læringsmålene følges kun av anbefalte læringsaktiviteter som sier noe om hvordan et læringsmål skal oppnås.

Omleggingen kan ha flere konsekvenser.

Dagens nasjonale obligatoriske kurs har flere funksjoner. Det sikrer utdannelsen av nasjonale, og ikke regionale spesialister, og det fungerer som en faglig møteplass for utdanningskandidater. Ved å fjerne obligatoriske nasjonale kurs og læringsaktiviteter risikerer man at økonomi kan bli styrende for hvilken læringsaktivitet som tilbys. I en presset økonomisk situasjon, der drift trumfer utdanning, vil vi risikere at læringsaktiviteten som tilbys er forskjellig, og ikke likeverdig mellom regionene. Det kan føre til ulikhet mellom sykehus og i ytterste konsekvens svekke pasientsikkerheten.

I tillegg er det et faktum at det er forskjell på sykehus. Noen har mange pasienter, andre har få. Noen sykehus utfører bare planlagt kirurgi og andre mest akuttkirurgi. Ved bortfall av obligatoriske læringsaktiviteter, kan konsekvensen bli at avdelinger med tynt pasientgrunnlag eller ensartede pasientgrupper, vil gå god for LIS-legens ferdigheter før denne har tilstrekkelig kompetanse. Så lenge denne spesialisten, med en snever kompetanse, og en proforma breddekompetanse, fortsetter å jobbe ved samme sykehus, er ikke dette nødvendigvis et stort problem. Hvis denne spesialisten derimot velger å bytte jobb til et annet type sykehus, kan en snever spesialistutdanning udiskutabelt være en risiko for pasientsikkerheten.

Det er svært viktig at alle sykehus utdanner reelle spesialister som kan arbeide selvstendig og tre inn i en selvstendig overlegesituasjon.

Representanten har videre fått innspill om at prosessen med å utforme læringsmålene har vært preget av endrede premisser underveis.

Det er bekymringsverdig for vår felles helsetjeneste, som skal gi pasienter et faglig trygt og likeverdig tilbud over hele landet, at legerkompetanse nå står i fare for ikke å sikres i tilstrekkelig grad.

Svar:

Det er sammenheng mellom kvaliteten i spesialistutdanningen og behandlingskvalitet og pasientsikkerhet. Utdanningen må være fleksibel nok til å ta opp i seg endringer i den medisinsk-teknologiske utviklingen og i pasientenes og helsetjenestenes behov. Med dette utgangspunktet har det vært en mangeårig prosess der alle berørte aktører har vært involvert for å legge om legenes spesialistutdanning. Målene og hovedelementene har vært lagt fram for Stortinget i de senere års budsjettproposisjoner og i Nasjonal helse- og sykehusplan.

Ett viktig element i den nye ordningen er å legge større vekt på læringsmål i stedet for krav til tjenestetid og prosedyrer, større vekt på varierte læringsformer som for eksempel e-læring og simulatortrening, og større vekt på veiledning og vurdering. Det er gjort for å vektlegge hva leger i spesialisering (LIS) faktisk kan og har av medisinsk kunnskap og ferdigheter fremfor å telle avlagte kurs, antall gjennomførte prosedyrer etc.

Det er først og fremst de forskriftsfestede læringsmålene som skal fastsette det felles nasjonale innholdet i de ulike spesialitetene. Læringsmålene skal bygge på oppdatert medisinsk kunnskap og beste praksis og må vurderes løpende med hensyn til relevans og kvalitet.

Pedagogiske metoder er i stadig utvikling, også innenfor medisinsk utdanning.

Å forskriftsfeste bestemte læringsaktiviteter for å oppnå læringsmål, vil derfor kunne hindre fleksibilitet i innlæringsprosessen. Helsedirektoratet kan uansett anbefale spesifikke læringsaktiviteter, f. eks kurs, når det anses hensiktsmessig.

Representanten er bekymret for om leger i spesialisering som er tilknyttet ulike avdelinger med et avgrenset behandlingstilbud vil kunne oppnå de fastsatte læringsmålene.

Den nye ordningen for spesialistutdanning i spesialisthelsetjenesten legger opp til at dette ikke skal skje. Hel-

seforetaket skal utarbeide en plan for hver av spesialitetene det søkes godkjenning for. Planene skal blant annet inneholde opplysninger om hvilke læringsmål virksomheten kan oppfylle, hvilke læringsarenaer (avdelinger, seksjoner) innenfor helseforetaket som kan tilby de ulike læringsmålene, og hvilke læringsmål som kan tilbys ved andre virksomheter gjennom avtaler. Planen skal legges til grunn ved søknad om godkjenning som utdanningsvirksomhet for den enkelte spesialitet.

Overfor den enkelte lege i spesialisering skal utdanningsvirksomheten legges til rette for at legen skal kunne

oppnå læringsmålene, og det skal utarbeides en individuell utdanningsplan. Alle læringsmålene skal vurderes oppnådd av veileder, som for utdanningens andre og tredje del skal være spesialist i faget, og av minst en av de som har gitt supervisjon. Dette skal sikre at LIS har tilegnet seg den kunnskap og de ferdigheter som læringsmålet krever.

Jeg er enig i at kvalitet og pasientsikkerhet er det sentrale for spesialistutdanningen. Den nye ordningen er innrettet for å ivareta dette.

SPØRSMÅL NR. 585

Innlevert 18. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 21. desember 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Er det påbegynt et arbeid med å endre offentlighetsloven, hvor langt er arbeidet kommet, når forventes det å bli sendt ut på høring, vil kommunikasjon mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet bli offentlig, i så fall når og hvis ikke hvorfor er kommunikasjonen unntatt offentlighet?»

Svar:

Jeg er glad for å kunne opplyse om at Justis- og beredskapsdepartementet har kommet godt i gang med å følge opp evalueringen av offentleglova. Denne oppfølgingen omfatter en utarbeiding av et utkast til et høringsnotat med mulige endringer i offentleglova og offentlegforskrifta. Disse mulige endringene er i stor grad bygd på innspill som kom inn under høringen av evalueringsrapporten fra Oxford Research AS. Utkastet til høringsnotat er sendt på departementsforeleggelse før alminnelig høring. Jeg kan ut fra dette ikke gi noe bestemt tidspunkt for når høringsnotatet vil bli sendt på alminnelig høring, men jeg antar at det vil kunne skje i løpet av første halvdel av 2018. Når det gjelder kommunikasjonen som gjelder departementsforeleggelsen, blir det normalt ikke gitt innsyn etter offentleglova i slike utkast til høringsnotater og innspill til utkastene. Unntakshjemlene er henholdsvis offentleglova § 15 tredje ledd jf. første ledd andre punktum for utsendte utkast og § 15 første ledd andre punktum for innspill fra de andre departementene. Bakgrunnen for denne praksisen er at departementsforeleggelse skal bidra til samordning og intern kvalitetssikring av innholdet i utkast til

høringsnotater før disse ferdigstilles, og departementene har derfor behov for en fortrolig dialog i denne fasen. Departementet har ikke sett noen grunn til å vurdere dette annerledes i saker som dreier seg om mulige endringer i offentleglova. Innholdet i et endelig høringsnotat vil bli offentlig kjent ved at det legges ut for alminnelig høring. Når det gjelder annen kommunikasjon mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet i saken, har dette handlet om drøftelser knyttet til noen enkeltpunkter i utkastet til høringsnotat. Jeg ser det derfor ikke som aktuelt å gi innsyn i denne kommunikasjonen nå.

SPØRSMÅL NR. 586**Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 10. januar 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Digital postkasse er en løsning som gjør at innbyggerne kan få og sende post til og fra det offentlige digitalt.

Hvilke statlige etater og direktorater benytter Digipost ikke bare til utsendelse til innbyggerne, men også ved at etaten kan motta Digipost fra innbyggerne?»

Svar:

Digital postkasse til innbyggere er en felleskomponent offentlige virksomheter kan benytte for å sende post digitalt til innbyggere. Digital postkasse er egnet for å sende taushetsbelagt og annen beskyttelsesverdig informasjon.

Pr. 31.12.2017 er det 462 virksomheter som benytter digital postkasse. Av disse er 336 kommuner, og 126 er statlige virksomheter.

Løsningen består av to postkasser og en meldingsformidler, samt en utskrifts- og forsendelsestjeneste. Utskrift- og forsendelsestjenesten gjør at virksomhetene kan ekspedere både digital post og papirpost til innbyggerne i samme kanal.

Innbygger velger selv en digital postkasse for å motta post fra det offentlige. Dersom innbygger ikke ønsker å motta viktige henvendelser fra det offentlige digitalt, kan han eller hun reservere seg.

Digital postkasse til innbyggere er ikke primært en kanal for toveiskommunikasjon. Pr. i dag har imidlertid digital postkasse til innbyggere mulighet for toveiskommunikasjon ved å sende lenke til etatens nettsider i selve brevet, eller ved å sende informasjon med brevet slik at lenken kan presenteres utenfor brevet i selve postkassen (lenke utenfor brev).

I 2018 er det planlagt ytterligere tiltak når det gjelder toveiskommunikasjon. Det er mulighet for fritekstsvar og enkelt ja/nei-svar tilbake til virksomhet fra innbygger, når innbyggeren har mottatt et brev fra det offentlige.

Når det gjelder mulighet for innbygger til å sende egen post til forvaltningen via digital postkasse, er det ingen konkrete planer for dette i 2018. Dette er noe som eventuelt vil bli vurdert i etterkant av implementeringen av de ovennevnte tiltakene.

Flere store etater har løsninger for digital dialog med sine brukere. En stor andel av virksomhetene som i dag benytter digital postkasse, har signalisert behov for funksjonalitet som gir bedre samspill mellom digital postkasse og egne løsninger. For å få til dette samspillet, må det legges til noe funksjonalitet i digital postkasse. Tiltakene knyttet til toveiskommunikasjon er konkrete eksempler på slik funksjonalitet. Ved at digital postkasse kan samhandle med virksomhetenes løsninger, legges det til rette for helhetlige brukeropplevelser for innbygger.

SPØRSMÅL NR. 587**Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharahkhani****Besvart 3. januar 2018 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland****Spørsmål:**

«Hva vil kulturministeren – som også er visepresident i WADA - gjøre for å forsikre utøvere, frivillige og tilskuere om at OL neste år vil være fritt for doping, og dermed være basert på idrettens verdier?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Aftenposten vil ingen verken ta ansvaret for, eller betale for et kvalitetsmessig forsvarlig og tilstrekkelig

antidoping arbeid i forbindelse med OL i Pyeongchang i 2018.

Doping strider mot idealet om fair play, og bryter mot det grunnleggende prinsippet om at idrettsutøvere skal konkurrere på like vilkår.

Svar:

Som representanten Gharahkhani bør være kjent med har ikke en norsk kulturminister ansvar for eller mulighet til å

bestemme hvordan antidopingarbeidet under olympiske leker i Sør-Korea skal organiseres. Heller ikke WADA, der jeg er visepresident, har et direkte ansvar for dette. Jeg deler representanten Gharahkhanis ønske om en dopingfri idrett. Mitt verv i WADA er et resultat av mitt engasjement for å beskytte de rene utøverne og beskytte idrettens verdier. Jeg går ut fra at representanten kjenner til at det er arrangørens ansvar å sørge for at det er et forsvarlig antidopingprogram knyttet til idrettsarrangementer. I forbindelse med olympiske leker i Pyeongchang i februar er det IOC som har dette ansvaret. Under OL i Sør-Korea vil det være første gang dopingkontrollene vil bli administrert av det nyopprettede Independent Testing Authority (ITA). Etableringen av ITA innebærer at idrettsorganisasjoner og arrangører kan henvende seg til en særskilt, uavhengig organisasjon for å ivareta viktige deler av antidopingarbeidet. Representanten Gharahkhani refererer til et oppslag

i Aftenposten om manglende betaling av dopingkontrollører i forbindelse med de olympiske leker i Pyeongchang. Som et resultat av dette har Antidoping Norge (ADNO) bestemt at de ikke ønsker å sende kontrollører dit. Jeg har forståelse for ADNOs beslutning, og dette viser at det er et forbedringspotensial for antidopingarbeidet. WADA følger opp antidopingarbeidet under olympiske leker gjennom det som kalles Independent Observer Program. WADA utnevner et uavhengig team som har til oppgave å observere antidopingarbeidet under OL. Dette arbeidet resulterer i en rapport som oppsummerer arbeidet og kommer med konkrete forslag til forbedringer, noe som er svært viktig for å kunne heve standarden på antidopingarbeidet. Ordningen med uavhengige observatører er, etter min vurdering, et viktig bidrag fra WADAs side for å sikre et velfungerende antidopingprogram under olympiske og paralympiske leker.

SPØRSMÅL NR. 588

Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 2. januar 2018 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hvilke konkrete tiltak har siden juni 2016 blitt gjennomført for å sikre bedre kontroll ved Schengens yttergrenser, hva er Norges bidrag til dette og hvilke tiltak planlegges på sikt?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til forrige justisministers uttalelser i debatten 8. juni 2016 om representantforslag fra blant annet undertegnede om å tre ut av Schengen-avtalens grensebestemmelser:

«Men det som må være den primære jobben akkurat nå, er å få Schengen-systemet til å fungere optimalt, gjeninnføre full kontroll på yttergrensene og bidra med det vi kan bidra med.

(...)

Og det er et ansvar hos alle Schengen-medlemmene å bidra til at vi gjenoppretter normalposisjonen og normalsituasjonen med Schengen, slik at vi kan få ut de fordelene det faktisk er, både informasjonsdeling for næringsliv og personer og andre fordeler knyttet til Schengen-samarbeidet. Men da må vi også bidra til å rette opp i de manglene som nå er tilfellet langs yttergrensen.

(...)

Så vil jeg også si at jeg er helt enig i at Schengen langt ifra er perfekt.

Det er utrolig store utfordringer i Schengen nå. Det er en slags krise i hele Schengen-systemet, det skal vi ikke stikke under stol.

(...)

Jeg har igjen lyst til å minne om at Schengen jobber nå beinhardt med et felles grensekontrollsystem som skal fungere mye bedre, med bedre kapasitet og sikrere samarbeid med nabolstatene.”

Svar:

Den sterke tilstrømmingen av migranter til Europa høsten 2015 avslørte alvorlige mangler ved hvordan enkelte Schengen-land ivaretok ansvaret for sin del av de felles yttergrensene. Det ble også klart at det var mangler ved det rettslige rammeverket for den felles yttergrensekontrollen. Dette har igjen senere blitt aktualisert gjennom terroranslag i Europa. Schengen-samarbeidet er i stadig utvikling, og tiltak som gjøres vil ha effekt på flere om-

råder. Jeg vil derfor avgrense svaret på representantens spørsmål til tiltak som direkte angår ivaretagelsen av den felles Schengen-yttergrensen. I september 2016 ble det reviderte mandatet til EUs grensekontrollbyrå FRONTEX vedtatt. Gjennom rettsakten etableres en europeisk grense- og kystvakt, bestående av det europeiske grense- og kystvaktbyrået (Frontex, men med utvidet mandat) og medlemsstatenes nasjonale myndigheter ansvarlige for grensekontroll. Formålet med rettsakten er blant annet å sikre gjennomføringen av fellesskapsregelverket om kontroll på Schengen-områdets yttergrenser, samt å bedre kunne bistå medlemsland som behøver assistanse for å ivareta sine forpliktelser i så måte. Frontex pålegges gjennom rettsakten å gjennomføre regelmessige sårbarhetsanalyser av medlemsstatenes grensekontrollkapasiteter, og byrået kan på bakgrunn av disse anbefale medlemslandene å gjennomføre spesifikke tiltak for å sikre overholdelsen av fellesskapsregelverket. I mars 2017 ble det vedtatt endringer i grenseforordningen artikkel 8 om gjennomføringen av yttergrensekontroll. Endringene innebærer at EU- og EØS-borgere ved inn- og utreise over Schengens yttergrenser systematisk skal grensekontrolleres på tilsvarende vis som borgere av land utenfor EU/EØS (tredjestatsborgere). Hensikten med tiltaket er å kunne avdekke også EU/EØS-borgere som kan utgjøre en fare for den alminnelige sikkerheten i Schengen-området, f.eks. såkalte fremmedkrigere som returnerer til Europa. Som medlem i Schengen-samarbeidet har Norge bidratt til å utforme disse tiltakene, blant annet gjennom å delta i lovgivningsprosessen i Rådet for den Europeiske Union. Videre har Norge deltatt aktivt med fartøy i Frontex' fellesoperasjoner i Middelhavet, Triton og Poseidon. Våre faste økonomiske bidrag som medlem i Schengen-samarbeidet bidrar også til å realisere tiltak som styrker forvaltningen av den felles yttergrensen.

Schengen-landenes gjennomføring og anvendelse av sine fellesskapsrettslige forpliktelser overvåkes gjennom den såkalte Schengen-evalueringsmekanismen. Dette innebærer at alle Schengen-land jevnlig blir revidert for

å kontrollere i hvilken grad de faktisk har gjennomført og anvender alle sider av Schengen-regelverket som forutsatt. Yttergrenseforvaltningen vil naturlig nok være et sentralt element her. Evalueringen ledes av EU-Kommisjonen, og avsluttes med tematiske rapporter som viser på hvilke områder landene må iverksettes tiltak for å komme i overensstemmelse med regelverket. Av tiltak for å styrke yttergrenseforvaltningen fremover vil jeg nevne det nylig vedtatte inn- og utreisesystemet (Entry/Exit System – EES), og det planlagte systemet for fremreisetillatelse til Schengens yttergrenser ETIAS (European Travel Information and Authorisation System). EES er et system for elektronisk registrering av inn- og utpassering over yttergrensene for tredjestatsborgere skal på korttidsopphold på Schengen-territoriet. Ved første gangs innpassering vil den reisende få opprettet en profil i systemet med persondata og biometriske kjennetegn (fire fingeravtrykk og ansiktsbilde). De biometriske kjennetegnene vil bli kontrollert ved senere inn- og utpasseringer. Formålet er blant annet å styrke kvaliteten i grensekontrollprosessen, samtidig som Schengen-landene ressurseffektivt kan møte den forventede økningen i antallet grensepasseringer i fremtiden. Systemet forventes å tre i kraft mot slutten av 2020. ETIAS innebærer at visumfrie tredjestatsborgere må søke om tillatelse for å reise frem til Schengens yttergrense. Systemet kan således sammenliknes med ESTA-tillatelsen norske borgere må søke om før reise til USA. Ved yttergrensen vil det bli foretatt grensekontroll som vanlig. Schengen-landenes myndigheter foretar i dag gjennom visumsøknadsprosessen en forhåndsvurdering av visumpliktige reisende til Schengen-området. Tilsvarende forhåndskunnskap har man ikke om de visumfrie reisende. Gjennom en mindre omfattende forhåndskontroll av også visumfrie reisende som ønsker å reise til Schengen-territoriet, tar man sikte på å kunne avvise reisende som vil kunne utgjøre en fare for Schengen-områdets indre sikkerhet, eller som utgjør en mulig migrasjonsrisiko, før disse ankommer yttergrensen. Systemet forventes å tre i kraft i løpet av 2021.

SPØRSMÅL NR. 589

Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 3. januar 2018 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Vil statsråden fremme forslag om lovendringer for å bedre samarbeidet mellom de ulike etatene i kampen mot

arbeidsmarkeds kriminalitet, spesielt med tanke på at reglene om taushetsplikt slik de er utformet i dag kan kom-

me i veien for utveksling av viktig informasjon som kunne bidratt til å avdekke denne type kriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

Viser til sak hos TV2 17. desember «Kriminelle svindler milliarder - godt hjulpet av norsk lovverk» hvor det fremgår at taushetsplikten hindrer offentlige etater i å dele viktig informasjon i kampen mot arbeidsmarkeds kriminalitet. Det vises til at lovverket hindrer utveksling av viktig informasjon, og gjør jakten på lovbrøtterne unødig tungvint. De ulike etatene som arbeider med denne type kriminalitet peker på reglene om taushetsplikt, slik disse er utformet i dag, legger hindringer for et tettere samarbeid for å bekjempe arbeidsmarkeds kriminaliteten.

Leder ved A-krimsentret i Bergen uttaler i saken hos TV2:

«Vi sitter på samme kontor og samarbeider for å ta de kriminelle. Men så er det slik at vi ikke uten videre kan dele all informasjon med hverandre.»

Direktør i Skattedirektoratet påpeker videre:

«Det er vanskelig i dag når de ulike deltakere i disse A-krim sentrene ikke kan utveksle konkret informasjon om den saken de faktisk er ment å samarbeide om. For liten grad av samordning er kanskje dette aller mest sårbare ved hvordan vi er skrudd sammen i dag. Da blir det slik at det blir en lite effektiv form for samarbeid, det tror jeg mange kjenner på ute i dag.»

Seksjonssjef i NAV uttaler følgende angående regelverket om taushetsplikten:

«Det hindrer, i alle fall legger begrensninger, på et effektivt samarbeid.»

Til spørsmål om det er aktuelt med et nytt lovverk, svarer seksjonssjefen at:

«Vi tar i første omgang vår egen lovhjemmel, og ser på den, men det er klart at det hadde vært en stor fordel hvis noen kunne sett på en egen lovhjemmel for dette samarbeidet, da er det tverretattlig samarbeid for å bekjempe økonomisk kriminalitet.»

Svar:

Etableringen av a-krimsentrene har synliggjort behov for enkelte lovendringer for å bedre adgang til informasjonsdeling i politiet og kontrollatens felles innsats mot arbeidslivskriminalitet. Behovet for lovendringer for økt adgang til informasjonsdeling berører flere statsråders ansvarsområde. Jeg har derfor også innhentet opplysninger fra Finansministeren og Arbeids- og sosialministeren. For politiets adgang til å dele informasjon med andre offentlige etater, er det ikke behov for lovendringer. Politiregisterloven har allerede tilstrekkelige hjemler for utlevering av opplysninger både i kriminalitetsforebyggende øyemed, og i konkrete straffesaker.

Når det gjelder Skatteetaten og Tolletaten, vil Finansdepartementet i løpet av januar sende på høring et forslag til lovhjemler som gir Skatteetaten og Tolletaten adgang til å dele informasjon med de andre etatene ved A-krimsentrene. Arbeids- og sosialdepartementet har etterspurt og nylig mottatt en utredning fra Arbeids- og velferdsdirektoratet med forslag til endringer i NAVs regelverk for å legge til rette for økt deling av informasjon fra NAV til de andre etatene som deltar i a-krim samarbeidet. Arbeids- og sosialdepartementet vurderer nå dette forslaget. Arbeidet gis høy prioritet. Det tas sikte på å sende et eventuelt forslag om lovendring på høring tidlig i 2018. Styrket samarbeid mellom offentlige etater er et sentralt tiltak i regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Samarbeidet som er etablert de siste årene har bedret informasjonsflyten mellom etatene, og gjort dem mer oppmerksomme på hvilke muligheter de har for å dele informasjon, blant annet ved at det er utarbeidet en nasjonal veileder mellom kontrollatene, politiet og private, for å bekjempe kriminalitet. Bedre forståelse og utnyttelse av de aktuelle reglene, samt pågående endringer og forbedringer av regelverket, vil legge til rette for et enda mer effektivt og målrettet samarbeid mellom etatene. Dette er jeg tilfreds med, samtidig som det er viktig å ha en løpende vurdering av tiltak for å bedre den felles innsatsen mot arbeidslivskriminaliteten. Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet er et høyt prioritert område, og myndighetenes adgang til informasjonsdeling er sentralt. Jeg har nylig tatt initiativ til møte mellom politisk ledelse og Det sentrale samarbeidsforum rett over nyttår. I dialog med etatslederne i Politidirektoratet, NAV, Arbeidstilsynet, Skatteetaten, Tolletaten, Økokrim og Riksadvokaten vil et av temaene være behovet for lovendringer som kan bedre myndighetenes felles innsats mot arbeidslivskriminalitet.

SPØRSMÅL NR. 590**Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 22. desember 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Telenor avslår å reparere skader som oppstod på bredbåndsnettet i Gan i Fet kommune med begrunnelse at det blir for dyrt. Skadene oppstod på grunn av kabelbrudd etter gravearbeider i området.

Mener statsråden det er akseptabelt at en bredbåndleverandør ikke reparerer kabelbrudd med begrunnelse at det ikke lønner seg, og hva vil statsråden foreta seg for å sikre at Telenor og andre leverandører av bredbånd tar ansvar for at kabelnettet de har levert holdes vedlike?»

BEGRUNNELSE:

Avisa Romerikes Blad opplyser 14. desember at Telenor begrunner manglende reparasjon av bredbåndsnettet til 6 husstander i Gan i Fet kommune med at det er regningsvarende for selskapet å reparere skadene. De seks berørte kundene blir henvist til mobilt bredbånd, som blir en dyrere og mindre effektiv løsning for brukerne.

Svar:

Norge har i dag god mobil- og bredbåndsdekning både i europeisk og global målestokk. Nær 100 prosent av innbyggerne har et grunnleggende bredbåndstilbud enten i form av fast eller mobilt bredbånd. Fire av fem husstander har tilbud om høyhastighetsbredbånd definert som 100 Mbit/s eller mer. Dekningen for mobilt bredbånd (4G/LTE) er på over 99 prosent av husstandene og på rundt 90 prosent av landarealet.

Det gode bredbåndstilbudet vi har for landet sett under ett er et resultat av en markedsbasert og teknologinøytral bredbåndspolitikk. Dette har vært den rådende politikken siden utbygging av bredbånd startet i Norge rundt århundreskiftet og følger anbefalinger fra blant annet OECD. Det er de kommersielle aktørene som i hovedsak beslutter hvor det skal bygges ut, det er fri etablering og tilbyderne har også anledning til å legge ned bredbåndstilbud dersom det ikke bærer seg økonomisk. Dette gjelder selvsagt også Telenor. Staten har ikke pålagt verken Telenor eller noen annen tilbyder leveringsplikt på bredbånd. Slik bredbåndspolitikk er innrettet, og innenfor gjeldende regelverk, vil det derfor i sjeldne tilfeller kunne skje at sluttbrukere mister det tilbudet de har og at de dermed må velge en annen bredbåndsteknologi eller i verste fall blir stående uten et tilbud. Jeg vil understreke at den siste dekningsundersøkelsen gjennomført for norske myndigheter (2016) indikerer at det er et relativt lavt antall husstander (anslagsvis under 1 000 husstander i hele

landet) som står helt uten et grunnleggende bredbåndstilbud (minimum 4 Mbit/s). I 2013 var det tilsvarende tallet ca. 9 000 husstander. Samtidig er jeg opptatt av at alle må ha et tilbud. Det blir stadig vanskeligere – om ikke umulig – å delta i samfunnet uten tilgang til internett. Dette gjelder selvsagt ikke bare i Norge.

Staten bidrar med tilskudd til bredbåndsutbygging i områder der det er ulønnsomt for ekombransjen å bygge. Tilskuddet forvaltes av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. I 2018 skal det tildeles statlig støtte for ca. 149,7 mill. kroner over denne ordningen. Dette tilskuddet vil utløse ytterligere private investeringer og lokale bidrag. Det går fram av Meld. St. 27 (2015-2016) at regjeringen vil at et mål for tilskuddsordningen skal være å bidra til at husholdninger og bedrifter som ikke har et kommersielt basert bredbåndstilbud med minst 4 Mbit/s nedstrøms hastighet og 1 Mbit/s oppstrøms hastighet, får et slikt bredbåndstilbud fra minst én tilbyder. Dersom dette målet ikke nås ved kommersiell utbygging og ved hjelp av statlige tilskudd, vil regjeringen eventuelt vurdere andre tiltak for å sikre varig bredbåndstilbud til alle.

Når det gjelder den konkrete saken som er bakgrunn for spørsmålet, går det fram av artikkelen fra Romerikes blad at kundene i det aktuelle området har alternativt bredbåndstilbud både fra Telenor (mobilt bredbånd) og fra en annen lokal internettleverandør. Det er altså slik saken er fremstilt i media ikke slik at disse husstandene mister muligheten til internettforbindelse.

SPØRSMÅL NR. 591**Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen****Besvart 4. januar 2018 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Nordland fylkeskommune søkte for 6 måneder siden UDIR om godkjenning av en ny linje for lyd, lys, bilde- og sceneteknikk. Søknaden har en samlet bransje bak seg og det er allerede inngått 20 intensjonsavtaler om lærlingeplasser. Fylkeskommune ønsker å gjøre den søkbar med oppstart fra høsten 2018.

Når kan de forvente en avklaring fra UDIR og vil statsråden sørge for at avklaring kommer tidlig nok til at linja blir søkbar for skoleåret 2018/2019 ved eventuell godkjenning?»

Svar:

Kunnskapsdepartementet er grunnleggende positive til alle initiativ som kan bidra til utvikling av fag- og yrkesopplæringen, spesielt dersom det også bidrar til å øke an-

tall læreplasser. Jeg har stor forståelse for at fylkeskommunen ønsker en avklaring av om forsøket kan settes i gang.

Det er Utdanningsdirektoratet som er delegert myndighet til behandling av søknader om forsøk innen fag- og yrkesopplæringen. I en slik sak er det etablert prosedyrer som sørger for at arbeidslivet gjennom de faglige rådene involveres. Vi må også vurdere situasjonen for elevene dersom tilbudet etter forsøket ikke blir en del av den permanente tilbudsstrukturen.

Utdanningsdirektoratet har opplyst at alle relevante aktører nå er hørt i saken og det tar sikte på å sende oss sin innstilling medio januar 2018.

Jeg vil også peke på at jeg nå vurderer endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen etter en omfattende høring. Vurdering av nytt opplæringstilbud for lyd, lys, bilde- og sceneteknikk er også med i denne vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 592**Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal****Besvart 3. januar 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Vil statsråden sikre at ENOVAs program åpner for støtte og lån til nye og innovative bedrifter som ikke alene har økonomisk soliditet til å finansiere fullskala testprosjekter innen marin energiteknologi?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i lagt fram en strategi for flytende havvind hvor det pekes på Enova som redskap for å utvikle demonstrasjonsprosjekter innen havvind. I dag virker det som om Enova stiller krav til at bedrifter som ønsker å teste fullskala marin energiteknologi må være så økonomisk solide at de kan betale tilbake lån. Et slikt krav til liten risiko presser flere innovative og dyktige bedrifter.

Svar:

Enova har flere programmer som bidrar til ny energi- og klimateknologi. Programmene skal utformes i tråd med styringsavtalen mellom departementet og Enova, og Stortingets føringer for Enovas virksomhet. Av dette følger blant annet at Enova i programutformingen skal legge vekt på mulighetene for global spredning av teknologiske løsninger og påfølgende utslippsreduksjoner. Videre skal det ved støttetildelingene ligge til grunn en vurdering av innovasjonshøyde og gjennomføringsevne. Programmene skal utformes innenfor statsstøttereguleringens rammer.

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2018 ble Enova gitt mulighet til å benytte betingede lån som virkemiddel for demonstrasjonsprosjekter. Enovas nye program for demonstrasjon av ny energi- og klimateknologi har som formål å avlaste den teknologiske risikoen ved kvalifisering av nye teknologier under reelle driftsforhold. Dersom teknologien lykkes, skal lån nedbetales og man unngår å overkompensere selskapet. Dersom teknologien

ikke lykkes, kan lån omgjøres til tilskudd slik at bedriften slipper å bære hele tapet ved prosjektet. Bedriften må ha tilstrekkelige økonomiske forutsetninger for å kunne gjennomføre hele prosjektet og betjene avdrag og renter.

Regjeringen fører en bred innovasjonspolitikkk med forskjellige virkemidler rettet mot ulike behov. Enovas lånevirkemiddel er ikke rettet mot andre barrierer enn de teknologiske. Under programmet for fullskala innovativ energi- og klimateknologi, kan det imidlertid søkes om investeringsstøtte til merkostnadene ved å ta i bruk nye

og innovative løsninger for energi- og klimateknologi, for eksempel marin energiteknologi. Det kreves også her at virksomheten har dokumentert gjennomføringsevne.

I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 25 (2015-2016) Energimeldingen, jf. Innst. 401 S (2015-2016), sluttet Stortinget seg til at Enovas overordnede mål er reduserte klimagassutslipp og styrket forsyningsikkerhet for energi, samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp. Programmene er utformet for at Enovas mål på best mulig måte kan nås.

SPØRSMÅL NR. 593

Innlevert 19. desember 2017 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart . av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre eiermangfold og innholdsbredde etter slukkingen av FM-nettet, og hvordan vil statsråden stanse den negative utviklingen hvor stadig flere lokalradioer må legge ned?»

BEGRUNNELSE:

En av intensjonene i "Meld. St. 8 (2010–2011) Digitalisering av radiomediet" var å sikre innholdsbredde og eiermangfold på DAB-nettet. En viktig forutsetning for den rødgrønne regjeringen, som la frem denne meldingen, var å sikre en vellykket overgang til digital radio der interessene til lokalradioene ble ivaretatt på en fullgod måte. "Meld. St. 30 (2006-2007) Kringkasting i en digital fremtid" pekte på viktigheten av å legge til rette for nyetableringer i DAB-nettet fra andre enn de aktørene som er med på utbyggingen av DAB-nettet.

Professor i journalistikk Arne Krumsvik ved Høy-skolen i Oslo uttalte allerede i januar 2017 at han var bekymret for at FM-slukkinga ville bli en mediepolitisk skandale. Det er tre aktører som dominerer Radio-Norge fullstendig. Et svensk selskap (MTG) et tysk (Bauer Media) og NRK. Dette skaper i svært liten grad mer mangfold. Jeg viser videre til nyhetsartikkel i Aftenposten datert den 19.12.17 hvor det opplyses at det i løpet av fem år har vært en markant nedgang i lokalradioer. Antall aktører er redusert fra 486 til 193, og Lokalradioforbundet frykter for at lokalradioens eksistens er truet.

Erfaringene så langt tilsier at lokalradioene og mediemangfoldet ikke har kommet styrket ut av denne digitaliseringen.

Svar:

I begrunnelsen for sitt spørsmål viser representanten Sem-Jacobsen til at tre aktører dominerer Radio-Norge fullstendig og at antall lokalradioer er i kraftig tilbakegang.

La meg først oppklare enkelte misforståelser når det gjelder antallet lokalradioaktører. Representanten Sem-Jacobsen oppgir en artikkel i Aftenposten fra 19. desember 2017 som kilde for at antallet lokalradioaktører skal være redusert med hele 243 i løpet av fem år (dvs. fra 486 til 193 aktører). For det første gjelder de refererte tallene antall innholdskonsesjoner for lokalradio og ikke antall aktører. En og samme aktør/selskap kan ha en eller flere innholdskonsesjoner. For det andre har enten Lokalradioforbundet eller Aftenposten gjort seg skyldige i en regnefeil (486-193=293 og ikke 243). For det tredje er påstanden om at reduksjonen har skjedd i løpet av fem år ikke riktig. Det var 486 innholdskonsesjonærer i 1988. Allerede i 2000 var antallet innholdskonsesjonærer nede i 274. Reduksjonen i antallet innholdskonsesjonærer fant i hovedsak sted på 80- og 90 tallet og ikke de siste fem årene.

De faktiske forhold er altså at antallet innholdskonsesjoner for lokalradio har ligget relativt stabilt siden 2000-tallet. I 2017 er det ifølge tall fra Medietilsynet p.t. 186 aktive innholdskonsesjoner for lokalradio på FM-nettet. I tillegg er det gitt 70 innholdskonsesjoner i lokalradioblokka (DAB) og 14 innholdskonsesjoner på det lokalt utbygde nettet i Rogaland og Sunnhordland (Riksblokk II DAB). Antallet lokalradiokonsesjoner er altså høyere i 2017 enn for fem år siden, siden reduksjonen i antallet FM-konsesjoner oppveies av veksten i antall DAB-konsesjoner. Jeg presiserer for ordens skyld at antall innholds-

konsesjoner ikke er et presist mål på hvor mange kanaler som er aktive, eller hvor mange av disse som sender mer eller mindre det samme innholdet. Siden antallet lokalradiokonsesjoner har vært stabilt over tid, ser jeg ikke behovet for å sette inn ytterligere tiltak på dette grunnlaget.

Jeg viser til at regjeringen har iverksatt flere tiltak for å bidra til at lokalradio skal ha en naturlig plass i fremtidens radiolandskap. I 2015 la regjeringen frem St. meld. nr. 24 (2014-2015) som redegjorde for de fremtidige rammevilkårene for lokalradiosektoren som følge av digitalisering av radio. Ved behandlingen av meldingen sluttet et bredt flertall seg til Kulturdepartementets vurderinger og forslag til tiltak og rammevilkår for lokalradiobransjen, jf. Innst. 370 S (2014-2015). Som ledd i oppfølgingen av meldingen har de aller fleste lokalradioene fått anledning til å fortsette å sende på FM fram til utgangen av 2021. Det gis videre tilskudd til digitalisering av lokalradioer, og konsesjonsvilkårene til lokalradio er liberalisert, både når det gjelder innholdskrav og økonomiske begrensninger for nisjeradioer.

Når det gjelder eiermangfoldet er det i dag én offentlig eid aktør og to riksdekkende, kommersielle aktører i det riksdekkende nettet. Medietilsynets oversikt over konsesjonærer i Lokalradioblokka på DAB og på FM viser at det er et betydelig eiermangfold blant lokalradioene. Hvor stort mangfoldet vil bli framover vil i stor grad avhenge av det kommersielle grunnlaget for radiodrift.

Innholdsmangfoldet på radio er betydelig både nasjonalt og lokalt. Digitaliseringen betyr at det er enklere å etablere riksdekkende radiotilbud enn noen gang. I FM var det bare plass til fem tilnærmet landsdekkende radiokanaler. I DAB er antallet riksdekkende kanaler mer enn femdoblet og det er plass til mange flere. Oversikten over viser at det er tilnærmet like mange innholdskonsesjonærer på lokalradio i dag som for nesten 20 år siden.

Eier- og innholdsmangfoldet lokalt og på riksplan er ikke begrenset av tekniske forhold. Det er avsatt frekvenser for i alt fem frekvensblokker i DAB-nettet. NRK disponerer sin egen blokk (Regionblokk). MTG og Bauer Media disponerer Riksblokk I. I tillegg er lokalradioblokken, som er inndelt i 37 regioner, under utbygging. Foreløpig er det tildelt anleggskonsesjoner i 33 av de 37 regionene i dette nettet. I tillegg kan ytterligere én frekvensblokk (Riksblokk II) bygges ut for riksdekkende eller regionale sendinger, dersom det er etterspørsel. De fleste lokalradioaktører vil dessuten kunne fortsette sendingene sine på FM-nettet.

Som det fremgår av svaret er barrierene for å etablere seg i radiomarkedet senket betydelig gjennom digitaliseringen. I tillegg har vi opprettet økonomiske støtteordninger som i særlig grad er innrettet mot behovene til lokalradioene. På denne bakgrunn ser jeg ikke behov for ytterligere økonomiske eller regulatoriske virkemidler for å øke eiermangfoldet eller innholdsmangfoldet.

SPØRSMÅL NR. 594

Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Ingelinn Lossius-Skeie

Besvart 4. januar 2018 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Det foretas ingen kartlegging av engelskferdigheter innen lesing, skriving og lytting på voksenopplæringsområdet. Mangel på differensiering i engelskundervisningen viser seg å være et praktisk hinder for fremgang og integrering for innvandrere, flyktninger og asylanter.

Hvilke synspunkter har statsråden omkring dette og hvordan jobber regjeringen for å sikre et godt tilbud til denne gruppen?»

BEGRUNNELSE:

Elever på voksenopplæringen i landet har vidt forskjellige utgangspunkt for engelskundervisning. Hva de har fått av engelskundervisning i hjemlandet er veldig ulikt fra land

til land og i ulike regioner av landet. Noen har et nivå fra hjemlandet som for tilsier at de burde begynne på 1. klasse nivå, andre på for eksempel 5. - eller 10. klasse-nivå. Likevel skjer det ingen differensiering av elevene med hensyn til bakgrunnskunnskaper. På Grunnskoletrinn 1 (GS 1) undervises det etter kompetansemålene for 7. trinn, selv om mange elever ikke kan noe engelsk fra tidligere. Dette problemet drar de med seg til GS 2.

Det blir som om vi skulle blande norske førsteklasinger med norske tiendeklasinger. Vi ville aldri gjort det med vanlige grunnskoleelever, men vi gjør det altså med flyktninger på voksenopplæringen. Resultatet er at elevene som er på 1. klassenivå, ikke har nytte av undervisningen på voksenopplæringen.

Det er veldig vanskelig for elever som ikke kan noe norsk og holder på å lære dette, samtidig som de skal lære enda et nytt språk, altså engelsk. Spesielt siden de må oversette både glosen og ordet glosen blir oversatt til.

En erfaren lærer og konsulent jeg har snakket med sier at problemet gjelder stort sett voksenopplæringen over hele landet. Også min egen erfaring som vikar i en slik udifferensiert klasse, tyder på dagens system ikke fungerer. Mange av elevene kunne hverken lete i en tekst eller konstruere hele setninger på engelsk.

Svar:

Voksne deltakere i grunnskoleopplæring har rett til tilpasset opplæring etter gjeldende læreplan i engelsk for grunnskolen. Læreplanen i engelsk har kompetansemål etter 2., 4., 7., og 10. trinn, og voksne deltakere skal få opplæring etter de kompetansemålene som de har behov for.

Voksne deltakere har rett til å bli realkompetansevurdert før de får enkeltvedtak om opplæring etter opp-

læringsloven. Realkompetansevurderingen brukes for å avgjøre i hvilken grad den voksne har den kompetanse som målene i læreplanene krever, som grunnlag for en vurdering av hvilken opplæring han eller hun trenger for å kunne bestå faget eller fagene. Det er laget nasjonale retningslinjer for realkompetansevurdering av voksne i grunnskoleopplæringen og videregående opplæring.

For å sikre at voksne deltakere i grunnopplæringen får den opplæringen de har rett til, er voksenopplæring et prioritert tema i det felles nasjonale tilsynet fra 2018.

I tilsynet skal fylkesmannen undersøke om kommunene kartlegger hvilken opplæring søkeren har behov for. Tilsynet skal også undersøke om kommunene har fattet enkeltvedtak som gir informasjon om hva den voksne søkeren skal få opplæring i, og om kommunen gir opplæring i samsvar med læreplanverket og enkeltvedtakene.

Både kartlegging, tilrettelegging og gjennomføring av opplæring i engelsk vil være del av tilsynet, dersom kommunen har voksne med behov for slik opplæring. Resultatet fra tilsynet oppsummeres i årlige rapporter.

SPØRSMÅL NR. 595

Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 22. desember 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«I hvilken grad er menneskerettighetsspørsmål en del av utforming og/eller reforhandling av handelsavtaler?»

BEGRUNNELSE:

Norge har nylig reforhandlet og fornyet flere handelsavtaler, blant annet med Tyrkia. Samtidig vil man også fremover inngå og fornye handelsavtaler med ulike land, slik som Thailand, Russland og Hviterussland. Regjeringen uttaler selv på sine nettsider at å fremme menneskerettigheter og demokratiprinsipper ligger i hjertet av norsk utenrikspolitikk. Når man har en så tydelig ambisjon for sitt menneskerettighetsengasjement blir det også naturlig å stille spørsmål til hvordan regjeringen håndterer dette i ulike deler av sin internasjonale politikk. Noen av landene Norge har inngått og forhandler avtaler med, har i nyere tid hatt særlige utfordringer når det kommer til menneskerettighetsspørsmål. Eksempler på dette har vært løftet av organisasjoner som arbeider med menneskerettighetsspørsmål og vært tema i media. Enkelte land har også over-

lengre tid hatt stort antall saker for Den europeiske menneskerettighetsdomstol.

Svar:

Norges og EFTAs generelle tilnærming til menneskerettigheter i frihandelsavtalene er å ta inn henvisning til menneskerettigheter i fortalen. I modellteksten bekrefter partene i fortalen sin oppslutning om demokratiet, rettsstaten, menneskerettighetene og de grunnleggende friheter i samsvar med sine forpliktelser etter folkeretten, slik de er nedfelt blant annet i De forente nasjoners pakt og Verdenserklæringen om menneskerettighetene. Fortalen viser også til andre viktige hensyn som påvirker menneskerettigheter, slik som miljø, arbeidstakerrettigheter, bærekraftig utvikling, korrupsjonsbekjempelse, gode offentlige styringsprinsipper og ansvarlig næringsliv (CSR). Videre arbeider Norge og EFTA for at det i alle nye forhandlinger og reforhandlingsprosesser tas inn et kapittel om handel og bærekraftig utvikling, der partene bekrefter sine internasjonale forpliktelser når det gjelder miljø og arbeidstakerrettigheter.

Tilnærmingen beskrevet over, med henvisning til menneskerettigheter i fortalen og et kapittel om bærekraftig utvikling er fulgt i frihandelsavtalen EFTA nylig har reforhandlet med Tyrkia.

Forhandlingsprosessene med Thailand, Russland og Hviterussland er for tiden ikke aktive. I Thailand avventer man gjenopptagelse av demokratiske prosesser i landet, mens prosessen med Russland, Hviterussland og Kazakhstan er stilt i bero etter hendelsene i Ukraina våren 2014.

SPØRSMÅL NR. 596

Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 3. januar 2018 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Den 31.05.2016 avsa Gulating lagmannsrett frifinnelse i en sak som omhandlet seksuell handling mot et barn, saksnummer 15-185504AST-GULA/AVD1. Flertallet i saken mente at tiltaltes handling var innenfor det området et barn har et strafferettslig vern, men på grunn av straffeprosessuelle regler ble den tiltalte likevel frifunnet.

Hvordan stiller statsråden seg til denne dommen, og mener statsråden at strafferetten bør endres slik at barn får et sterkere strafferettslig vern sett i lys av domsavsigelsen fra Gulating lagmannsrett?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at jeg mener det er viktig at barn gis et særlig sterkt strafferettslig vern og at straffelovgivningen rammer alle tilfeller av seksuell kontakt med barn under den seksuelle lavalder. Jeg har merket meg avgjørelsen fra Gulating lagmannsrett hvor et kvalifisert mindretall la til grunn at tiltaltes handlinger ikke var rammet av straffelovgivningen. Flertallet var av motsatt syn. Ettersom domfellelse i en straffesak for lagmannsretten krever kvalifisert flertall, ble tiltalte i nevnte sak frifunnet. Som statsråd ønsker jeg ikke å gå nærmere inn på enkeltavgjørelser avsagt av domstolene. Samtidig vil jeg understreke følgende: Norsk straffelovgivning gir i utgangspunktet barn et omfattende vern mot seksuelle overgrep. Slike overgrep blir også høyt prioritert av politi og påtalemyndighet. Jeg mener likevel det er viktig å følge nøye med på hvordan domstolene fortolker og praktiserer straffelovgivningen for å kunne avdekke eventuelle mangler og reformbehov. Et eventuelt endringsbehov må imidlertid bygge på et langt bredere kunnskapsgrunnlag enn enkeltstående eksempler fra underrettspraksis. Det er i den sammenheng vesentlig å fremheve at den lovtolkning som lagmannsretten bygger på i enkeltsaker, ikke har nevneverdig betydning utover den aktuelle saken

som er til bedømmelse. Særlig gjelder dette for avgjørelser som er avsagt under sterk dissens. Slike avgjørelser har med andre ord liten betydning for hvordan straffelovens bestemmelser skal fortolkes i andre saker. Her, som ellers ved lovtolkning, vil rekkevidden av de relevante bestemmelsene i straffelovgivningen først og fremst måtte fastlegges på bakgrunn av den lovforståelse som Høyesterett har lagt til grunn. Jeg mener at Høyesteretts lovforståelse så langt ikke gir grunnlag for å endre straffelovens bestemmelser om seksuelle overgrep mot barn.

SPØRSMÅL NR. 597**Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 4. januar 2018 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Stortinget vedtok våren 2017 i Innst. 433 S (2016-2017) vedtak om at regjeringen skal utnevne et tverrfaglig utvalg som har som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.

Hva er status for nedsetting av utvalget, når skal regjeringen sette ned nevnte utvalg, og når vil utredningen fra utvalget være ferdig?»

Svar:

Tiltak som skal beskytte barn mot potensielt skadelig innhold på internett krever en helhetlig tilnærming. Arbeidet med å nedsette det tverrfaglige utvalget som Stortinget

har vedtatt (anmodningsvedtak nr. 892), må derfor forankres i flere departementer. Pornografi er tilgjengelig gjennom ulike medieplattformer og Kulturdepartementet har derfor en sentral rolle i arbeidet. Justis- og beredskapsdepartementet og Kulturdepartementet samarbeider om å avklare innretningen på arbeidet til utvalget. Det skal avholdes et møte mellom de to departementene i uke 2 i 2018 for å forankre det videre arbeidet med oppfølgingen av anmodningsvedtaket. Et slikt utvalg vil etter min mening også kunne bidra i det pågående, tverrdepartementale arbeidet med å følge opp Prop. 12 S (2016-2017) Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021) samt utvikling av en strategi for å forebygge og bekjempe internettrelaterte overgrep.

SPØRSMÅL NR. 598**Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos****Besvart 4. januar 2018 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Jeg viser til Stortingets vedtak nr. 23, 24, 25 og 26 av 14. november 2017 og mitt spørsmål nr. 515. Gjennom media har jeg forstått at statsråden har fått svar fra de parlamentariske lederne.

Hva var svaret, og hvordan vil statsråden følge opp Stortingsvedtaket videre?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til tidligere skriftlig spørsmål der jeg viser til Stortingets vedtak nr. 23, 24, 25 og 26 av 14. november 2017. Mange har pekt på at vedtakene er uklare i sitt innhold. I svaret fra statsråden er brevet til de parlamentariske ledere vedlagt, der statsråden ber om tilbakemelding på 26 problemstillinger som oppstår ved gjennomføring av vedtaket.

Svar:

Jeg sendte 11. desember 2017 et brev til de parlamentariske lederne i de partiene som stemte for nevnte vedtak.

I brevet skisserte jeg hittil identifiserte problemstillinger, ba om deres tilbakemelding og la frem forslag til løsninger. Min hensikt var å sikre at den videre oppfølgingen fra min side skulle være i tråd med de intensjoner flertallet hadde da de stemte for gjennomføring av vedtakene. Av svarbrev 12. desember fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti, Miljøpartiet de grønne og Rødt fremgikk det at partiene ikke ønsker å gi meg noen ytterligere tilbakemelding eller utdype sine vedtak. Jeg tar svaret til etterretning, og jeg vil selvsagt følge opp stortingsvedtakene av 14. november så raskt som mulig. Vedtakene vil bli fulgt opp med utgangspunkt i de anbefalingene jeg ga i brevet til de parlamentariske lederne. Dette arbeidet har svært høy prioritet i departementet, og jeg håper å kunne presentere innholdet i nytt regelverk om kort tid. Jeg har for øvrig i en instruks til UDI og UNE 14. november 2017 bedt om stans i iverksettelsen av alle saker som vil kunne være omfattet av Stortingets vedtak. Dette innebærer at ingen som kan være omfattet av vedtakene vil bli uttransportert nå.

SPØRSMÅL NR. 599**Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson****Besvart 5. januar 2018 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«65 000 hjemmeboende over 65 år er utsatt for vold eller overgrep viser forskning fra NKVTS. Det er blitt obligatorisk for helsepersonell å spørre gravide om vold. Andelen som utsettes for vold er enda høyere hos eldre enn hos gravide viser forskningen.

Vil helse- og omsorgsministeren sikre at helsepersonell spør eldre om de utsettes for vold og overgrep, og sikre ressurser til å hjelpe de som trenger hjelp?»

Svar:

Vold mot eldre er et betydelig helseproblem, og den nye rapporten fra NKVTS viser at utfordringen er enda større enn vi så langt har trodd. Jeg kan forsikre om at vi vil gå inn i rapporten og bruke kunnskapen derfra i arbeidet med å forebygge bedre, avdekke bedre og nå flere.

Stortinget sluttet seg i juni til regjeringens forslag om å endre helselovgivningen slik at det er tydeliggjort at helse- og omsorgstjenestene har plikt til å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep. Endringene trer i kraft fra 1. januar 2018. Hovedansvaret for et så omfattende og viktig tema må ligge på systemnivå, og med tydeliggjøringen i lovverket er det klart at kommuner, sykehus og den offentlige tannhelsetjenesten har et slikt ansvar. Jeg mener de ulike delene av helsetjenestene må finne frem til gode,

lokale løsninger som sikrer at helsepersonell settes i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep. Om det riktige grepet er at helsepersonell alltid skal spørre eldre om de utsettes for vold og overgrep er det nødvendig å vurdere nærmere, blant annet for å sikre at ansvaret for arbeidet ikke skyves fra systemnivå til det enkelte helsepersonell. Jeg vil også minne om at vi har innført krav om at alle som yter tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven skal levere politiattest. Dette skal gi økt trygghet og sikkerhet for brukere og deres pårørende.

Som rapporten viser er forebygging, tidlig intervensjon og avdekking viktig, også for denne gruppen. Eldre som har vært utsatt for alvorlig fysisk vold eller overgrep tidligere i livet, er vesentlig mer voldsutsatt også i eldre år. Forebygging og tidlig avdekking vil dermed kunne bidra til å redusere forekomsten av vold og overgrep også blant eldre. Rapporten vil være viktig som kunnskapsgrunnlag når vi skal videreutvikle hjelpetjenestene, særlig siden så få av de voldsutsatte opplyser at de har vært i kontakt med hjelpeapparatet eller anmeldt forholdene.

SPØRSMÅL NR. 600

Innlevert 20. desember 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 5. januar 2018 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor stor andel eldre på sykehjem bor på dobbeltrom mot sin vilje?»

BEGRUNNELSE:

Hvis mulig vil jeg gjerne ha en tabelloversikt på kommunenivå. Eventuelt bare andel på dobbeltrom hvis det ikke finnes informasjon om de eldres ønske - selv om vi også da mener det raskest mulig burde gjøres undersøkelser så

vi får vite hvor mange som er tvunget til å bo på dobbeltrom.

Jeg har stilt spørsmål til utredningsseksjonen, men har kun fått tall på andel dobbeltrom - ikke de eldres ønsker - og NRK har ved nærmere undersøkelser funnet at flere av tallene er feil og at SSB har feil i sitt register.

Legg inn vedlegg her

Stortingets utredningsseksjon

Bakgrunnsinformasjon • Analyse • Drøfting

Til: Nicholas Wilkinson

Dato: 14. november 2017

Utredet: Wenche Irén Sterkeby
Telefon: +4723312691

Oppdragsnr: 2017387

OPPDRAK: Investeringsstilskuddet for heldøgns omsorgsplasser skal endres. Fra 2021 skal det ikke lengre kunne brukes til rehabilitering. Kun bygging av nye plasser. I statsbudsjettet for helse- og omsorgssektoren kapittel 761, post 63, står det: Fra dette året gis det kun tilskudd til plasser som gir netto tilvekst tilsvarende det antall plasser det er søkt tilskudd til. Kommunen må opprettholde netto tilveksten i 10 år fra søknadstidspunktet. Det er vedtatt en overgangsordning i perioden 2017–2020 hvor henholdsvis 20 pst., 40 pst., 60 pst. og 80 pst. av rammen forbeholdes plasser som gir netto tilvekst.

Vi er bekymret for om omleggingen vil ramme skjevt fordi noen kommuner kanskje allerede har bygget opp et godt dekkende tilbud eller fordi de grunnet fraflytting eller uvanlig demografisk sammensetning ikke vil trenge netto tilvekst av plasser. Eller vil trenge svært lav netto tilvekst av plasser. Vi er også bekymret for om det vil ramme kommuner som i dag har dobbeltrom og ønsker å bygge om til enkeltrom da det ikke gir netto tilvekst av plasser.

Hvor mange og hvilke kommuner vil ikke trenge netto tilvekst av sykehjemsplasser etter 2021?

Hvor mange og hvilke kommuner vil ikke trenge netto tilvekst av sykehjemsplasser etter 2018 (utover dagens planlagte investeringer)?

Om det er flere kommuner som vil ha behov for svært liten netto tilvekst av plasser er det også interessant å vite om dette. Kommuner som trenger under 5 % netto tilvekst av plasser, eller et eventuelt annet nivå om dere i utredningsseksjonen tenker er bedre "cut-off point"

KOMMUNENES PLANER FOR HELDØGNS OMSORGPLASSER

SAMMENDRAG: Det er ikke utviklet gode nok verktøy for kommunene for å kunne kartlegge det fremtidige behovet for heldøgns omsorgsplasser. Fremtidige kommunesammenslåinger, rask velferdsteknologisk utvikling og ulik definisjonstolkning av begrepet *heldøgns omsorg* gjør dette arbeidet vanskelig. Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon gjennomførte i begynnelsen av 2017 en undersøkelse om heldøgns omsorgsplasser i alle landets kommuner. 55,4 prosent (236) av kommunene svarte. Tallene er på aggregert nivå. Av disse har 163 kommuner *ikke* planer om å ferdigstille nye heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger i inneværende år. Andelen kommuner som har lagt planer frem mot 2030 er lav. 101 av kommunene som besvarte undersøkelsen hadde ikke gjort beregninger for hvor stort behovet for heldøgns omsorgs- og sykehjemsplasser ville være i 2030.

INNHOOLD

1.	INNLEDNING	2
2.	VANSKELIG Å KARTLEGGE FREMTIDIG BEHOV	2
3.	KS' UNDERSØKELSE OM HELDØGNS OMSORGPLASSER	3
4.	ANDEL PLASSER I ENEROM I PLEIE- OG OMSORGSINSTITUSJONER	5

1. INNLEDNING

Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) gjennomførte i 2017 en undersøkelse av kommunenes utbyggingsplaner og behovsanslag for heldøgns omsorgsplasser fram mot 2030. Undersøkelsen viser at kommunene planlegger å bygge ferdig om lag 8200 heldøgnsplaner, fornye og modernisere om lag 2800 planer og legge ned vel 2850 planer i økonomiplanperioden 2017-2019. Tallene er kun presentert på aggregert nivå. Vi har tatt kontakt med fagleder myndighetskontakt *Helse og velferd* Anne Gamme i KS og forespurt om data på enkeltkommuner.¹ KS vil ikke oppgi tall for den enkelte kommune som har svart, noe som blant annet skyldes metodiske svakheter med undersøkelsen. KS' undersøkelse dreier seg om *behovet for nye heldøgns omsorgsplasser*, og har ikke spurt spesifikt den enkelte kommune om hvorvidt det *ikke er behov* for netto tilvekst av heldøgns omsorgsplasser.

Vi har videre henvendt oss til Husbanken ved faglig direktør Roar Sand, og via denne forespørselen fått svar fra seniorrådgiver Andres Fjelltoft ved strategikontoret.² Husbanken har dessverre ingen data som kan gi svar på de spørsmål som reises i oppdragsteksten, kun oversikt over tilsagn til tilskudd som er gitt i 2017 og hva disse prosjektene oppgir å gi i netto tilvekst.

Vi har i det følgende kapittel to diskutert hvorfor det kan være problematisk for kommunene å kartlegge sitt fremtidige behov for heldøgns omsorgsplasser. Kapittel tre gjengir resultatene fra KS' undersøkelse om fremtidens behov for heldøgns omsorgsplasser. Selv om denne ikke direkte besvarer oppdragstekstens spørsmål, håper vi at den allikevel kan være informativ i forhold til problemstillingen. Til sist, i kapittel fire, viser vi til kommunestatistikk over andel planer i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner.

2. VANSKELIG Å KARTLEGGE FREMTIDIG BEHOV

I Rambølls rapport [Boliger til pleie- og omsorgsformål - levetid og egnethet](#) (2016) går det frem at det er utfordrende for kommunene å bygge for dagens og morgendagens brukere. Bygningene som bygges i dag skal brukes i en periode på 30-40 år fremover, men det finnes få metoder kommunesektoren kan benytte for å gjøre gode fremtidsrettede analyser. Tradisjonelle framskrivinger av befolkningsvekst og fremtidig behov i ulike sektorer treffer ofte ikke godt nok, og de er sjelden brutt ned til lokale forhold i hver enkelt kommune. Det er heller ikke utviklet gode verktøy for kommunene for å kunne kartlegge behov lokalt.

Beregningene av fremtidig behov blir ofte gjort med utgangspunkt i en videreføring av dagens dekningsgrader ([VID vitenskapelige høgskole og Agenda Kaupang](#), 2016).

¹ Pr. telefon onsdag 8. november 2017.

² Pr. epost mandag 13. november 2017.

Kommuner med en slik tilnærming gir samtidig uttrykk for at økt satsing på hjemmebasert omsorg vil kunne føre til redusert behov for sykehjem og omsorgsboliger med heldøgns omsorg, uten at en eventuell reduksjon er tallfestet. Årsaken er at det er vanskelig å vite hvor stor reduksjonen vil bli, og at det kan være like hensiktsmessig å tilpasse utbyggingen etter hvert som man vinner erfaring med hvor stor reduksjonen faktisk blir.

I følge KS peker dessuten flere kommuner på at kommunesammenslåingene gjør det vanskelig å vurdere behovene og legge konkrete planer fremover ([Undersøkelse om heldøgns omsorgsplasser - fremtidens behov](#), 2017). Kommunene oppgir også at det på grunn av den raske velferdsteknologiske utviklingen er vanskelig å forutsi hvor mye teknologi vil bety for dimensjoneringen av tjenestene i fremtiden, blant annet fordi velferdsteknologi vil gjøre det mulig å tilby heldøgns omsorg i eget hjem i stadig større utstrekning.

I flere kommuner er det også vanlig å se heldøgnstilbudet i sammenheng med andre botilbud til eldre. Mange kommuner har erfart at sentrumsnære boliger kan være attraktive for personer over 50 år. I slike leiligheter kan det være lettere å møte alderdommen enn i eneboliger som ligger mer i utkanten av kommunen. Dette gjør det samtidig mer komplisert å få frem sammenlignbare grunnlagstall for beregning av fremtidig behov for heldøgns omsorgsplasser, fordi det er vanskelig å definere hva som skal telles, og fordi det kan være komplisert å forutsi hvordan investeringsbehovene vil utvikle seg.

Se for øvrig rapporten [Boliger til pleie- og omsorgsformål - egnethet for dagens og fremtidens brukere](#) (Rambøll, 2016) for en rekke andre trender som vil påvirke den offentlige sektoren, kommunene og deres tjenester og bygninger til pleie- og omsorgssektoren i årene fremover.

3. KS' UNDERSØKELSE OM HELDØGNS OMSORGPLASSER

KS gjennomførte i 2017 en undersøkelse om heldøgns omsorgsplasser i alle landets kommuner ([Undersøkelse om heldøgns omsorgsplasser - fremtidens behov](#), 2017). Kommunene ble spurt om sine planer for ferdigstillelse av antall nye plasser og utfasing av og fornyelse/moderniseringer av plasser i 2017, i økonomiplanperioden, og i perioden frem til 2030.³

236 av 426 kommuner (55,4 prosent av kommunene) med i alt 74 prosent av befolkningen svarte på spørreundersøkelsen. Responsandelen gjør undersøkelsen representativ, men tallene fra undersøkelsen må tolkes med varsomhet. I tillegg til nevnte årsaker i kapittel to, oppgir halvparten av kommunene at de har gjort *vurderinger* av fremtidige behov, fordi endelige planer ennå ikke er lagt, eller at

³ Økonomiplanene er rullerende, og i henhold til KS ble det henvist til perioden 2016-2019. Av kommunenes besvarelser fremgår det i følge KS at gjeldende økonomiplan er lagt til grunn.

eventuelle planer ikke er forankret eller vedtatt. Dessuten er datakvaliteten preget av at det ikke foreligger enighet om definisjoner av begrepet *heldøgns omsorg*. KS og Helse- og omsorgsdepartementet har i etterkant utarbeidet et felles notat i den hensikt at heldøgns omsorg får en bedre definisjon i tråd med praksis i kommunene, se ["Heldøgns" - et notat om bruken av begrepet "heldøgns helse- og omsorgstjenester" i statistikk, forskning og tilskuddsforvaltning](#).

KS' undersøkelse er delt inn i tre deler; planer for 2017, planer for økonomiplanperioden og planer frem mot 2030. Første spørsmål «*Planlegger kommunen å ferdigstille nye heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger inneværende år (2017)?*» innleder del én, og her svarte 73 kommuner ja, mens 163 kommuner svarte nei. Øvrige spørsmål og svar i del en og to er gjengitt i tabellen under:

Del 1: Planer for 2017	Rapportert	Oppskalert
Hvor mange nye heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger planlegger kommunen å bygge ferdig inneværende år (2017)?	1685	2290
Hvor mange av dagens omsorgsboliger og alders- og sykehjemsplasser til heldøgnsformål planlegges utfaset inneværende år (2017)?	720	979
Hvor mange av dagens sykehjemsplasser og omsorgsboliger planlegges fornyet/modernisert til heldøgnsformål inneværende år (2017)?	891	1211
Del 2: Planer for økonomiplanperioden		
Hvor mange nye heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger planlegger kommunen å bygge ferdig i planperioden?	6082	8266
Hvor mange av dagens omsorgsboliger og alders- og sykehjemsplasser til heldøgnsformål planlegges utfaset i planperioden?	2099	2853
Hvor mange av dagens sykehjemsplasser og omsorgsboliger planlegges fornyet/modernisert til heldøgnsformål i planperioden?	2068	2811

Når det gjelder undersøkelsens del tre, planer frem mot 2030, påpekes det at andelen kommuner som har lagt planer frem mot 2030 er relativt lav. På spørsmål «*Har kommunen gjort beregninger for hvor stort behovet for heldøgns omsorgs- og sykehjemsplasser er i 2030?*», svarte 135 kommuner ja, mens 101 kommuner svarte nei. Usikkerheten relatert til oppskaleringen blir følgelig tilsvarende høy. Videre er det flere av kommunene som oppgir å ha lagt planer, men som likevel ikke har oppgitt antall plasser. I tillegg sier flere kommuner at planer for så langt frem i tid også øker usikkerheten rundt rapporterte tall. Resultatene rapportert i del tre i tabellen nedenfor, er derfor svært usikre og må tolkes med varsomhet;

Del 3: Planer frem mot 2030	Rapportert	Oppskalert
Hvor mange flere heldøgns omsorgsplasser og sykehjemsplasser mener kommunen det vil være behov for i 2030 enn i 2017	9325	12673
Hvor mange nye heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger planlegger kommunen å bygge ferdig frem til 2030?	8639	11740
Hvor mange av dagens heldøgns plasser i omsorgsbolig og sykehjem anslår kommunen det vil være behov for å fase ut i perioden frem til 2030?	1727	2347
Hvor mange av dagens heldøgns plasser i omsorgsbolig og sykehjem anslår kommunen det vil være behov for å fornye/modernisere i perioden frem til 2030?	4602	6255

KS gjorde samme undersøkelse i 2016, hvor kommunenes anslag for hvor mange flere heldøgns omsorgsplasser det ville være behov for 2030 enn i 2016, og hvor mange plasser det ville være behov for å fornye eller fase ut (KS, 2016). De oppskalerte tallene i 2016-undersøkelsen anslo et behov for om lag 22 000 flere heldøgns plasser i 2030 enn i 2016. Samtidig sa den at kommunene foreløpig bare hadde planlagt halvparten så mange. Behovet for utfasing eller fornyelse av eksisterende institusjoner og omsorgsboliger ble anslått til knapt 8 200 plasser. Samlet ga dette et investeringsbehov på om lag 30 000 heldøgns omsorgsplasser. Sammenholder man disse tallene for perioden 2016-2019, kan det tyde på at kommunene i stor grad har planlagt å gjøre unna fornyelsen av gammel bygningsmasse de nærmeste årene fram mot 2020, og deretter konsentrere seg om utbyggingen av kapasiteten ([Helse- og omsorgsdepartementet, 2016](#)).

4. ANDEL Plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner

I oppdragsteksten uttrykkes det bekymring for at omlegging av investeringstilskuddet vil ramme kommuner som i dag har dobbeltrom, men som ønsker å bygge om disse til enkeltrom. Vi har gjort bruk av SSB's Kostra-statistikk [Tabell: 06408: F. Pleie og omsorg - kvalitet \(K\)](#), hvor vi har gått igjennom samtlige 428 kommuner og deres andel av plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner. Statistikken viser at totalt 403 kommuner hadde 80 prosent eller høyere andel plasser i enerom. Dette utgjør 94 prosent av kommunene. De 6 prosent av kommunene, 25 stykker, som hadde lavere enn 80 prosent av plassene i enerom, er gjengitt i tabellen nedenfor;

Kommuner	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner mindre enn 80 prosent, 2016
0122 Trøgstad	79,2
0214 Ås	71,9
0227 Fet	77,4
0229 Enebakk	78,9
0515 Vågå	66
1101 Eigersund	68,3
1135 Sauda	45,5
1142 Rennesøy	77,8
1224 Kvinnherad	75,4
1228 Odda	72,2
1245 Sund	51,3
1420 Sogndal	72,1
1431 Jølster	75
1433 Naustdal	70
1445 Gloppen	75
1622 Agdenes	58,8
1860 Vestvågøy	79,8
1942 Nordreisa	73,3
2003 Vadsø	53,8
2011 Guovdageaidnu - Kautokeino	61,9
2019 Nordkapp	63
2021 Kárásjohka - Karasjok	79,3
2024 Berlevåg	55,6
2025 Deatnu - Tana	61,9
2027 Unjárga - Nesseby	72,7

KILDER:

[Helse- og omsorgsdepartementet](#) (2016): Rom for omsorg, behov for utbygging og fornyelse av landets sykehjem og omsorgsboliger.

VID vitenskapelige høgskole og Agenda Kaupang (2016): [Heldøgns omsorg - kommunenes dekningsgrad](#) Færre institusjonsplasser, mer omfattende hjemmetjenester, rapportnr. R9342, på oppdrag for KS.

Øvrige kilder oppgitt i teksten.

Svar:

Tall fra SSBs Kostra-rapportering viser at kommunene i 2016 på landsbasis hadde 40 472 plasser i institusjon (korrigert for utleie). Antall rom for en beboer i institusjon er ifølge samme rapportering 39 164. Det betyr at av totalt 40 472 plasser i helse- og omsorgsinstitusjoner i 2016 for hele landet var 1 308 plasser knyttet til rom med to eller flere senger. Som vedlegget i spørsmålet refererer til viser Kostra Tabell: 06408: F. Pleie og omsorg – kvalitet andelen plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner. Tallene vises per kommune og viser noe variasjon mellom kommuner.

Helse- og omsorgsdepartementet har ikke statistikk som viser hvordan det enkelte beboerrom i institusjon blir brukt til enhver tid. Bruk av rommene vil variere over tid, og ofte fra dag til dag. Departementet har heller ikke statistikk over hvor mange eldre i sykehjem som bor på dobbeltrom mot sin vilje.

Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2014 å innføre redusert egenbetaling for beboere på langtidsopphold i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner som mot sin vilje bor på dobbeltrom. Motivasjonen for å innføre redusert egenandel var todelt. På den ene siden skulle det fungere som motivasjon for kommunene for videre utbygging av enerom. På den andre siden skulle det gi kompensasjon til beboere som ikke fikk den bokvalitet som kreves av et moderne sykehjem i dag.

Det er kommunens ansvar å sørge for at beboere som legges på dobbeltrom uten å ha uttrykt ønske om dette, får redusert egenandel. Kommunen må dokumentere at dobbeltrom er frivillig. I brev til landets kommuner og fylkesmenn av 1. juli 2014 presiseres det at:

"Bestemmelsen vil følgelig omfatte alle langtidsbeboere på dobbeltrom, med mindre beboeren gjennom søknad eller på annen måte har uttrykt et klart ønske om å få dele rom med en annen."

(Footnotes)

1 Mattilsynet gjorde endringer i måten tilsyn blir rapportert på frå og med 2014. I følge Mattilsynet sin årsrapport for 2014 er om lag 9.800 av auken på om lag 15.700 tilsyn frå 2013 til 2014 eit resultat av endra rapporteringsmåte.

